

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

СТАТИСТИЧЕСКИ СПРАВОЧНИК 2013

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

СТАТИСТИЧЕСКИ СПРАВОЧНИК 2013

СОФИЯ, 2013

Decorative wavy lines at the bottom of the page, consisting of several overlapping black curves that sweep across the width of the page.

Уважаеми читатели,

Продължавайки традицията от 1959 г., Националният статистически институт представя на вниманието ви новото издание на Статистическия справочник на Република България. На неговите страници ще намерите актуални данни за социално-икономическото, демографското, културното и информационното развитие на страната ни през периода 2009 - 2012 година.

За статистиката числата са важни не сами по себе си, а с информацията, която носят за промените, настъпващи в обществото, икономиката и благосъстоянието на хората. Тази информация е нужна и полезна за широк кръг потребители - представители на държавната администрация, бизнеса, неправителствените организации, научно-изследователските среди, учебните заведения, както и за цялата общественост.

Публикуваните в справочника данни на национално и регионално ниво характеризират населението, икономиката, околната среда, здравеопазването, образованието, културата, туризма и други важни области. Информацията в отделните раздели е структурирана в таблици и графики, придружени от методологични бележки с кратък анализ на съответния отрасъл.

Публикуваните в справочника данни са на Националния статистически институт, Българската народна банка и други институции - органи на статистиката, както и на различни международни организации - Евростат, ООН, Организацията за икономическо сътрудничество и развитие и други.

Статистическите данни са данни за хората и за техния живот. Числата „улавят“ пулса на времето и чертаят тенденциите в развитието на обществото. Ето защо нашият стремеж е да предоставяме на потребителите качествена статистическа информация, отговаряща както на европейските изисквания и стандарти, така и на потребностите на държавници, политици, бизнесмени, граждански организации и на цялата общественост в помощ на усилията за изграждането на по-добро бъдеще на страната ни.

Д-р Ренета Инджова

Председател на Националния статистически институт

СЪДЪРЖАНИЕ

Стр.

Предговор	3
Съкращения и знаци	8
Общ преглед	
I. Географска характеристика и климат	
Територия и климат	12
Реки, езера и планини	14
II. Население	
Население и демографски процеси	18
Възрастово-полова структура на населението	20
Раждаемост	22
Смъртност	24
Брачност и бракоразводност	26
Население по области	28
Раждаемост и смъртност по области	30
Миграция на населението	32
III. Пазар на труда	
Работна сила	36
Работна сила по области	38
Заетост	40
Заетост по области	42
Наети лица	44
Безработица	46
Безработица по области	50
Средна годишна заплата	52
IV. Образование	
Видове образователни институции	56
Записани учащи	58
Преподаватели по степени на преподаване	60
Детски градини	62
Общообразователни училища	64
Професионално обучение - I степен	66
Професионално обучение - II степен	68
Професионално обучение - III степен	70
Професионално обучение - IV степен и центрове за професионално обучение	72
Висше образование	74
Училища, преподаватели и ученици по области	76
Степени на участие на населението в образователната система и разходи за образование	78
V. Култура и изкуство	
Издателска дейност	82
Сценични изкуства и кина	84
Музеи и читалища	86

	Стр.
Библиотеки	88
Радиопрограмна и телевизионна дейност	90
VI. Здравеопазване	
Лечебни и здравни заведения и медицински персонал	94
Медицински персонал по области	96
Заболявания от злокачествени новообразувания и активна туберкулоза	98
VII. Доходи, разходи и потребление на домакинствата	
Общ доход на домакинствата	102
Общ разход на домакинствата	104
Потребление на основни хранителни продукти	106
Покупателна способност на домакинствата	108
Индикатори за бедност	110
VIII. Престъпност и правосъдие	
Престъпления, завършили с осъждане	114
Осъдени лица	116
IX. Национални сметки	
Брутен вътрешен продукт	120
Брутна добавена стойност	122
Компенсация на наетите и брутен опериращ излишък/брутен смесен доход	124
Инвестиции и потребление	126
Производителност на труда	128
X. Финанси	
Парични агрегати	132
Вземания на парично-финансовите институции от правителствения и неправителствения сектор	134
Лихвени проценти	136
Депозити и кредити на сектор „Домакинства и НТООД“	138
XI. Цени	
Индекс на потребителските цени - годишна инфлация	142
Индекс на потребителските цени - средногодишна инфлация	144
Хармонизиран индекс на потребителските цени ...	146
Индекс на цените на производител	148
Цени на производител в селското стопанство	150
Цени на продуктите и услугите за текущо потребление в селското стопанство	152
XII. Износ и внос на стоки	
Външнотърговски стокообмен	156
Износ по страни - основни търговски партньори ...	158
Внос по страни - основни търговски партньори	160
Износ и внос по стоки	162

XIII. Платежен баланс

Платежен баланс	166
Преки чуждестранни инвестиции	168

XIV. Дълготрайни материални активи

Разходи за придобиване на ДМА	172
Придобити дълготрайни материални активи	174

XV. Търговия; Хотелиерство и ресторантьорство

Обекти за продажби на дребно	178
Продажби на дребно	180
Оборот в търговията; хотелиерството и ресторантьорството	182

XVI. Промисленост

Продукция на промишлените предприятия	186
Структура на продукцията на промишлените предприятия	188
Индекси на продукцията на промишлените предприятия	190
Промислени продукти в натурално изражение	192

XVII. Строителство и жилищен фонд

Продукция на строителните предприятия	198
Жилищен фонд	200
Разрешителни за строеж и жилища в експлоатация	202

XVIII. Енергетика

Общ енергиен баланс	206
Крайно енергийно потребление	208
Електроенергия и топлоенергия	210

XIX. Транспорт и съобщения

Транспорт - основни данни за развитието на транспорта	214
Превозени товари и пътници и извършена работа от транспорта	216
Съобщения	218

XX. Туризм

Средства за подслон и места за настаняване	222
Реализирани нощувки	224
Пътувания на български граждани в чужбина и посещения на чужденци в България	226

XXI. Горско стопанство

Обща горска площ	230
Стопанисване на горите	232
Добита дървесина	234
Дивеч	236

Стр.

XXII. Селско стопанство

Използвана земеделска площ и обработваема земя ..	240
Производство от земеделски култури	242
Селскостопански животни и птици	244
Икономически сметки за селското стопанство	246

XXIII. Околна среда

Емисии на вредни вещества	250
Водоползване	252
Шум	254
Разходи за опазване и възстановяване на околната среда	256
Битови отпадъци	258
Защитени територии	260

XXIV. НИРД и иновационна дейност

Научноизследователска и развойна дейност	264
Иновационна дейност	266

Международен преглед

Територия и население по континенти	270
Пазар на труда	278
Образование	280
Култура	281
Здравеопазване	282
Цени	283
Износ и внос	285
Туризм	287
Селско стопанство	289
Околна среда	292
Международни сравнения	293
Информационен указател	303

За потребителите: Данните за 2012 г. са предварителни.

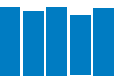

СЪКРАЩЕНИЯ И ЗНАЦИ

АЕЦ	=	атомна електроцентрала
БВП	=	брутен вътрешен продукт
БНБ	=	Българска народна банка
бр.	=	брой
BGN	=	нови български левове
вкл.	=	включително
в т.ч.	=	в това число
г.	=	година
Гкал	=	гигакалория
гр.	=	град
д.	=	души
ДВ	=	„Държавен вестник“
ДДС	=	данък добавена стойност
дка	=	декар
ДМА	=	дълготрайни материални активи
ДФФ	=	Държавен поземлен фонд
Евростат	=	Статистическа служба на Европейския съюз
ЕК	=	Европейска комисия
ЕП	=	Европейски парламент
ЕСС	=	Европейска система за сметки
ЕС	=	Европейски съюз
ЕАСТ	=	Европейска асоциация за свободна търговия
жп	=	железопътен
ЗСПД	=	Закон за семейни помощи за деца
ЗЗД	=	Закон за закрила на детето
ЗСП	=	Закон за социално подпомагане
ЗИХУ	=	Закон за интеграция на хората с увреждания
ИЗП	=	използвана земеделска площ
ИКТ	=	информационно-комуникационни технологии
ИПЦ	=	индекс на потребителските цени
кВт	=	киловат
кВтч	=	киловатчас
кг	=	килограм

кг/чов./г.	=	килограм на човек за година
КИД	=	Класификация на икономическите дейности
ккал	=	килокалория
км	=	километър
км ²	=	квадратен километър
кс	=	конска сила
КСО	=	Кодекс за социално осигуряване
КСС	=	Класификация на сградите и строителните съоръжения
СОICOP	=	Единна международна класификация на потребителските разходи
л	=	литър
лв.	=	лев
л/ден.	=	литър на денонощие
м	=	метър
м ²	=	квадратен метър
м ³	=	кубически метър
МВР	=	Министерство на вътрешните работи
МВФ	=	Международен валутен фонд
МЗХ	=	Министерство на земеделието и храните
млн.	=	милион
мм	=	милиметър
МОСВ	=	Министерство на околната среда и водите
МПС	=	моторно превозно средство
МС	=	Министерски съвет
МСКО	=	Международна стандартна класификация на образованието
НСИ	=	Национален статистически институт
н.д.	=	некласифицирани другаде
НКИД	=	Национална класификация на икономическите дейности
НИРД	=	научноизследователска и развойна дейност
НТООД	=	нетърговски организации, обслужващи домакинствата
NUTS	=	Класификация на териториалните единици за статистически цели
ОИСР	=	Организация за икономическо сътрудничество и развитие
ООН	=	Организация на обединените нации
пкм	=	пътниккилометър

ППС	=	паритет на покупателната способност
ППЗСПЗЗ	=	Правилник за прилагане на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи
ПРОДПРОМ	=	Национална класификация на промишлената продукция
ПФИ	=	парично-финансови институции
СОФ	=	социалноосигурителни фондове
СПС	=	стандарт на покупателната способност
СПСОВ	=	селищна пречиствателна станция за отпадъчни води
СЦИЕ	=	страни от Централна и Източна Европа
SITC	=	Стандартна международна търговска класификация
т	=	тон
т/г.	=	тон/годишно
ткм	=	тонкилометър
т н.е.	=	тонове нефтен еквивалент
ФПУ	=	финансовопосреднически услуги
FOB	=	франко борда (free, on board)
ха	=	хектар
хил.	=	хиляди
ХИПЦ	=	хармонизиран индекс на потребителските цени
CIF	=	стойност, застраховка, навло (cost, insurance, freight)
чф.	=	чифт
щ.д.	=	щатски долар
.	=	липсват данни
-	=	няма случай
0	=	величина, по-малка от половината на употребената единица мярка
%	=	процент
х	=	поради естеството на данните не може да има случай
*	=	предварителни данни
#	=	прекъснат ред
..	=	конфиденциални данни
()	=	поради малкия обем на извадката данните в таблиците, оградени в скоби, не са достатъчно точни

ОБЩ ПРЕГЛЕД

I. ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА И КЛИМАТ

Територия и климат

Република България е разположена в Югоизточна Европа в източната част на Балканския полуостров и е с територия 111 001.9 кв. км.

Климатът на страната е преходен между умереноконтинентален и субтропичен в неговия средиземноморски вариант (в южните части на страната). Наблюдават се четири сезона.

Горите (широколистни и иглолистни) заемат 33% от територията на страната. Разнообразната природа е естествена среда на ценни животински видове.

Фиг. 1. Територия на България¹

¹ Източник: Агенция по геодезия, картография и кадастър към Министерството на регионалното развитие и благоустройството - „Баланс на територията на Република България към 31.12.2000г.“.

1. Граници на България¹

Граници		Общо	(Километри)		
			Сухоzemна	Речна	Морска
Общо		2245	1181	686	378
Северна	- с Румъния	609	139	470	-
Източна	- с Черно море	378	-	-	378
Южна	- с Турция	259	133	126	-
	- с Гърция	493	429	64	-
Западна	- със Сърбия	341	315	26	-
	- с бившата югославска република Македония	165	165	-	-

¹ Източник: Агенция по геодезия, картография и кадастър към Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

2. Метеорологични данни за 2012 г.¹

Метеорологични станции	Средно-годишно атмосферно налягане	Температура на въздуха				
		средна годишна	абсолютна максимална годишна	абсолютна минимална годишна		
	hPa	°C	дата	°C	дата	
Видин	1012.6	12.3	39.7	15.07.	-28.6	9.02.
Плевен	995.9	13.0	41.5	26.08.	-20.4	9.02.
Велико Търново	993.3	12.9	42.8	25.08.	-22	1.02.
Добрич	991.5	11.9	38.7	7.08.	-19	1.02.
Варна	1011.0	13.4	36.0	28.07.	-15.8	1.02.
Бургас	1012.3	14.0	36.5	7.08.	-12.6	1.02.
Хасково	988.3	13.5	39.2	7.08.	-19.2	1.02.
Казанлък	969.7	12.1	37.8	7.08.	-17.2	1.02.
Пазарджик	991.3	12.7	40.0	7.08.	-23.4	1.02.
София - НИМХ	947.0	11.5	37.5	15.07.	-18.8	31.01.
Кюстендил	954.1	11.6	40.0	7.08.	-20.2	31.01.
Черни връх	771.4	1.6	22.4	15.07.	-20.4	13.12.
Сандански	990.8	14.9	42.4	7.08.	-10.3	31.01.

2. Метеорологични данни за 2012 г.¹

(Продължение и край)

Метеорологични станции	Средна годишна относителна влажност на въздуха	Максимален годишен 24-часов валеж		Годишна сума на валежите	Средна годишна облачност
		мм	дата		
Видин	71	45	26.01.	465	5.0
Плевен	64	68	7.01.	531	5.0
Велико Търново	66	29	3.12.	592	5.2
Добрич	73	51	20.12.	629	4.8
Варна	72	46	26.01.	520	5.1
Бургас	73	88	29.01.	573	5.1
Хасково	73	92	6.02.	822	5.4
Казанлък	69	42	27.07.	539	5.1
Пазарджик	66	39	26.01.	490	4.7
София - НИМХ	64	36	17.09.	561	5.5
Кюстендил	64	39	6.06.	532	5.0
Черни връх	79	36	28.05.	724	5.7
Сандански	60	67	17.09.	595	4.7

¹ Източник: Национален институт по метеорология и хидрология при Българската академия на науките.

Реки, езера и планини

Реките в страната са сравнително къси и немного пълноводни. Най-дългата река в България е Искър с дължина 352.3 км, а най-пълноводната - Марица. Главни реки в страната са Дунав (470 км; гранична с Румъния), Искър, Вит, Осъм, Янтра (притоци на Дунав), Камчия, Марица, Места и Струма.

60% от територията на България е с планински и хълмист релеф. Планините са изключително разнообразни и са част от Алпо-Хималайската верига, която обхваща планински системи на два континента - Европа и Азия. Те са достъпни през четирите годишни сезона и предоставят неограничени възможности за отдих, спорт и туризъм. Най-високата планина в България и на Балканския полуостров е Рила с връх Мусала - 2 925 м.

3. По-големи реки¹ и естествени езера на територията на България

Реки	Дължина - км	Езера	Повърхност - км ²
Искър	352.3	Бургаско	27.6
Тунджа	328.4	Варненско	17.4
Марица	309.0	Атанасовско	16.9
Осъм	204.6	Мандренско	10.0
Струма	272.1	Поморийско ²	5.0
Янтра	222.0	Белославско	3.9
Камчия	190.7		
Арда	229.1		

¹ Източник: Национален институт по метеорология и хидрология при Българската академия на науките.

² Без солниците.

4. Планини в България, най-високите им върхове и тяхната надморска височина¹

Планини	Върхове	Височина - м
Рила	Мусала	2925
Пирин	Вихрен	2914
Стара планина	Ботев	2376
Витоша	Черни връх	2290
Осоговска планина	Руен	2251
Славянка	Гоцев връх	2212
Родопи	Голям Перелик	2191
Беласица	Радомир	2029
Влахина	Огреяк	1924
Малешевска планина	Ильов връх	1803
Кървав камък	Било	1737
Милевска планина	Милевец	1733
Руй	Руй	1706
Огражден	Билска чука	1643
Средна гора	Богдан	1604
Лисец	Връшник	1500
Чудинска планина	Арамлия	1496
Конявска планина	Виден	1487
Ерулска планина	Големи връх	1481
Верила	Голям Дебелец	1415
Любаш	Любаш	1398
Стража	Стража	1389
Плана	Манастирище	1338
Еловишка планина	Плоча	1329
Земенска планина	Тичак	1295
Видлич	Вучибаба	1294
Люлин	Дупевица	1256
Ездимирска планина	Големи връх	1219
Стъргач	Асенов връх	1218
Лозенска планина	Попов дел	1190
Пенкьовска планина	Конски връх	1187
Завалска планина	Китка	1181
Голо бърдо	Ветрушка	1158
Рудини	Бандерата	1155
Черна гора	Тумба	1129
Сакар	Вишеград	856
Странджа	Градище	710

¹ Източник: Агенция по геодезия, картография и кадастър към Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

II. НАСЕЛЕНИЕ

Население и демографски процеси

Обект на изследване в демографската статистика са съвкупностите на населението и на демографските събития.

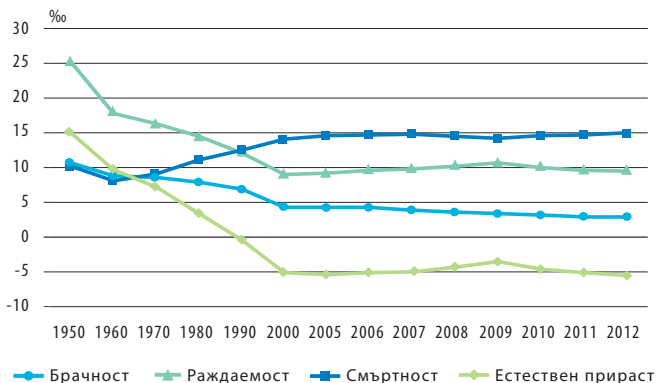
Съвкупностите на населението и техните структури се изчисляват към 31.12.2012 г. въз основа на броя и структурите на населението от предходната година и настъпилите демографски събития (живородени, умрели, заселени и изселени) през годината.

Съвкупностите на демографските събития включват събитията раждания, умирания, сключени бракове, бракоразводи и миграция. Те се регистрират в момента на тяхното настъпване през отчетната година.

Източник на данните за естественото и механичното движение на населението е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението.

Както и през предходните години, така и през 2012 г. основни проблеми за демографското развитие на страната продължават да са задържащото се високо ниво на смъртност и сравнително по-ниската средна продължителност на живота в сравнение с другите европейски страни, както и отрицателното външномиграционно салдо.

Фиг. 1. Коефициенти на естествено движение на населението (На 1 000 души)

1. Основни демографски показатели

	2009	2010	2011	2012
Население към 31.12. - хил.	7563.7	7504.9	7327.2	7282.0
Гъстота на населението на 1 км ²	68.2	67.7	66.1	65.7
Полово съотношение (брой жени на 1 000 мъже)	1067	1068	1054	1055
Коефициент на възрастова зависимост	45.1	46.0	47.5	48.7
Темп на демографско остаряване	100.0	101.7	105.6	99.0
Относителен дял на градското от общото население - %	71.4	71.6	72.7	72.9
Раждаемост (на 1 000 души)	10.7	10.0	9.6	9.5
Смъртност (на 1 000 души)	14.2	14.6	14.7	15.0
Естествен прираст (на 1 000 души)	-3.5	-4.6	-5.1	-5.5
Брачност (на 1 000 души)	3.4	3.2	2.9	2.9
Детска смъртност (на 1 000 живородени)	9.0	9.4	8.5	7.8
Нетен коефициент на възпроизводство	0.75	0.71	0.72	0.72
Тотален коефициент на плодовитост	1.57	1.49	1.51	1.50

2. Население според преброяванията¹

Години на преброяванията	Общо	Мъже	Жени	Относителен дял на градското от общото население на страната - %
	хиляди			
1887	3154	1605	1549	18.8
1892	3311	1691	1620	19.7
1900	3744	1910	1834	19.8
1905	4036	2057	1979	19.6
1910	4338	2207	2131	19.1
1920	4847	2421	2426	19.9
1926	5479	2743	2736	20.6
1934	6078	3054	3024	21.4
1946	7029	3517	3512	24.7
1956	7614	3799	3815	33.6
1965	8228	4114	4114	46.5
1975	8728	4358	4370	58.0
1985	8949	4433	4516	64.8
1992	8487	4171	4316	67.2
2001	7929	3863	4066	69.0
2011	7365	3587	3778	72.5

¹ До 1956 г. вкл. броят на населението е установен на базата на наличното население, а от 1965 г. - на базата на постоянното население.

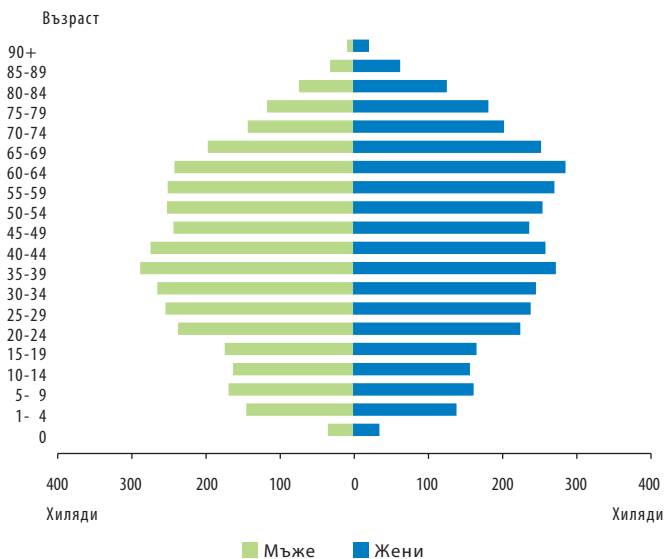
Възрастово-полова структура на населението

Възrastовата структура на населението е представена чрез разпределението на населението по възрастни групи. Възрастта на населението се изчислява към 31.12. на съответната година в навършени години.

През 2012 г. продължава процесът на остаряване на населението в страната, който е характерен и за по-голямата част от страните в Европа. Значително нисък е относителният дял на лицата на възраст до 15 години - 13.6%, а този на населението над 65-годишна възраст непрекъснато нараства и сега е 19.2%. Тенденцията на остаряване на населението довежда до промени в неговата основна възрастова структура - разпределение на населението под, във и над трудоспособна възраст.

Остаряването на населението води и до повишаване на средната възраст на населението, която от 40.4 години през 2001 г. нараства на 42.8 години през 2012 година.

Фиг. 2. Възрастова структура на населението към 31.12.2012 г. по пол

3. Население към 31.12.2012 г. по възраст и пол

Възраст (в навършени години)	Общо	Мъже	Жени	Относителен дял на градското от общото население на страната - %
	брой			
Общо	7282041	3543606	3738435	72.9
0 - 4	346378	177993	168385	74.6
5 - 9	327371	168440	158931	72.8
10 - 14	316037	162442	153595	72.1
15 - 19	335725	172887	162838	72.3
20 - 24	457507	235454	222053	77.1
25 - 29	488905	253130	235775	77.8
30 - 34	507320	263748	243572	78.1
35 - 39	556985	286856	270129	78.5
40 - 44	528703	272371	256332	76.4
45 - 49	475946	241946	234000	74.9
50 - 54	503260	250781	252479	74.3
55 - 59	518394	250078	268316	73.5
60 - 64	524432	241510	282922	71.2
65 - 69	445498	195711	249787	66.8
70 - 74	341982	141901	200081	62.1
75 - 79	295106	115735	179371	60.9
80 и повече	312492	112623	199869	62.2

4. Население под, във и над трудоспособна възраст към 31.12.¹

(Проценти)

	2009	2010	2011	2012
Общо	100.0	100.0	100.0	100.0
Под трудоспособна възраст	14.5	14.6	14.3	14.4
В трудоспособна възраст	63.1	62.7	61.7	61.8
Над трудоспособна възраст	22.4	22.7	24.0	23.8
В градовете	100.0	100.0	100.0	100.0
Под трудоспособна възраст	14.7	14.9	14.3	14.4
В трудоспособна възраст	66.4	65.7	64.4	64.4
Над трудоспособна възраст	18.9	19.4	21.3	21.2
В селата	100.0	100.0	100.0	100.0
Под трудоспособна възраст	14.0	14.0	14.1	14.2
В трудоспособна възраст	55.0	55.0	54.6	55.0
Над трудоспособна възраст	31.0	31.0	31.3	30.8

¹ Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст се определят съгласно Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на МС (ДВ, бр. 21/17.03.2000 г.).

Раждаемост

В съвкупността на ражданията се включват ражданията на живородени и мъртвородени деца, а не случаите на раждания, при които могат да бъдат родени едно, две или повече деца. Родените в предходни години, но регистрирани през отчетната година деца са включени в общия брой на ражданията, но са разпределени в съответните възрасти на населението.

Броят на ражданията в страната през 2012 г. е 69 678, като от тях 69 121 (99.2%) са живородени. Коефициентът на раждаемост (брой живородени деца на 1 000 души от средногодишното население) нараства от 8.6‰ през 2001 г. на 9.5‰ през 2012 година.

Нарастването на раждаемостта през последните няколко години се дължи предимно на повишаването на плодовитостта на родилните контингенти, измерена чрез тоталния коефициент на плодовитост, който показва средния брой живородени деца, които би родила една жена през целия си фертилен период. През 2012 г. този показател е 1.50 деца. Като се има предвид, че броят на жените във фертилна възраст намалява, а тоталният коефициент на плодовитост нараства, може да се предположи, че увеличеният брой на ражданията се дължи основно на отложени раждания и на раждания на деца от по-висок ранг.

Фиг. 3. Средна възраст на жените при сключване на първи брак и раждане на първо дете

5. Живородени по възраст и местоживеене на майката

(Брой)

Местоживеене Възраст (в навършени години)	2008	2009	2010	2011	2012
Общо	77712	80956	75513	70846	69121
Под 15	456	464	350	335	246
15 - 19	9675	9787	8061	7464	7158
20 - 24	20312	20373	18249	16504	15895
25 - 29	23479	24191	22447	21226	20945
30 - 34	17436	18428	18141	16983	16268
35 - 39	5516	6677	7145	7137	7398
40 - 44	792	970	1054	1128	1124
45 - 49	35	53	54	58	73
50 и повече	3	-	6	4	11
Непоказано	8	13	6	7	3
В градовете					
Общо	58367	60664	57077	53396	51658
Под 15	298	285	223	213	167
15 - 19	5621	5607	4625	4257	4062
20 - 24	13610	13542	12065	10684	10111
25 - 29	18625	18976	17623	16557	16290
30 - 34	14841	15645	15392	14440	13654
35 - 39	4676	5729	6206	6215	6361
40 - 44	655	817	888	968	940
45 - 49	30	51	44	51	59
50 и повече	3	-	5	4	11
Непоказано	8	12	6	7	3
В селата					
Общо	19345	20292	18436	17450	17463
Под 15	158	179	127	122	79
15 - 19	4054	4180	3436	3207	3096
20 - 24	6702	6831	6184	5820	5784
25 - 29	4854	5215	4824	4669	4655
30 - 34	2595	2783	2749	2543	2614
35 - 39	840	948	939	922	1037
40 - 44	137	153	166	160	184
45 - 49	5	2	10	7	14
50 и повече	-	-	1	-	-
Непоказано	-	1	-	-	-

Смъртност

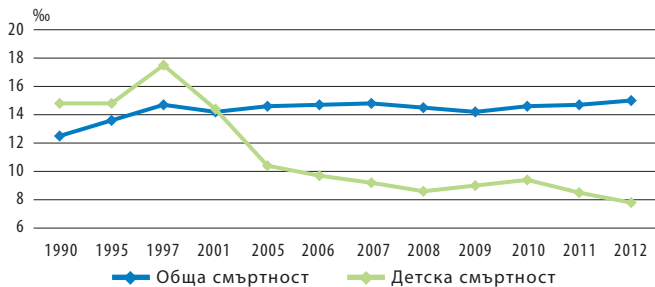
В съвкупността на умираанията се включват регистрираните през отчетната година умрели лица.

Проблем в демографското развитие на страната е поддържаното високо ниво на смъртност. Коефициентът на смъртност (брой умрели лица на 1 000 души от средно-годишното население) през 2012 г. е 15.0‰.

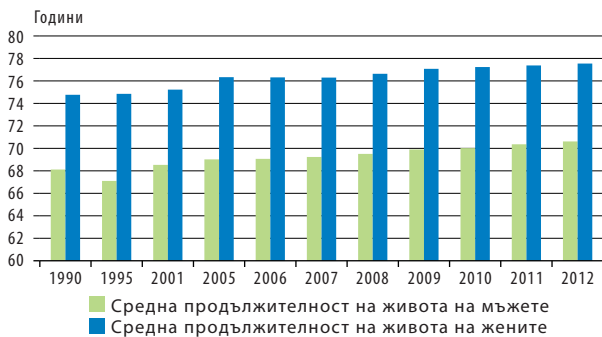
Коефициентът за детска смъртност (брой умрели деца на възраст до 1 година на 1 000 живородени деца) през 2012 г. е 7.8‰ и е с 0.7‰ по-нисък от този през 2011 година. Достигнатото равнище на детска смъртност през последните няколко години е най-ниското в демографското развитие на страната, но продължава да е по-високо от това в европейските държави.

Показателят за средната продължителност на живота показва средната продължителност на предстоящия живот на новородените при хипотеза за неизменност в интензивността на наблюдаваната през дадена година повъзrastова смъртност. Сега тя е 70.6 години при мъжете, а при жените е със седем години по-висока - 77.6 години.

Фиг. 4. Коефициенти на обща и детска смъртност

Фиг. 5. Средна продължителност на живота

6. Умирения по възраст и местоживеење

(Брой)

Местоживеење Възраст (в навършени години)	2008	2009	2010	2011	2012
Общо	110523	108068	110165	108258	109281
Под 1	668	729	708	601	536
1 - 4	132	129	133	122	119
5 - 9	105	84	77	65	69
10 - 14	101	87	93	66	76
15 - 19	272	224	200	180	172
20 - 24	416	369	338	319	284
25 - 29	503	442	421	387	337
30 - 34	664	639	582	568	497
35 - 39	940	904	867	863	835
40 - 44	1370	1381	1460	1355	1296
45 - 49	2549	2478	2403	2236	2025
50 - 54	4204	4112	3850	3783	3732
55 - 59	6471	6251	5994	5917	5749
60 - 64	8295	8561	8639	8731	8625
65 - 69	9622	9708	9706	9788	10255
70 - 74	14602	13445	12759	12461	12376
75 - 79	19276	18656	19048	18388	18192
80 - 84	21506	20473	20840	20333	20393
85 и повече	18827	19396	22047	22095	23713
В градовете					
Общо	65168	64335	65759	65182	66333
Под 1	444	468	461	412	368
1 - 4	81	93	87	81	74
5 - 9	63	55	52	44	48
10 - 14	61	56	52	43	49
15 - 19	191	140	129	114	122
20 - 24	282	257	241	212	203
25 - 29	389	318	301	275	253
30 - 34	495	464	417	408	371
35 - 39	647	653	607	614	600
40 - 44	936	969	1016	927	916
45 - 49	1755	1706	1660	1487	1376
50 - 54	2888	2806	2591	2554	2507
55 - 59	4346	4276	4101	3991	3852
60 - 64	5321	5564	5668	5782	5729
65 - 69	5736	5907	5922	6110	6459
70 - 74	8223	7616	7400	7291	7292
75 - 79	10838	10447	10639	10302	10363
80 - 84	12095	11571	11958	11709	11859
85 и повече	10377	10969	12457	12826	13892
В селата					
Общо	45355	43733	44406	43076	42948
Под 1	224	261	247	189	168
1 - 4	51	36	46	41	45
5 - 9	42	29	25	21	21
10 - 14	40	31	41	23	27
15 - 19	81	84	71	66	50
20 - 24	134	112	97	107	81
25 - 29	114	124	120	112	84
30 - 34	169	175	165	160	126
35 - 39	293	251	260	249	235
40 - 44	434	412	444	428	380
45 - 49	794	772	743	749	649
50 - 54	1316	1306	1259	1229	1225
55 - 59	2125	1975	1893	1926	1897
60 - 64	2974	2997	2971	2949	2896
65 - 69	3886	3801	3784	3678	3796
70 - 74	6379	5829	5359	5170	5084
75 - 79	8438	8209	8409	8086	7829
80 - 84	9411	8902	8882	8624	8534
85 и повече	8450	8427	9590	9269	9821

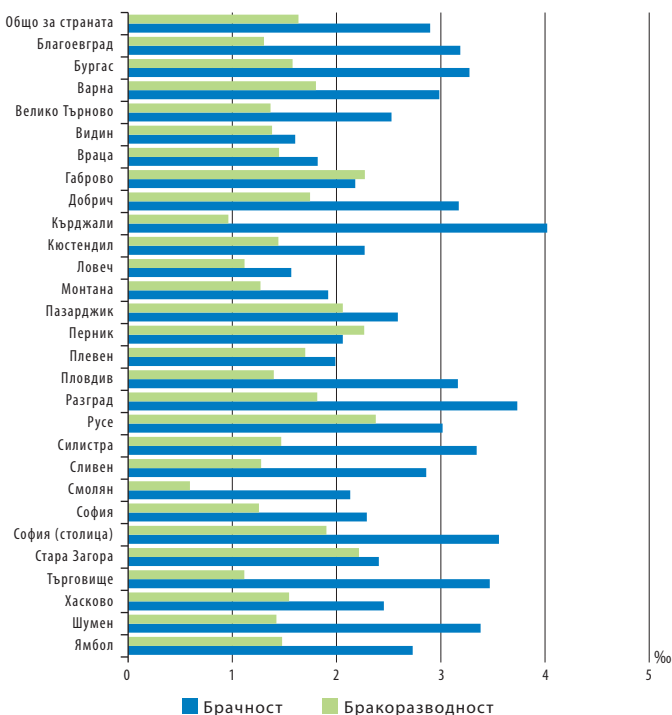
Брачност и бракоразводност

Сключените бракове и бракоразводите в териториален разрез се отнасят към населеното място, където е настоящият адрес на мъжа, или ако адресът на съпруга е извън страната - към населеното място, където е настоящият адрес на жената.

Продължава тенденцията на намаляване на броя на сключените бракове. Тази тенденция се дължи на все по-предпочитаното съвместно съжителство без оформен граждански брак сред младите хора. През 2012 г. броят на регистрираните бракове е 21 167 и е с 281 по-малък от предходната година, а коефициентът на брачност (брой сключени бракове на 1 000 души от средногодишното население) - 2.9‰.

Броят на регистрираните бракоразводи през 2012 г. е 11 947 и е с 1 366 по-голям от този през 2011 година.

Фиг. 6. Брачност и бракоразводност по области през 2012 г.

7. Сключени бракове и бракоразводи през 2012 г. по статистически зони, статистически райони и по области

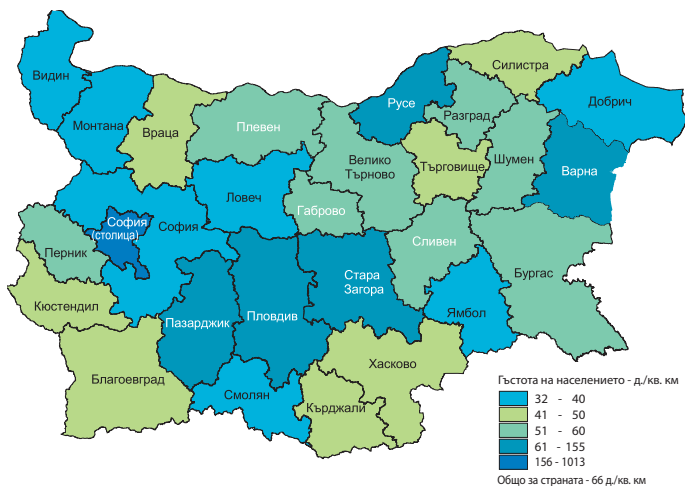
Статистически зони Статистически райони Области	Сключени бракове	Брако- разводи	Сключени бракове	Брако- разводи
	брой		на 1 000 души	
Общо	21167	11947	2.9	1.6
<i>Северна и Югоизточна България</i>				
Северозападен район	1513	1190	1.8	1.4
Видин	158	136	1.6	1.4
Враца	333	265	1.8	1.4
Ловеч	217	155	1.6	1.1
Монтана	278	184	1.9	1.3
Плевен	527	450	2.0	1.7
Северен централен район	2462	1571	2.9	1.9
Велико Търново	644	348	2.5	1.4
Габрово	263	274	2.2	2.3
Разград	459	223	3.7	1.8
Русе	702	553	3.0	2.4
Силистра	394	173	3.3	1.5
Североизточен район	3029	1569	3.2	1.6
Варна	1415	854	3.0	1.8
Добрич	594	327	3.2	1.7
Търговище	414	133	3.5	1.1
Шумен	606	255	3.4	1.4
Югоизточен район	3066	1827	2.9	1.7
Бургас	1357	654	3.3	1.6
Сливен	561	250	2.9	1.3
Стара Загора	795	732	2.4	2.2
Ямбол	353	191	2.7	1.5
<i>Югозападна и Южна централна България</i>				
Югозападен район	6779	3686	3.2	1.7
Благоевград	1023	418	3.2	1.3
Кюстендил	304	193	2.3	1.4
Перник	270	297	2.1	2.3
София	560	307	2.3	1.3
София (столица)	4622	2471	3.6	1.9
Южен централен район	4318	2104	2.9	1.4
Кърджали	610	146	4.0	1.0
Пазарджик	706	562	2.6	2.1
Пловдив	2151	950	3.2	1.4
Смолян	255	71	2.1	0.6
Хасково	596	375	2.5	1.5

Население по области

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12.2012 година.

Най-малка по брой на населението е област Видин, в която живее 1.3% от населението на страната, а най-голяма е област София (столица) - 17.9%. В 16 области населението е под 200 хил. души. С брой на населението от 200 хил. до 300 хил. души са 6 области, които обхващат 20.7% от населението на страната. Шест са областите с население над 300 хил. души, като в две от тях - София (столица) и Пловдив, живее повече от една четвърт от населението на страната (27.2%). Трета по брой на населението е област Варна, а непосредствено след нея се нареждат областите Бургас, Стара Загора и Благоевград.

Фиг. 7. Гъстота на населението на 1 км² през 2012 г.

8. Население към 31.12.2012 г. по пол, местоживеене, статистически зони, статистически райони и по области

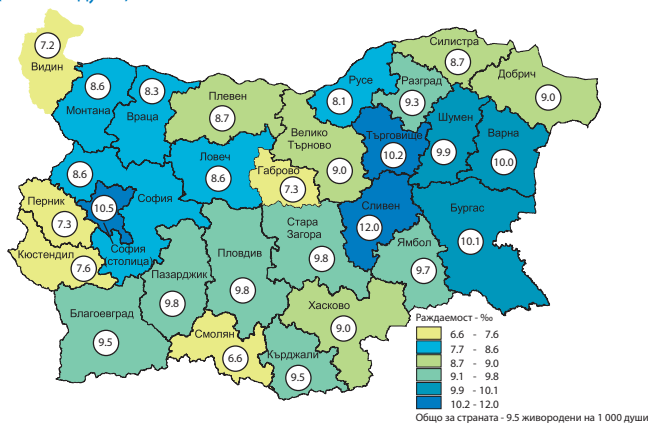
(Брой)

Статистически зони Статистически райони Области	Общо			В т.ч. в градовете		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Общо за страната	7282041	3543606	3738435	5306233	2563168	2743065
<i>Северна и Югоизточна България</i>						
Северозападен район	823467	404080	419387	522713	255742	266971
Видин	97536	47599	49937	62320	30411	31909
Враца	181559	89453	92106	107088	52398	54690
Ловеч	137708	67423	70285	85961	42096	43865
Монтана	143644	70544	73100	92157	45162	46995
Плевен	263020	129061	133959	175187	85675	89512
Северен централен район	844354	411173	433181	563976	272487	291489
Велико Търново	253503	122408	131095	176665	84751	91914
Габрово	119926	58002	61924	98322	47541	50781
Разград	122173	59812	62361	57772	27721	30051
Русе	231556	112902	118654	178391	86742	91649
Силистра	117196	58049	59147	52826	25732	27094
Североизточен район	957097	468792	488305	701353	340555	360798
Варна	473236	231595	241641	396307	193127	203180
Добрич	186357	91413	94944	128669	62506	66163
Търговище	118769	58321	60448	64329	31010	33319
Шумен	178735	87463	91272	112048	53912	58136
Югоизточен район	1067283	521411	545872	765337	371695	393642
Бургас	413474	202177	211297	309499	150298	159201
Сливен	195385	95396	99989	129231	62591	66640
Стара Загора	329864	160715	169149	236634	114878	121756
Ямбол	128560	63123	65437	89973	43928	46045
<i>Югозападна и Южна централна България</i>						
Югозападен район	2127588	1025837	1101751	1774314	850300	924014
Благоевград	319647	156469	163178	189562	91539	98023
Кюстендил	132792	64774	68018	91689	44493	47196
Перник	130230	63736	66494	102887	50050	52837
София	243236	119702	123534	148780	72908	75872
София (столица)	1301683	621156	680527	1241396	591310	650086
Южен централен район	1462252	712313	749939	978540	472389	506151
Кърджали	151319	75153	76166	62931	30472	32459
Пазарджик	271681	133682	137999	169300	82676	86624
Пловдив	678818	327550	351268	506095	242605	263490
Смолян	118778	57872	60906	65314	31627	33687
Хасково	241656	118056	123600	174900	85009	89891

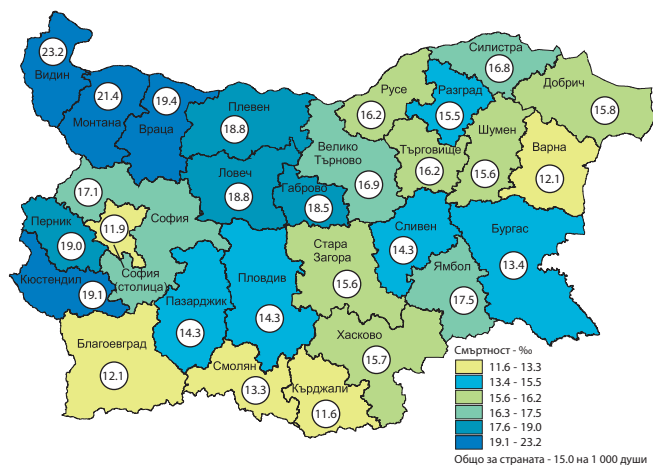
Раждаемост и смъртност по области

В териториален аспект най-висока е раждаемостта в областите Сливен, София (столица) и Търговище. С най-ниска раждаемост през 2012 г. са областите Видин и Смолян. Сред всички административни области в страната с най-висока смъртност през 2012 г. се отличават областите Видин, Монтана, Враца и Кюстендил, като най-нисък е този показател в областите Кърджали, София (столица), Благоевград и Варна.

Фиг. 8. Раждаемост по области през 2012 г.
(На 1 000 души)

Фиг. 9. Смъртност по области през 2012 г.
(На 1 000 души)

9. Живородени, умрели и естествен прираст на населението през 2012 г. по статистически зони, статистически райони и по области

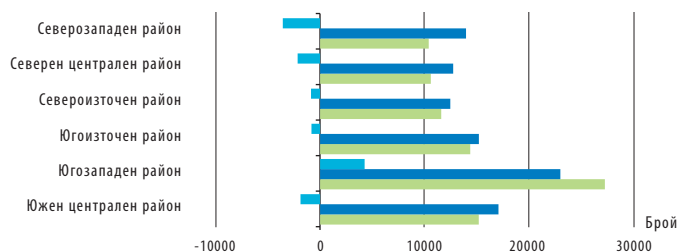
Статистически зони Статистически райони Области	Живо- родени	Умрели	Естествен прираст	Раждае- мост	Смърт- ност	Естествен прираст
	брой			на 1 000 души от населението		
Общо за страната	69121	109281	-40160	9.5	15.0	-5.5
<i>Северна и Югоизточна България</i>						
Северозападен район	6979	16546	-9567	8.4	19.9	-11.5
Видин	713	2287	-1574	7.2	23.2	-16
Враца	1526	3561	-2035	8.3	19.4	-11.1
Ловеч	1195	2611	-1416	8.6	18.8	-10.2
Монтана	1249	3101	-1852	8.6	21.4	-12.8
Плевен	2296	4986	-2690	8.7	18.8	-10.1
Северен централен район	7233	14203	-6970	8.5	16.7	-8.2
Велико Търново	2300	4303	-2003	9.0	16.9	-7.9
Габрово	876	2233	-1357	7.3	18.5	-11.2
Разград	1142	1903	-761	9.3	15.5	-6.2
Русе	1891	3780	-1889	8.1	16.2	-8.1
Силистра	1024	1984	-960	8.7	16.8	-8.1
Североизточен район	9412	13413	-4001	9.8	14.0	-4.2
Варна	4732	5728	-996	10.0	12.1	-2.1
Добрич	1689	2961	-1272	9.0	15.8	-6.8
Търговище	1214	1937	-723	10.2	16.2	-6
Шумен	1777	2787	-1010	9.9	15.6	-5.7
Югоизточен район	11024	15768	-4744	10.3	14.7	-4.4
Бургас	4170	5557	-1387	10.1	13.4	-3.3
Сливен	2349	2799	-450	12.0	14.3	-2.3
Стара Загора	3246	5146	-1900	9.8	15.6	-5.8
Ямбол	1259	2266	-1007	9.7	17.5	-7.8
<i>Югозападна и Южна централна България</i>						
Югозападен район	20707	28607	-7900	9.7	13.4	-3.7
Благоевград	3044	3896	-852	9.5	12.1	-2.6
Кюстендил	1015	2561	-1546	7.6	19.1	-11.5
Перник	959	2488	-1529	7.3	19.0	-11.7
София	2092	4176	-2084	8.6	17.1	-8.5
София (столица)	13597	15486	-1889	10.5	11.9	-1.4
Южен централен район	13766	20744	-6978	9.4	14.1	-4.7
Кърджали	1435	1758	-323	9.5	11.6	-2.1
Пазарджик	2663	3899	-1236	9.8	14.3	-4.5
Пловдив	6694	9694	-3000	9.8	14.3	-4.5
Смолян	784	1586	-802	6.6	13.3	-6.7
Хасково	2190	3807	-1617	9.0	15.7	-6.7

Миграция на населението

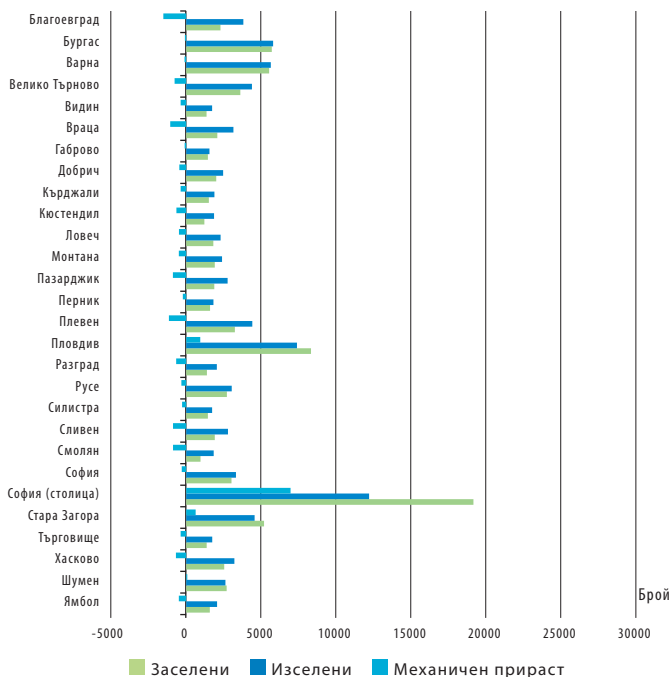
Миграцията на населението включва всички лица, декларирали промяна на настоящ адрес в рамките на страната и извън нея.

През 2012 г. с положителен механичен прираст (разликата между заселените и изселените лица) са шест области в страната: София (столица), Пловдив, Стара Загора и Шумен. В резултат на отрицателния механичен прираст най-много намалява населението в областите Благоевград, Плевен и Враца.

Фиг. 10. Механично движение на населението през 2012 г. по статистически райони

Фиг. 11. Механично движение на населението през 2012 г. по области

 10. Механично движение на населението през 2012 г. по статистически зони, статистически райони и по области¹

(Брой)

Статистически зони Статистически райони Области	Заселени	Изселени	Механичен прираст
Общо за страната	89374	94397	-5023
<i>Северна и Югоизточна България</i>			
Северозападен район	10392	13959	-3567
Видин	1359	1730	-371
Враца	2078	3146	-1068
Ловеч	1807	2292	-485
Монтана	1901	2389	-488
Плевен	3247	4402	-1155
Северен централен район	10594	12738	-2144
Велико Търново	3609	4382	-773
Габрово	1446	1552	-106
Разград	1378	2044	-666
Русе	2713	3035	-322
Силистра	1448	1725	-277
Североизточен район	11588	12455	-867
Варна	5531	5643	-112
Добрич	2004	2463	-459
Търговище	1361	1734	-373
Шумен	2692	2615	77
Югоизточен район	14368	15191	-823
Бургас	5704	5790	-86
Сливен	1903	2780	-877
Стара Загора	5190	4561	629
Ямбол	1571	2060	-489
<i>Югозападна и Южна централна България</i>			
Югозападен район	27246	22991	4255
Благоевград	2284	3810	-1526
Кюстендил	1208	1860	-652
Перник	1589	1817	-228
София	3017	3313	-296
София (столица)	19148	12191	6957
Южен централен район	15186	17063	-1877
Кърджали	1513	1880	-367
Пазарджик	1872	2758	-886
Пловдив	8317	7383	934
Смолян	953	1829	-876
Хасково	2531	3213	-682

¹ Заселените и изселените лица в/от областите включват и движението към/от страната.

III. ПАЗАР НА ТРУДА

Работна сила

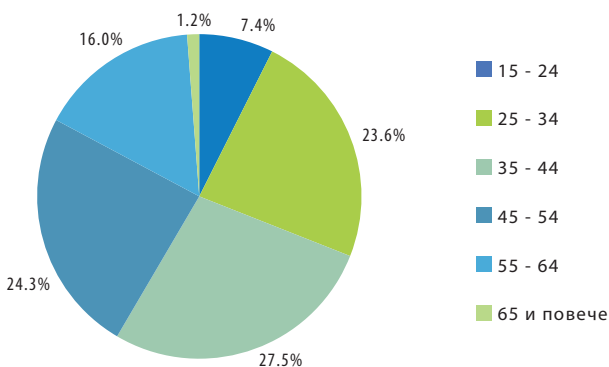
Работна сила (икономически активни лица) са лицата на 15 и повече навършени години, които влагат или предлагат своя труд за производство на стоки и услуги. Работната сила включва заетите и безработните лица.

Коефициентът на икономическа активност представлява относителният дял на икономически активните лица от населението на същата възраст.

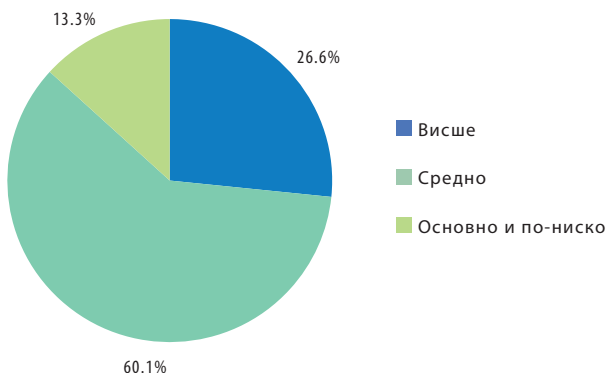
Източник на данните е Наблюдението на работната сила.

Данните за 2011 г. са ревизирани оценки на базата на данните за населението на страната (по петгодишни възрастови групи), получени при Преброяването на населението през 2011 г., и не са напълно съпоставими с данните за предходните години.

Фиг. 1. Структура на работната сила по възраст през 2012 г.

Фиг. 2. Структура на работната сила по степени на образование през 2012 г.

1. Работна сила

(Хиляди)

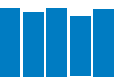
	2008	2009	2010	2011 ¹	2012
Общо	3560.4	3491.6	3400.9	3341.4	3344.3
По местоживеене					
В градовете	2713.6	2681.7	2624.2	2598.2	2605.9
В селата	846.8	809.9	776.6	743.2	738.4
По пол					
Мъже	1896.8	1862.4	1804.7	1786.1	1782.8
Жени	1663.6	1629.2	1596.2	1555.3	1561.5
По възрастови групи					
15 - 64	3504.7	3441.5	3356.3	3302.3	3303.9
15 - 24	300.8	286.2	269.9	253.6	247.9
25 - 34	781.6	742.2	699.8	798.8	788.3
35 - 44	1009.3	1021.8	1018.8	899.2	919.1
45 - 54	933.4	908.9	903.6	830.7	813.6
55 - 64	479.6	482.3	464.2	519.9	534.9
65 и повече	55.7	50.1	44.5	39.1	40.4
По степени на образование					
Висше	877.0	884.6	869.9	874.2	889.5
Средно	2097.2	2051.1	2035.1	2005.5	2010.6
в т.ч. с придобита професионална квалификация	1420.2	1388.7	1354.3	1320.8	1303.7
Основно и по-ниско	586.2	556.0	495.9	461.7	444.2

2. Коефициенти на икономическа активност (15 - 64 навършени години)

(Проценти)

	2008	2009	2010	2011 ¹	2012
Общо	67.8	67.2	66.5	65.9	67.1
По местоживеене					
В градовете	70.0	69.6	69.0	68.1	69.3
В селата	61.5	60.1	59.2	59.2	60.2
По пол					
Мъже	72.5	72.0	70.8	69.9	71.0
Жени	63.1	62.5	62.3	61.9	63.2
По възрастови групи					
15 - 24	30.1	29.5	28.9	29.5	30.4
25 - 34	82.9	80.7	79.8	78.3	78.8
35 - 44	88.4	87.5	86.3	85.2	85.4
45 - 54	84.8	83.8	83.1	82.2	82.6
55 - 64	48.7	49.2	47.9	48.9	51.1

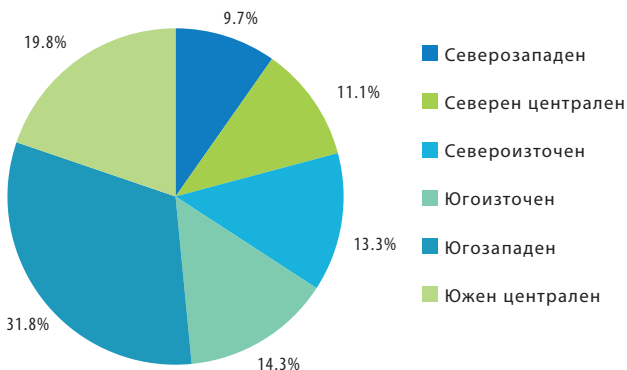
¹ Ревизирани данни.

Работна сила по области

Работната сила (икономически активните лица) на 15 - 64 навършени години и коефициентите на икономическа активност за същата възрастова група са представени по статистически райони съгласно Класификацията на териториалните единици за статистически цели в България, влязла в сила от 14.02.2009 г., съответстваща на Европейската класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS), и по области.

Фиг. 3. Структура на работната сила (15 - 64 навършени години) по статистически райони през 2012 г.

3. Работна сила на 15 - 64 навършени години и коефициенти на икономическа активност по статистически зони, статистически райони и по области през 2012 г.

Статистически зони Статистически райони Области	Работна сила - хил.	Коефициенти на икономическа активност - %
Общо	3303.9	67.1
<i>Северна и Югоизточна България</i>		
Северозападен район	321.7	61.2
Видин	38.4	63.2
Враца	68.8	57.9
Ловеч	52.9	61.1
Монтана	57.1	62.7
Плевен	104.4	61.9
Северен централен район	367.0	64.8
Велико Търново	109.4	63.9
Габрово	52.4	68.0
Разград	54.1	64.7
Русе	103.7	66.4
Силистра	47.4	60.7
Североизточен район	440.2	67.4
Варна	211.2	64.8
Добрич	87.2	69.0
Търговище	50.8	63.9
Шумен	91.0	75.0
Югоизточен район	472.5	66.5
Бургас	183.3	64.8
Сливен	82.0	64.5
Стара Загора	146.7	67.6
Ямбол	60.5	72.5
<i>Югозападна и Южна централна България</i>		
Югозападен район	1049.5	70.9
Благоевград	162.7	73.0
Кюстендил	58.4	67.6
Перник	59.4	68.6
София	102.3	63.7
София (столица)	666.7	72.2
Южен централен район	652.9	66.1
Кърджали	63.2	60.6
Пазарджик	117.5	64.2
Пловдив	308.9	67.7
Смолян	59.3	70.8
Хасково	104.0	64.7

Заетост

Заети са лицата на 15 и повече навършени години, които през наблюдавания период:

- извършват работа за производство на стоки и услуги поне 1 час, за което получават работна заплата или друг доход;
- не работят, но имат работа, от която временно отсъстват поради отпуск, болест, бременност, раждане и отглеждане на малко дете (за периода, през който получават пълния размер на възнаграждението си), родителски отпуск, неблагоприятни климатични условия, стачка или други причини.

Лицата, които са в неплатен отпуск по причини на работодателя, се считат за заети, ако продължителността на този отпуск е до три месеца.

Работодатели са лицата, които сами или в съдружие с други лица управляват собствени предприятия (фирми, стопанства), работят под аренда или извършват самостоятелно друга дейност, като наемат на работа поне едно лице.

Самостоятелно заети са лицата, които сами или в съдружие с други лица извършват стопанска дейност, работят на свободна (частна) практика, работят под аренда или извършват самостоятелно друга дейност, като не наемат на работа други лица.

Наети са лицата, извършващи в обществения сектор или за частен работодател работа, за която получават възнаграждение в пари или в натура под формата на работна заплата, възнаграждение по граждански договор или друго възнаграждение.

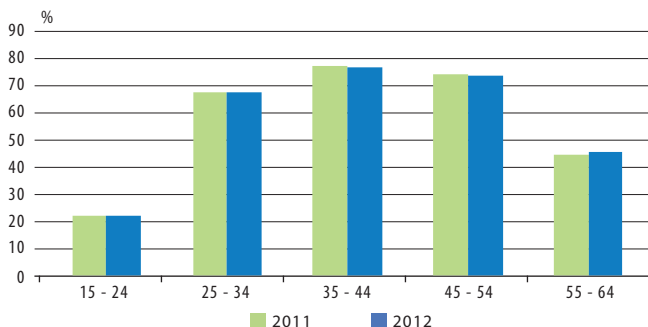
Неплатени семейни работници са лицата, които работят без заплащане във фирма, предприятие или стопанство на родствено лице от същото домакинство.

Коефициентът на заетост представлява относителният дял на заетите лица от населението на същата възраст.

Източник на данните е Наблюдението на работната сила.

Данните за 2011 г. са ревизирани оценки на базата на данните за населението на страната (по петгодишни възрастови групи), получени при Преброяването на населението през 2011 г., и не са напълно съпоставими с данните за предходните години.

Фиг. 4. Коефициенти на заетост по възраст

4. Заети лица

(Хиляди)

	2008	2009	2010	2011 ¹	2012
Общо	3360.7	3253.6	3052.8	2965.2	2934.0
По местоживеене					
В градовете	2591.0	2526.1	2390.8	2338.0	2320.6
В селата	769.7	727.5	662.0	627.2	613.4
По пол					
Мъже	1792.9	1732.3	1608.3	1567.1	1541.7
Жени	1567.8	1521.3	1444.5	1398.1	1392.3
По възрастови групи					
15 - 64	3306.2	3204.8	3010.4	2927.5	2894.9
15 - 24	262.6	240.0	207.4	190.2	178.3
25 - 34	737.3	691.0	620.2	691.8	679.5
35 - 44	965.9	965.2	936.7	817.3	827.0
45 - 54	887.4	856.6	824.9	754.1	730.9
55 - 64	453.1	452.0	421.2	474.1	479.2
65 и повече	54.5	48.8	42.4	37.7	39.1
По степени на образование					
Висше	856.9	858.9	831.2	829.5	837.6
Средно	2002.5	1924.7	1838.4	1795.7	1776.1
в т.ч. с придобита професионална квалификация	1358.6	1303.7	1226.5	1185.6	1159.2
Основно и по-ниско	501.2	469.9	383.3	340.0	320.3
По статус в заетостта					
Работодатели	122.9	113.4	115.1	107.6	104.5
Самостоятелно заети, без наети лица	259.9	259.4	242.7	221.3	210.9
Наети в частния сектор	2156.1	2078.4	1933.4	1893.7	1872.5
Наети в общественния сектор	787.7	769.1	729.3	712.5	721.5
Неплатени семейни работници	34.0	33.3	32.2	30.2	24.5

5. Коефициенти на заетост (15 - 64 навършени години)

(Проценти)

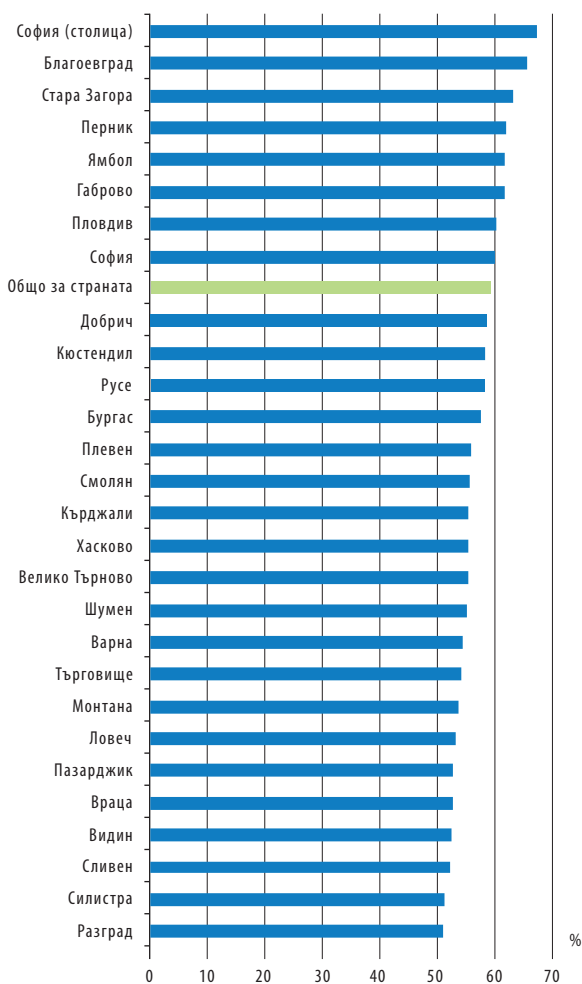
	2008	2009	2010	2011 ¹	2012
Общо	64.0	62.6	59.7	58.4	58.8
По местоживеене					
В градовете	66.8	65.6	62.9	61.2	61.7
В селата	55.7	53.9	50.4	49.9	49.9
По пол					
Мъже	68.5	66.9	63.0	61.2	61.3
Жени	59.5	58.3	56.4	55.6	56.3
По възрастови групи					
15 - 24	26.3	24.8	22.2	22.1	21.9
25 - 34	78.2	75.1	70.7	67.8	67.9
35 - 44	84.6	82.6	79.4	77.4	76.9
45 - 54	80.6	79.0	75.8	74.7	74.2
55 - 64	46.0	46.1	43.5	44.6	45.7

¹ Ревизирани данни.

Заетост по области

Заетите лица на 15 - 64 навършени години и коефициентите на заетост за същата възрастова група са представени по статистически райони съгласно Класификацията на териториалните единици за статистически цели в България, влязла в сила от 14.02.2009 г., съответстваща на Европейската класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS), и по области.

Фиг. 5. Коефициенти на заетост (15 - 64 навършени години) по области през 2012 г.

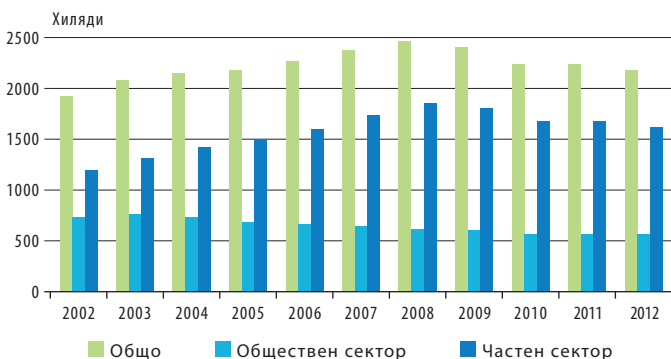
6. Заети лица на 15 - 64 навършени години и коефициенти на заетост по статистически зони, статистически райони и по области през 2012 г.

Статистически зони Статистически райони Области	Заети лица - хил.	Коефициенти на заетост - %
Общо	2894.9	58.8
<i>Северна и Югоизточна България</i>		
Северозападен район	281.9	53.6
Видин	31.7	52.2
Враца	62.4	52.4
Ловеч	45.8	52.9
Монтана	48.5	53.3
Плевен	93.5	55.5
Северен централен район	314.0	55.5
Велико Търново	94.3	55.0
Габрово	47.3	61.4
Разград	42.4	50.7
Русе	90.3	57.8
Силистра	39.7	50.9
Североизточен район	359.4	55.0
Варна	176.3	54.1
Добрич	73.6	58.3
Търговище	42.8	53.9
Шумен	66.7	54.9
Югоизточен район	415.4	58.5
Бургас	162.0	57.3
Сливен	65.9	51.8
Стара Загора	136.3	62.8
Ямбол	51.2	61.4
<i>Югозападна и Южна централна България</i>		
Югозападен район	962.4	65.1
Благоевград	145.7	65.4
Кюстендил	50.0	57.9
Перник	53.5	61.7
София	95.6	59.6
София (столица)	617.7	66.9
Южен централен район	561.8	56.9
Кърджали	57.5	55.1
Пазарджик	95.8	52.4
Пловдив	273.8	60.0
Смолян	46.3	55.3
Хасково	88.4	55.0

Наети лица

Наети са лицата, които са в трудово правоотношение с работодателя съгласно Кодекса на труда или в служебно правоотношение съгласно Закона за държавния служител и по силата на тези правоотношения получават възнаграждение в пари или в натура под формата на работна заплата за извършена в определен обем и качество работа. Средният годишен брой на наетите лица е средна аритметична от средния им списъчен брой през отделните месеци. Средният списъчен брой по месеци е средна аритметична от списъчния състав за всеки календарен ден.

Фиг. 6. Среден годишен брой на наетите лица по форми на собственост

7. Наети лица по трудово и служебно правоотношение по икономически дейности

(Среден годишен брой)

Икономически дейности	Общо		Обществен сектор		Частен сектор	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Общо	2242488	2198643	562556	556485	1679932	1642158
Селско, горско и рибно стопанство	68318	66717	12350	11679	55968	55038
Добивна промишленост	24743	24581	7286	7090	17457	17491
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	95011	89902	248	202	94763	89700
Производство на текстил, кожи и изделия от тях	131162	132629	211	254	130951	132375
Производство на дървен материал, хартия и изделия от тях; печатна дейност	31359	29828	204	202	31155	29626
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти	2503	2298	-	-	2503	2298

7. Наети лица по трудово и служебно правоотношение по икономически дейности

(Продължение и край)

(Среден годишен брой)

Икономически дейности	Общо		Обществен сектор		Частен сектор	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Производство на химични продукти	12796	12574	-	..	12796	..
Производство на лекарствени вещества и продукти	7491	7778
Производство на изделия от каучук, пластмаси и минерални суровини	42484	41894	36	34	42448	41860
Производство на основни метали и метални изделия, без машини	63323	60012	4428	4350	58895	55662
Производство на компютърна техника, електронни и оптични продукти	8379	8073
Производство на електрически съоръжения	17943	17945	-	-	17943	17945
Производство на машини с общо и специално предназначение	28811	28152	..	-	..	28152
Производство на превозни средства	17585	17406	-	-	17585	17406
Производство, н.д.; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	42723	43016	1245	1110	41478	41906
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	31178	30429	14548	14384	16630	16045
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	35559	36249	20438	21736	15121	14513
Строителство	141650	130396	4025	3169	137625	127227
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	386893	378607	418	313	386475	378294
Транспорт, складиране и пощи	137168	133002	55812	51641	81356	81361
Хотелиерство и ресторантьорство	114856	109813	5310	5030	109546	104783
Издателска дейност, филмопроизводство, радио и телевизия	14673	14011	3173	3519	11500	10492
Далекосъобщения	21035	20756	20726
Дейности в областта на информационните технологии и услуги	29364	30726	980	911	28384	29815
Финансови и застрахователни дейности	57130	54898	1961	1904	55169	52994
Операции с недвижими имоти	24680	23223	2461	2326	22219	20897
Юридически, счетоводни, консултантски и инженерни дейности	40238	40047	1526	1391	38712	38656
Научноизследователска и развойна дейност	10778	10754	9841	9663	937	1091
Рекламна и ветеринарномедицинска дейност; други професионални дейности	18817	18600	136	159	18681	18441
Административни и спомагателни дейности	106509	110451	25015	27922	81494	82529
Държавно управление, държавно обществено осигуряване	114077	113903	114077	113903	x	x
Образование	163882	162651	155799	154247	8083	8404
Хуманно здравеопазване	104175	102489	78619	77479	25556	25010
Медико-социални грижи с настаняване и социална работа без настаняване	28663	28227	27275	26776	1388	1451
Култура, спорт и развлечения	31000	31480	13290	13282	17710	18198
Други дейности, н.д.	35532	35126	1475	1444	34057	33682

Безработица

Безработни са лицата на 15 - 74 навършени години, които нямат работа през наблюдавания период, като едновременно с това търсят активно работа през период от четири седмици, вкл. наблюдаваната, и са на разположение да започнат работа до две седмици след края на наблюдавания период.

За безработни се считат и лицата, които не търсят активно, но са намерили работа, която очакват да започнат до три месеца след края на наблюдавания период.

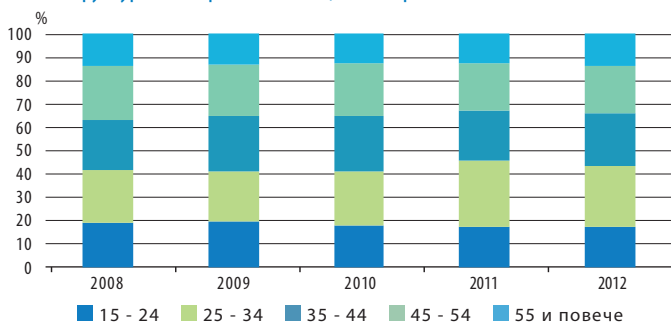
Продължителността на безработицата се определя от по-краткия от следните два периода:

- продължителност на търсене на работа;
- продължителност на времето, през което лицето е било без работа.

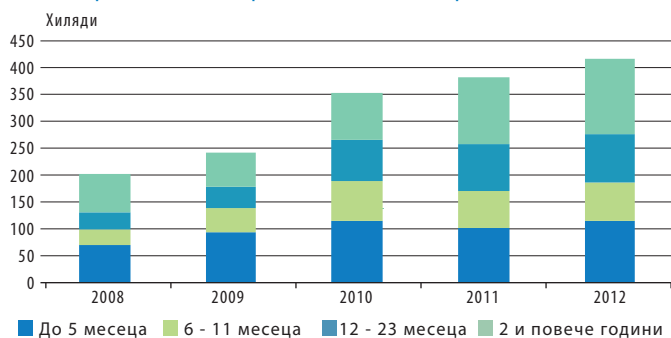
Източник на данните, с изключение на данните за регистрираните безработни, е Наблюдението на работната сила. Данните от Наблюдението на работната сила за 2011 г. са ревизирани на базата на данните за населението на страната (по петгодишни възрастови групи), получени при Преброяването на населението през 2011 г., и не са напълно съпоставими с данните за предходните години.

Източник на данните за регистрираните безработни в бюрата по труда е Агенцията по заетостта.

Фиг. 7. Структура на безработните лица по възраст

Фиг. 8. Безработни лица по продължителност на безработицата

8. Безработни лица

(Хиляди)

	2008	2009	2010	2011 ¹	2012
Общо	199.7	238.0	348.0	376.2	410.3
По местоживееене					
В градовете	122.6	155.6	233.4	260.2	285.3
В селата	77.1	82.4	114.6	116.0	125.0
По пол					
Мъже	103.9	130.1	196.3	219.0	241.1
Жени	95.8	107.9	151.7	157.2	169.3
По възрастови групи					
15 - 64	198.5	236.7	345.9	374.8	409.0
15 - 24	38.3	46.2	62.5	63.5	69.7
25 - 34	44.4	51.2	79.7	107.0	108.9
35 - 44	43.4	56.6	82.1	81.9	92.1
45 - 54	46.0	52.3	78.7	76.6	82.7
55 и повече	27.7	31.7	45.1	47.2	57.1
По степени на образование					
Висше	20.1	25.7	38.7	44.7	51.8
Средно	94.7	126.3	196.7	209.8	234.6
в т.ч. с придобита професионална квалификация	61.6	85.1	127.7	135.2	144.5
Основно и по-ниско	85.0	86.0	112.6	121.7	123.9
По продължителност на безработицата					
До 5 месеца	66.7	91.0	112.9	99.9	113.1
6 - 11 месеца	29.7	43.5	73.4	66.4	70.6
12 - 23 месеца	32.2	39.9	74.9	87.4	89.0
2 и повече години	71.1	63.5	86.8	122.6	137.6
Регистрирани безработни в бюрата по труда към 31.12.	232.3	338.1	342.4	342.4	375.8

¹ Ревизирани данни.

Безработица

Коефициентът на безработица представлява относителният дял на безработните лица от икономически активното население (работната сила).

Коефициентът на продължителна безработица представлява относителният дял на продължително безработните лица (безработни от една и повече години) от икономически активното население.

Обезкуражени са лицата извън работната сила (икономически неактивните лица), които желаят да работят, но не търсят активно работа, защото не вярват, че ще намерят.

През 2012 г. коефициентът на безработица в страната нараства с 1.0 процентни пункта в сравнение с предходната година, като достига 12.3%. Продължително безработни (от една или повече години) са 55.2% от всички безработни лица.

Фиг. 9. Коефициенти на безработица и коефициенти на продължителна безработица

9. Коефициенти на безработица

(Проценти)

	2008	2009	2010	2011 ¹	2012
Общо	5.6	6.8	10.2	11.3	12.3
По местоживеене					
В градовете	4.5	5.8	8.9	10.0	11.0
В селата	9.1	10.2	14.8	15.6	16.9
По пол					
Мъже	5.5	7.0	10.9	12.3	13.5
Жени	5.8	6.6	9.5	10.1	10.8
По възрастови групи					
15 - 64	5.7	6.9	10.3	11.4	12.4
15 - 24	12.7	16.2	23.2	25.0	28.1
25 - 34	5.7	6.9	11.4	13.4	13.8
35 - 44	4.3	5.5	8.1	9.1	10.0
45 - 54	4.9	5.8	8.7	9.2	10.2
55 и повече	5.2	5.9	8.9	8.4	9.9
Коефициент на продължителна безработица	2.9	3.0	4.8	6.3	6.8

10. Обезкуражени лица

(Хиляди)

	2008	2009	2010	2011 ¹	2012
Общо	151.9	186.4	224.6	235.2	227.7
По местоживеене					
В градовете	82.0	106.2	126.0	136.3	127.3
В селата	69.9	80.2	98.6	98.9	100.3
По пол					
Мъже	77.0	97.1	121.2	131.8	125.4
Жени	74.9	89.3	103.4	103.3	102.3
По възрастови групи					
15 - 64	149.9	184.2	222.3	233.5	225.6
15 - 24	33.6	41.9	47.7	42.8	40.1
25 - 34	27.3	33.1	37.1	51.2	50.9
35 - 44	34.2	42.3	49.4	47.8	47.1
45 - 54	30.8	40.6	50.4	49.5	48.9
55 и повече	26.0	28.4	40.0	43.8	40.6
По степени на образование					
Висше	5.3	8.3	10.9	12.8	14.4
Средно	57.1	72.5	102.8	113.9	105.2
в т.ч. с придобита професионална квалификация	33.9	44.5	61.5	66.2	63.5
Основно и по-ниско	89.5	105.5	110.9	108.5	108.0

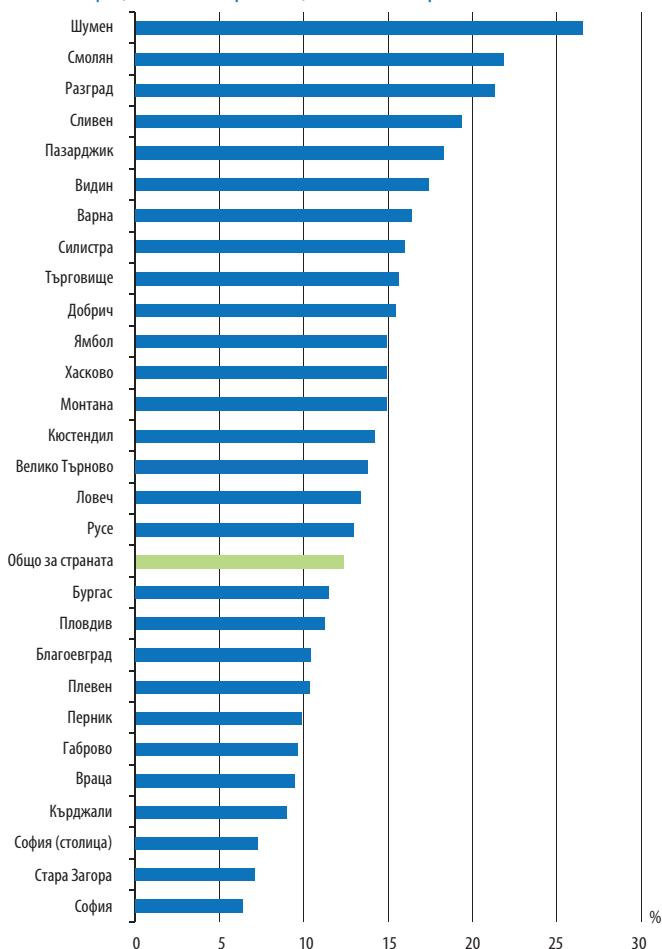
¹ Ревизирани данни.

Безработица по области

Безработните лица и коефициентите на безработица са представени по статистически райони съгласно Класификацията на териториалните единици за статистически цели в България, влязла в сила от 14.02.2009 г., съответстваща на Европейската класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS), и по области.

Източник на данните за регистрираните безработни в бюрата по труда е Агенцията по заетостта.

Фиг. 10. Коефициенти на безработица по области през 2012 г.

11. Безработица по статистически зони, статистически райони и по области през 2012 г.

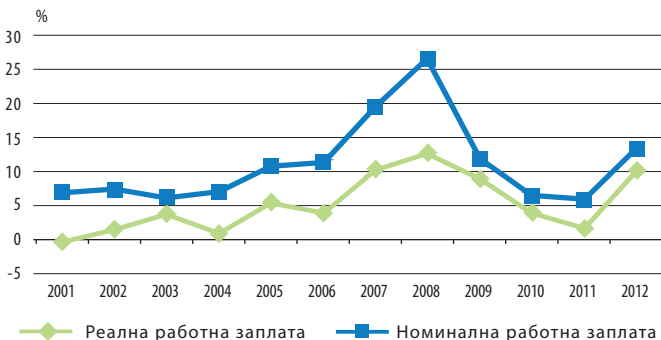
Статистически зони Статистически райони Области	Безработни лица - хил.	Коефициенти на безработица - %	Регистрирани безработни в бюрата по труда към 31.12. - хил.
Общо	410.3	12.3	375.8
<i>Северна и Югоизточна България</i>			
Северозападен район	39.8	12.3	63.3
Видин	6.7	17.4	8.3
Враца	6.5	9.4	15.2
Ловеч	7.1	13.4	9.2
Монтана	8.6	14.9	12.5
Плевен	10.9	10.3	18.0
Северен централен район	53.3	14.3	45.4
Велико Търново	15.3	13.8	12.5
Габрово	5.1	9.6	3.9
Разград	11.7	21.4	9.5
Русе	13.5	12.9	10.6
Силистра	7.7	16.0	8.9
Североизточен район	81.3	18.2	52.2
Варна	35.2	16.4	18.3
Добрич	13.6	15.4	11.1
Търговище	8.0	15.6	9.6
Шумен	24.5	26.6	13.2
Югоизточен район	57.3	11.9	56.0
Бургас	21.3	11.5	17.8
Сливен	16.2	19.4	14.0
Стара Загора	10.4	7.1	15.6
Ямбол	9.4	14.9	8.6
<i>Югозападна и Южна централна България</i>			
Югозападен район	87.6	8.2	75.0
Благоевград	17.1	10.4	21.2
Кюстендил	8.5	14.2	8.4
Перник	6.0	9.9	6.3
София	6.7	6.4	14.9
София (столица)	49.4	7.3	24.2
Южен централен район	91.1	13.8	83.9
Кърджали	5.7	9.0	9.6
Пазарджик	21.7	18.3	19.3
Пловдив	35.1	11.2	30.4
Смолян	13.0	21.9	11.8
Хасково	15.6	14.9	12.9

Средна годишна заплата

Брутната годишна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение е възнаграждението, заплащано на наетите лица обикновено на редовни интервали от време преди отчисляването на данъците (данък върху доходите на физическите лица) и на социалните осигуровки за сметка на заетите.

Средната брутна годишна работна заплата се изчислява, като начислените средства за работна заплата за отчетната година се разделят на средния списъчен брой на наетите по трудово и служебно правоотношение, без лицата в отпуск по майчинство.

Фиг. 11. Изменение в номиналната и реалната работна заплата при база предшестващата година

12. Средна годишна заплата по икономически дейности

(Левове)

Икономически дейности	Общо		Обществен сектор		Частен сектор	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Общо	8230	9324	9133	9555	7926	9245
Селско, горско и рибно стопанство	6354	7108	8112	9925	5965	6504
Добивна промишленост	13804	14905	18978	21242	11643	12331
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	7197	8115	6196	6093	7200	8120
Производство на текстил, кожи и изделия от тях	4743	5131	4116	4107	4744	5133
Производство на дървен материал, хартия и изделия от тях; печатна дейност	6020	6648	5790	6763	6022	6647
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти	26309	28577	-	-	26309	28577

12. Средна годишна заплата по икономически дейности

(Продължение и край)

(Левове)

Икономически дейности	Общо		Обществен сектор		Частен сектор	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Производство на химични продукти	10064	10601	-	..	10064	10605
Производство на лекарствени вещества и продукти	10341	10732	10405	10707
Производство на изделия от каучук, пластмаси и минерални суровини	7271	7968	5951	6239	7272	7969
Производство на основни метали и метални изделия, без машини	7561	8096	6044	6131	7675	8250
Производство на компютърна техника, електронни и оптични продукти	9708	11099	9714	11112
Производство на електрически съоръжения	9112	9814	-	-	9112	9814
Производство на машини с общо и специално предназначение	9273	9727	..	-	9273	9727
Производство на превозни средства	7885	8320	-	-	7885	8320
Производство, н.д.; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	6803	7594	9786	9695	6712	7537
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газ	17600	18664	20499	22050	15067	15623
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	7965	8297	7929	8165	8014	8496
Строителство	7283	7482	7692	7673	7271	7477
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	7040	8873	11925	9376	7034	8873
Транспорт, складиране и пощи	8641	9240	10133	10585	7614	8379
Хотелиерство и ресторантьорство	4995	6018	6537	6761	4920	5982
Издателска дейност, филмопроизводство, радио и телевизия	13340	14640	11359	11150	13896	15829
Далекосъобщения	16158	17393	16158	17394
Дейности в областта на информационните технологии и услуги	23327	28575	13116	13155	23677	29048
Финансови и застрахователни дейности	17180	17778	18572	20053	17128	17694
Операции с недвижими имоти	8130	11208	7332	8076	8219	11563
Юридически, счетоводни, консултантски и инженерни дейности	11530	15741	10261	11068	11581	15915
Научноизследователска и развойна дейност	8661	9552	7337	7436	22691	28369
Рекламна и ветеринарномедицинска дейност; други професионални дейности	11831	17577	8996	8203	11852	17661
Административни и спомагателни дейности	5483	6384	3536	4190	6085	7137
Държавно управление, държавно обществено осигуряване	10554	10757	10554	10757	x	x
Образование	8376	8813	8351	8750	8857	9992
Хуманно здравеопазване	9097	10514	9332	9945	8370	12296
Медико-социални грижи с настаняване и социална работа без настаняване	5128	5376	5117	5342	5328	6009
Култура, спорт и развлечения	6967	8909	6761	6984	7123	10341
Други дейности, н.д.	5675	7123	5929	6137	5664	7166

IV. ОБРАЗОВАНИЕ

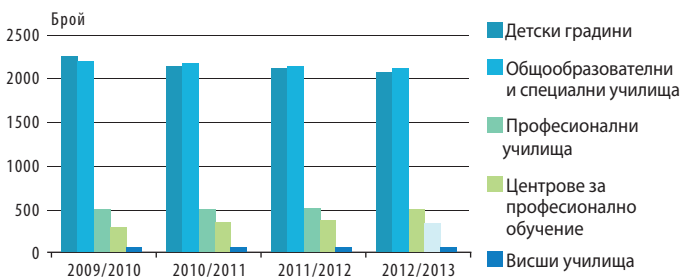
Видове образователни институции

Образователни институции са тези, които директно провеждат обучение по образователни програми с учаци в организирани класове (групи) на място или чрез дистанционна форма на обучение. Образователните програми в тези институции обхващат всички степени на образование и/или придобиване на степен на професионална квалификация. Самообучаващите се лица и фирмите, провеждащи курсове за квалификация, езиково обучение и др., не попадат в обхвата на дефиницията за образователни институции.

Видове образователни институции:

- Детски градини.
- Училища (I - XII клас) - начални (I - IV клас), основни (I - VIII клас), прогимназии (V - VIII клас), гимназии (IX - XII или VIII - XII клас), средни общообразователни (I - XII клас), професионални (по изкуствата, спортни, професионални гимназии, предоставящи обучение по програми за придобиване на III и II степен професионална квалификация, вкл. духовни училища, професионални училища с програми за II и I степен професионална квалификация с прием след VIII клас, професионални училища с програми за I степен професионална квалификация с прием след VI и VII клас.
- Професионални колежи и професионални гимназии, провеждащи програми с прием след средно образование.
- Висши училища - колежи, университети и специализирани висши училища. Статистическото изследване на висшето образование обхваща всички акредитирани висши училища съгласно Закона за висшето образование и частните духовни висши училища, създадени по реда на Закона за вероизповеданията.

Фиг. 1. Учебни институции по вид

1. Учебни институции по вид и форми на собственост

	2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013	
	общо	в т.ч. частни	общо	в т.ч. частни	общо	в т.ч. частни	общо	в т.ч. частни
Общо	5298	455	5200	513	5164	517	5067	532
Детски градини	2262	48	2138	49	2112	50	2070	65
Общообразователни и специални училища	2201	66	2175	68	2144	69	2112	69
Начални (I - IV кл.)	156	3	156	5	156	7	153	6
Основни (I - VIII кл.)	1453	29	1429	29	1431	28	1402	27
Прогимназии (V - VIII кл.)	14	2	13	2	12	2	11	3
Гимназии (IX - XII кл.)	165	29	166	28	139	27	140	27
Средни общообразователни (I - XII кл.)	413	3	411	4	406	5	406	6
Професионални	487	63	484	60	499	58	494	59
Училища по изкуствата	21	1	21	1	22	1	22	1
Спортни училища ¹	-	-	-	-	22	-	19	-
Професионални гимназии	422	25	422	25	414	23	416	23
Професионални колежи	39	37	36	34	36	34	37	35
Професионални училища	5	-	5	-	5	-	-	-
Центрове за професионално обучение	295	262	350	320	356	324	338	323
Висши училища²	53	16	53	16	53	16	53	16
Университети и специализирани висши училища	43	7	44	8	45	9	45	9
Колежи в структурата на университети и специализирани висши училища	23	-	22	-	21	-	20	-
Самостоятелни колежи	10	9	9	8	8	7	8	7

¹ От учебната 2011/2012 г. спортните училища осъществяват обучение по професионални вместо по общообразователни програми (изменение на Закона за професионалното образование и обучение - ДВ, бр. 50 от 2010 г.).

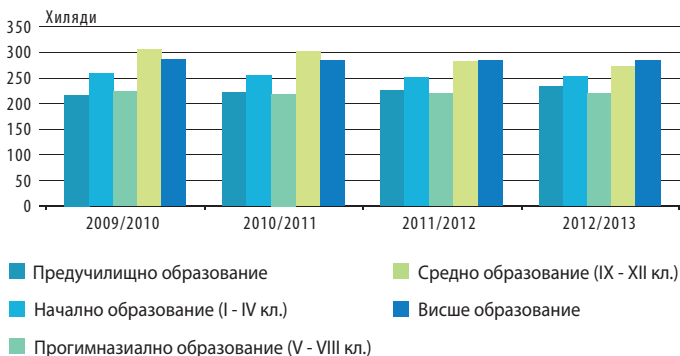
² Включва университети и специализирани висши училища и самостоятелни колежи.

Записани учащи

Методологията на статистиката на образованието е изградена на основата на Международната стандартна класификация на образованието, ревизия 1997 г., и съпътстващите я методически ръководства:

- Предучилищно образование в детски градини (образователна степен МСКО - 0).
- Начален и прогимназиален етап на основното образование, средно образование във всички видове училища и професионално обучение след средно образование в професионални колежи (образователни степени МСКО - 1, 2А, 3А, 3С и 4С).
- Професионално обучение срещу заплащане за придобиване на степен на професионална квалификация в центрове за професионално обучение, професионални гимназии, професионални колежи и професионални училища (образователни степени МСКО - 2С, 3С и 4С). Статистическото изследване е въведено от 2005 г. в съответствие с изискването на Евростат за обхващане на обучението на лицата, навършили 16 години, в платени професионални програми, водещи до придобиване на степен на професионална квалификация според Закона за професионалното образование и обучение.
- Висше образование за придобиване на образователно-квалификационни степени „професионален бакалавър”, „бакалавър” и „магистър” в колежи, университети и специализирани висши училища (образователни степени МСКО - 5В и 5А).
- Висше образование за придобиване на образователна и научна степен „доктор” в университети, специализирани висши училища и научни организации (образователна степен МСКО - 6)

Фиг. 2. Записани учащи по степени на образование

2. Записани учащи по степени на Международната стандартна класификация на образованието (МСКО '97)

	2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013	
	общо	в т.ч. частни	общо	в т.ч. частни	общо	в т.ч. частни	общо	в т.ч. частни
Общо	1314836	86963	1307705	84263	1293961	83145	1294682	83200
Предучилищно образование (МСКО - 0)	217804	1777	223186	1784	227971	1821	235015	2357
Начално образование (I - IV кл., МСКО - 1)	260340	1991	255086	1882	252372	1905	253675	2011
Прогимназиално образование (V - VIII кл., МСКО - 2А)	225055	1326	219980	1464	221274	1517	221839	1693
Професионално обучение за възрастни - I степен професионална квалификация (МСКО - 2С) ¹	4640	3925	8403	7359	11219	10389	13637	12551
Средно образование (IX - XII кл., МСКО - 3А, 3С)	306925	4299	303375	3829	282512	3673	273498	3526
Професионално обучение за възрастни - II степен професионална квалификация (МСКО - 3С) ¹	4620	3943	4737	4160	4062	3420	4272	3683
Професионално обучение след средно образование (МСКО - 4С)	4716	4245	3224	3048	2804	2461	2381	2137
Професионално обучение за възрастни - III и IV степен професионална квалификация (МСКО - 4С) ¹	3650	2420	4449	3393	6752	5230	6406	5393
Висше образование (МСКО - 5В, 5А, 6)	287086	63037	285265	57344	284995	52729	283959	49849
Образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър“ (МСКО - 5В)	28947	20113	25511	16962	² 16210	² 7727	14688	7076
Образователно-квалификационни степени „бакалавър“ и „магистър“ (МСКО - 5А)	254289	42863	255659	40342	264082	44859	263900	42665
Образователна и научна степен „доктор“ (МСКО - 6)	3850	61	4095	40	4703	143	5371	108

¹ Вкл. обучаваните в професионални гимназии и колежи.

² Броят на учащите намалява значително поради преобразуването на самостоятелен частен колеж в университет и презаписването на студентите от ОКС „професионален бакалавър“ в ОКС „бакалавър“.

Преподаватели по степени на преподаване

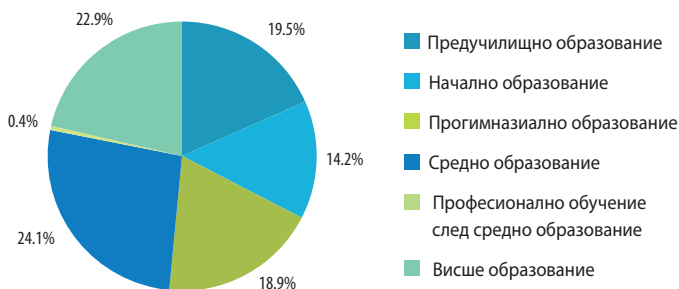
Учителите (преподавателите) са длъжностните лица, които непосредствено провеждат учебните занятия съгласно учебните планове, независимо дали са пълно или непълно заети.

Управленският персонал включва длъжностни лица, изпълняващи управленски функции на равнище образователна институция - директори, помощник-директори с преподавателска заетост, ректори, декани и техни заместници, ръководители на катедри.

В броя на преподавателите са включени учители и управленски персонал с преподавателска дейност.

Учителите в основното и средното образование се групират по степени на преподаване и според вида на програмата (общообразователна или професионална). В случаите, при които един учител преподава в различни степени, той се отнася към съответната степен, в която има преобладаващ брой учебни часове.

Фиг. 3. Структура на преподавателите по степени на преподаване през учебната 2012/2013 г.

3. Преподаватели по степени на Международната стандартна класификация на образованието (МСКО '97)

	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Общо	106024	104078	102925	102488
Предучилищно образование (МСКО - 0)	19466	19579	19729	20015
"Начално образование (I - IV кл., МСКО - 1)"	15054	14780	14666	14565
"Прогимназиално образование (V - VIII кл., МСКО - 2A)"	20122	19867	19504	19315
"Средно образование (IX - XII кл., МСКО - 3A, 3C)"	28169	26903	25539	24684
Професионално обучение след средно образование (МСКО - 4C)	551	517	532	453
"Висше образование (МСКО - 5B, 5A, 6)"	22662	22432	22955	23456
Колежи (МСКО - 5B)	1385	1375	1079	1091
Университети и специализирани висши училища (МСКО - 5A)	21277	21057	21876	22365

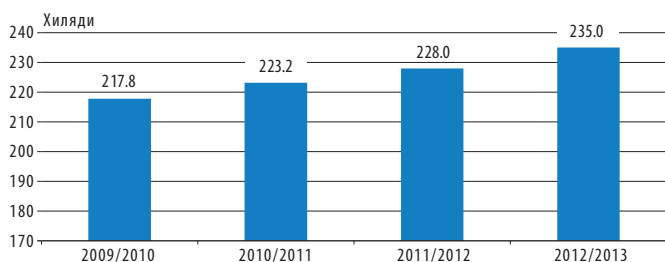
Детски градини

Детските градини са целодневни, полудневни и седмични и за деца със специални образователни потребности и с хронични заболявания. Възрастта на децата, обхванати в детските градини, е 3 - 6 години. Преди първи клас обучението в подготвителна група или подготвителен клас е задължително.

Постигнат е по-голям обхват на децата в детските градини при редуциран брой на тези институции.

Средният брой деца на един учител за страната през учебната 2012/2013 г. е 12, а средният брой деца в една група - 24.

Фиг. 4. Деца в детските градини

4. Детски градини

(Брой)

	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
	Детски градини			
Общо	2262	2138	2112	2070
Постоянни	2261	2138	2112	2070
Целодневни	2249	2130	2105	2064
Полудневни	12	8	7	6
Сезонни	1	-	-	-
	Педагогически персонал			
Общо	19466	19579	19729	20015
в т.ч. детски учители	18252	18340	18471	18749
В постоянни детски градини	19462	19577	19727	20013
В целодневни	18472	18522	18676	18920
В полудневни	990	1055	1051	1093
В сезонни детски градини	4	2	2	2
	Деца			
Общо	217804	223186	227971	235015
В постоянни детски градини	217759	223150	227942	234987
В целодневни	201049	204928	209562	215280
В полудневни	16710	18222	18380	19707
В сезонни детски градини	45	36	29	28

Общообразователни училища

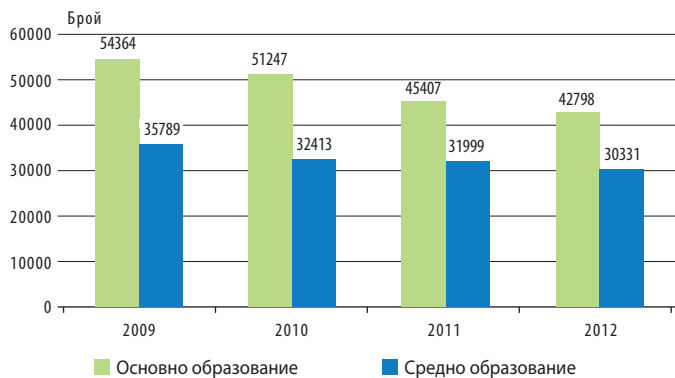
Общообразователните училища са непрофилирани и профилирани (чуждоезикови, природо-математически, технологични и по изкуствата). Данните за броя на учениците са предоставени по групи класове.

За завършили степен на образование се считат тези ученици, които са получили документ за завършена степен от легитимна образователна институция, съдържащ изискванията се според закона записвания и печати.

На учащите в професионални училища и в самостоятелни професионални паралелки с прием след VI и VII клас се осигурява общообразователна подготовка за придобиване на основно образование и професионална подготовка за придобиване на I степен професионална квалификация.

Завършилите програми с прием след VI и VII клас получават свидетелство за завършено основно образование и свидетелство за придобита I степен професионална квалификация.

Фиг. 5. Завършили общообразователните училища

5. Ученици в общообразователните училища по групи класове и форми на обучение

	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Общо	627163	615554	608805	604773
I - IV кл.	258340	253149	250352	251962
в т.ч. вечерно и задочно обучение	124	246	658	453
V - VIII кл.	220196	215457	217143	217798
в т.ч. вечерно и задочно обучение	997	1315	2394	3072
IX - XII кл. ¹	148627	146948	141310	135013
в т.ч. вечерно и задочно обучение	3922	3959	4266	4681

¹ Вкл. VIII кл. на езиковите и другите гимназии с прием след VII клас.

6. Завършили общообразователните училища

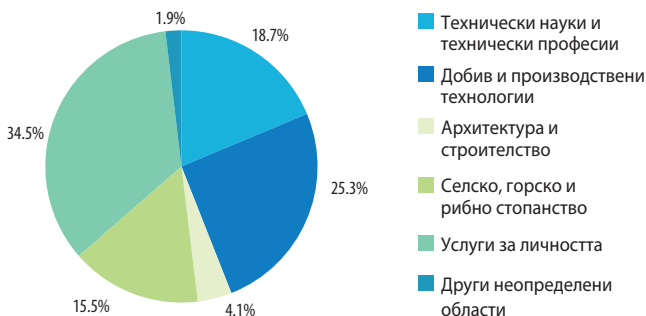
	2009	2010	2011	2012
Основно образование	54364	51247	45407	42798
Средно образование	35789	32413	31999	30331

Професионално обучение - I степен

Учащите в професионалните училища и паралелки с прием след VI, VII и VIII клас се обучават по професионални програми за придобиване на I степен професионална квалификация.

В броя на завършилите са посочени успешно издържалите изпитите и получили свидетелство за придобитата I степен професионална квалификация.

Фиг. 6. Структура на учащите по тесни области на образованието в програми с прием след VIII кл. за придобиване на I степен професионална квалификация през учебната 2012/2013 г.

7. Ученици в програми с прием след VI и VII кл. за придобиване на I степен професионална квалификация по тесни области на образованието¹

Тесни области на образованието	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Общо	2087	2130	1902	1979
Технически науки и технически професии	387	479	440	323
Добив и производствени технологии	1174	1110	1011	1056
Архитектура и строителство	29	28	23	138
Селско, горско и рибно стопанство	180	151	150	188
Услуги за личността	317	362	278	274

¹ Според Класификацията на областите на образование и обучение, утвърдена от председателя на НСИ и публикувана в ДВ, бр. 91 от 9.11.2007 г.

8. Завършили програми с прием след VI и VII кл. за придобиване на I степен професионална квалификация по тесни области на образованието¹

Тесни области на образованието	2009	2010	2011	2012
Общо	333	376	318	367
Технически науки и технически професии	44	59	36	65
Добив и производствени технологии	221	210	199	220
Архитектура и строителство	12	7	7	-
Селско, горско и рибно стопанство	7	26	26	10
Услуги за личността	49	74	50	72

9. Ученици в програми с прием след VIII кл. за придобиване на I степен професионална квалификация по тесни области на образованието¹

Тесни области на образованието	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Общо	785	691	841	1011
Технически науки и технически професии	18	76	99	189
Добив и производствени технологии	411	254	246	256
Архитектура и строителство	-	-	-	41
Селско, горско и рибно стопанство	78	79	174	157
Услуги за личността	278	256	295	349
Други неопределени области	-	26	27	19

10. Завършили програми с прием след VIII кл. за придобиване на I степен професионална квалификация по тесни области на образованието¹

Тесни области на образованието	2009	2010	2011	2012
Общо	249	218	186	219
Технически науки и технически професии	15	7	14	38
Добив и производствени технологии	109	116	61	68
Селско, горско и рибно стопанство	39	30	27	18
Услуги за личността	86	65	76	77
Други неопределени тесни области	-	-	8	18

¹ Според Класификацията на областите на образование и обучение, утвърдена от председателя на НСИ и публикувана в ДВ, бр. 91 от 9.11.2007 г.

Професионално обучение - II степен

Обучението за придобиване на II степен професионална квалификация се осъществява в професионалните гимназии и професионалните училища и е с продължителност четири години.

Завършилите средно образование и придобили II степен професионална квалификация в професионалните гимназии и професионалните училища имат право да продължат образованието си във висшите училища или да започнат работа по придобитата професия (специалност).

Фиг. 7. Структура на учащите по тесни области на образованието в програми за придобиване на II степен професионална квалификация през учебната 2012/2013 г.

11. Ученици в програми за придобиване на II степен професионална квалификация по тесни области на образованието¹

Тесни области на образованието	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Общо	44430	43225	40285	35469
Изкуства	47	102	94	90
Стопански науки и администрация	8027	7611	6037	4523
Физически и химически науки	19	19	19	19
Информатика	1058	1194	998	1004
Технически науки и технически професии	13824	13369	12528	9665
Добив и производствени технологии	5604	4648	4573	4322
Архитектура и строителство	1888	1530	1243	1024
Селско, горско и рибно стопанство	6045	6844	7026	7495
Социални услуги	81	-	11	10
Услуги за личността	7837	7908	7756	7317

12. Завършили програми за придобиване на II степен професионална квалификация по тесни области на образованието¹

Тесни области на образованието	2009	2010	2011	2012
Завършили средно образование	7677	7498	8288	8903
Придобили професионална квалификация	16816	14834	8271	8096
Изкуства	-	-	13	10
Стопански науки и администрация	3015	2775	1725	1985
Физически и химически науки	-	-	..	-
Информатика	480	447	210	334
Технически науки и технически професии	6436	5645	2334	2275
Добив и производствени технологии	2255	1982	959	688
Архитектура и строителство	1060	906	480	343
Селско, горско и рибно стопанство	1270	1043	810	885
Социални услуги	..	-	-	-
Услуги за личността	2268	2014	1732	1576
Транспортни услуги	-	4	..	-
Други неопределени тесни области	..	18	-	-

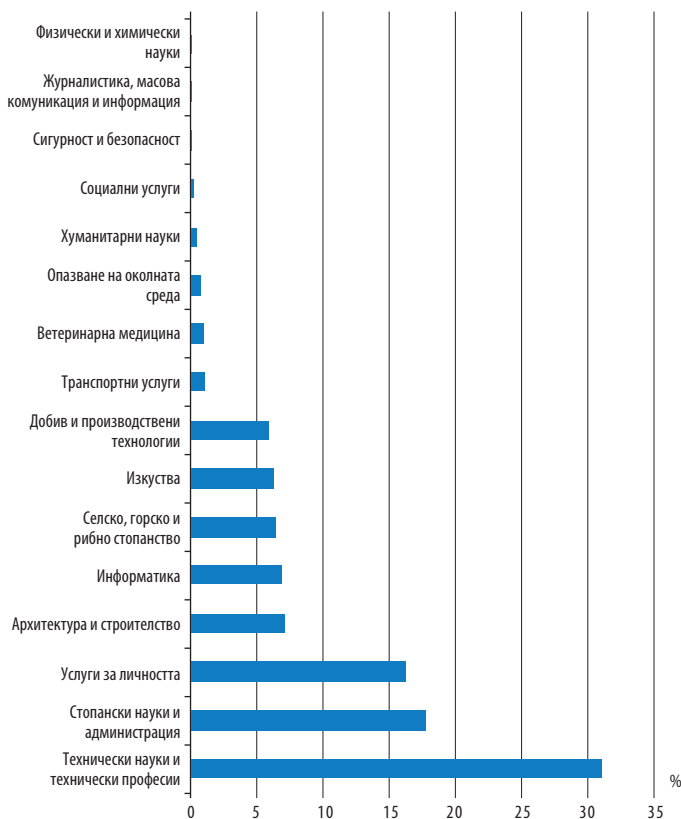
¹ Според Класификацията на областите на образование и обучение, утвърдена от председателя на НСИ и публикувана в ДВ, бр. 91 от 9.11.2007 г.

Професионално обучение - III степен

Професионалните гимназии, училищата по изкуствата и спортните училища осъществяват професионално образование с придобиване на III степен професионална квалификация с продължителност четири или пет години. В тях се приемат ученици със завършено основно образование или със завършен VII клас.

Завършилите средно образование и придобили III степен професионална квалификация в професионалните гимназии, училищата по изкуствата и спортните училища имат право да продължат образованието си във висшите училища или да започнат работа по придобитата професия (специалност).

Фиг. 8. Структура на учащите по тесни области на образованието в програми за придобиване на III степен професионална квалификация през учебната 2012/2013 г.

13. Ученици в програми за придобиване на III степен професионална квалификация по тесни области на образованието¹

Тесни области на образованието	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Общо	112821	112266	99896	101893
Изкуства	5836	6109	6147	6344
Хуманитарни науки	383	360	380	371
Журналистика, масова комуникация и информация	.	.	.	18
Стопански науки и администрация	20019	18896	16857	17991
Физически и химически науки	-
Информатика	4066	5405	5992	6891
Технически науки и технически професии	38088	37096	32442	31484
Добив и производствени технологии	10391	8813	6699	5964
Архитектура и строителство	8968	9367	8002	7123
Селско, горско и рибно стопанство	7533	7270	6397	6428
Ветеринарна медицина	1485	1504	903	944
Социални услуги	-	87	121	187
Услуги за личността	13216	14701	13941	16439
Транспортни услуги	1730	1558	1137	1024
Опазване на околната среда	1079	1056	806	664
Сигурност и безопасност	27	20
Други неопределени тесни области	-	..	52	-

14. Завършили програми за придобиване на III степен професионална квалификация по тесни области на образованието¹

Тесни области на образованието	2009	2010	2011	2012
Завършили средно образование	25772	23064	22142	20473
Придобили професионална квалификация	8332	9366	18628	15812
Изкуства	724	784	1002	1011
Хуманитарни науки	67	75	48	37
Стопански науки и администрация	1345	1686	2835	2703
Физически и химически науки	6	-	-	-
Информатика	116	224	535	660
Технически науки и технически професии	2824	2937	6399	5266
Добив и производствени технологии	1018	1065	1945	1154
Архитектура и строителство	479	641	1591	1300
Селско, горско и рибно стопанство	778	748	1154	901
Ветеринарна медицина	117	247	375	208
Социални услуги	12	-	-	-
Услуги за личността	725	826	2258	2196
Транспортни услуги	63	74	273	202
Опазване на околната среда	58	59	205	167
Сигурност и безопасност	-	-	..	7
Други неопределени тесни области	-	-	..	-

¹ Според Класификацията на областите на образование и обучение, утвърдена от председателя на НСИ и публикувана в ДВ, бр. 91 от 9.11.2007 г.

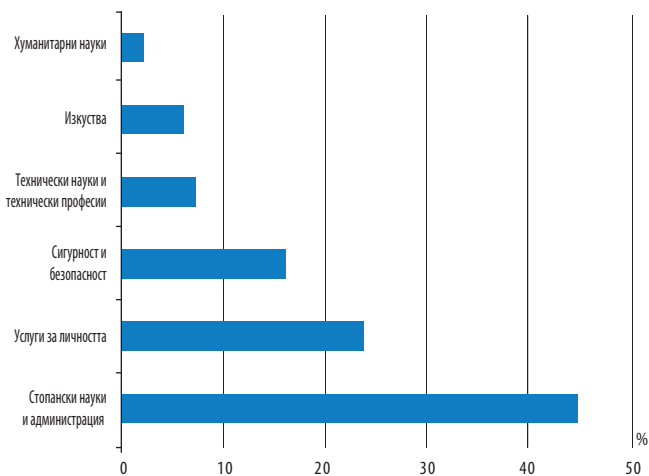
Професионално обучение - IV степен и центрове за професионално обучение

Професионалните колежи и професионалните гимназии осъществяват професионално обучение с придобиване на IV степен професионална квалификация с продължителност до две години. В тях се приемат лица със завършено средно образование.

Придобилите IV степен професионална квалификация в професионалните колежи и професионалните гимназии се реализират на пазара на труда по придобитата професия (специалност) и имат компетенцията за поемане на управленски отговорности за работата на други лица.

Центровете за професионално обучение могат да провеждат обучение на лица, навършили 16 години, по програми, водещи до придобиване на степен на професионална квалификация.

Фиг. 9. Структура на учащите по тесни области на образованието в програми за придобиване на IV степен професионална квалификация през учебната 2012/2013 г.

15. Ученици в програми след средно образование за придобиване на IV степен професионална квалификация по тесни области на образованието¹

Тесни области на образованието	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Общо	4716	3224	2804	2381
Изкуства	346	232	172	146
Хуманитарни науки	53	55	55	51
Стопански науки и администрация	3179	2112	1318	1064
Технически науки и технически професии	251	187	187	173
Добив и производствени технологии	-	-	..	-
Архитектура и строителство	258	39	80	-
Услуги за личността	186	289	565	564
Транспортни услуги	9	5	..	-
Сигурност и безопасност	434	305	426	383

16. Завършили програми след средно образование за придобиване на IV степен професионална квалификация по тесни области на образованието¹

Тесни области на образованието	2009	2010	2011	2012
Общо	1651	1866	1547	1228
Изкуства	92	225	134	77
Стопански науки и администрация	1138	1306	1040	507
Технически науки и технически професии	74	106	77	71
Архитектура и строителство	93	17
Услуги за личността	69	-	48	230
Транспортни услуги	8	-
Сигурност и безопасност	177	203	207	326

¹ Според Класификацията на областите на образование и обучение, утвърдена от председателя на НСИ и публикувана в ДВ, бр. 91 от 9.11.2007 г.

Висше образование

За студент се счита всяко лице, включено в образователна програма на формалното висше образование според МСКО независимо от формата на обучение. Формалното образование включва учебните програми, провеждани в легитимните образователни институции, създадени по установения законов ред.

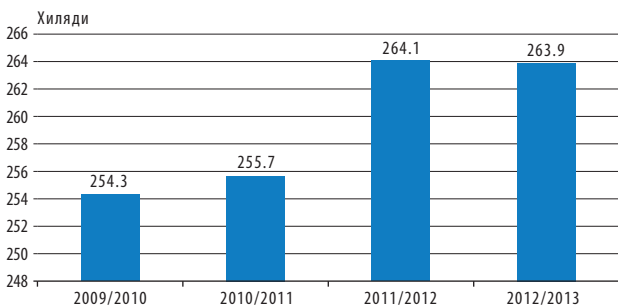
НСИ ежегодно установява броя на записаните студенти чрез броене на учащите, а не на записванията. В рамките на един университет например (институт или колеж) според действащата национална методология студентите се броят само веднъж в случаите на едновременно изучаване на две специалности. Двойно броене не се допуска освен при случаите на неправомерно едновременно следване в два университета.

На завършилите с минимален срок на обучение по учебен план четири години се присъжда образователно-квалификационна степен „бакалавър”. Образователно-квалификационна степен „магистър” се присъжда на завършилите с минимален срок на обучение пет години или не по-малко от една година след степен „бакалавър”.

Образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър” е степен на професионалното висше образование. Тя се присъжда след завършено обучение в колеж с минимален срок на обучение три години.

Образователна и научна степен „доктор” се присъжда от научно жури според изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България след минимум тригодишно обучение и успешна защита на дисертационен труд.

Фиг. 10. Студенти в университетите и специализираните висши училища

17. Студенти, обучаващи се във висшите училища

	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Общо	283236	281170	280292	278588
В университети и специализирани висши училища	254289	255659	264082	263900
В колежи	28947	25511	16210	14688

¹ Броят на учащите намалява значително поради преобразуването на самостоятелен частен колеж в университет и презаписването на студентите от ОКС „професионален бакалавър“ в ОКС „бакалавър“.

18. Завършили висше образование¹

	2009	2010	2011	2012
Общо	57167	59927	63405	63112
Образователно-квалификационни степени „бакалавър“ и „магистър“	50398	52998	55850	58961
Образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър“	6769	6929	7555	4151

¹ Без образователна и научна степен „доктор“.

19. Докторанти във висшите училища и научните организации

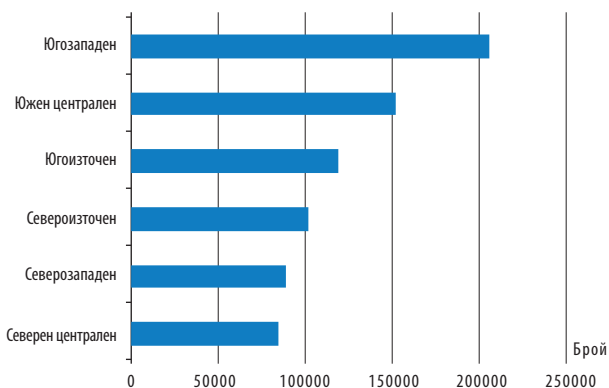
	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Обучаващи се	3850	4095	4703	5371
в т.ч. редовно обучение	1774	1964	2384	2790
Придобили образователна и научна степен „доктор“	636	596	638	979
в т.ч. редовно обучение	304	254	230	370

Училища, преподаватели и ученици по области

Административно-териториалните единици „области“ са представени съгласно Закона за административно-териториалното устройство на Република България, влязъл в сила от 5.02.1999 г. (28 области), а териториалните единици за статистически цели - статистически зони и статистически райони, съгласно Класификацията на териториалните единици за статистически цели в България. Тази класификация кореспондира с Класификацията NUTS на Евростат и е утвърдена със заповед на председателя на Националния статистически институт на основание на Регламент (ЕО) № 176/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 20 февруари 2008 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1059/2003, както и на основание на чл. 9, т. 9, във връзка с чл. 7, ал. 1, т. 6 и 15, чл. 10 от Закона за статистиката и чл. 4, ал. 1 от Закона за регионалното развитие.

В териториален аспект най-голям е броят на учениците в Югозападния и Южния централен район, а най-малък - в Северния централен район.

Фиг. 11. Учащи през учебната 2012/2013 г. по статистически райони

20. Училища, преподаватели и ученици през учебната 2012/2013 г. по статистически зони, статистически райони и по области¹

Статистически зони Статистически райони Области	Училища	Преподаватели	Ученици
Общо за страната	2606	59017	751393
<i>Северна и Югоизточна България</i>	1419	30515	394161
Северозападен	360	7134	89010
Видин	38	794	9671
Враца	75	1582	20075
Ловеч	61	1172	15054
Монтана	70	1278	15609
Плевен	116	2308	28601
Северен централен	324	6730	84344
Велико Търново	97	1961	24840
Габрово	40	868	10781
Разград	62	1163	14150
Русе	76	1772	22446
Силистра	49	966	12127
Североизточен	341	7961	102012
Варна	130	3599	49501
Добрич	83	1605	19562
Търговище	56	1080	12973
Шумен	72	1677	19976
Югоизточен	394	8690	118795
Бургас	142	3302	44923
Сливен	76	1645	23219
Стара Загора	130	2713	36226
Ямбол	46	1030	14427
<i>Югозападна и Южна централна България</i>	1187	28502	357232
Югозападен	625	16375	205382
Благоевград	134	2837	35162
Кюстендил	46	999	12427
Перник	44	934	11890
София	103	1974	25444
София (столица) ²	298	9631	120459
Южен централен	562	12127	151850
Кърджали	82	1449	16558
Пазарджик	122	2391	29703
Пловдив	205	5287	69144
Смолян	67	1073	10952
Хасково	86	1927	25493

¹ Без висшите училища.

² Вкл. българските училища в чужбина, финансирани от държавата.

Степени на участие на населението в образователната система и разходи за образование

Международно възприетият показател „степен на участие на населението в образователната система“ (нетен коефициент) се изчислява като относителен дял на записаните ученици от определена възрастова група към броя на постоянното население на страната от същата възрастова група.

Преждевременно напуснали образованието - показателят се изчислява като относителен дял на лицата на възраст 18 - 24 години, преждевременно напуснали образователната система, от общия брой на населението в същата възрастова група. Преждевременно напуснали образователната система са лицата, които нямат завършено средно образование и не са участвали в образование или обучение през наблюдавания 4-седмичен период.

Общите разходи за образование (изчислени по методологията на ЮНЕСКО, ОИСР и Евростат) обхващат държавните, общинските и частните (на частни субекти и на домакинства) разходи за образование и разходите, осигурени със средства от международни източници. За 2009 г. относителните дялове на разходите за образование от БВП за някои европейски страни по данни на ОИСР са: Дания - 7.9%, Белгия и Швеция - по 6.7%, Финландия - 6.4%, Франция, Естония и Ирландия - по 6.3%, Нидерландия - 6.2%, Великобритания и Словения - по 6.0%, Австрия и Португалия - по 5.9%, Полша - 5.8%, Испания - 5.6%; Германия - 5.3%, Италия - 4.9%, Унгария и Чехия - по 4.8%, Словакия - 4.7%. Този дял за България за 2009 и 2010 г. е съответно 5.0 и 4.4%.

Фиг. 12. Относителен дял на държавните и частните разходи за образование от БВП¹

¹ Изчисленията са направени по методологията на Евростат (UOE - финансови таблици).

² Изчисленията са на базата на предварителни данни за БВП.

21. Нетен коефициент на записване на населението по степени на образование

(Проценти)

	2009/2010	2010/2011 ¹	2011/2012	2012/2013
	Групови нетни коефициенти ² по степени на образование според МСКО '97			
Предучилищно образование (МСКО - 0)	74.3	81.3	81.5	82.1
Начално образование (I - IV кл., МСКО - 1)	93.4	96.7	95.8	95.4
Прогимназиално образование (V - VIII кл., МСКО - 2А)	82.4	81.6	81.8	81.0
Средно образование (IX - XII кл., МСКО - 3А, 3С)	78.6	81.7	81.3	82.1
Професионално обучение след средно образование (МСКО - 4С)	0.8	0.5	0.5	0.4
Колежи (МСКО - 5В)	3.9	3.4	2.3	2.1
Университети и специализирани висши училища (МСКО - 5А)	33.1	35.4	37.3	38.2
	Нетни коефициенти ³ на записване на населението в образователната система по възрастови групи			
3 - 6 г.	75.8	83.1	83.3	83.8
7 - 10 г.	95.2	98.6	97.6	97.1
11 - 14 г.	96.3	97.5	96.9	95.9
15 - 18 г.	83.5	86.4	85.8	86.2
19 - 23 г.	41.1	43.5	42.6	43.3

¹ Данните за учебната 2010/2011 г. са ревизирани на базата на резултатите от преброяването на населението през 2011 година.

² Груповите коефициенти са изчислени в проценти като отношение на броя на учащите по степени във възрастовите групи 3 - 6, 7 - 10, 11 - 14, 15 - 18, 19 - 20, 19 - 21 и 19 - 23 години към броя на населението в същите възрастови групи.

³ Коефициентът е изчислен в проценти като отношение на броя на учащите в съответните възрастови групи независимо от степента на образование към броя на населението в същите възрастови групи. Броят на учащите и на населението е изчислен към 31.12. на съответната година.

22. Рано напуснали образователната система¹

(Проценти)

	2009	2010	2011	2012
Общо	14.7	13.9	11.8	12.5
Мъже	13.7	13.2	11.2	12.1
Жени	15.8	14.5	12.6	13.0

¹ Източник: НСИ, Наблюдение на работната сила - годишни данни.

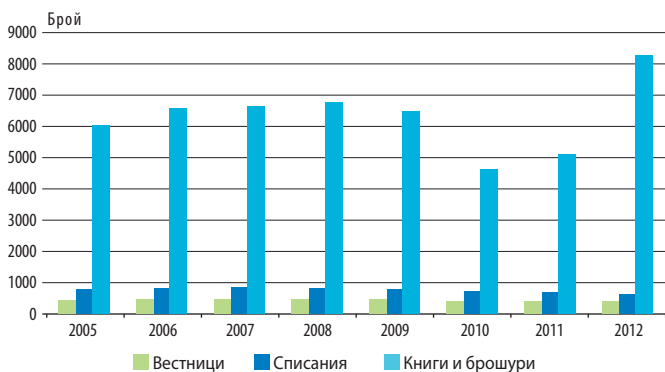
V. КУЛТУРА И ИЗКУСТВО

Издателска дейност

Националното писмено културно наследство придобива изражение в издадената в страната книжна продукция (книги, брошури, вестници, списания, бюлетини и периодични сборници). Статистическата отчетност за издадената продукция дава представа на широката общественост за броя на заглавията и тиража по различни класификационни групи.

Фиг. 1. Издадени заглавия

Фиг. 2. Тираж

1. Издателска дейност

	2008	2009	2010	2011	2012
	Книги ¹				
Заглавия - бр.	6767	6491	4614	² 5078	8263
Тираж - млн. бр.	4.6	6.0	3.2	3.2	5.0
	Списания ³				
Заглавия - бр.	775	745	695	668	584
Годишен тираж - млн. бр.	14.7	11.4	32.1	27.8	22.5
	Вестници				
Заглавия - бр.	438	436	359	369	354
Годишен тираж - млн. бр.	370.8	355.6	340.8	373.1	374.7

¹ Вкл. брошури.

² Данните са за периода октомври 2010 - декември 2011 година.

³ Вкл. бюлетини.

2. Книги и брошури през 2012 г. по предназначение

Предназначение	Общо		Книги		Брошури	
	заглавия - бр.	тираж - хил.	заглавия - бр.	тираж - хил.	заглавия - бр.	тираж - хил.
Общо	8263	4982	7213	4100	1050	882
Обществено-политическа	448	251	420	237	28	13
Научна литература	1174	358	1115	341	59	17
Популярна литература за възрастни	1465	943	1362	883	103	60
Научнопопулярна за възрастни	1465	943	1362	883	103	60
Професионална	60	24	47	18	13	6
Професионално-производствена	60	24	47	18	13	6
Учебна литература	1827	1140	1722	981	105	159
Висши училища	1013	267	986	260	27	7
Професионални гимназии и училища по изкуства	47	16	46	16	1	0
Общообразователни и специализирани училища	263	561	226	434	37	127
Учебно-методична	504	296	464	270	40	25
Художествена литература за възрастни	2171	1109	1942	1039	229	70
Литература за деца и юноши	694	929	207	383	487	546
Художествена литература за деца и юноши	436	473	136	157	300	316
Научно-популярна литература за деца и юноши	258	457	71	226	187	231
Официално-документална литература	113	51	108	49	5	2
Справочна литература	311	177	290	166	21	9

Сценични изкуства и кина

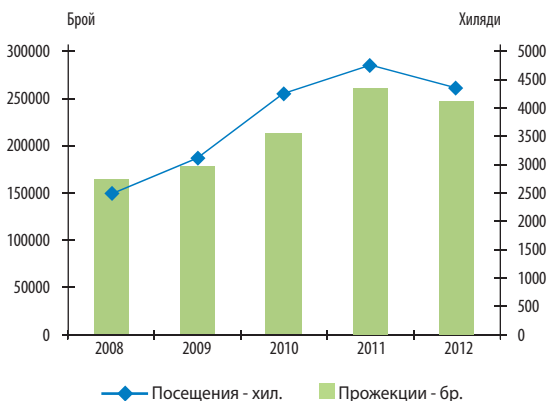
НСИ наблюдава дейността на театрите, оперите, оперетите и музикалните колективи (филхармонии, ансамбли за народни песни и танци и оркестри), местата, посетителите и изнесените представления. Броят на посещенията в театрите през последните четири години остава относително постоянен.

Броят на обикновените кина в страната (2009 г. - 56, 2012 г. - 41) намалява, но през последните години се наблюдава увеличение на броя на екраните, достигайки до 150 екрана през 2012 г., което е резултат от строителството на нови съвременни кина, обзаведени с модерна техника.

Фиг. 3. Посещения в театрите

Фиг. 4. Посещения и прожекции в кината

3. Театри

	2009	2010	2011	2012
Theatres - number	80	73	73	74
Capacity - in thousands	29.9	28.4	30.9	28.5
Theatre performances - thousands	11.0	11.4	12.9	13.3
Theatre attendance - millions	1.6	1.7	1.9	1.9

4. Кина

	2009	2010	2011	2012
Кина - бр.	56	42	43	41
В градовете	52	42	42	40
В селата	4	-	1	1
Прожекции - бр.	173140	207275	255190	242700
В градовете	172120	207275	254183	241883
В селата	1020	-	1007	817
Посещения - хил.	3041	4157	4649	4257
В градовете	3029	4157	4637	4249
В селата	12	-	12	8

5. Произведени филми

Видове филми	2009	2010	2011	2012
Произведени филми	110	144	91	111
в т.ч. телевизионни	94	100	72	93
Пълнометражни	38	21	21	31
Игрални (художествени)	11	14	14	17
Документални	27	7	7	13
Други	-	-	-	1
Късометражни и среднометражни	72	123	70	80
Игрални	10	17	7	12
Документални и образователни	51	86	54	58
Анимационни	11	20	8	10
Други (кинолетописи и други)	-	-	1	-

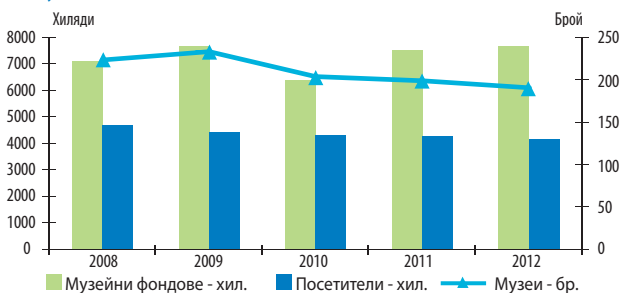
(Брой)

Музеи и читалища

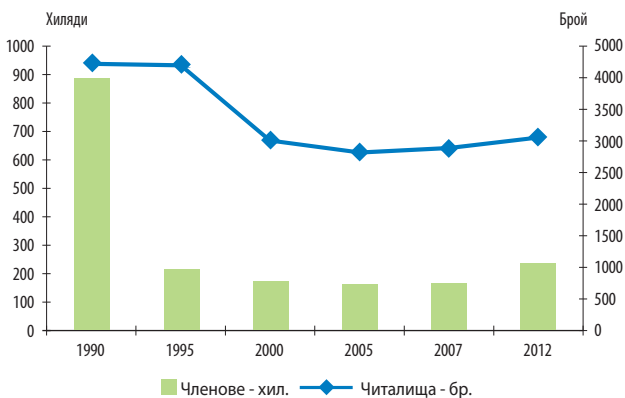
Музеят е културна и научна организация, която издирва, изучава, опазва и представя културни и природни ценности и образци с познавателна, образователна и естетическа цел. НСИ наблюдава всички открити за посещение музеи: историческите, природните, археологическите, етнографските, изложбените галерии и други. От 2010 г. НСИ отчита само музеите, чиито колекции са културни ценности. За последната година, музейните фондове (движими културни ценности), които формират основен фонд, фонд за научно-спомогателни материали и обменен фонд, се увеличават с 2.2%, а посетителите намаляват с 2.5%.

Народните читалища са „традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи” (чл. 2, ал. 1 от Закона за народните читалища). НСИ провежда изследването за дейността на читалищата на всеки пет години.

Фиг. 5. Музеи

Фиг. 6. Читалища и членове в читалищата

6. Музеи

	2009	2010 ¹	2011	2012
Музеи - бр.	231	201	197	188
Музейни фондове (движими културни ценности) - хил. бр.	7592	6320	7439	7600
Електронни единици - хил. бр.	-	-	144	230
Посетители - хил. бр.	4373	4253	4211	4106
Посетители в деня за свободен вход - хил. бр.	-	-	725	802
Персонал - бр.	2432	2500	2674	2697
в т.ч. специалисти с научна степен или академична длъжност и уредници	918	895	957	954

¹ Само музеи, чиито колекции са културни ценности.

7. Музеи по статистически зони и статистически райони през 2012 г.

Статистически зони Статистически райони	Приходи - хил. лв.	Разходи - хил. лв.	Персонал - бр.	
			общо	в т.ч. щатен
Общо за страната	39770	36920	2697	2474
<i>Северна и Югоизточна България</i>				
Северозападен район	3293	3178	278	259
Северен централен район	6087	6001	470	429
Североизточен район	3728	3695	333	296
Югоизточен район	4764	4501	351	316
<i>Югозападна и Южна централна България</i>				
Югозападен район	17293	15325	910	842
Южен централен район	4605	4220	355	332

8. Читалища

	2000	2005	2007	2012
Читалища - бр.	3027	2838	2895	3075
В градовете	511	539	548	587
В селата	2516	2299	2347	2488
Членове - хил.	170	164	168	238
В градовете	74	68	67	96
В селата	96	96	101	142

9. Читалища по статистически зони и статистически райони през 2012 г.

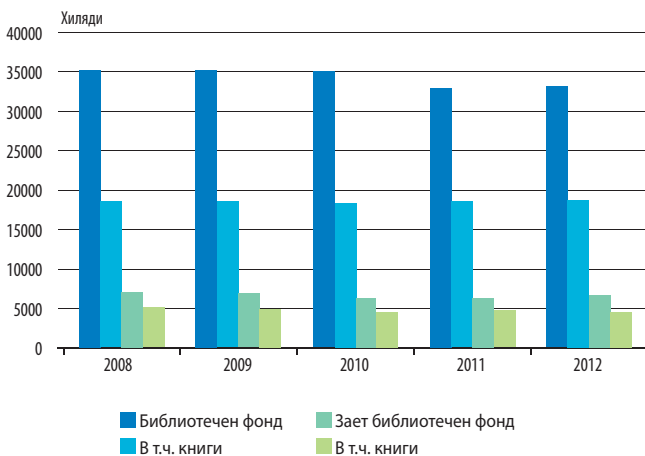
Статистически зони Статистически райони	Читалища - бр.	Членове - хил.	Приходи - хил. лв.	Разходи - хил. лв.
Общо за страната	3075	238	58902	56980
<i>Северна и Югоизточна България</i>				
Северозападен район	453	33	8717	8500
Северен централен район	483	35	8632	8216
Североизточен район	483	37	8629	8426
Югоизточен район	527	39	8502	8051
<i>Югозападна и Южна централна България</i>				
Югозападен район	528	48	14997	14686
Южен централен район	601	46	9425	9101

Библиотеки

От 2002 г. НСИ наблюдава библиотеките с библиотечен фонд над 200 хил. броя. Това са най-големите библиотеки в страната: Националната библиотека „Св.св. Кирил и Методий”, регионалните библиотеки и някои по-големи читалищни, специални библиотеки и библиотеки към висши училища. В края на 2012 г. 47-те библиотеки имат 32 988 хил. библиотечен фонд. Читателите са 223 хил., което е с 4.3% по-малко в сравнение с 2009 година.

През периода 2009 - 2012 г. се наблюдава незначително намаление на библиотечния фонд (книги, продължаващи издания и други библиотечни документи) с около 2 хиляди (5.9%). В същото време посещенията в тези библиотеки се увеличават с 6.1% (2009 г. - 2 991 хил., 2012 г. - 3 173 хил.).

Фиг. 7. Библиотеки с библиотечен фонд над 200 000 броя

10. Библиотеки с библиотечен фонд над 200 000 броя

	2009	2010	2011	2012
Библиотеки - бр.	47	47	47	47
Библиотечен фонд - хил.	35040	34781	32758	32988
в т.ч. книги	18395	18096	18427	18510
Зает библиотечен фонд - хил.	6725	6156	6201	6444
в т.ч. книги	4776	4334	4558	4377
Читатели - хил.	233	220	218	223

11. Библиотеки с библиотечен фонд над 200 000 броя през 2012 г.

Библиотеки по вид	Библио-теки - бр.	Библиотечен фонд - хил.		Читатели - хил.	Зает библиотечен фонд - хил.	
		общо	в т.ч. книги		общо	в т.ч. книги
Общо за страната	47	32988	18510	223	6444	4377
Национална библиотека „Св.св. Кирил и Методий“	1	7860	1742	13	599	72
Регионални библиотеки	27	11852	10097	123	3942	3088
Читалищни общински библиотеки	4	1026	963	9	452	247
Библиотеки към висши училища	11	5878	4314	75	1410	959
Специални библиотеки	4	6373	1394	3	40	12

12. Библиотеки с библиотечен фонд над 200 000 броя по статистически зони и статистически райони през 2012 г.

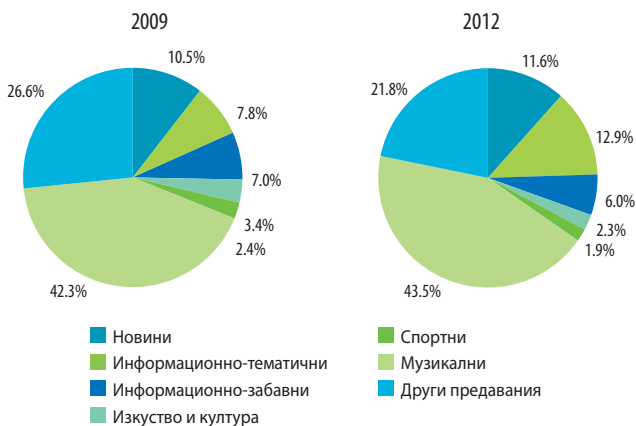
Статистически зони Статистически райони	Библио-теки - бр.	Библио-течен фонд - хил.	Читатели - хил.	Посеще-ния - хил.	Зает биб-лиотечен фонд - хил.
Общо за страната	47	32988	223	3173	6444
<i>Северна и Югоизточна България</i>					
Северозападен район	6	1696	16	342	585
Северен централен район	8	3195	35	635	1130
Североизточен район	6	2800	30	335	844
Югоизточен район	7	2478	27	418	1132
<i>Югозападна и Южна централна България</i>					
Югозападен район	12	19422	70	1075	1867
Южен централен район	8	3397	46	367	887

Радиопрограмна и телевизионна дейност

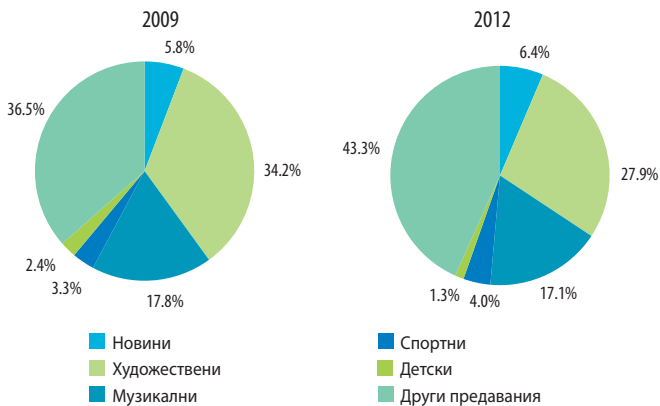
За периода 2009 - 2012 г. броят на радиостанциите в страната намалява с 16.4% (от 104 през 2009 г. на 87 през 2012 г.). През 2012 г. делът на излъчените реклами е 3.2% от всички предавания, или с 1.2 процентни пункта по-малко от 2011 година.

В сравнение с 2011 г. общата продължителност на телевизионните предавания през 2012 г. се увеличава със 7.3%. Делът на телевизионните реклами е 6.5% от всички предавания и в сравнение с 2011 г. този дял се увеличава с 0.4 процентни пункта (6.6 хил. часа).

Фиг. 8. Структура на радиопредаванията

Фиг. 9. Структура на телевизионните предавания

13. Радио- и телевизионни станции

	2009	2010	2011	2012
Радиостанции - бр.	104	86	87	87
Програми - часове	726766	674375	640198	657037
Телевизионни станции - бр.	113	100	101	114
Програми - часове	694778	660775	683127	732731

14. Радиопрограми по вид

	2009	2010	2011	2012
Общо предавания	726766	674375	640198	657037
Новини, бюлетини, коментари, спортни новини, времето	75958	79844	77094	76492
Информационно-тематични	56478	72009	87293	84834
Актуални	46213	50597	37403	35283
Информационно-забавни	50622	49110	42995	39141
Изкуство и култура	24481	21714	18804	15405
Образователни	15234	9930	9801	9104
Научни	4121	3219	2573	2538
Религиозни	3248	2262	1596	1362
Драматични	662	706	895	522
Спортни	17427	14927	12891	12456
Забавни	22365	21301	19506	21645
Музикални	307379	270952	245133	285885
Сериозна музика (класическа)	23940	18319	17689	28077
Лека забавна музика	209175	175916	142292	180944
Други музикални програми	74264	76717	85152	76864
Детско-младежки	31076	16622	10147	7741
Регионални	24229	21282	28446	26577
Рекламни	34705	23769	28139	20713
Анонси (промоции)	5526	4474	5701	6903
Некласифицирани	7042	11657	11781	10436

15. Телевизионни програми по вид

	2009	2010	2011	2012
Общо предавания	694778	660775	683127	732731
Новини, бюлетини, коментари, спортни новини, времето	40240	46933	44391	47140
Информационни предавания	26942	30575	38399	57774
Преки включения от парламента	2179	1473	804	618
Информационно-забавни	26130	24521	30914	25814
Актуални предавания	21616	19047	33383	19093
Човешки истории	6570	4823	5443	8056
Изкуство, хуманитарни науки, естествени науки	8629	5616	15080	15282
Образователни предавания	8555	9894	10510	21414
Религиозни предавания	1165	1565	1442	3834
Спортни предавания	22910	24456	31963	29453
Художествени предавания	237559	226582	201119	204452
Игрални филми	118648	133902	111685	111208
Телевизионни или видеофилми	118911	92680	89434	93244
Забавни предавания	25870	21755	38017	26283
Музикални предавания	123433	128567	94573	125410
Детски предавания	16892	15025	15793	9499
Младежки предавания	4571	4263	2820	3895
Документални предавания	24676	16322	19629	24914
Регионални предавания	7008	6848	5521	8171
Реклами	36947	34239	41374	47953
Телевизионен пазар	17012	5948	9871	6641
Некласифицирани	35874	32323	42081	47035

VI. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Лечебни и здравни заведения и медицински персонал

Здравната мрежа включва болничната и извънболничната помощ и други здравни заведения. Данните са по състояние в края на годината. Данните за легловия фонд включват броя на действително разкритите и временно закритите легла за срок по-малък от шест месеца, но не включват временно разкритите легла.

При анализиране на данните за здравната мрежа трябва да се има предвид, че броят на заведенията и легловият фонд се променят не само в резултат на разкриване и закриване на заведения, но и поради промени, свързани с преобразуване на заведенията от един вид в друг или обединяване на заведения.

В края на 2012 г. здравната мрежа в страната разполага с 54 070 легла във всички видове заведения. Лечебни заведения за болнична помощ са болниците, центровете за кожно-венерически заболявания, комплексните онкологични центрове, центровете за психично здраве. Към 31.12.2012 г. лечебните заведения за болнична помощ са 338 с 48 261 легла.

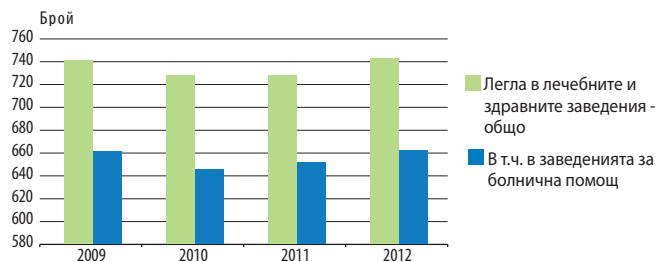
Общата осигуреност на населението с легла в лечебните и здравните заведения през 2012 г. е 743 легла на 100 хил. души от населението. Осигуреността с легла за болнична помощ е 663 легла на 100 хил. души от населението.

В броя на медицинския персонал (физически лица на основен трудов договор) се включват практикуващите в лечебните и здравните заведения независимо от ведомствената подчиненост на заведенията. Не се включват данни за работещите извън страната медицински специалисти и за тези, които не работят в здравни заведения - напр. лекарите във фармацевтичната промишленост.

Показателите за осигуреност на населението са изчислени с броя на населението в края на годината.

Практикуващите лекари към края на 2012 г. са 28 376, лекарите по дентална медицина - 6 718. Показателите за страната за осигуреността на населението с лекари и с лекари по дентална медицина към 31.12.2012 г. са съответно 39.0 и 9.2 на 10 000 души.

Фиг. 1. Легла на 100 000 души от населението

1. Лечебни и здравни заведения към 31.12.

(Брой)

	2010		2011		2012	
	заведе- ния	легла	заведе- ния	легла	заведе- ния	легла
Лечебни заведения за болнична помощ	346	48934	344	47391	338	48261
Болници	312	45832	315	44811	311	45671
Многопрофилни болници	164	32576	167	31546	167	32199
Специализирани болници	148	13256	148	13265	144	13472
Центрове за кожно-венерически заболявания	10	163	10	100	8	80
Комплексни онкологични центрове	9	1334	7	1152	7	1152
Центрове за психично здраве	12	1450	12	1328	12	1358
Други заведения за болнична помощ ¹	3	155
Лечебни заведения за извънболнична помощ	1613	938	1770	924	1799	1151
Диагностично-консултативни центрове	113	287	121	263	120	543
Медицински центрове	520	624	559	617	574	586
Дентални центрове	49	4	49	6	50	7
Медико-дентални центрове	29	23	35	38	31	15
Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории	902	-	1006	-	1024	-
Други лечебни и здравни заведения	183	4570	150	4546	142	4414
в това число:						
Центрове за спешна медицинска помощ	28	-	28	-	28	-
Центрове за трансфузионна хематология	4	-	4	-	4	-
Хосписи	54	716	49	790	42	769
Домове за медико-социални грижи за деца	32	3854	31	3756	30	3624

¹ Непреобразувани диспансери съгласно измененията в Закона за лечебните заведения.2. Медицински персонал в лечебните и здравните заведения към 31.12.¹

(Брой)

	2009	2010	2011	2012
Лекари	27988	27997	28411	28376
На 10 000 души от населението	37.0	37.3	38.8	39.0
Лекари по дентална медицина	6493	6355	6655	6718
На 10 000 души от населението	8.6	8.5	9.1	9.2
Медицински специалисти по здравни грижи	48099	47468	47427	47086
На 10 000 души от населението	63.6	63.2	64.7	64.7
В т.ч. медицински сестри	31961	31786	31609	31304
На 10 000 души от населението	42.3	42.4	43.1	43.0

¹ По основно трудово правоотношение.

Медицински персонал по области

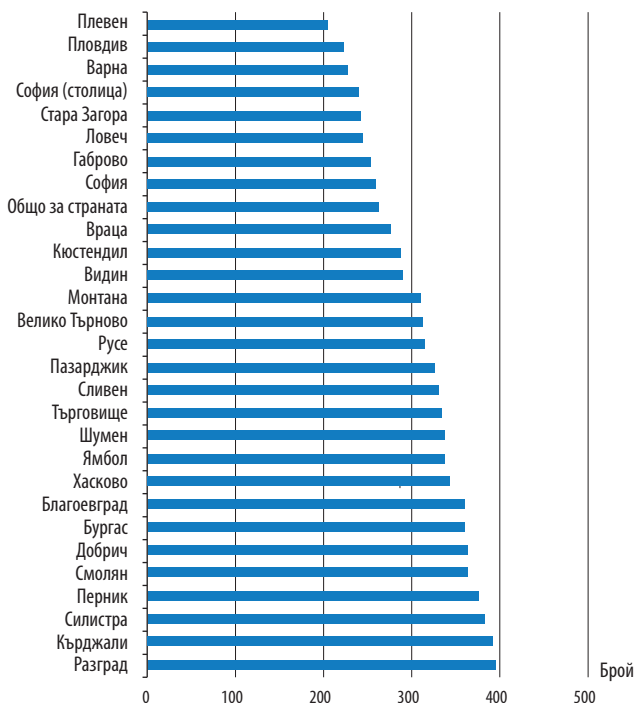
При анализа на данните за здравната мрежа и медицинския персонал трябва да се имат предвид специфичните особености на дейностите по медицинското обслужване в териториален аспект. В зависимост от специализацията на медицинските дейности лечебните заведения обслужват населението на една или няколко общини, области или на цялата страна.

Показателите за населението на един лекар и на един лекар по дентална медицина са изчислени с броя на населението в края на годината.

Населението на един лекар общо за страната за 2012 г. е 257 души. С показатели, по-благоприятни от този за страната, са областите Плевен, Пловдив, Варна, София (столица), Стара Загора, Ловеч, Габрово и София.

Най-голям е броят на подлежащото за обслужване от един лекар население в областите Разград (387 души) и Кърджали (384).

Фиг. 2. Население на един лекар към края на 2011 г. по области

3. Обслужване на населението от лекари и лекари по дентална медицина по статистически зони, статистически райони и по области

(Брой)

Статистически зони Статистически райони Области	Население на един					
	лекар			лекар по дентална медицина		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Общо за страната	268	258	257	1181	1101	1084
<i>Северна и Югоизточна България</i>	290	282	279	1473	1373	1352
Северозападен район	256	243	243	1501	1413	1430
Видин	281	288	284	1028	921	985
Враца	277	273	269	1760	1606	1526
Ловеч	246	229	239	1223	1214	1219
Монтана	326	307	302	1682	1678	1632
Плевен	217	199	200	1726	1598	1675
Северен централен район	336	323	313	1498	1411	1400
Велико Търново	330	319	305	1364	1370	1327
Габрово	271	260	247	1205	1134	1176
Разград	403	390	387	2067	1902	1939
Русе	328	315	308	1495	1299	1272
Силистра	398	380	373	1824	1794	1803
Североизточен район	267	268	268	1424	1320	1254
Варна	212	222	221	1118	1071	988
Добрич	368	353	355	1717	1554	1540
Търговище	350	328	327	2096	1873	1916
Шумен	328	323	329	1961	1779	1770
Югоизточен район	311	306	299	1475	1365	1353
Бургас	382	363	351	1633	1514	1482
Сливен	343	342	323	1578	1446	1491
Стара Загора	228	233	236	1287	1195	1170
Ямбол	399	351	330	1445	1314	1325
<i>Югозападна и Южна централна България</i>	268	261	262	984	927	909
Югозападен район	254	250	258	991	950	916
Благоевград	370	352	351	1283	1234	1211
Кюстендил	293	287	281	1266	1174	1175
Перник	362	377	367	1020	857	1113
София	262	257	253	2070	1949	1915
София (столица)	224	222	234	832	817	765
Южен централен район	290	278	269	974	895	898
Кърджали	381	375	384	1396	1299	1293
Пазарджик	348	321	319	1321	1190	1197
Пловдив	238	228	217	761	699	696
Смолян	340	354	355	1048	987	1080
Хасково	359	344	335	1305	1220	1214

Заболявания от злокачествени новообразувания и активна туберкулоза

Данните за заболяванията от новообразувания и туберкулоза се събират въз основа на годишните статистически отчети, изготвяни по известията за тези заболявания от специализираните здравни заведения. Изчисляват се два показателя - за болестност и заболяемост.

Коефициентът за болестност представлява отношение между общо регистрираните заболявания (вкл. и за предходни години) и средногодишното население за съответната година.

Показателят за заболяемост представлява отношение между новооткритите за годината заболявания и средногодишното население за същия период.

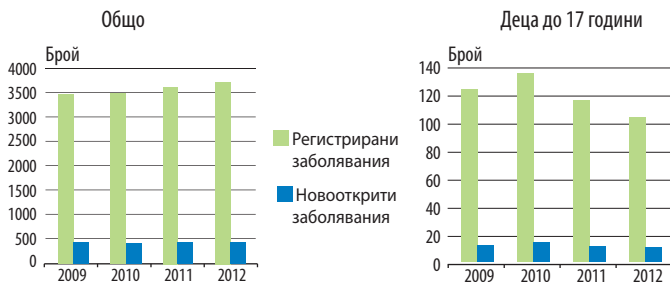
През 2012 г. продължава трайната тенденция на увеличение на болестността от злокачествени новообразувания. Броят на регистрираните заболявания на 100 000 души от населението се увеличава от 3 454 през 2009 г. на 3 703 през 2012 година. Заболеваемостта е 432 на 100 000 души от населението.

При децата до 17 навършени години болестността от злокачествени новообразувания е 103 регистрирани заболявания на 100 000 деца. Заболеваемостта е 10 на 100 000 деца от съответната възрастова група.

През 2012 г. коефициентът на болестност от активна туберкулоза е 76 на 100 000 души от населението, а коефициентът на заболяемост - 27 на 100 000.

При децата на възраст до 17 навършени години коефициентите на болестност и на заболяемост остават непроменени спрямо 2011 г. и са съответно 52 и 18 на 100 000 деца.

Фиг. 3. Регистрирани и новооткрити заболявания от злокачествени новообразувания (На 100 000 души от населението)

4. Регистрирани заболявания¹

	2009	2010	2011	2012
	От злокачествени новообразувания			
	Общо			
Общо	261974	261382	264739	270492
в т.ч. новооткрити	33246	32067	32969	31588
От общия брой: деца от 0 до 17 навършени години				
Общо	1554	1691	1366	1215
в т.ч. новооткрити	157	179	125	118
	На 100 000 души от населението			
Общо	3454	3469	3603	3703
в т.ч. новооткрити	438	426	449	432
От общия брой: деца от 0 до 17 навършени години ²				
Общо	123	135	115	103
в т.ч. новооткрити	12	14	11	10
	От активна туберкулоза			
	Общо			
Общо	8301	6822	5460	5537
в т.ч. новооткрити	2546	2285	2049	1946
От общия брой: деца от 0 до 17 навършени години				
Общо	740	710	622	613
в т.ч. новооткрити	266	274	215	209
	На 100 000 души от населението			
Общо	109	91	74	76
в т.ч. новооткрити	34	30	28	27
От общия брой: деца от 0 до 17 навършени години ²				
Общо	59	57	52	52
в т.ч. новооткрити	21	22	18	18

¹ Данни на Националния център по обществено здраве и анализи.² Данните са изчислени с броя на населението в съответната възрастова група.

**VII. ДОХОДИ, РАЗХОДИ
И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ДОМАКИНСТВОТА**

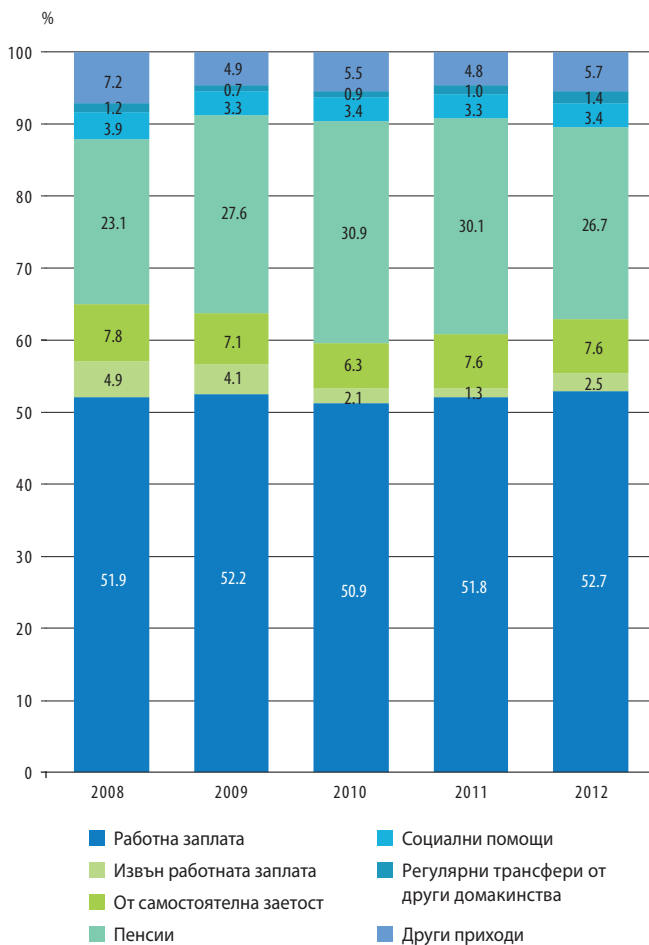

Общ доход на домакинствата

Данните за общия доход, общия разход, потреблението на основни хранителни продукти и покупателната способност на домакинствата са резултат от провежданото от НСИ тримесечно репрезентативно наблюдение на домакинските бюджети върху случайна извадка от 3 060 домакинства в страната.

Общият доход включва всички парични и остойности натурални доходи независимо от източниците на постъпление.

Фиг. 1. Структура на общия доход на домакинствата по източници на доход

1. Общ доход по източници на доход на домакинствата

Източници на доходи	2008	2009	2010	2011	2012
	Средно на лице - левове				
Общо	3748	3867	3812	3937	4541
Общ доход	3502	3693	3648	3782	4327
Брутен общ доход	3280	3536	3474	3625	4121
Работна заплата	1816	1928	1857	1960	2281
Извън работната заплата	171	153	78	50	109
От самостоятелна заетост	272	264	228	288	330
От собственост	31	24	28	25	41
Пенсии	810	1019	1128	1140	1153
Обезщетения за безработни	7	20	23	27	29
Семейни добавки за деца	23	34	33	32	35
Други обезщетения и помощи	108	68	67	66	82
Регулярни трансфери от други домакинства	42	26	33	38	61
Приходи от продажби	77	32	35	23	35
Други приходи	144	126	139	135	171
Изтеглени спестявания	129	112	125	113	154
Заеми и кредити	117	62	38	41	60
	Структура - %				
Общ доход	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Брутен общ доход	93.7	95.7	95.2	95.8	95.2
Работна заплата	51.9	52.2	50.9	51.8	52.7
Извън работната заплата	4.9	4.1	2.1	1.3	2.5
От самостоятелна заетост	7.8	7.1	6.3	7.6	7.6
От собственост	0.9	0.6	0.8	0.7	0.9
Пенсии	23.1	27.6	30.9	30.1	26.8
Обезщетения за безработни	0.2	0.5	0.6	0.7	0.7
Семейни добавки за деца	0.7	0.9	0.9	0.8	0.8
Други обезщетения и помощи	3.1	1.8	1.8	1.7	1.9
Регулярни трансфери от други домакинства	1.2	0.7	0.9	1.0	1.4
Приходи от продажби	2.2	0.9	1.0	0.6	0.8
Други приходи	4.1	3.4	3.8	3.6	4.0

Общ разход на домакинствата

Общият разход включва всички парични разходи за хранителни и нехранителни стоки и услуги и остойностените натурални разходи, групирани в съответствие с приетата от Евростат Международна класификация на потребителските разходи (COICOP).

Фиг. 2. Структура на общия разход на домакинствата

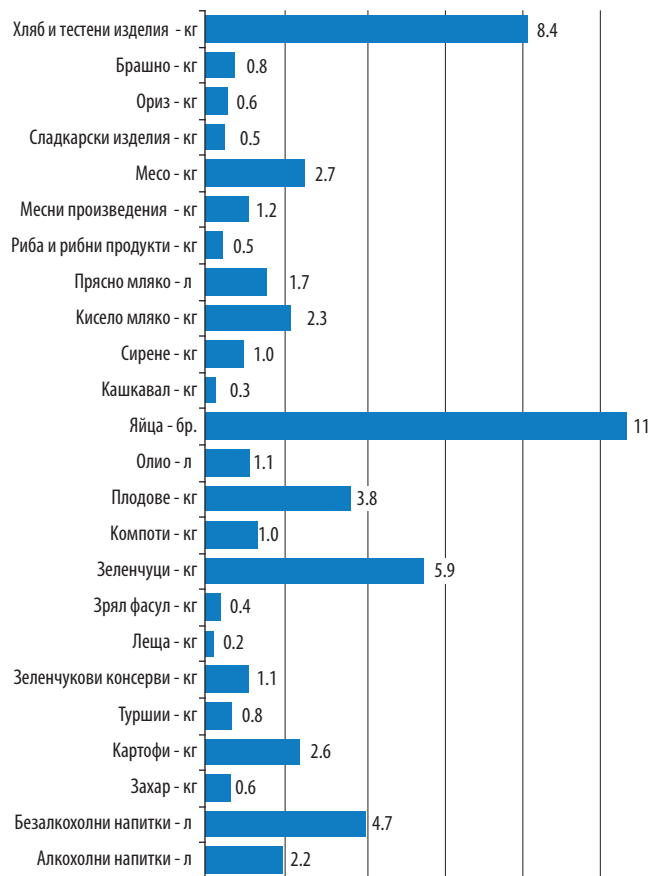
2. Общ разход на домакинствата по групи разходи на домакинствата

Групи разходи	2008	2009	2010	2011	2012
	Средно на лице - левове				
Общо	3521	3668	3481	3672	4293
Общ разход	3264	3335	3278	3494	4058
Потребителски общ разход	2784	2859	2814	2937	3392
Храна и безалкохолни напитки	1194	1216	1219	1265	1355
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	142	157	150	155	178
Облекло и обувки	113	103	93	104	129
Жилища, вода, електроенергия и горива за битови нужди	443	484	470	493	621
Жилищно обзавеждане и поддържане на дома	122	123	111	96	131
Здравеопазване	155	177	181	196	212
Транспорт	228	201	200	207	260
Съобщения	145	150	153	162	179
Свободно време, културен отдих и образование	120	129	114	121	167
Разнообразни стоки и услуги	120	120	121	136	160
Данъци	102	106	122	180	200
Социални осигуровки	120	123	145	205	247
Регулярни трансфери към други домакинства	59	63	55	58	55
Други разходи	199	184	143	115	163
Влог	133	167	78	46	65
Покупка на валута, ценни книжа	0	0	0	0	0
Изплатен дълг и даден заем	124	166	125	132	170
	Структура - %				
Общ разход	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Потребителски общ разход	85.3	85.7	85.8	84.0	83.6
Храна и безалкохолни напитки	36.6	36.5	37.2	36.2	33.4
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.4	4.7	4.6	4.4	4.4
Облекло и обувки	3.5	3.1	2.9	3.0	3.2
Жилища, вода, електроенергия и горива за битови нужди	13.6	14.5	14.3	14.1	15.3
Жилищно обзавеждане и поддържане на дома	3.7	3.7	3.4	2.8	3.2
Здравеопазване	4.8	5.3	5.5	5.6	5.2
Транспорт	7.0	6.0	6.1	5.9	6.4
Съобщения	4.5	4.5	4.7	4.6	4.4
Свободно време, културен отдих и образование	3.7	3.9	3.5	3.5	4.1
Разнообразни стоки и услуги	3.7	3.6	3.7	3.9	3.9
Данъци	3.1	3.2	3.7	5.1	4.9
Социални осигуровки	3.7	3.7	4.4	5.9	6.1
Регулярни трансфери към други домакинства	1.8	1.9	1.7	1.7	1.4
Други разходи	6.1	5.5	4.4	3.3	4.0

Потребление на основни хранителни продукти

Потреблението на основни хранителни продукти включва количествата храни, консумирани в дома. Не е включена консумацията в заведения за обществено хранене.

Фиг. 3. Средномесечно потребление средно на лице по основни хранителни продукти и напитки от домакинствата през 2012 г.

3. Потребление на основни хранителни продукти и напитки от домакинствата

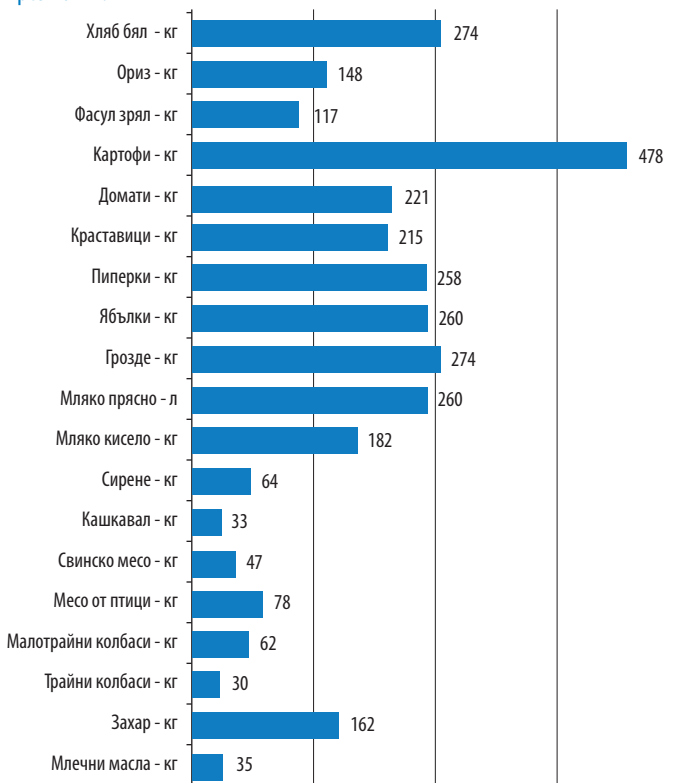
(Средно на лице)

Продукти и напитки	2008	2009	2010	2011	2012
Хляб и тестени изделия - кг	109.5	105.9	108.0	106.7	101.1
Брашно - кг	7.7	8.3	9.1	9.4	9.3
Ориз - кг	6.0	5.9	7.0	7.0	6.6
Други зърнени продукти и храни - кг	0.8	0.8	0.8	0.7	0.6
Сладкарски изделия от брашно - кг	6.5	6.3	6.1	5.9	5.9
Месо - кг	28.3	30.7	32.0	32.1	32.0
Месни произведения - кг	15.0	14.3	13.8	14.0	14.3
Риба и рибни продукти - кг	4.6	4.8	5.3	5.4	5.4
Прясно мляко - л	19.1	19.9	20.9	19.9	19.6
Кисело мляко - кг	26.6	26.8	28.9	27.7	29.0
Сирене - кг	10.7	11.0	12.0	12.2	12.4
Кашкавал - кг	2.9	3.3	3.6	3.3	3.5
Яйца - бр.	127	131	137	137	137
Олио - л	12.7	13.2	14.1	14.3	13.6
Маргарин и други растителни мазнини - кг	2.0	1.8	1.9	1.9	1.8
Млечни масла - кг	0.5	0.6	0.7	0.7	0.8
Плодове (пресни и замразени) - кг	39.9	44.3	43.5	47.2	46.0
Компоти - кг	11.5	12.0	15.4	12.4	11.6
Зеленчуци (пресни и замразени) - кг	65.2	68.4	69.1	71.0	70.4
Зрял фасул - кг	3.9	3.9	4.9	4.9	4.5
Леща - кг	1.9	1.9	2.6	2.7	2.7
Зеленчукови консерви - кг	11.5	11.8	12.9	13.8	13.5
Зеленчукови нектари и сокове - л	1.1	1.2	1.2	1.0	1.0
Туршии - кг	8.6	9.5	8.9	8.5	9.0
Картофи - кг	27.2	27.9	31.2	30.8	31.2
Захар - кг	8.0	8.1	8.5	8.1	7.6
Захарни изделия - кг	1.4	1.4	1.4	1.4	1.5
Шоколадови изделия - кг	1.0	1.1	1.1	1.1	1.2
Сол - кг	2.0	2.0	2.0	2.0	1.9
Оцет - л	1.4	1.4	1.6	1.7	1.7
Безалкохолни напитки - л	55.2	52.2	50.9	49.5	56.9
Алкохолни напитки - л	24.9	25.5	23.6	23.2	26.3
Цигари - бр.	860	778	591	547	601

Покупателна способност на домакинствата

Покупателната способност е количеството стоки от един вид, което може да се купи с годишния паричен доход средно на лице от домакинство, ако той се използва само за покупката на тази стока.

Фиг. 4. Средномесечна покупателна способност на лице от домакинството през 2012 г.

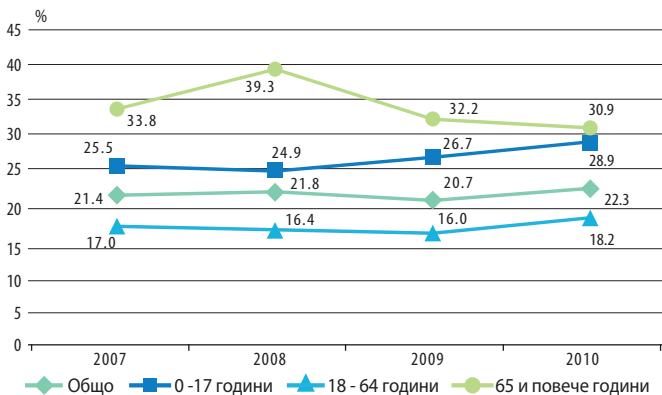
4. Покупателна способност на домакинствата на лице

Стоки	2008	2009	2010	2011	2012
	Хранителни стоки				
Хляб бял - кг	2513	2997	3103	2814	3287
Ориз - кг	1538	1372	1518	1522	1774
Фасул зрял - кг	1178	1217	1307	1312	1440
Картофи - кг	4432	4458	4516	4269	5730
Домати - кг	2307	2584	2230	2772	2650
Краставици - кг	2187	2257	2149	2544	2585
Пиперки - кг	2201	2641	2530	2835	3095
Ябълки - кг	2159	2764	2925	2691	3118
Грозде - кг	2783	3876	3304	3439	3287
Мляко прясно - л	2879	2972	2901	2879	3095
Мляко кисело - кг	1861	1959	1993	1976	2186
Сирене - кг	671	752	746	703	770
Кашкавал - кг	338	377	379	345	394
Свинско месо - кг	421	457	492	512	562
Месо от птици - кг	757	820	894	876	940
Малотрайни колбаси - кг	679	650	653	673	746
Трайни колбаси - кг	316	309	313	327	360
Яйца - бр.	16038	16981	16990	18570	16308
Захар - кг	2054	2286	2411	1673	1945
Млечни масла - кг	413	413	386	357	418
	Нехранителни стоки				
Мъжки обувки - чф.	92	99	107	101	107
Дамски обувки - чф.	104	114	125	118	129
Детски обувки - чф.	171	178	184	173	181
Мъжки костюми - бр.	23	23	22	23	26
Дамски костюми - бр.	54	53	46	52	70
Въглища - т	15	21	17	16	16
Телевизори - бр.	7	7	6	8	7

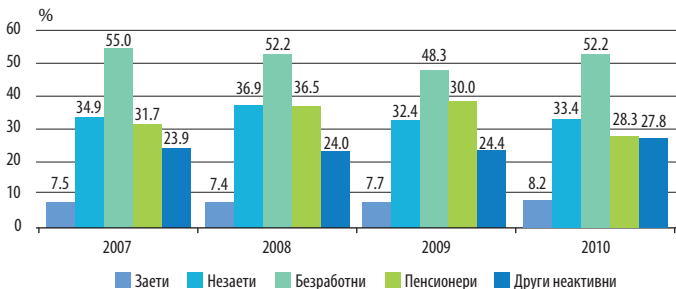
Индикатори за бедност

Изследването на доходите и условията на живот е основен източник на статистически данни за доходите и социалното включване и съпътстващите ги общи индикатори. За пресмятане на индикаторите за бедност и социално включване се използва общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица. Поради различния състав и брой лица в домакинствата се прилагат еквивалентни скали. Използва се модифицираната ОЕСД скала, според която първият възрастен на 14 и повече години получава тегло 1.0, вторият възрастен на 14 и повече години получава 0.5 и всяко дете под 14 години получава тегло 0.3. Теглата се присъждат на всеки член на домакинството и се сумират, за да се получи еквивалентен размер на домакинството. Общият разполагаем нетен доход за всяко домакинство се разделя на неговия еквивалентен размер и се формира общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица. Данните за равнището на бедност показват относителния дял на бедните под линията на бедност, определена като 60% от медианния еквивалентен разполагаем доход.

Фиг. 5. Относителен дял на бедните по възрастови групи

Фиг. 6. Относителен дял на бедните по икономическа активност

5. Относителен дял на бедните по възрастови групи

Възрастови групи	2007	2008	2009	2010
Общо	21.4	21.8	20.7	22.3
0 - 17	25.5	24.9	26.7	28.9
18 - 64	17.0	16.4	16.0	18.2
65 и повече	33.8	39.3	32.2	30.9

6. Относителен дял на бедните по типове домакинства

Тип домакинство	2007	2008	2009	2010
Общо	21.3	21.7	20.7	22.3
Домакинства без деца	21.9	23.0	19.4	20.1
Едно лице в домакинство на възраст под 65 години	32.7	32.5	30.7	32.8
Едно лице в домакинство на възраст над 65 години	67.8	72.1	61.6	61.0
Едно лице в домакинството - жена	66.3	67.7	58.7	59.1
Едно лице в домакинството - мъж	34.5	39.4	34.5	35.2
Двама възрастни под 65 години	16.5	13.3	12.0	12.7
Двама възрастни, поне един от тях на 65 и повече години	28.7	35.4	26.9	24.4
Трима или повече възрастни	10.6	9.3	7.9	10.2
Домакинства със зависими деца	20.7	20.8	21.7	23.4
Един родител със зависими деца	38.3	30.9	42.3	35.4
Двама възрастни с едно зависимо дете	11.8	12.9	13.7	13.2
Двама възрастни с две зависими деца	14.6	15.5	16.3	16.8
Двама възрастни с три или повече зависими деца	74.2	67.9	65.2	78.2
Три или повече възрастни със зависими деца	21.9	22.0	21.9	25.4

7. Относителен дял на бедните по икономическа активност

Икономическа активност	2007	2008	2009	2010
Заети	7.5	7.4	7.7	8.2
Незаети	34.9	36.9	32.4	33.4
Безработни	55.0	52.2	48.3	52.2
Пенсионери	31.7	36.5	30.0	28.3
Други неактивни	23.9	24.0	24.4	27.8

8. Неравенство в разпределението на дохода

	2007	2008	2009	2010
S80/S20 ¹	6.5	5.9	5.9	6.5
Коефициент на Джини	35.9	33.5	33.2	35.1

¹Отношение между доходите на най-бедните и най-богатите 20% от домакинствата.

VIII. ПРЕСТЪПНОСТ И ПРАВОСЪДИЕ

Престъпления, завършили с осъждане

Статистическите данни за престъпленията, завършили с осъждане, и осъдените лица са на основата на годишни данни, получавани от районните, окръжните и военните съдилища. В броя на престъпленията за дадена отчетна година се включват тези, за които присъдата е влязла в сила през същата година. Престъпленията, завършили с осъждане, включват всички престъпления, завършили с осъждане, независимо дали са извършени от едно или повече лица. При съучастие престъплението се счита за завършило с осъждане в случаите, когато само едно от обвиняемите лица е осъдено или условно осъдено. Когато няколко лица извършват едно престъпление, то се отчита само един път. Извършените престъпления от български граждани в чужбина са подсъдни на съдилищата в Република България.

Данните за престъпленията, завършили с осъждане, и за осъдените лица са получени от наблюдения на НСИ и Прокуратурата на Република България - Национална следствена служба. От 2012 г. са включени данните и на Специализирания наказателен съд.

През периода 2009 - 2012 г. се наблюдава тенденция на плавно нарастване на броя на престъпленията, завършили с осъждане. По данни на НСИ през 2012 г. броят на престъпленията, завършили с осъждане, е 37 808.

Данните за престъпленията, завършили с осъждане, са получени от наблюдения на НСИ и Националната следствена служба.

Фиг. 1. Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица

1. Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица

(Брой)

Вид на престъплението	2009		2010		2011		2012	
	пре- стъп- ления	осъ- дени лица ¹	пре- стъп- ления	осъ- дени лица ¹	пре- стъп- ления	осъ- дени лица ¹	пре- стъп- ления	осъ- дени лица ¹
Общо	37409	40872	35397	39070	36707	41013	37808	42654
в това число:								
Престъпления против личността	2256	2227	2072	2056	2121	1967	2185	2046
от тях:								
Умишлени убийства (довършени и опити)	134	150	149	162	142	148	146	154
Причинени телесни повреди	1113	1196	1034	1099	962	885	991	920
Разврат	439	410	352	336	366	304	377	316
в т.ч. изнасилване (довършено и опит)	158	173	135	149	86	87	89	91
Престъпления против брака, семейството и младежта	646	649	641	616	876	838	902	872
Престъпления против собствеността	12910	16440	12012	15614	13272	17901	13670	18617
от тях:								
Кражби	9108	12328	8719	12042	10163	14541	10468	15123
Грабежи	1123	1409	1061	1331	1050	1325	1082	1378
Присвоявания	224	233	207	209	199	203	205	211
Престъпления против стопанството	1046	1229	1632	1793	2802	2987	2886	3106
Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система	133	113	144	127	141	109	145	113
Престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции	1544	1705	2162	2684	1701	1990	1752	2070
Документни престъпления	1210	1050	1525	1249	1360	1127	1401	1172
Престъпления против реда и общественото спокойствие	936	964	934	939	835	867	860	902
в т.ч. хулиганство	749	704	723	684	564	542	581	564
Общопасни престъпления	16386	16129	14021	13741	13298	12934	13697	13452
от тях:								
Престъпления по транспорта и съобщенията	14025	13818	11522	11326	10860	10638	11186	11064
Противозаконно отнемане на МПС	321	365	273	316	211	263	217	274
Престъпления, свързани с наркотици	1329	1297	1522	1490	1512	1432	1557	1489
Военни престъпления	104	102	44	40	16	17	17	18

¹ Според влезлите в сила присъди.

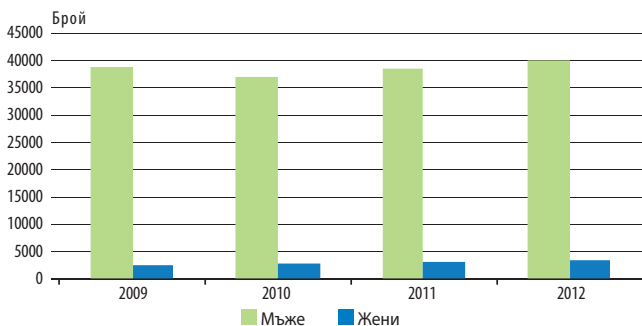
Осъдени лица

Осъдените лица през дадена отчетна година включват тези, на които присъдата е влязла в сила през същата година. Когато едно лице е осъдено за няколко престъпления, то се отнася към най-тежкото наказуемо деяние, а всяко престъпление поотделно - към съответния вид престъпление. Броят на осъдените не съвпада с физическия брой на лицата, тъй като едно лице през една календарна година може да се яви няколко пъти като осъдено лице. Възрастта на осъдените е посочена в навършени години. Непълнолетни лица са лицата, навършили 14, но ненавършили 18 години. Наказателноотговорни са лицата, навършили 14 години.

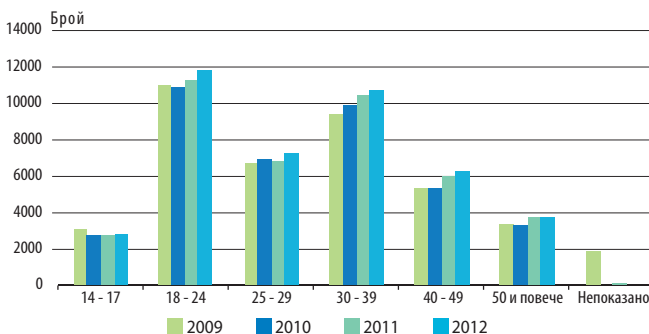
През периода 2009 - 2012 г. се наблюдава постепенно увеличение на осъдените лица с влезли в сила присъди. През 2012 г. броят на осъдените лица е 42 654.

Данните за осъдените лица с влезли в сила присъди са получени от наблюдения на НСИ и Националната следствена служба.

Фиг. 2. Осъдени лица по пол

Фиг. 3. Осъдени лица по възраст

2. Осъдени лица по пол¹

Пол	2009	2010	2011	2012
	Брой			
Общо	40872	39070	41013	42654
Мъже	38405	36481	38053	39521
Жени	2467	2589	2960	3133
	Структура - %			
Общо	100.0	100.0	100.0	100.0
Мъже	94.0	93.4	92.8	92.7
Жени	6.0	6.6	7.2	7.3

3. Осъдени лица по възраст¹

Възраст	2009	2010	2011	2012
	Брой			
Общо	40872	39070	41013	42654
14 - 17	3123	2694	2746	2815
18 - 24	11035	10949	11259	11858
25 - 29	6731	6901	6832	7251
30 - 39	9470	9906	10425	10749
40 - 49	5282	5327	5947	6227
50 и повече	3321	3293	3774	3754
Непоказано	1910	-	30	-
	Структура - %			
Общо	100.0	100.0	100.0	100.0
14 - 17	7.6	6.9	6.7	6.6
18 - 24	27.0	28.0	27.5	27.8
25 - 29	16.5	17.7	16.7	17.0
30 - 39	23.2	25.4	25.4	25.2
40 - 49	12.9	13.6	14.5	14.6
50 и повече	8.1	8.4	9.2	8.8
Непоказано	4.7	-	0.0	-

¹ Според влезлите в сила присъди.

IX. НАЦИОНАЛНИ СМЕТКИ

Брутен вътрешен продукт

Националните сметки на България са разработени в съответствие с възприетите методологически принципи на „Европейската система за сметки, 1995“ (ЕСС '95) - издание на Евростат, и на „Системата на националните сметки, 1993“ - съвместно издание на ООН, ОИСР, Евростат, МВФ и Световната банка. Основен макроикономически показател на Системата на националните сметки е брутният вътрешен продукт.

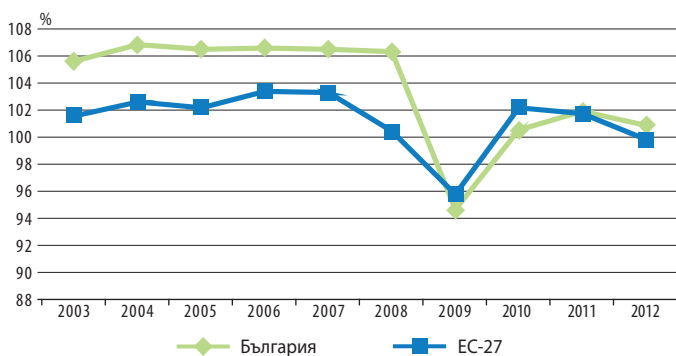
Оценките за БВП представят състоянието и тенденциите в развитието на икономиката и са индикатор за определяне на икономическата политика на макроравнище.

Брутният вътрешен продукт представлява балансирана оценка на данните, направена по следните три метода:

- производствен метод;
- метод на разходите за крайно използване (потребление);
- стойностен метод (метод на доходите).

Всеки от изброените методи се базира на различни икономически агрегати, които, взети заедно, представляват обобщение на логическите взаимовръзки в Системата на националните сметки. Основно изискване на системата е независимост на трите оценки, т.е. всеки компонент на БВП при различните подходи да бъде оценен самостоятелно и независимо.

Фиг. 1. Индекси на физическия обем на БВП - България и ЕС-27

1. Брутен вътрешен продукт на човек от населението

	2009	2010	2011	2012
В левове	9007	9359	10248	10633
В евро	4605	4785	5240	5436
В щатски долари	6408	6332	7287	6981
Валутен курс - левове за 1 щ.д.	1.406	1.478	1.406	1.523

2. Брутен вътрешен продукт и брутна добавена стойност по икономически сектори и групировки по икономически дейности по цени на съответната година

(Млн. левове)

Икономически сектори и групировки по икономически дейности	2009	2010	2011	2012
Селско, горско и рибно стопанство	2841	2976	3519	4264
Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	12983	13540	15690	16313
Строителство	5412	4341	4218	3936
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	11740	12757	13409	13389
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	3375	3445	3658	3561
Финансови и застрахователни дейности	4169	4889	5441	5452
Операции с недвижими имоти	5520	5936	6078	6122
Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	3256	3294	3473	3393
Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	7724	7885	8167	8636
Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	1676	1654	1522	1577
Брутна добавена стойност по базисни цени	58696	60716	65174	66642
Корективи	9626	9795	10134	10940
Мита върху вноса	103	82	95	89
Нето данъци върху продуктите, вкл. ДДС	9524	9713	10039	10851
БВП по пазарни цени	68322	70511	75308	77582

Брутна добавена стойност

БВП по производствения метод се изчислява като сума от брутната добавена стойност по базисни цени общо за икономиката и корективите, които включват нето данъци върху продуктите (данъци минус субсидии), данък добавена стойност и мита върху вноса. От своя страна, брутната добавена стойност представлява балансираща статия в сметка „Производство” и характеризира резултата от производствения процес - брутна продукция, и изразходваните в този процес стоки и услуги - междинно потребление.

Брутната продукция (базисни цени) е стойността на произведените стоки и услуги в резултат на производствената дейност на единиците резиденти през съответния период.

Междинното потребление включва стойността на всички стоки и услуги, трансформирани или изцяло изразходвани в процеса на производство през съответния период, с изключение на потреблението на дълготрайните активи, отчетено като потребление на основен капитал (амортизация).

Фиг. 2. Структура на брутната добавена стойност по икономически сектори и групировки по икономически дейности за 2012 г.

3. Индекси на физическия обем на brutния вътрешен продукт по икономически сектори и групировки по икономически дейности и на brutната добавена стойност

(Предшестващата година = 100)

Икономически сектори и групировки по икономически дейности	2009	2010	2011	2012
Селско, горско и рибно стопанство	90.5	93.8	98.9	103.5
Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	92.0	98.5	108.4	101.9
Строителство	99.7	82.1	97.8	96.5
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	91.8	114.1	101.5	101.8
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	98.9	102.3	102.6	96.4
Финансови и застрахователни дейности	113.9	100.7	101.2	98.1
Операции с недвижими имоти	95.5	103.4	99.5	100.1
Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	107.9	95.6	105.7	94.7
Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	99.7	98.8	99.0	101.0
Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	105.6	96.2	91.6	101.2
Брутна добавена стойност по базисни цени	96.7	100.5	102.1	100.3
Корективи (Данъци минус субсидии върху продуктите)	83.5	99.5	100.2	103.8
БВП по пазарни цени	94.5	100.4	101.8	100.8

Компенсация на наетите и брутен опериращ излишък/брутен смесен доход

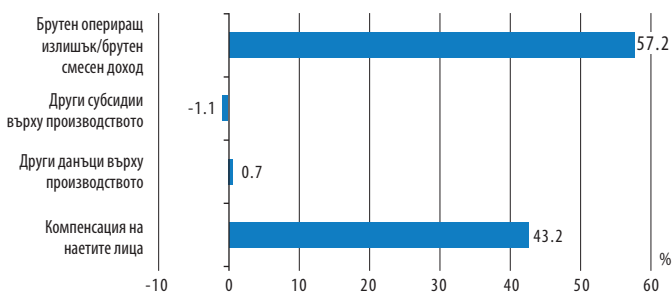
Методът на доходите се съставя паралелно с производствения метод за оценка на БВП и характеризира създаването на първичните доходи на участниците в производствения процес. БВП по метода на доходите се състои от компенсация на наетите лица, нето данъци върху производството и вноса, брутен опериращ излишък/брутен смесен доход и корективи.

Компенсацията на наетите лица се състои от всички начисления на работодателя в полза на наетите лица - работна заплата в стойност и в натура, всички доплащания съгласно националното законодателство и социалноосигурителни и здравни вноски за сметка на работодателя.

Нето други данъци (данъци минус субсидии) върху производството и вноса са включени като компонент на добавената стойност по отрасли и представляват свързани с производството като цяло некомпенсирани плащания на работодателя към държавния бюджет, намалени със субсидиите върху производството, предоставени на стопанските единици.

Брутен опериращ излишък/брутен смесен доход е балансираща статия в стойностния метод. Тя е измерител на резултата от производствената дейност на стопанските единици и се изчислява като разлика между брутната добавена стойност, компенсацията на наетите лица и нето данъците върху производството и вноса.

Фиг. 3. Структура на компонентите на брутната добавена стойност по метода на доходите за 2012 г.

4. Брутен вътрешен продукт по компоненти на brutната добавена стойност по цени на съответната година

(Млн. левове)

Икономически сектори и групировки по икономически дейности	2009	2010	2011	2012
Компенсация на наетите лица	25811	27130	28524	28807
Нето данъци върху производството (данъци минус субсидии)	-539	-599	-562	-275
Операщ излишък и смесен доход, бруто	33424	34185	37212	38110
Потребление на основен капитал	9446	10347	10443	x
Операщ излишък и смесен доход, нето	23978	23838	26769	x
Брутна добавена стойност по базисни цени	58696	60716	65174	66642
Корективи	9626	9795	10434	10940
БВП по пазарни цени	68322	70511	75308	77582

Инвестиции и потребление

БВП по метода на разходите за крайно използване се изчислява като сума от индивидуалното потребление, колективното потребление, бруто образуването на основен капитал, изменението на запасите и външнотърговското салдо на стоки и услуги.

Индивидуалното потребление на домакинствата се състои от крайни потребителски разходи на домакинствата, крайни потребителски разходи на правителството за предоставени индивидуални услуги на домакинствата и крайни потребителски разходи на НТООД.

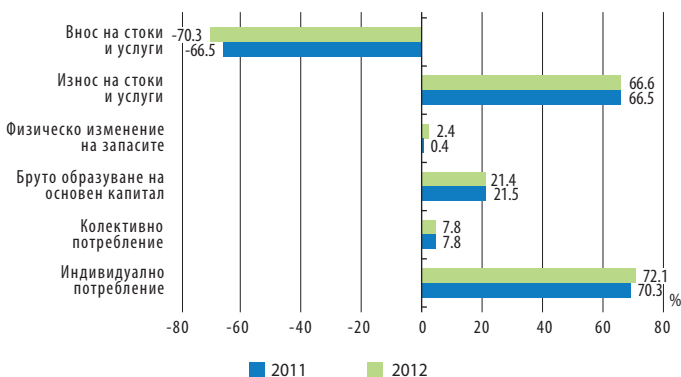
Колективното потребление се измерва с крайните разходи на правителството за колективни услуги, предоставени на обществото като цяло.

Бруто образуването на основен капитал включва разходите за придобиване на дълготрайни нефинансови активи, включително увеличението на незавършеното строителство, намалени с приходите от продажба на съществуващи дълготрайни материални активи.

Изменението на запасите включва изменение на запасите от суровини и материали, незавършено производство, готова продукция и стоки за препродажба в предприятията и изменение на запасите на домакинствата, резултат от некорпорираните им дейности.

Външнотърговското салдо (износ минус внос на стоки и услуги) като компонент на крайно използвания БВП представлява разликата между стойността на изнесените и внесените стоки и услуги. Износът и вносът на стоки се отчитат по цени FOB.

Фиг. 4. Структура на brutния вътрешен продукт по компоненти на крайното използване

5. Брутен вътрешен продукт по компоненти на крайното използване, текущи цени

(Млн. левове)

	2009	2010	2011	2012
Брутен вътрешен продукт	68322	70511	75308	77582
Крайно потребление	54294	55709	58815	61963
Индивидуално потребление	48264	49918	52937	55944
Колективно потребление	6030	5792	5878	6019
Бруто капиталообразуване	20063	16138	16510	18487
Бруто образуване на основен капитал	19724	16077	16225	16600
Физическо изменение на запасите	339	61	285	1887
Външнотърговско салдо (износ - внос)	-6035	-1336	-16	-2868
Износ на стоки и услуги	32458	40481	50078	51691
Внос на стоки и услуги	38493	41817	50094	54559
Статистическа разлика	0	0	0	0

6. Индекси на физическия обем на брутния вътрешен продукт по компоненти на крайното използване

(Предшестващата година = 100)

	2009	2010	2011	2012
Брутен вътрешен продукт	94.5	100.4	101.8	100.8
Крайно потребление	92.7	100.5	101.5	101.8
Индивидуално потребление	92.4	100.6	101.7	102.0
Колективно потребление	95.1	99.5	100.3	99.6
Бруто капиталообразуване
Бруто образуване на основен капитал	82.4	81.7	93.5	100.8
Физическо изменение на запасите
Външнотърговско салдо (износ - внос)
Износ на стоки и услуги	88.8	114.7	112.3	99.6
Внос на стоки и услуги	79.0	102.4	108.8	103.7
Статистическа разлика

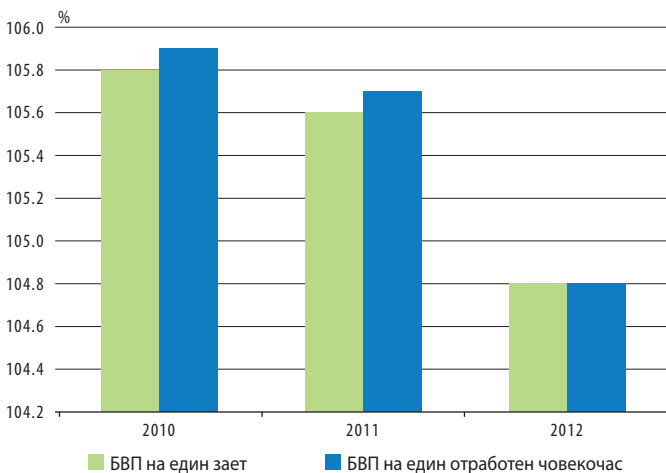
Производителност на труда

Производителността на труда е съставен икономически показател, който съпоставя постигнатия резултат (новосъздадения продукт) с вложения трудов фактор при осъществяването на определена икономическа активност на определена икономическа територия за определен период. Основните съставни елементи на производителността на труда са показателите, измерващи резултата от осъществяваната производствена активност (числител), и показателите за вложения труд в производствения процес (знаменател).

За целите на международните сравнения на производителността на труда на националните икономики е възприето използването на БВП.

БДС е показател, който е приложим за изчисляване на производителността на труда както на национално ниво, така и на ниво производствени дейности.

Фиг. 5. Индекси на физическия обем на БВП на един зает и един отработен човекочас
(Предшестващата година = 100)

7. Брутен вътрешен продукт на един зает и един отработен човекочас по цени на съответната година

	(Левове)			
	2009	2010	2011	2012
БВП на един зает	18341	19858	21949	23639
БВП на един отработен човекочас	11.1	12.0	13.3	14.3

8. Брутна добавена стойност на един зает и един отработен човекочас по икономически сектори по цени на съответната година¹

Икономически сектори и групировки по икономически дейности	На един зает			На един отработен човекочас		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Аграрен сектор	4228.9	5154.5	6684.5	2.8	3.4	4.5
Индустрия	19096.2	22383.9	23965.6	11.3	13.2	14.1
Услуги	18581.1	20031.0	20873.9	11.0	11.9	12.4
Общо за икономиката	15872.5	17680.8	18912.0	9.6	10.7	11.5

9. Индекси на физическия обем на брутната добавена стойност на един зает и един отработен човекочас¹

Икономически сектори и групировки по икономически дейности	На един зает			На един отработен човекочас		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Аграрен сектор	97.4	102.0	110.8	97.3	102.0	110.9
Индустрия	104.5	111.4	106.1	104.8	111.7	106.0
Услуги	107.6	103.2	103.0	107.6	103.2	103.0
Общо за икономиката	105.8	105.6	104.8	105.9	105.7	104.8

¹ За изчисленията на производителността на труда данните за брутната добавена стойност не включват условно начисления наем на лицата, живеещи в собствени жилища.

Х. ФИНАНСИ

Парични агрегати

Паричната маса е показател, характеризиращ състоянието на паричното обращение и финансовата система. Тя се измерва с парични агрегати. Използват се паричните агрегати М1, М2 и М3.

Паричният агрегат М1 - „тесни пари”, включва най-бързоликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън парично-финансовите институции и овърнайт депозити в левове и в чуждестранна валута).

Показателят „пари извън парично-финансовите институции” включва парите в обращение, намалени с парите в касите в левове на други парично-финансови институции.

Овърнайт депозитите съдържат депозити, които нямат определен срок и могат незабавно да се конвертират в пари в брой или да се преведат чрез банково нареждане или чек без ограничения или санкции. Тук се включват и депозитите до един ден.

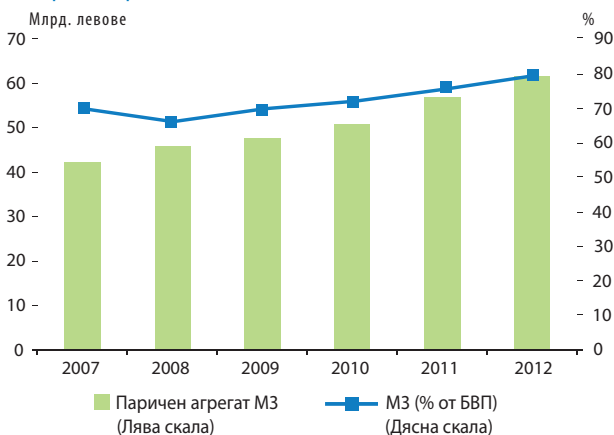
Паричният агрегат М2 включва паричния агрегат М1 и квазипарите.

Квазипарите са пасиви на паричната система, които не се използват като директно средство за разплащане в даден момент, но са паричен потенциал, който в бъдеще при определени условия може да се окаже в сферата на паричното обращение. Те се състоят от депозити с договорен матуритет до две години и депозити, договорени за ползване след предизвестие (вкл. спестовни депозити) до три месеца.

Най-широкият паричен агрегат е М3 (широки пари) и включва паричния агрегат М2 и търгуемите инструменти.

Търгуемите инструменти обхващат най-нисколиквидните финансови инструменти, включени в паричната маса - репо сделки, акции/дялове на фондовете на паричния пазар и издадени дългови ценни книжа до две години.

Фиг. 1. Паричен агрегат М3

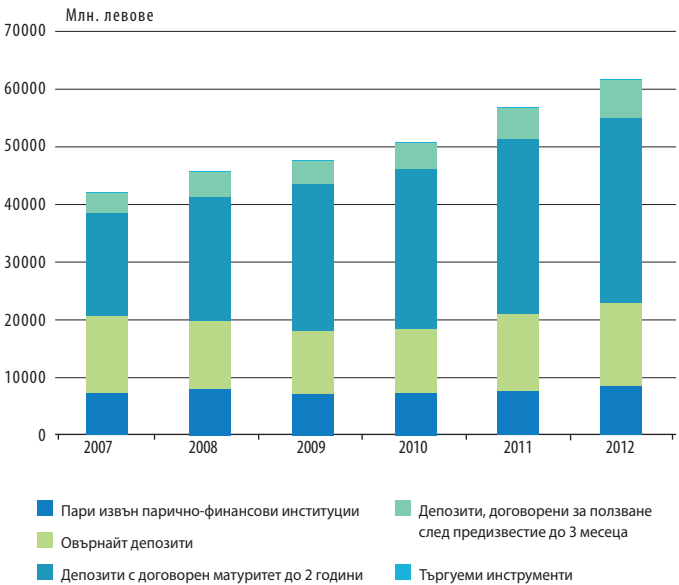
1. Парична маса към 31.12.^{1,2}

	(Млн. левове)			
	2009	2010	2011	2012*
Широки пари МЗ	47690.1	50740.9	56921.8	61721.7
Пари М1	18125.0	18387.1	21026.9	23014.2
Пари извън парично-финансови институции	7114.9	7356.7	7793.4	8499.2
Овърнайт депозити	11010.1	11030.4	13233.5	14515.0
Пари М2 (М1 + квазипари)	47633.5	50668.6	56803.0	61608.4
Квазипари	29508.5	32281.6	35776.1	38594.2
Депозити с договорен матуритет до 2 години	25421.7	27840.4	30409.8	31936.6
Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	4086.9	4441.2	5366.2	6657.6
Търгуеми инструменти	56.6	72.3	118.9	113.3

¹ Източник: БНБ.

² Дефиницията на паричните агрегати е в съответствие с изискванията на Европейската централна банка.

Фиг. 2. Компоненти на паричния агрегат МЗ

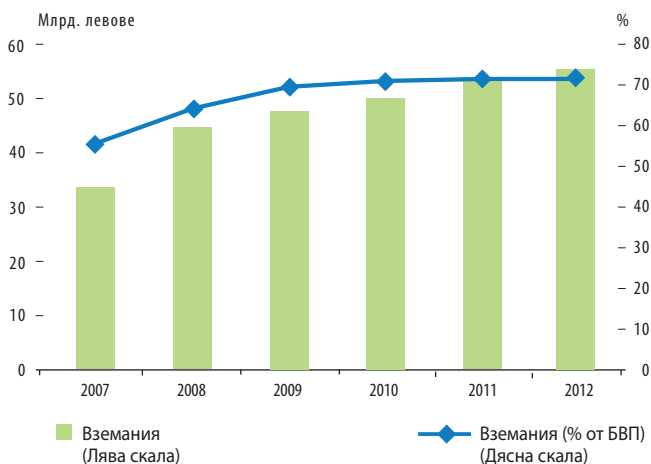

Вземания на парично-финансовите институции от правителствения и неправителствения сектор

Вземанията на парично-финансовите институции от сектор „Държавно управление“ и неправителствения сектор формират вътрешния кредит, който е част от нетните вътрешни активи, включени в Паричния отчет. Паричният отчет е част от месечната парична статистика, която се публикува от БНБ.

Вътрешният кредит обхваща кредита на консолидирания сектор „Държавно управление“ (нетни вземания от сектор „Централно държавно управление“ и брутни вземания от сектори „Местно държавно управление“ и „Социалноосигурителни фондове“) и кредита на неправителствения сектор (брутни вземания от нефинансови предприятия, финансови предприятия, домакинства и НТООД).

Фиг. 3. Вземания на парично-финансовите институции от правителствения и неправителствения сектор

2. Вземания на парично-финансовите институции от правителствения и неправителствения сектор към 31.12.¹

(Млн. левове)

	2009	2010	2011	2012*
Вземания от сектор „Държавно управление“	-4011.0	-2258.7	-538.5	-678.9
Централно държавно управление (нето)	-4267.8	-2552.8	-867.8	-1007.7
Вземания	2812.0	3598.1	4261.8	5277.9
ДЦК	2812.0	3320.7	3926.7	5264.9
Репо сделки	-	-	-	-
Кредити	0.0	277.4	335.0	13.0
Минус задължения (депозити и репо сделки)	7079.8	6150.9	5129.5	6285.6
Местно държавно управление и СОФ	256.8	294.2	329.3	328.9
Ценни книжа, различни от акции	64.6	65.1	66.9	62.6
Репо сделки	-	-	-	-
Кредити	192.2	229.1	262.4	266.3
Вземания от неправителствения сектор	51585.0	52280.4	54259.6	55772.9
Нефинансови предприятия	31319.1	32087.3	34056.2	35664.9
Репо сделки	12.2	27.1	33.4	25.9
Кредити	30928.6	31677.8	33398.5	35082.3
Ценни книжа, различни от акции	252.5	225.6	414.8	307.3
Акции и други капиталови инструменти	125.9	156.8	209.5	249.4
Финансови предприятия	1120.4	1206.0	1301.2	1389.5
Репо сделки	24.7	22.5	38.5	60.6
Кредити	905.1	881.0	901.8	989.8
Ценни книжа, различни от акции	48.3	90.2	79.2	50.3
Акции и други капиталови инструменти	142.3	212.3	281.7	288.7
Домакинства и НТООД	19145.5	18987.1	18902.2	18718.5
Репо сделки	6.7	3.2	2.7	1.9
Кредити	19138.8	18983.9	18899.5	18716.6

¹ Източник: БНБ.

Лихвени проценти

Лихвените проценти са по левови инструменти. Изчисляват се чрез претегляне със съответните обеми, с изключение на основния лихвен процент и дългосрочния лихвен процент за оценка на степента на конвергенция, които се изчисляват като средноаритметични величини.

Постигнатата доходност на дългосрочни ДЦК е средно претеглена ефективна доходност до падеж от индивидуалните сделки с лихвоносни ДЦК на вторичния пазар през отчетния период. Използвана е ISMA формула и бройна конвенция АСТ/365. Ценните книжа са групирани според оригиналния си матуритет.

Дългосрочният лихвен процент за оценка на степента на конвергенция се определя на основата на доходността до падеж на вторичния пазар по дългосрочна ценна книга (бенчмарк), емитирана от Министерството на финансите и деноминирана в национална валута.

Ефективните годишни лихвени проценти са средно претеглени съответно с обемите по нов бизнес през отчетния период или със салдата към края на отчетния период. Това са лихвените проценти, прилагани от банките по отношение на кредитите и депозитите на резидентните сектори „Нефинансови предприятия“ и „Домакинства и НТООД“.

Годишният процент на разходите включва всички лихвени плащания по кредита, както и всички такси, комисиони и други разходи за сметка на клиента, извършването на които е условие за отпускането на кредита. Изчислява се само за кредити за потребление и жилищни кредити.

Фиг. 4. Динамика на лихвените проценти

3. Лихвени проценти^{1,2}

	(Проценти)			
	2009	2010	2011	2012
Основен лихвен процент	2.40	0.20	0.19	0.11
Междубанков паричен пазар	2.43	0.30	0.24	0.11
Доходност на дългосрочни ДЦК	5.50	4.72	4.43	2.96
Дългосрочен лихвен процент за оценка на степента на конвергенция	7.21	6.01	5.36	4.50
Нов бизнес ³				
Депозити с договорен матуритет	6.97	5.36	4.75	4.23
Краткосрочни кредити, различни от овърдрафт	10.15	8.47	7.29	7.45
Дългосрочни кредити, различни от овърдрафт	11.82	11.28	10.72	9.67
Годишен процент на разходите	13.84	13.31	12.83	12.20
Салда ³				
Овърнайт депозити ⁴	0.69	0.55	0.53	0.45
Депозити с договорен матуритет	6.80	5.53	5.27	4.85
Овърдрафт ⁴	11.31	10.86	10.41	9.24
Краткосрочни кредити, различни от овърдрафт	9.91	9.89	8.98	7.97
Дългосрочни кредити, различни от овърдрафт	11.06	10.89	10.69	10.01

¹ Източник: БНБ.

² Лихвените проценти са по левови инструменти.

³ Данните за 2012 г. са предварителни. Ефективни годишни лихвени проценти, прилагани от банките, по отношение на кредити и депозити на сектори „Нефинансови предприятия“ и „Домакинства и нетърговски организации, обслужващи домакинствата (НТООД)“.

⁴ Лихвените проценти по нов бизнес и по салда съвпадат.

Депозити и кредити на сектор „Домакинства и НТООД“

Депозитите са средствата, приети от ПФИ, които могат да бъдат платими на виждане, платими без срок на предизвестие, със срок на предизвестие или при други предварително договорени условия на плащане. Депозитите се приемат по договореност между страните, като се уговорят условията по воденето на депозитните сметки, размерът на лихвата, сроковете на изплащане и санкциите за страните при неизпълнение на договореностите. Те са задължение (пасив) на финансовите институции.

Депозитите с договорен матуритет не са незабавно на разположение, тъй като имат договорен срок преди тегленето им. Тези депозити не могат да се използват за извършване на плащания и не са конвертируеми в пари в брой, без какъвто и да е вид значимо ограничение или глоба. В тази категория се включват и получените кредити.

Депозитите, договорени за ползване след предизвестие, включват спестовни депозити и други депозити, договорени за ползване след предизвестие. Спестовните депозити са непрехвърляеми депозити без определен матуритет, които служат за съхранение на пари на домакинствата срещу издаване на лична спестовна книжка или аналогичен документ. Такива депозити са жилищните влогове, детските влогове и други. Другите депозити, договорени за ползване след предизвестие, са непрехвърляеми депозити без определен матуритет, които не могат да бъдат конвертирани в пари в брой без период на предизвестие. При тях конвертирането в пари в брой не е възможно или е възможно преди срока на предизвестиято, но с някаква санкция. Тук се отнасят и непрехвърляеми депозити, които са с фиксиран матуритет, но конвертирането им в пари в брой преди настъпването на матуритета им е възможно само срещу предизвестие.

Фиг. 5. Годишен ръст на депозитите и кредитите на сектор „Домакинства и НТООД“

Кредитите са финансови активи, възникнали с цел осигуряване на парични средства, стоки или услуги на кредитополучателя. Условието по кредитите (фиксирано от кредитора или договорено) обикновено се оформят с непрехвърляем документ. Кредитът е безусловен дълг, който трябва да бъде изплатен при падежа му и да носи доход под формата на лихва. В сектор „Финансови предприятия“ са включени и предоставените от отчетните единици маржин депозити.

Овърдрафтът е кредит, отпуснат от кредитните институции в случаите, когато средствата по разплащателните сметки на клиентите не са достатъчни да покрият наредените плащания. Погасяването се извършва автоматично при постъпване на суми по разплащателните сметки. Включват се кредити както с предварително договорени лихвени условия и размер, така и без уговорка.

Потребителски кредити - кредити, предоставени за покупка на стоки и услуги, които се употребяват лично от домакинствата.

Жилищни кредити - кредити, предоставени на домакинствата с цел инвестиране в жилища за собствено ползване или наем, вкл. за строителство и за подобрения на жилища.

Други кредити - всички останали видове кредити, предоставени на домакинствата, вкл. кредити за обучение и лечение. В показателя се включват всички кредити с търговска или производствена цел, както и кредитите за НТООД.

4. Депозити и кредити на сектор „Домакинства и НТООД“ към 31.12.¹

(Млн. левове)

	2009	2010	2011	2012*
Депозити на сектор „Домакинства и НТООД“	23635.9	26661.9	30118.7	33432.0
В левове	10549.2	12602.4	15245.1	18388.0
Депозити с договорен матуритет до 2 години	6059.4	7646.5	9392.4	11146.4
Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	2004.6	2265.9	2809.2	3713.7
Овърнайт депозити	2485.2	2690.0	3043.5	3527.9
В чуждестранна валута ²	13086.6	14059.5	14873.6	15044.0
Кредити на сектор „Домакинства и НТООД“	19138.8	18983.9	18899.5	18716.6
В левове	13107.3	12211.9	11406.6	11007.0
Овърдрафт	1766.1	1578.1	1433.1	1372.9
Потребителски кредити	6634.0	6175.7	5724.4	5412.6
Жилищни кредити	4099.4	3932.1	3736.6	3699.9
Други кредити	607.9	526.1	512.5	521.6
В чуждестранна валута ³	6031.4	6772.0	7492.9	7709.6

¹ Източник: БНБ.

² Показателят включва данни за овърнайт депозити, депозити с договорен матуритет до 2 години и депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца.

³ Показателят включва овърдрафт, потребителски кредити, жилищни кредити и други кредити.

XI. ЦЕНИ

Индекс на потребителските цени - годишна инфлация

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$. От 1999 г. НСИ прилага усъвършенствана методика за конструиране и изчисляване на индекса на потребителските цени в съответствие с изискванията на Евростат и препоръките на МВФ. За осигуряване на съпоставими серии с индекси на потребителските цени е извършена ревизия на месечните индекси за периода януари 1995 - декември 2000 година.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на месечната инфлация.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на годишната инфлация.

Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерител на натрупаната инфлация от началото на годината. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Фиг. 1. Индекси на потребителските цени по месеци на 2012 г. (Годишна и месечна инфлация)

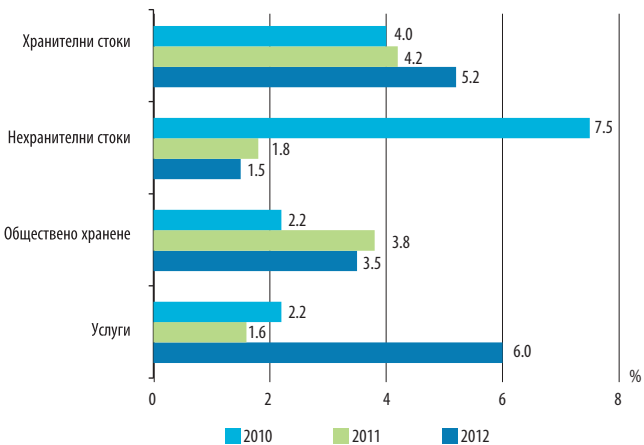

1. Годишни индекси на потребителските цени по основни групи стоки (Годишна инфлация - %)

(Декември спрямо декември на предшестващата година = 100)

Потребителски групи	2009	2010	2011	2012
Общ ИПЦ	0.6	4.5	2.8	4.2
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	-3.4	4.0	4.3	5.4
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	18.0	26.4	0.0	0.3
Облекло и обувки	-1.4	0.1	3.1	-0.6
Жилища (наеми, текущ ремонт и поддържане), вода, електроенергия, газ и други горива	-2.0	3.8	2.2	10.3
Жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома	1.2	-0.6	-0.2	0.2
Здравеопазване	5.8	1.0	3.0	-1.5
Транспорт	2.5	10.1	4.0	4.9
Съобщения	-0.8	-1.2	-0.6	-0.4
Свободно време, развлечения и културен отдих	3.3	-0.9	-2.3	-0.1
Образование	8.8	1.6	4.5	6.4
Ресторанти и хотели	4.0	1.5	3.3	3.4
Разнообразни стоки и услуги	6.6	4.0	2.6	0.6

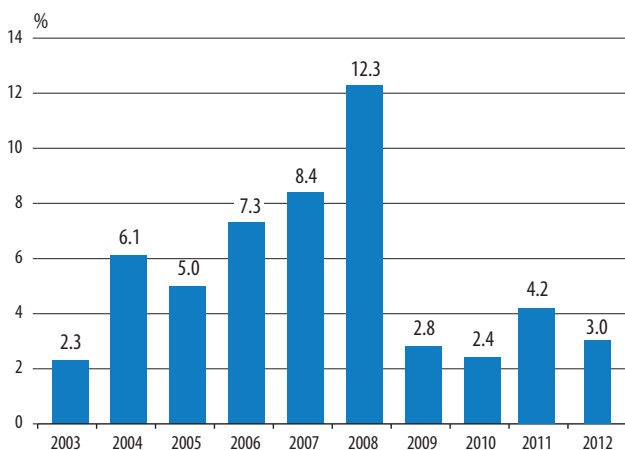
Фиг. 2. Индекси на потребителските цени по групи стоки
(Годишна инфлация)

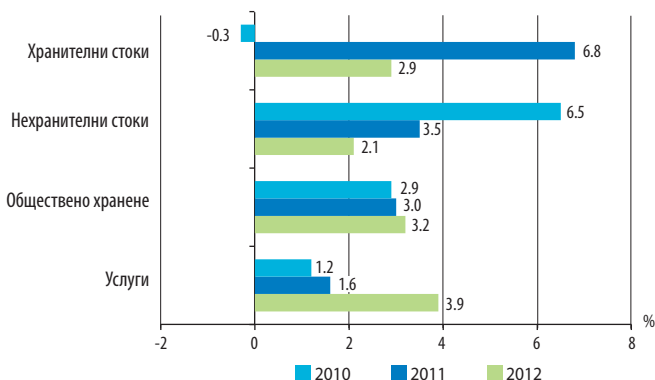
Индекс на потребителските цени - средногодишна инфлация

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на средногодишната инфлация.

Фиг. 3. Индекси на потребителските цени (Средногодишна инфлация)

Фиг. 4. Индекси на потребителските цени по групи стоки (Средногодишна инфлация)

2. Средногодишни индекси на потребителските цени

(1995 = 100)

	2009	2010	2011	2012
Общ ИПЦ	5998.13	6144.43	6403.71	6592.92

3. Средногодишни индекси на потребителските цени по основни групи стоки (Средногодишна инфлация - %)

(Предшестващата година = 100)

Потребителски групи	2009	2010	2011	2012
Общ ИПЦ	2.8	2.4	4.2	3.0
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	-0.6	-0.4	6.9	0.3
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	18.9	25.1	5.2	0.1
Облекло и обувки	3.9	-1.6	2.0	-0.2
Жилища (наеми, текущ ремонт и поддържане), вода, електроенергия, газ и други горива	6.4	0.5	2.2	7.4
Жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома	4.2	-0.7	-0.1	-0.5
Здравеопазване	3.6	3.2	2.3	1.1
Транспорт	-4.9	8.1	8.2	5.7
Съобщения	-5.2	-0.8	-0.9	-0.8
Свободно време, развлечения и културен отдих	5.8	2.0	-1.9	-2.6
Образование	15.0	5.7	2.6	6.3
Ресторанти и хотели	8.2	1.8	2.7	3.0
Разнообразни стоки и услуги	8.3	4.5	3.0	1.3

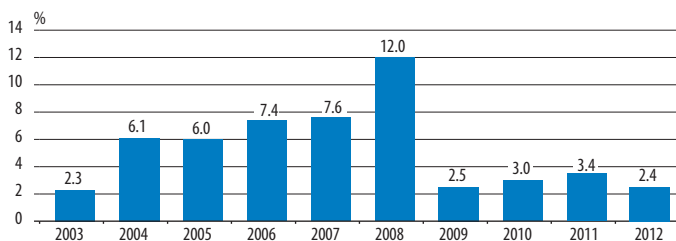
Хармонизиран индекс на потребителските цени

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на страните от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година t се изчислява с тегла от година $t - 2$. С приложението на вътрешната концепция от януари 2007 г. беше постигната пълна хармонизация с изискванията на Евростат. За осигуряването на съпоставими серии от индекси ХИПЦ беше ревизиран за периода януари 2005 - декември 2006 година.

Фиг. 5. Хармонизирани индекси на потребителските цени по месеци на 2012 г. (Годишна и месечна инфлация)

Фиг. 6. Хармонизирани индекси на потребителските цени (Средногодишна инфлация)

4. Средногодишни хармонизирани индекси на потребителските цени

(2005 = 100)

	2009	2010	2011	2012
Общ ХИПЦ	132.56	136.58	141.21	144.58

5. Средногодишни хармонизирани индекси на потребителските цени по основни групи стоки (Средногодишна инфлация - %)

(Предшестващата година = 100)

Потребителски групи	2009	2010	2011	2012
Общ ХИПЦ	2.5	3.0	3.4	2.4
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	-0.9	-0.5	6.5	3.2
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	17.9	23.9	5.2	0.3
Облекло и обувки	4.4	-1.1	2.0	0.1
Жилища (наеми, текущ ремонт и поддържане), вода, електроенергия, газ и други горива	7.2	0.9	2.2	6.6
Жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома	3.8	-0.1	-0.2	0.2
Здравеопазване	4.4	2.7	6.0	5.4
Транспорт	-4.7	6.0	6.0	4.2
Съобщения	-5.1	-1.0	-1.4	-1.1
Свободно време, развлечения и културен отдих	5.3	1.9	-3.7	-4.6
Образование	15.1	5.9	2.7	6.2
Ресторанти и хотели	7.6	0.5	1.0	2.5
Разнообразни стоки и услуги	10.9	9.9	4.4	2.1

Фиг. 7. Хармонизирани индекси на потребителските цени по избрани групи стоки (Средногодишна инфлация)

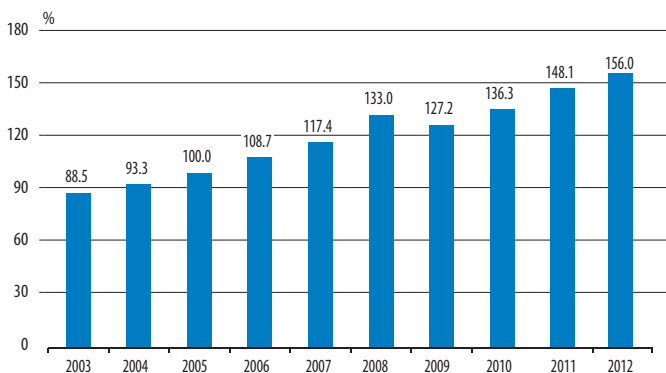

Индекс на цените на производител

Индексите на цените на производител на вътрешния пазар в промишлеността измерват изменението на цените на промишлените продукти, произвеждани от промишлените предприятия и продавани на вътрешния пазар, на основата на постоянна извадка от предприятия и продукти. Наблюдаваните цени не включват данък добавена стойност, акцизи и субсидии.

Индексите на цените се изчисляват при фиксирана база по формулата на Ласпер. След получаване на информацията от предприятията за цените на представителните продукти се изчисляват единични индекси на всеки един от тях (ценовото съотношение на цената за текущия месец към средногодишната цена през базисната година), след което се претеглят със структурата на оборота на различни нива на агрегация през базисната 2005 година.

Фиг. 8. Индекси на цените на производител на вътрешния пазар в промишлеността (2005 = 100)

6. Индекси на цените на производител на вътрешния пазар по подсектори на промишлеността

Подсектори, КИД - 2008	Код	2010	2011	2012	2010	2011	2012
		2005 = 100			предшестващата година = 100		
Общо		136.3	148.1	156.0	107.2	108.6	105.3
Добивна промишленост	В	182.4	194.5	196.3	118.9	106.6	101.0
Преработваща промишленост	С	126.8	139.5	145.8	108.4	110.0	104.6
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	СА	131.6	142.8	149.8	102.8	108.5	104.9
Производство на текстил и облекло; обработка на кожи; производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм	СВ	122.6	129.9	135.1	102.7	106.0	104.0
Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	СС	117.5	123.0	125.8	99.6	104.6	102.3
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти	СД
Производство на химични продукти	СЕ	131.2	144.1	154.2	102.9	109.8	107.0
Производство на лекарствени вещества и продукти	СФ	108.8	109.3	110.1	102.3	100.4	100.8
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	СГ	119.7	119.5	119.1	96.7	99.9	99.7
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	СН	125.5	133.7	134.3	113.2	106.5	100.4
Производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти	СИ	112.1	112.1	114.9	100.8	100.0	102.6
Производство на електрически съоръжения	СЖ	131.2	136.3	135.4	103.1	103.9	99.3
Производство на машини и оборудване с общо и специално предназначение	СК	124.5	129.7	133.1	100.8	104.1	102.7
Производство на превозни средства	СЛ	117.1	117.2	118.4	101.7	100.1	101.0
Производство на мебели, производство, н.д.; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	СМ	124.1	129.9	132.0	102.1	104.6	101.6
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	Д	154.1	163.8	177.0	102.4	106.3	108.1

Цени на производител в селското стопанство

Изследването за цените на производител в селското стопанство се провежда в съответствие с основните изисквания на Методологията на Евростат за статистиката на селскостопанските цени (Handbook of Agricultural Price Statistics).

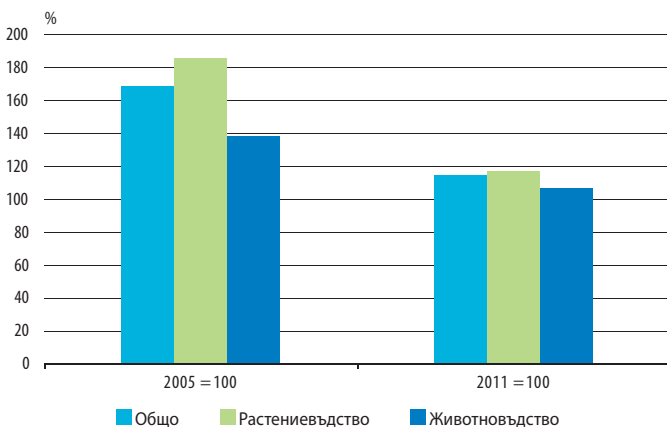
Наблюдението е извадково и се провежда тримесечно.

Обект на наблюдение е цената на производител на дефиниран конкретен продукт. Това е цената на най-голямата по количество покупка/продажба в съответния месец от отчетния период. При ежедневни сделки се отбелязва цената към средата на месеца.

Цената на производител е цената на изхода на земеделското стопанство, т.е. тя не включва разходи за доставка, съхранение, транспорт и други разходи, възникнали при продажбата или закупуването на селскостопански продукти. Цената не включва получените субсидии върху продуктите (ако има такива), ДДС и други платени данъци.

На основата на събраната информация за цените на производител в селското стопанство се изчисляват индекси на цените на производител при база 2005 = 100 и предшестващата година = 100.

Фиг. 9. Индекси на цените на производител в селското стопанство през 2012 г.

7. Индекси на цените на производител в селското стопанство през 2012 г.

	2012 в % към	
	2005	2011
Общо	168.4	114.3
Растениевъдство	185.3	117.4
Зърнени култури	256.2	122.1
Технически култури	204.5	118.4
Фуражни култури	172.3	99.8
Картофи	135.3	80.0
Зеленчуци	123.8	97.3
Плодове	108.9	101.8
Други растителни продукти	109.9	119.2
Животновъдство	137.8	106.5
Живи животни	118.2	107.2
Живи животни от рода на едрия рогат добитък	152.6	110.3
Живи животни от рода на свинете	96.4	101.4
Живи животни от рода на овцете и козите	138.2	122.6
Домашни птици	111.8	104.7
Животински продукти	148.1	105.9
Сурово мляко	148.8	102.0
Краве мляко	146.7	101.3
Други видове мляко	166.2	110.6
Яйца	149.8	127.5
Други животински продукти	127.8	104.5

Цени на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство

Изследването за цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство се провежда в съответствие с основните изисквания на Методологията на Евростат за статистиката на селскостопанските цени (Handbook of Agricultural Price Statistics). Провеждат се пет наблюдения за цените на минералните торове, фуражите, препаратите за растителна защита, ветеринарномедицинските продукти и посевния и посадъчният материал.

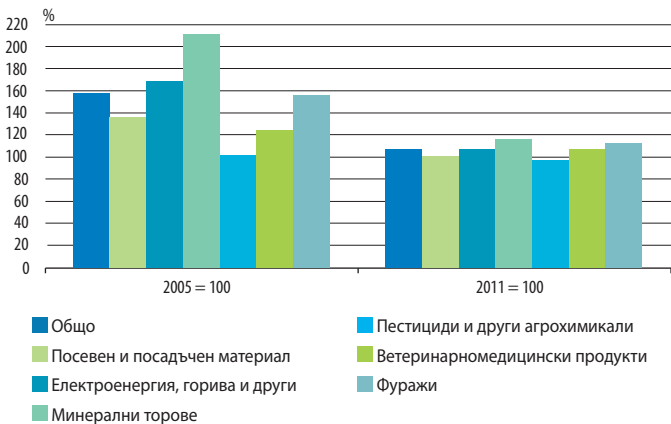
Наблюденията са извадкови и се провеждат тримесечно.

Обект на наблюдение са покупните/продажните цени на наблюдаваните стоки и услуги за текущо потребление в селското стопанство.

Наблюдаваната единична цена е цената на входа на земеделското стопанство, т.е. цената, която купувачът действително е платил за стоките. Тя включва данъците и таксите и изключва субсидиите и приспадаемия ДДС.

На основата на информацията от петте наблюдения, както и от други наблюдения, провеждани от НСИ, се изчислява общ индекс на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство при база 2005 = 100 и предшестващата година = 100.

Фиг. 10. Индекси на цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство през 2012 г.

8. Индекси на цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство през 2012 г.

	2012 в % към	
	2005	2011
Общо	157.9	107.1
Посевен и посадъчен материал	136.2	101.1
Електроенергия, горива и други	169.3	106.9
Минерални торове	211.5	116.4
Преки торове	212.4	116.4
Азотни торове	211.4	118.8
Фосфорни торове	245.5	105.8
Калиеви торове	142.7	67.8
Смесени торове	180.3	115.4
Пестициди и други агрохимикали	101.5	96.9
Фунгициди	103.6	97.1
Инсектициди	105.0	98.9
Хербициди	100.6	96.5
Ветеринарномедицински продукти	124.6	107.3
Фуражи	156.4	113.3
Преки фуражи	165.5	109.1
Смесени фуражи	150.3	116.8
Поддръжка и ремонт на превозни средства, машини и дребно оборудване	163.6	102.8
Поддръжка и ремонт на селскостопански сгради	137.3	102.5
Други стоки и услуги	144.8	102.1

XII. ИЗНОС И ВНОС НА СТОКИ

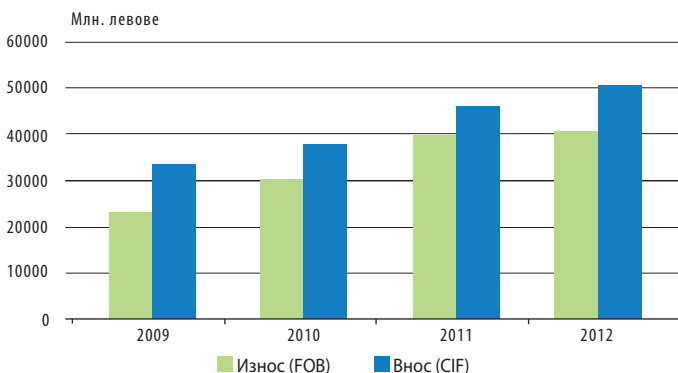

Външнотърговски стокообмен

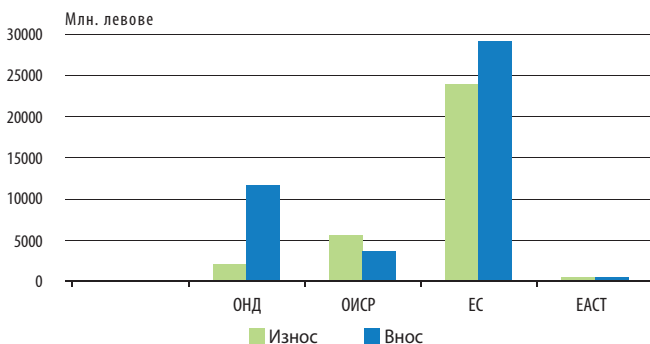
Показателите, характеризиращи стокообмена на Република България, се базират на данни за износа и вноса от Единния административен документ за търговията с трети страни, месечните Интрастат декларации за изпращания и пристигания на стоки на задължените фирми при търговията с държавите - членки на Европейския съюз, статистически оценки на необхванатите стокови потоци при вътрешнообщностната търговия със стоки и допълнителна информация от други административни източници.

Основен търговски партньор на България през последните години е ЕС, като над половината от износа и вноса на страната се осъществява с държавите членки.

Фиг. 1. Износ и внос

Фиг. 2. Износ и внос по икономически зони за 2012 г.

1. Външнотърговски стокообмен

	2009	2010	2011	2012
Стокообмен - млн. лв.	55887.0	68074.5	85412.1	90510.1
Износ (FOB)	22881.6	30435.0	39633.6	40667.7
Внос (CIF)	33005.4	37639.5	45778.5	49842.4

2. Брой на страните - търговски партньори на България

	2009	2010	2011	2012
Стокообмен	204	200	201	202
Износ	201	195	198	199
Внос	161	168	166	159

3. Износ и внос по групи страни

(Млн. левове)

	2009 ¹	2010 ¹	2011 ²	2012 ²
Износ	22881.6	30435.0	39633.6	40667.7
от него:				
ОНД	1176.5	1819.7	1941.9	1988.6
ОИСР	2414.4	3560.2	4843.8	5673.5
ЕС	14857.7	18520.1	24652.1	23767.8
ЕАСТ	214.4	246.1	318.1	376.1
Внос	33005.4	37639.5	45778.5	49842.4
от него:				
ОНД	6600.9	8125.9	10201.5	11863.6
ОИСР	2809.5	3035.1	3735.4	3662.0
ЕС	19789.1	22015.2	27183.7	29214.0
ЕАСТ	362.6	365.4	380.4	423.8

¹ ОНД включва: Азербайджан, Армения, Беларус, Грузия, Казахстан, Киргизката република, Република Молдова, Руската федерация, Таджикистан, Туркменистан, Узбекистан и Украйна.

ОИСР включва: Австралия, Американските Вирджински острови, Исландия, Канада, Лихтенщайн, Мексико, Нова Зеландия, Норвегия, Република Корея, САЩ, Турция, Швейцария и Япония.

ЕАСТ включва: Норвегия, Швейцария, Исландия и Лихтенщайн.

² ОНД включва: Азербайджан, Армения, Беларус, Казахстан, Киргизката република, Република Молдова, Руската федерация, Таджикистан, Туркменистан, Узбекистан и Украйна.

ОИСР включва: Австралия, Американските Вирджински острови, Исландия, Канада, Мексико, Нова Зеландия, Норвегия, Република Корея, САЩ, Турция, Швейцария, Япония, Израел и Чили.

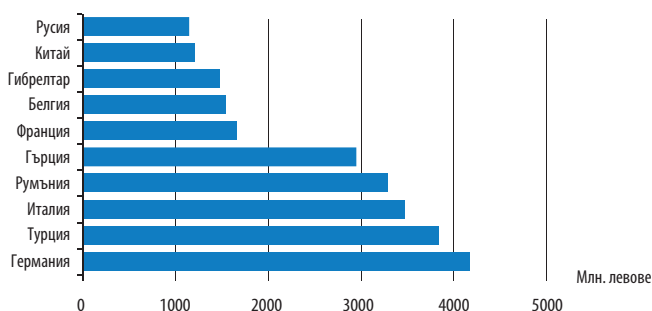
ЕАСТ включва: Норвегия, Швейцария, Исландия и Лихтенщайн.

Износ по страни - основни търговски партньори

Географското разпределение на данните за износа е по страни, за които са изпратени стоките. На графиката са показани топ 10 страни в износната листа на страната.

Износът на България, разпределен според Стандартната външнотърговска класификация, отбелязва най-голям относителен дял на групата на артикулите, класифицирани главно според вида на материала, следвани от групата на машини, оборудване и превозни средства.

Фиг. 3. Износ - топ 10 страни за 2012 г.

Фиг. 4. Структура на износа по раздели на SITC, рев. 4, за 2012 г.

4. Износ по страни - основни търговски партньори

(Млн. левове)

Страни	2009	2010	2011	2012
Общо	22881.6	30435.0	39633.6	40667.7
в това число:				
Германия	2582.5	3244.1	4606.4	4159.4
Турция	1655.6	2576.2	3389.6	3824.6
Италия	2137.0	2955.6	3443.8	3449.8
Румъния	1975.2	2772.2	3781.1	3267.9
Гърция	2186.2	2419.0	2784.2	2921.7
Франция	1025.1	1229.0	1672.7	1613.5
Белгия	1298.3	1148.7	1954.5	1496.4
Гибралтар	149.2	667.3	1221.7	1432.0
Китай	187.7	366.5	574.4	1163.7
Русия	571.1	863.2	1060.3	1099.6
Испания	737.3	813.5	1063.2	1055.1
Сърбия	727.1	1075.4	935.7	865.2
Великобритания	449.4	592.6	724.4	778.4
бивша югославска република Македония	467.8	650.1	902.2	768.0
Австрия	448.9	574.6	759.3	743.6
Нидерландия	362.0	458.6	703.5	741.4
САЩ	357.7	414.7	518.2	726.2
Полша	359.5	523.2	704.7	710.4
Грузия	185.7	281.7	445.0	557.8
Чехия	183.8	286.4	425.8	497.1
Украйна	196.0	387.3	565.0	480.3
Унгария	264.4	387.4	499.3	469.4
Намибия	135.2	171.4	301.8	395.5
Ирак	26.6	23.5	175.5	394.7
Словения	97.3	230.7	174.4	366.1
Португалия	81.7	88.6	162.8	358.1
Египет	204.5	201.9	333.9	335.8
Обединени арабски емирства	87.1	64.1	111.5	307.4
Швейцария	163.9	193.8	245.9	307.0
Словакия	185.2	204.6	216.9	246.7

5. Износ по раздели на SITC, рев. 4

(Млн. левове)

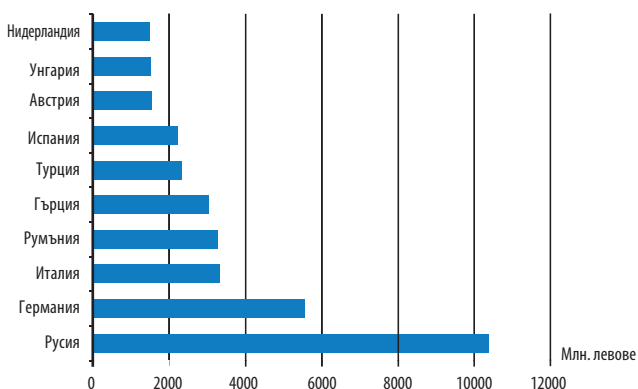
	2009	2010	2011	2012
Общо	22881.6	30435.0	39633.6	40667.7
Храни и живи животни	2373.9	3261.2	3796.7	4127.1
Безалкохолни и алкохолни напитки и тютюн	676.9	679.1	797.7	877.7
Необработени (сурови) материали, негодни за консумация (изкл. горивата)	1650.5	2647.9	3978.2	3565.7
Минерални горива, масла и подобни продукти	2956.8	4111.5	5452.2	6746.7
Мазнини, масла и восъци от животински и растителен произход	154.8	203.0	294.9	303.0
Химични вещества и продукти	1759.4	2424.1	3160.6	3370.3
Артикули, класифицирани главно според вида на материала	5263.8	7062.4	9805.5	9269.1
Машини, оборудване и превозни средства	3853.3	5094.5	6695.2	6799.3
Разнообразни готови продукти, н.д.	4166.1	4921.6	5601.9	5520.0
Стоки и сделки, н.д.	26.1	29.7	50.7	88.8

Внос по страни - основни търговски партньори

Географското разпределение на данните за вноса е по страни, от които са изпратени стоките. На графиката са показани топ 10 страни, от които внасяме стоки.

Разпределението на вноса по Стандартната външно-търговска класификация показва най-голям дял на групата на минералните горива, масла и подобни продукти, следвана от групата на машини, оборудване и превозни средства.

Фиг. 5. Внос - топ 10 страни за 2012 г.

Фиг. 6. Структура на вноса по раздели на SITC, рев. 4, за 2012 г.

6. Внос по страни - основни търговски партньори

(Млн. левове)

Страни	2009	2010	2011	2012
Общо	33005.4	37639.5	45778.5	49842.4
в това число:				
Русия	4424.0	6115.0	8071.8	10365.3
Германия	4057.4	4374.5	4960.0	5546.2
Италия	2544.1	2773.7	3269.8	3296.4
Румъния	1868.7	2622.4	3161.5	3254.1
Гърция	2015.3	2232.7	2568.1	3016.0
Турция	1798.3	2047.0	2164.5	2322.1
Испания	537.8	709.2	2422.1	2220.3
Австрия	1335.5	1307.2	1534.8	1529.0
Унгария	1137.0	1168.6	1384.2	1495.2
Нидерландия	914.6	1052.2	1162.0	1493.1
Китай	891.7	965.1	1327.6	1483.1
Франция	1162.2	1231.7	1487.3	1459.4
Украйна	1583.5	1571.6	1837.9	1252.8
Полша	728.9	788.0	875.4	1093.3
Чехия	898.7	711.5	792.0	948.0
Белгия	557.8	712.1	777.4	872.0
Великобритания	451.2	593.2	712.9	714.4
Словакия	379.4	407.5	549.2	643.3
бивша югославска република Македония	345.7	501.9	490.2	501.1
Сърбия	281.6	394.6	496.5	487.9
Швейцария	304.3	340.8	354.8	407.7
САЩ	280.4	260.9	384.9	338.5
Грузия	370.9	321.9	384.0	337.5
Словения	280.3	296.4	337.3	315.1
Бразилия	273.6	149.9	188.6	281.1
Швеция	190.7	196.8	287.0	259.3
Република Корея	96.4	146.1	234.2	183.5
Дания	203.8	187.3	172.3	177.8
Ирландия	95.6	105.3	150.7	165.8
Йордания	3.8	4.5	94.8	164.6
Перу	250.9	450.3	119.0	161.2

7. Внос по раздели на SITC, рев. 4

(Млн. левове)

	2009	2010	2011	2012
Общо	33005.4	37639.5	45778.5	49842.4
Храни и живи животни	2625.3	2857.4	3449.8	3487.3
Безалкохолни и алкохолни напитки и тютюн	476.0	495.3	553.4	629.0
Необработени (сурови) материали, негодни за консумация (изкл. горивата)	2253.1	3220.0	4540.0	4415.0
Минерални горива, масла и подобни продукти	6599.5	8487.3	10521.1	12401.8
Мазнини, масла и восъци от животински и растителен произход	136.2	171.0	212.0	245.5
Химични вещества и продукти	3692.8	4407.6	5197.7	5738.1
Артикули, класифицирани главно според вида на материала	5684.1	6356.0	7730.6	7761.9
Машини, оборудване и превозни средства	8845.3	8750.4	10504.2	12014.4
Разнообразни готови продукти, н.д.	2613.2	2776.0	2938.7	3030.6
Стоки и сделки, н.д.	79.9	118.5	131.0	118.8

Износ и внос по стоки

При отчитането на външнотърговските стокови потоци НСИ прилага Специалната система на търговия.

Отчитането по видове стоки се извършва съгласно Комбинираната номенклатура.

8. Износ на някои стоки

Стоки	2009	2010	2011	2012
Свинско месо (прясно, охладено или замразено) - хил. т	1.2	1.7	4.7	3.3
Месо от домашни птици (прясно, охладено или замразено) - хил. т	24.0	38.2	41.5	41.0
Бяло саламурено сирене и кашкавал - хил. т	14.5	14.3	14.5	15.1
Домати (пресни или охладени) - хил. т	10.7	4.8	2.3	1.1
Краставици и корнишони (пресни или охладени) - хил. т	10.3	10.9	14.7	10.8
Царевица - хил. т	585.5	654.0	939.0	825.4
Консервирани домати - хил. т	4.0	4.3	3.1	4.8
Други консервирани зеленчуци - хил. т	26.1	23.7	22.4	19.9
Суров или необработен тютюн - хил. т	59.1	40.2	47.4	36.7
Цигари - хил. т	8.1	13.3	16.2	19.9
Паста за зъби - хил. т	3.0	3.6	2.3	2.0
Пневматични гуми от каучук (нови) - хил. т	1.4	1.7	2.1	5.6
Мъжки костюми, ансамбли, сака, панталони и други за мъже или момчета - млн. лв.	340.8	361.0	442.7	442.6
Мъжки ризи - млн. лв.	92.6	96.7	102.4	92.6
Кожени обувки - хил. чф.	6335.1	7128.9	6324.4	5147.7
Помпи за течности - млн. лв.	27.0	59.9	136.1	133.7
Стругове - хил. т	2.8	3.8	4.6	5.1
Електрически акумулатори - млн. лв.	172.4	244.1	304.8	281.3
Мебели - млн. лв.	129.9	146.8	169.1	196.2

9. Внос на някои стоки

Стоки	2009	2010	2011	2012
Банани - хил. т	37.6	42.0	49.7	35.0
Портокали - хил. т	18.5	22.1	27.4	27.3
Лимони - хил. т	22.1	12.1	13.8	13.0
Грейпфрути - хил. т	12.3	11.3	11.3	10.6
Маслини - хил. т	29.0	19.2	18.9	33.2
Кафе на зърна - хил. т	26.0	26.7	24.6	28.3
Пипер (черен или бял) - т	1313.6	1342.7	972.7	893.1
Ориз - хил. т	29.9	22.6	25.1	18.5
Маргарин - хил. т	10.7	10.9	9.1	10.1
Шоколад - хил. т	9.4	16.1	16.8	14.0
Плодови и зеленчукови сокове - хил. т	15.2	16.7	14.3	11.3
Захар - хил. т	226.8	311.5	296.1	194.8
Соев шрот - хил. т	112.8	101.5	121.8	104.4
Сол - хил. т	97.9	215.4	214.7	252.4
Каменни въглища (без антрацит) - хил. т	1140.7	1128.7	1032.2	1080.6
Антрацит - хил. т	1908.4	1858.4	2203.8	1132.6
Кокс - хил. т	72.4	68.8	63.7	65.9
Целулоза - хил. т	13.0	10.0	21.7	23.2
Вестникарска хартия - хил. т	45.5	47.2	50.0	51.1
Цигарена хартия - хил. т	2.0	2.1	2.6	4.3
Памук (вкл. линтер) - хил. т	6.5	6.3	2.4	4.1
Обувки (кожени) - хил. чф.	2604.7	4369.0	2753.2	2777.2
Тръби от чугун и стомана - хил. т	47.9	53.0	57.3	66.8
Хладилници - хил. бр.	99.2	97.6	102.4	86.5
Перални машини - хил. бр.	164.3	170.0	137.7	153.2
Прахосмукачки - хил. бр.	249.3	330.1	235.5	258.9
Телевизори - хил. бр.	737.7	748.6	690.3	645.6
Битови шевни машини - хил. бр.	5.1	4.7	9.9	8.9
Зърнокомбайни - бр.	588	431	674	728
Пътнически автомобили - хил. бр.	55.9	55.2	65.8	65.5
Товарни автомобили - хил. бр.	5.0	4.9	6.6	7.3
Автобуси и тролейбуси - бр.	438	451	298	212
Велосипеди - хил. бр.	45.5	30.3	39.4	37.5
Мотоциклети - хил. бр.	5.7	2.3	3.3	3.2
Трактори - хил. бр.	4.1	5.4	7.0	7.0
Мотокултиватори - бр.	154.0	512.0	324.0	345.0
Фотоапарати - млн. лв.	0.2	0.1	0.1	0.3
Битови часовници - хил. бр.	729.8	997.9	1126.5	1254.5

XIII. ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС

Платежен баланс

Платежният баланс на България (аналитично представяне) е в съответствие с петото издание на „Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993) и Ръководните правила на Европейската централна банка. Компонентите на аналитичното представяне са класифицирани в следните основни категории:

Текуща сметка - обхваща получаването и предоставянето на стоки и услуги, доход и текущи трансфери между страната и останалия свят.

Капиталова сметка - включва капиталови трансфери и придобиване или предоставяне на нематериални, нефинансови активи.

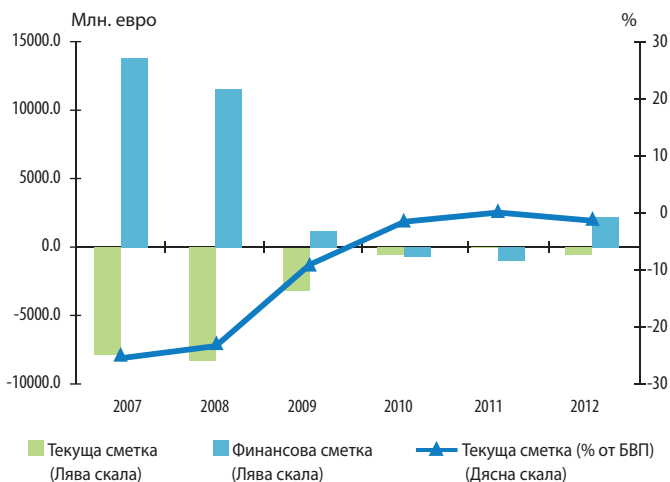
Финансова сметка - обхваща всички трансакции във външните финансови активи и пасиви на една икономика:

Грешки и пропуски - компенсаторна статия.

Резерви и друго финансиране - включва тези външни активи, които са на разположение и се използват за пряко финансиране на дефицити на платежния баланс.

Платежният баланс се съставя от Българската народна банка.

Фиг. 1. Текуща и финансова сметка

1. Платежен баланс на България^{1,2}

(Млн. евро)

	2009	2010	2011	2012
Текуща сметка	-3116.2	-533.1	39.2	-528.2
Стоки: кредит (FOB)	11699.2	15561.2	20264.3	20793.1
Стоки: дебит (FOB)	-15873.1	-18324.8	-22420.4	-24415.2
Търговски баланс	-4173.9	-2763.7	-2156.1	-3622.1
Услуги: кредит	4916.3	5011.5	5353.9	5659.9
Транспорт	1007.6	986.5	1112.2	1097.9
Пътувания	2681.2	2747.1	2852.4	2916.6
Други услуги	1227.5	1277.9	1389.3	1645.4
Услуги: дебит	-3616.5	-3143.7	-3030.7	-3262.5
Транспорт	-801.5	-699.0	-829.5	-864.5
Пътувания	-1258.7	-931.2	-958.7	-1015.7
Други услуги	-1556.2	-1513.4	-1242.5	-1382.2
Услуги, нето	1299.9	1867.8	2323.3	2397.3
Доход, нето	-1198.3	-1134.2	-1812.5	-1342.0
Стоки, нефакторни услуги и доход, нето	-4072.3	-2030.0	-1645.4	-2566.8
Текущи трансфери, нето	956.1	1496.9	1684.5	2038.6
Капиталова сметка³	477.1	290.9	496.8	536.8
Капиталови трансфери, нето	478.7	256.3	464.4	514.0
Финансова сметка³	1163.4	-673.1	-968.2	2231.3
Преки инвестиции, нето	2505.3	977.3	1198.7	1301.6
Преки инвестиции в чужбина	68.3	-173.9	-115.9	-176.7
Преки инвестиции в България	2436.9	1151.2	1314.6	1478.3
Сливания и придобивания, нето ⁴	0.0	0.0	0.0	0.0
Портфейлни инвестиции, нето	-619.1	-635.4	-357.4	-930.6
Финансови деривати, нето	-18.3	-24.7	-65.3	-33.3
Други инвестиции, нето	-704.5	-990.3	-1744.1	1893.6
Други инвестиции - активи	-632.3	-26.2	-712.8	1092.8
Търговски кредити, нето	-121.1	-86.2	-98.6	-174.9
Заеми	-1.9	-110.5	-72.0	-213.4
Валута и депозити	-504.1	147.9	-484.8	1562.5
Други активи	-5.2	22.6	-57.5	-81.4
Други инвестиции - пасиви	-72.2	-964.1	-1031.3	800.9
Търговски кредити, нето	23.2	-32.4	56.1	-14.3
Заеми	525.1	-386.5	-16.3	781.7
Валута и депозити	-590.6	-642.0	-1117.9	-2.8
Други пасиви	-29.9	96.7	46.8	36.2
Грешки и пропуски	825.9	531.4	590.9	-78.9
Общ баланс	-649.8	-383.9	158.7	2161.0
Резерви и друго финансиране	649.8	383.9	-158.7	-2161.0
Резервни активи на БНБ	649.8	383.9	-158.7	-2161.0
Ползвани кредити от МВФ, нето	0.0	0.0	0.0	0.0
Извънредно финансиране	0.0	0.0	0.0	0.0

¹ Аналитично представяне на платежния баланс в съответствие с 5-ото издание на „Ръководството по платежен баланс“ на МВФ.

² Източник: БНБ.

³ Отрицателният знак (-) показва изтичане на капитал (нарастване на активи или намаление на пасиви).

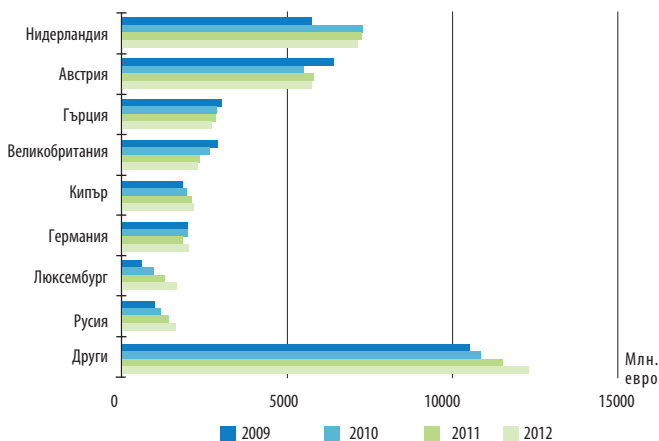
⁴ В статията се отразяват всички сделки, които представляват придобивания или сливания.

Преки чуждестранни инвестиции

Пряката чуждестранна инвестиция в страната е международната инвестиция, при която прекият инвеститор - резидент на чуждестранна икономика, придобива дълготраен интерес в предприятие - резидент на българската икономика (пряко инвестиционно предприятие). Наличието на дълготраен интерес предполага дългосрочно взаимоотношение между прекия инвеститор и прякото инвестиционно предприятие и значителна степен на влияние от страна на инвеститора при управлението на прякото инвестиционно предприятие. Поради необходимостта от международна съпоставимост на данни на отделните страни в „Ръководството по платежен баланс” е възприет принципът, че придобиването на 10 или повече процента от правото на глас при управление на инвестиционното предприятие се счита за установяване на отношение между пряк инвеститор и пряко инвестиционно предприятие.

Пряката чуждестранна инвестиция включва както първоначалната трансакция, чрез която се установява отношението между прекия инвеститор и прякото инвестиционно предприятие, така и всички последващи трансакции между тях. Трансакциите могат да бъдат както в посока на увеличение/намаление на задълженията на инвестиционното предприятие към прекия инвеститор, така и в посока на увеличение/намаление на вземанията на инвестиционното предприятие от прекия инвеститор.

Фиг. 2. Размер на преките чуждестранни инвестиции в България по страни

2. Приток на преки чуждестранни инвестиции в България по икономически дейности¹

(Млн. евро)

Икономически дейности	2010	2011	2012
Общо	1151.2	1314.6	1478.3
Добивна промишленост	35.7	151.4	18.7
Други дейности, обслужващи обществото и личността	-45.9	140.0	-4.2
Здравеопазване и социални дейности	-10.6	-3.6	6.5
Образование	0.7	0.9	0.1
Операции с недвижими имоти, наемодателна дейност и бизнес услуги	-16.0	-263.5	32.1
Преработваща промишленост	541.8	310.9	-67.3
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия, газообразни горива и вода	324.6	438.6	536.4
Рибно стопанство	0.1	5.6	6.8
Селско, ловно и горско стопанство	0.0	10.0	15.0
Строителство	110.2	-98.2	306.3
Транспорт, складиране и съобщения	57.9	199.5	247.5
Търговия, ремонт и техническо обслужване на автомобили и мотоциклети, на лични вещи и стоки за домакинството	-190.5	1.3	424.6
Финансово посредничество	202.8	288.2	-150.7
Хотели и ресторанти	51.7	142.3	36.8
Некласифицирани	88.7	-8.8	69.6

¹ Източник: БНБ.

XIV. ДЪЛГОТРАЙНИ МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

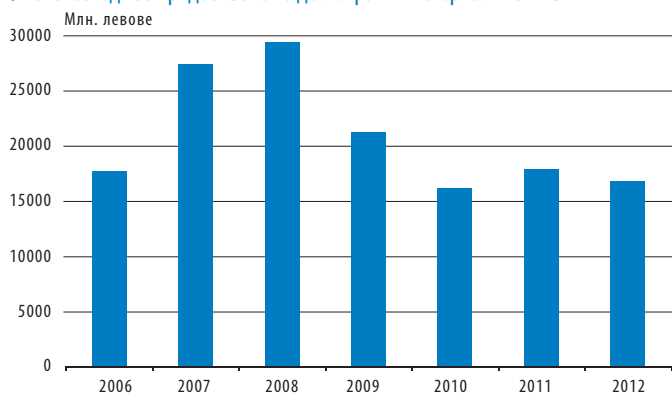

Разходи за придобиване на ДМА

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи са фактически извършените разходи за придобиване на земя, сгради, строителни съоръжения и конструкции, машини, оборудване, транспортни средства и др. чрез строителство и закупуване, включително и употребяваните ДМА.

Данните за разходите за придобиване на дълготрайни материални активи са по цени на съответната година.

Фиг. 1. Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи

1. Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи по видове

	(Хил. левове)			
	2009	2010	2011	2012
Общо	21274280	16218269	17913925	16840992
Земя	1989006	1091585	1534227	913456
Сгради, строителни съоръжения и конструкции	10499733	7697177	8266052	7452733
Машини, оборудване и транспортни средства	7553609	5945227	6614232	7244597
Други разходи	1231932	1484280	1499414	1230206

2. Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи по икономически дейности

(Хил. левове)

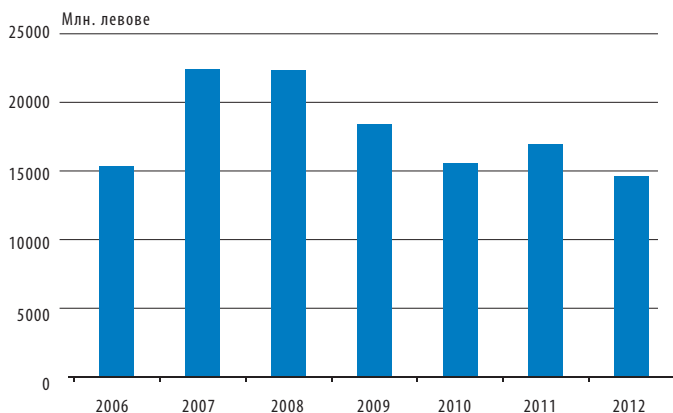
Икономически дейности	2010	2011	2012
Общо	16218269	17913925	16840992
Селско, горско и рибно стопанство	914565	1469798	920163
Добивна, преработваща и друга промишленост; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	5103531	5361442	5298038
Строителство	1369398	1146482	929901
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	3887223	4142678	3509288
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	733488	600098	740930
Финансови и застрахователни дейности	319539	424117	410769
Операции с недвижими имоти	1592460	2497378	2333281
Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	775105	833228	571379
Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална дейност	1254608	1215262	1990668
Други услуги	268352	223442	136575

Придобити дълготрайни материални активи

В обема на придобитите дълготрайни материални активи се включва стойността на всички придобити дълготрайни материални активи независимо от начина на придобиването им (строителство или закупуване). Придобитите чрез строителство дълготрайни материални активи се отчитат след въвеждането им в експлоатация по реда, установен от Министерството на регионалното развитие и благоустройството с Наредба № 2 от 31.07.2003 г. за разрешаване на ползването на строежите в Република България.

Данните за придобитите дълготрайни материални активи са по цени на съответната година.

Фиг. 2. Придобити дълготрайни материални активи

3. Придобити дълготрайни материални активи по видове

	(Хил. левове)			
	2009	2010	2011	2012
Общо	18439801	15552551	16921196	14598944
Земя	1989006	1091585	1534227	913456
Сгради, строителни съоръжения и конструкции	7745397	6583429	7934398	6235411
Машини, оборудване и транспортни средства	7758524	6948651	6355787	6567160
Други разходи	946874	928886	1096784	882917

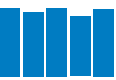
4. Придобити дълготрайни материални активи по икономически дейности

(Хил. левове)

Икономически дейности	2010	2011	2012
Общо	15552551	16921196	14598944
Селско, горско и рибно стопанство	851382	1421888	888072
Добивна, преработваща и друга промишленост; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	5423969	6267483	4174487
Строителство	1010721	1020020	1189630
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	3287101	3603998	4071736
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	701421	608922	556087
Финансови и застрахователни дейности	321649	314229	260369
Операции с недвижими имоти	2081793	2093495	1447909
Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	683645	713399	868456
Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална дейност	993869	577273	1027405
Други услуги	197001	300489	114793

**XV. ТЪРГОВИЯ;
ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЪОРСТВО**

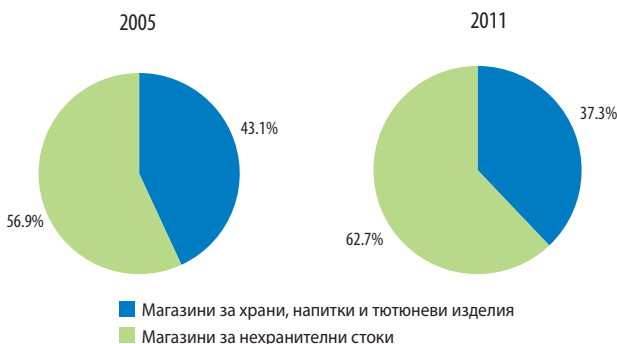

Обекти за продажби на дребно

В броя на обектите за продажби на дребно са включени магазините и павилионите от стационарната търговска мрежа, притежаващи търговска зала за обслужване на клиентите. В броя на магазините не са включени бензиностанции и газостанциите. Стоковата специализация на обектите е определена съобразно преобладаващия асортимент на продажбите.

Общият брой на обектите за продажби на дребно нараства непрекъснато за периода 2005 - 2011 година. Магазините за хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия бележат ръст от 7.5% спрямо 2005 година. С по-висок темп се увеличава броят на магазините за нехранителни потребителски стоки, като техният относителен дял в структурата на магазините за продажба на дребно нараства с 5.8 пункта в сравнение с 2005 г. и достига 62.7% през 2011 година.

Фиг. 1. Структура на магазините за продажби на дребно

1. Обекти за продажби на дребно към 31.12.

Вид и стокова специализация	Брой			Изменение - % (предшестващата година = 100)	
	2009	2010	2011	2010	2011
Магазини	121039	130102	132304	7.5	1.7
За храни, напитки и тютюневи изделия	45930	48877	49324	6.4	0.9
в това число:					
Неспециализирани с разнообразни хранителни стоки	31986	32841	32559	2.7	-0.9
Плодове и зеленчуци	2518	2930	3163	16.4	8.0
Месо и месни продукти	1113	1340	1349	20.4	0.7
Риба и рибни продукти	424	460	481	8.5	4.6
Хляб и хлебни изделия	1961	2260	2379	15.2	5.3
Захар и захарни сладкарски изделия	1793	2118	2143	18.1	1.2
Алкохолни и безалкохолни напитки	2148	2576	3043	19.9	18.1
За нехранителни стоки	75109	81225	82980	8.1	2.2
в това число:					
Неспециализирани с разнообразни нехранителни стоки	12604	14469	15287	14.8	5.7
Текстилни изделия	2808	2879	3156	2.5	9.6
Облекло	17604	18076	17371	2.7	-3.9
Обувки и кожени изделия	3637	3835	3869	5.4	0.9
Мебели, осветителни тела и стоки за домакинството	3400	3530	3410	3.8	-3.4
Електродомакински уреди, радио- и телевизионни стоки	1908	2047	2058	7.3	0.5
Железария, бои и стъкла	2825	2960	2876	4.8	-2.8
Книги, вестници и книжарски стоки	2701	2875	3189	6.4	10.9
Строителни и отоплителни материали	1598	1883	2215	17.8	17.6
Парфюмерия и козметика	3044	3178	3051	4.4	-4.0
Автомобили, мотоциклети и резервни части за тях	4820	5676	6174	17.8	8.8
Аптеки, оптики и санитарни магазини	5268	5281	5360	0.2	1.5
Бензиностанции	2804	2766	2725	-1.4	-1.5
Газостанции	672	607	534	-9.7	-12.0

Продажби на дребно

Продажбите на дребно включват стойността на продадената собствена продукция, готови стоки и материали на краен потребител по цени на реализация (вкл. ДДС и акцизи), без тези в общественото хранене. Продажбите на дребно са представени по стокови групи, съдържанието на които съответства на изискванията на приетата от Евростат Класификация на индивидуалното потребление по цели.

Индексите на продажбите на дребно отразяват изменението на продажбите между две последователни години по съпоставими цени и се изчисляват при база средногодишни цени на 2005 г., като са верижно обвързани и съпоставими по обхват. Влиянието на цените се елиминира чрез дефлиране на продажбите по отделни групи стоки, като се използват индексите на потребителските цени, прегрупирани според съдържанието на съответните стокови групи.

През 2012 г. продажбите на дребно в страната по съпоставими цени нарастват с 0.8% в сравнение с предшестващата година. Групата „Храни, напитки и тютюневи изделия” нараства с 5.2%, а групата „Нехранителни стоки” намалява с 1.2%.

Фиг. 2. Индекси на продажбите на дребно (2005 = 100)

2. Индекси на продажбите на дребно

(Предшестващата година = 100)

	2010	2011	2012
Общо	95.2	102.1	100.8
Храни, напитки и тютюневи изделия	100.6	99.1	105.2
Нехранителни стоки	92.7	103.5	98.8

3. Индекси на продажбите на дребно по групи стоки

(Предшестващата година = 100)

Групи стоки	2009	2010	2011
	Храни, напитки и тютюневи изделия		
Плодове	96.5	98.9	94.2
Зеленчуци	98.4	97.4	102.6
Мляко, млечни продукти и яйца	98.8	98.5	95.3
Месо и месни продукти	97.0	102.6	100.8
Риба и рибни продукти, ракообразни и мекотели	112.5	98.3	105.2
Хляб и хлебни изделия, продукти на мелничарската промишленост	95.6	99.5	94.2
Захар и захарни сладкарски изделия	101.0	108.3	88.8
Хранителни масла и мазнини	95.9	100.3	94.1
Спиртни напитки	98.7	89.7	118.8
Вина	103.7	94.8	105.0
Бира	100.7	102.2	107.8
Безалкохолни напитки	114.8	101.3	116.3
Тютюневи изделия	99.5	88.3	96.3
Кафе, чай и какао	127.6	116.6	109.6
	Нехранителни стоки		
Облекла и кожухарски изделия	92.8	108.6	101.7
Обувки	92.2	83.4	99.0
Мебели	73.4	88.2	100.3
Килими и други подови настилки	94.3	83.6	92.8
Домакински уреди	76.4	88.0	102.9
Стоки за домакинството	105.1	88.8	104.7
Фармацевтични, медицински и ортопедични стоки	113.4	108.2	110.3
Автомобили	58.9	66.4	124.6
Мотоциклети и велосипеди	77.1	98.4	87.0
Резервни части, материали и принадлежности за МПС	79.5	102.4	97.3
Горива и смазочни материали за МПС	88.6	102.5	93.9
Съобщителна техника	75.0	77.5	118.0
Радио- и телевизионни стоки	76.3	77.2	99.8
Оптика и фотопринадлежности	94.8	97.4	117.0
Компютърна и канцеларска техника	80.4	79.3	118.8
Строителни материали	73.0	93.1	99.8

Оборот в търговията, хотелиерството и ресторантьорството

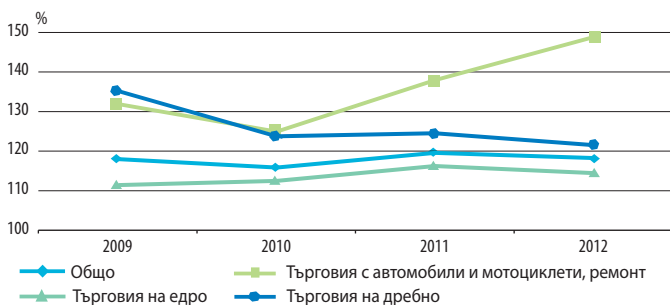
Показателят включва реализирания оборот от стопанските субекти, класифицирани към сектор G „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ и сектор I „Хотелиерство и ресторантьорство“ по КИД - 2008. Тук се посочват всички приходи, фактурирани през отчетния период за извършени доставки на продукцията, стоки или услуги, включително начислените акцизи.

Индексите на оборота се изчисляват за всички групи търговски дейности, дефинирани в Регламент (ЕС) № 1893/2006. Те отразяват изменението на оборота между две последователни години по съпоставими цени и се изчисляват при база средногодишни цени на 2005 г., като са верижно обвързани и съпоставими по обхват. Влиянието на цените се елиминира чрез дефлиране на оборота, като се използват индексите на потребителските цени и индексите на цените на производител, прегрупирани според съдържанието на съответните групи дейности.

През 2012 г. оборотът в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ по предварителни данни реално намалява с 1.1% спрямо предшестващата година. В търговията на дребно общият спад е 2.4%. В търговията на едро намалението от 1.5% до голяма степен определя величината на общия индекс, тъй като дейността формира около 70% от обема на оборота за търговския сектор. Ръст се наблюдава в търговията с автомобили и мотоциклети - 7.8%.

В сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“ оборотът през 2012 г. по съпоставими цени нараства с 3.2% в сравнение с 2011 г., което се дължи изцяло на ръста в дейност „Ресторантьорство“ - 5.6%. В дейност „Хотелиерство“ се наблюдава увеличение от 0.8%.

Фиг. 3. Индекси на оборота за основните търговски дейности (2005 = 100)

4. Оборот в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ и сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“

(Млн. левове)

Икономически дейности	2009	2010	2011	2012
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	76772	80625	88941	90586
Търговия с автомобили и мотоциклети, техническо обслужване и ремонт	4880	4503	4902	5256
Търговия на едро, без търговията с автомобили и мотоциклети	52295	57211	64024	65124
в това число:				
Търговия на едро със селскостопански суровини и живи животни	4070	5336	6536	7161
Търговия на едро с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия	13989	13854	14089	14081
Търговия на едро с нехранителни потребителски стоки	7025	7115	7420	7110
Търговия на едро с компютърна и комуникационна техника	2059	1795	1547	1574
Търговия на едро с машини и оборудване със стопанско предназначение и части за тях	3132	2552	3145	3268
Търговия на едро с неселскостопански междинни продукти, отпадъци и скрап	20103	23722	28109	28515
Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети	19597	18911	20015	20206
в това число:				
Търговия на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия	5829	6137	6718	6964
Търговия на дребно в неспециализирани магазини с разнообразни стоки	704	851	917	844
Търговия на дребно с автомобилни горива и смазочни материали	4266	3518	3855	4061
Търговия на дребно с фармацевтични и медицински стоки, козметика и тоалетни принадлежности	1544	1707	1859	1933
Търговия на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия	865	913	961	823
Търговия на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита	3289	2747	2630	2407
Търговия на дребно с компютърна и комуникационна техника и други потребителски стоки	2702	2648	2669	2772
Хотелиерство и ресторантьорство	2826	2831	3134	3329
Хотелиерство	1073	1083	1249	1276
Ресторантьорство	1753	1748	1885	2053

XVI. ПРОМИШЛЕННОСТ

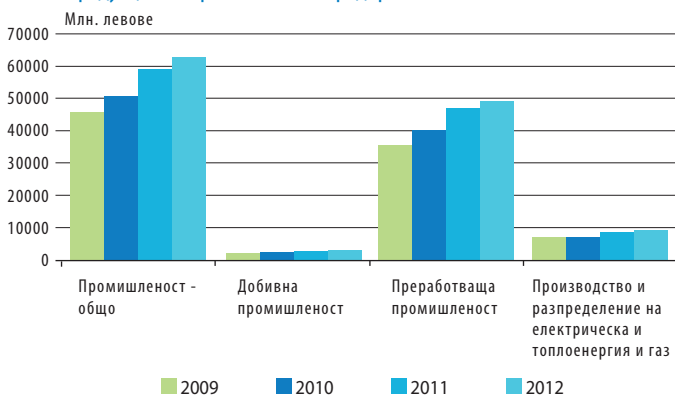
Продукция на промишлените предприятия

В информацията за промишлеността се включва дейността на предприятията за добив на суровини и природни ресурси (добивна промишленост), за производство на промишлени продукти и услуги (преработваща промишленост), за производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива и за доставяне на води, канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване.

Показателят „продукция на промишлените предприятия“ отразява цялостната дейност на предприятията, т.е. включени са приходите и от непромишлените дейности. Продукцията включва: приходите от продажби на продукция и услуги, разходите за придобиване и ликвидация на дълготрайни активи по стопански начин, други приходи, изменението на запасите от готова продукция и изменението на запасите от незавършено производство.

Продукцията в стойностно изражение е публикувана по цени на съответната година.

Фиг. 1. Продукция на промишлените предприятия

1. Продукция на промишлените предприятия

(Хил. левове)

	2010	2011	2012
Общо	50774416	59659708	62609491
Добивна промишленост	2286017	2802188	2991557
Преработваща промишленост	40013037	46974358	48977948
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	7085141	8524327	9240268
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	1390221	1358835	1399718

2. Продукция на промишлените предприятия по подсектори

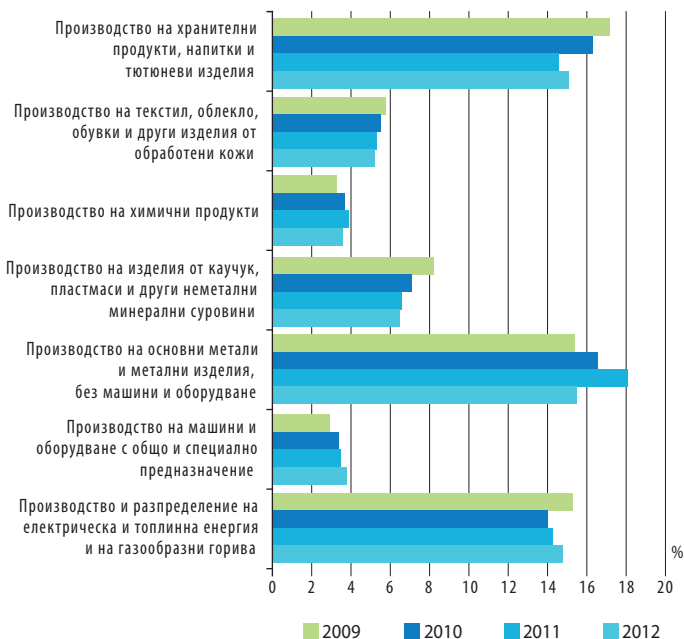
(Хил. левове)

Подсектори	2010	2011	2012
Общо	50774416	59659708	62609491
Добивна промишленост	2286017	2802188	2991557
Преработваща промишленост	40013037	46974358	48977948
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	8275496	8715827	9469769
Производство на текстил и облекло, обработка на кожи, производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм	2812822	3163323	3254857
Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	1863131	2113028	2129203
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти
Производство на химични продукти	1878524	2308403	2268847
Производство на лекарствени вещества и продукти
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	3581396	3926196	4039921
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	8447866	10788558	9718308
Производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти	573974	620190	657154
Производство на електрически съоръжения	1601629	1838521	1994512
Производство на машини и оборудване с общо и специално предназначение	1731042	2084701	2406524
Производство на превозни средства	1163920	1502987	1498468
Производство на мебели, производство, н.д.; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	1687344	1887757	1957987
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	7085141	8524327	9240268
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	1390221	1358835	1399718

Структура на продукцията на промишлените предприятия

Структурите (относителните дялове) са изчислени по цени на съответната година. Наблюдава се промяна в приноса на основните подсектори в обема на продукцията. Намалява относителният дял на производството на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване и на производството на химични продукти, докато делът на производството на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия нараства.

Фиг. 2. Относителен дял на произведената продукция в някои основни подсектори

3. Структура на продукцията на промишлените предприятия по подсектори

(Проценти)

Подсектори	2010	2011	2012
Общо	100	100	100
Добивна промишленост	4.5	4.7	4.8
Преработваща промишленост	78.8	78.7	78.2
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	16.3	14.6	15.1
Производство на текстил и облекло, обработка на кожи, производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм	5.5	5.3	5.2
Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	3.7	3.5	3.4
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти
Производство на химични продукти	3.7	3.9	3.6
Производство на лекарствени вещества и продукти
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	7.1	6.6	6.5
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	16.6	18.1	15.5
Производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти	1.1	1.0	1.0
Производство на електрически съоръжения	3.2	3.1	3.2
Производство на машини и оборудване с общо и специално предназначение	3.4	3.5	3.8
Производство на превозни средства	2.3	2.5	2.4
Производство на мебели, производство, н.д.; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	3.3	3.2	3.1
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	14.0	14.3	14.8
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	2.7	2.3	2.2

Индекси на продукцията на промишлените предприятия

Индексите на продукцията на промишлените предприятия са изчислени от съпоставимите цени на 2005 година.

За изчисляване на произведената продукция по съпоставими цени за дефлатор е използван общият индекс на цените на производител, получен като средна претеглена от индексите на цените на производител на вътрешния пазар и индексите на цените на международния пазар.

4. Индекси на продукцията на промишлените предприятия

(Предшестващата година = 100)

	2010	2011	2012
Общо	102.8	108.1	101.8
Добивна промишленост	99.1	109.8	101.6
Преработваща промишленост	102.9	107.4	101.5
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	101.9	114.9	104.0
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	108.9	94.6	100.1

5. Индекси на продукцията на промишлените предприятия по подсектори

(Предшестващата година = 100)

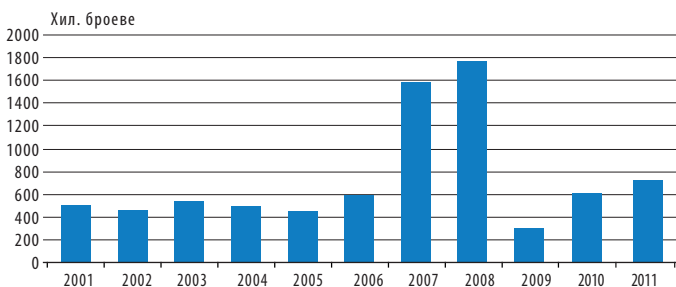
Подсектори	2010	2011	2012
Общо	102.8	108.1	101.8
Добивна промишленост	99.1	109.8	101.6
Преработваща промишленост	102.9	107.4	101.5
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	103.5	99.5	104.9
Производство на текстил и облекло, обработка на кожи, производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм	103.4	104.8	99.2
Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	109.4	108.6	98.2
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти
Производство на химични продукти	118.7	113.9	93.6
Производство на лекарствени вещества и продукти	113.3	113.3	115.2
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	99.2	108.8	100.6
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	96.5	112.5	92.7
Производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти	121.5	106.1	105.0
Производство на електрически съоръжения	110.8	110.1	109.4
Производство на машини и оборудване с общо и специално предназначение	130.4	114.7	112.2
Производство на превозни средства	105.6	108.1	97.3
Производство на мебели, производство, н.д.; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	90.7	108.1	102.6
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	101.9	114.9	104.0
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	108.9	94.6	100.1

Промислени продукти в натурално изражение

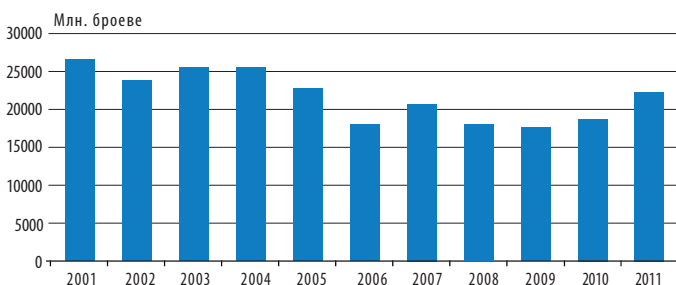
Годишното статистическо изследване на промишлените продукти в натурално изражение се провежда на основата на Националната номенклатура на промишлената продукция (ПРОДПРОМ), която е пряко приложение на Европейската номенклатура на промишлените продукти (PRODCOM List) и осигурява сравнимост с промишлените продукти на ЕС. Информация се събира за всички ПРОДПРОМ кодове, за които се знае, че има производство, на основата на представителна извадка от промишлени и непромишлени предприятия в съответствие с изискванията на методиката на статистическото изследване.

В данните за произведените промишлени продукти в натурално изражение (табл. 6) са включени общо произведените изделия през съответната отчетна година (вкл. произведените на ишлеме), както и преработените и употребените за собствени производствени нужди (вътрешен оборот) на предприятията.

Фиг. 3. Електрически двигатели и генератори

Фиг. 4. Тютюневи изделия (цигари)

6. Производство на основни видове промишлени изделия

Промислени изделия	2008	2009	2010	2011
Варовиков флюс; варовици за производство на вар или цимент (без смлените и ломените варовици) - хил. т	5436	3155	4543	4993
Огнеупорни глини - хил. т	9	18	18	23
Прокат - хил. т	1594	936	921	1149
Тръби и кухи профили от стомана - хил. т	167	118	102	148
Рафинирана мед и медни сплави, недеформирани; матерни медни сплави - хил. т	207	245	286	302
Олово и цинк, недеформирани - хил. т	197	175	178	187
Недеформиран алуминий - т	12607	4132	12257	10465
Машини за обработка на метал - бр.	4427	1677	1559	1813
в това число:				
Стругове	1837	546	629	847
Машини, пробивни, разстъргващи, фрезови или резбонарезни, работещи чрез отнемане на метал	521	155	217	245
Полиспасти с електрически двигател (без специално предназначение за повдигане на превозни средства) - бр.	19312	7087	12159	15044
Електрокари, височина на подема ≥ 1 м - бр.	205	95	145	231
Мотокари - бр.	507	136	226	180
Кранове - бр.	138	127	163	284
Велосипеди - бр.	535537	443025	534008	635792
Счетоводни машини; автоматични регистриращи касови апарати и подобни машини, съдържащи сметачно устройство - бр.	234257	195595	286266	329176
Електрически двигатели и генератори - хил. бр.	1767	309	614	725
Оловни акумулатори за задействане на бутални двигатели - хил. бр.	1996	1786	2371	2072
Асансьори и товароподемници - бр.	2865	2283	1479	1400
Телефонни апарати; видеофони; автоматични телефонни секретари; домофони и други апарати за комуникация - хил. бр.	22.6	6.0	1.0	..
Електрически бойлери и бързовари - хил. бр.	480.0	368.7	350.6	369.8
Броячи за електричество - бр.	224264	323864	341415	277262

6. Производство на основни видове промишлени изделия

(Продължение)

Промишлени изделия	2008	2009	2010	2011
Амонячна вода (амоняк във воден разтвор) - т N	2372	1224	1233	1089
Минерални торове - хил. т хранително вещество	337	177	256	382
Дървени въглища - хил. т	17	16	17	15
Инсектициди - т активно вещество	8.5	6.4
Парфюми - хил. л	40	47	60	52
Бои и лакове на основата на синтетични полимери или модифицирани естествени полимери - хил. т	80.2	63.7	52.9	52.3
Перилни и почистващи препарати - т	57528	54336	62792	59650
Паста за зъби - хил. бр.	30426	31212	35958	27960
Портланд цимент и други видове хидравличен цимент - хил. т	4903	2662	1966	1882
Негасена, гасена и хидратна вар - хил. т	1423	975	1311	1495
Строителни тухли от неогнеупорна керамика - хил. м ³	1090	529	454	432
Шперплат, фурнировани плочи и подобна слоеста дървесина - хил. м ³	48.2	26.7	29.2	39.7
Плочи от дървесни частици и подобни плочи, от дървесина или от други лигноцелулозни материали - хил. м ³	697.2	650.9	771.8	831.9
Хартия и картон (вкл. сулфитна амбалажна хартия) - хил. т	194	120	154	193
Вълнообразен картон (велпапе) на роли или листа - хил. т	130	97	94	97
Тоалетна хартия - хил. т	17.4	19.4	20.4	20.7
Санитарна керамика - хил. бр.	3297	2377	2882	2991
Памучни прежди - хил. т	10.1	7.8	6.4	3.8
Вълнени прежди - хил. т	6.4	4.1	4.1	4.2
Памучни тъкани - млн. м ²	31.1	22.3	14.1	9.9
Вълнени тъкани - млн. м ²	6.3	3.1	3.4	3.3
Тъкани от коприна - млн. м ²	14.6	4.2	0.7	0.5
Килими и килимени изделия - хил. м ²	1721	1051	1302	1071
Горно облекло, различно от трикотажното, за мъже или момчета - хил. бр.	13990	11620	12626	14898
Горно облекло, различно от трикотажното, за жени или момичета - хил. бр.	29179	25817	24761	25143
Чорапогащи - млн. бр.	6.3	5.2	4.5	7.8
Чорапи - млн. чф.	76.7	62.3	58.5	50.2
Обувки (без спортните обувки и обувките със защитно метално бомбе) - млн. чф.	11.9	11.5	12.5	13.6

6. Производство на основни видове промишлени изделия

(Продължение и край)

Промислени изделия	2008	2009	2010	2011
Тетрадки - т	3259	4011	3653	2600
Месо (без субпродуктите) ¹ - хил. т	146.2	152.8	146.7	155.5
Колбаси - хил. т	113.4	104.4	106.2	105.8
Свинска мас и други мазнини от свине, топени - т	981	181	198	253
Риба и рибни продукти, преработени и консервирани - хил. т	9.8	9.7	10.5	9.6
Зеленчуци, преработени и консервирани ¹ - хил. т	106.4	83.4	71.0	75.5
Плодове, преработени и консервирани ¹ - хил. т	82.1	37.4	47.8	53.1
Масло, мазнини и пасти за мазане ¹ - хил. т	1.3	1.2	1.1	1.1
Бяло саламурено сирене ¹ - хил. т	44.9	45.2	42.9	44.3
Кашкавал ¹ - хил. т	23.2	20.3	19.9	19.5
Обработено мляко, прясно, течнo ¹ - хил. л	54307	55950	60144	65298
Кисело мляко ¹ - хил. т	146.6	154.8	160.4	135.0
Слънчогледово масло и неговите фракции, рафинирани, но не химически модифицирани - хил. т	79.6	113.0	98.1	88.9
Майонеза и други препарати за сосове и готови сосове; комбинирани подправки - хил. т	11.5	12.2	12.8	12.9
Брашно пшенично или брашно - смес от пшеница и ръж - хил. т	533	519	529	518
Тестени храни (вкл. макаронени изделия) - хил. т	6.5	8.7	11.9	8.4
Рафинирана захар - хил. т	214	157	115	97
Шоколад, шоколадови и захарни изделия - хил. т	33.3	28.4	37.1	42.0
Спиртни напитки от дестилирано вино от грозде или гроздови джибри - млн. л алкохол 100%	9.0	4.7	6.6	6.3
Вина (от грозде), вкл. гроздова мъст - млн. л	198.5	164.5	151.1	124.0
Пиво - млн. л	553.5	498.9	491.8	494.8
Тютюн, стрипсиран, манипулиран и ферментирал, без тютюн за пушене - хил. т	48.6	52.0	44.5	46.4
Тютюневи изделия (цигари) - млн. бр.	17614	17574	18739	22267
Тютюневи изделия (цигари) - млн. бр.	17614	17574	18739	22267

¹ Източник: Министерство на земеделието и храните.

XVII. СТРОИТЕЛЬСТВО И ЖИЛИЩЕН ФОНД

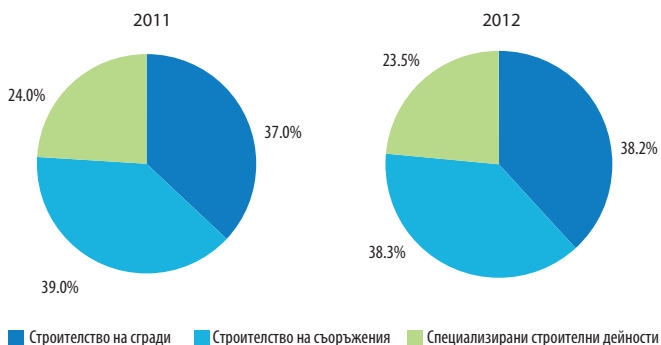

Продукция на строителните предприятия

Публикуваните данни за продукцията на строителните предприятия са по цени на съответната година.

Предприятията в сектор „Строителство” се класифицират съгласно Класификацията на икономическите дейности (КИД - 2008), според която те се разделят на: „Строителство на сгради”, „Строителство на съоръжения” и „Специализирани строителни дейности”.

Фиг. 1. Структура на продукцията на строителните предприятия

1. Продукция на строителните предприятия

(Хил. левове)

	2009	2010	2011	2012
Общо	19296182	13250164	12818200	11798983
Сградно строителство	10012464	5426805	4738879	4509254
Строителство на съоръжения	4571249	4642620	5007349	4522279
Специализирани строителни дейности	4712469	3180739	3071972	2767450

Жилищен фонд

Данните за жилищния фонд към края на 2012 г. са получени на основата на резултатите от преброяването на жилищния фонд към 1.02.2011 г., като са прибавени данните за новопостроения и са извадени данните за разрушения жилищен фонд през периода 1.02. 2011 - 31.12.2012 година.

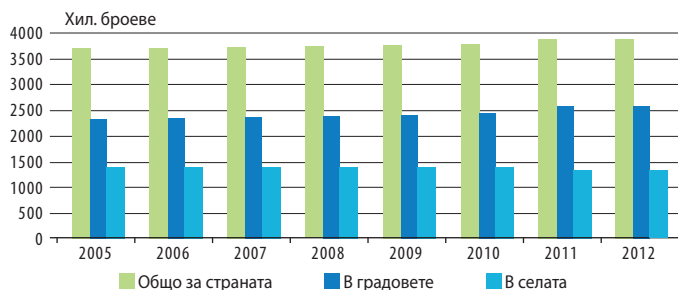
Жилищни сгради са постройките, които по първоначално изграждане или чрез преустройство са предназначени за постоянно обитаване от едно или повече домакинства. В обхвата на наблюдението са включени обитаваните и необитаваните жилищни сгради, летните кухни (когато са самостоятелни постройки), общежитията, пансионите, манастирите и домовете за стари хора, в които живеят колективни домакинства.

Стоманобетонни сгради са тези, на които носещият скелет и подовите конструкции са изградени от стоманобетон, а стените са от панели, тухлена зидария или други материали.

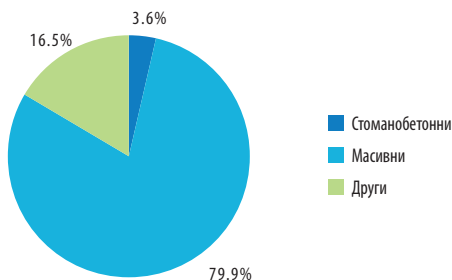
Масивни сгради са тези, на които носещите стени са от тухлена и каменна зидария, а поясите, гредите и подовата конструкция са изградени от стоманобетон, но нямат стоманобетонни колони. Към масивните сгради спадат тези, на които само подовите елементи са сглобяеми.

В групата „други сгради” са включени построените от камък, кирпич (сурови тухли), дърво и други материали.

Фиг. 2. Жилища

Фиг. 3. Структура на жилищните сгради по вида на конструкцията през 2012 г.

2. Жилищен фонд

	2009	2010	2011	2012
	Общо			
Жилища - хил. бр.	3789	3804	3900	3909
Полезна площ - хил. м ²	242291	243458	284845	285660
в т.ч. жилищна площ	155811	156540	216469	216980
	В градовете			
Жилища - хил. бр.	2418	2432	2581	2589
Полезна площ - хил. м ²	156328	157833	190769	191437
в т.ч. жилищна площ	97530	98486	143865	144282
	В селата			
Жилища - хил. бр.	1371	1372	1319	1320
Полезна площ - хил. м ²	85963	85625	94076	94223
в т.ч. жилищна площ	58281	58054	72604	72698

3. Жилищни сгради

(Хил. броеве)

	2009	2010	2011	2012
	Общо			
Общо	2136	2138	2064	2066
Стоманобетонни	105	107	73	74
Масивни	1578	1578	1649	1650
Други	453	453	342	342
	В градовете			
Общо	767	769	771	772
Стоманобетонни	69	71	49	49
Масивни	613	613	664	665
Други	85	85	58	58
	В селата			
Общо	1369	1369	1293	1294
Стоманобетонни	36	36	24	25
Масивни	965	965	985	985
Други	368	368	284	284

Разрешителни за строеж и жилища в експлоатация

Данните за издадените разрешителни за строеж са от провежданите от НСИ тримесечни статистически наблюдения, които осигуряват информация за издадените от местните администрации разрешителни за строеж на нови сгради според техния вид и разгънатата застроена площ.

Видовете сгради се посочват в съответствие с КСС - 2001 и се подразделят на:

Жилищни - сгради, полезната площ на които в голямата си част е предназначена за жилищни цели за постоянно обитаване.

Нежилищни - сгради за различни нежилищни нужди, които включват:

- административни - офиси и сгради за административна дейност на ведомства и други организации и сдружения (представителни сгради - банки, пощи, правителствени сгради, сгради за конференции, конгреси, съдилища, общини).

- други сгради - всички останали видове сгради, предназначени за различни дейности: производствена, търговска, транспортна, просветна, културна, спортна, селскостопанска, здравеопазване, бази за почивка и краткосрочно пребиваване (хотели, мотели, почивни домове, хижи и др.).

Разгънатата (обща) застроена площ на сградите е сумата от застроените площи на всички етажи по външни измерения.

В обхвата на наблюдението се включват новопостроените жилищни сгради с одобрен приемателен протокол образец 16 или издадено разрешение за ползване съгласно Наредба № 2/31.07.2003 г. на Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

В състава на жилищната площ се включва площта на стаите за живеене, спалните, нишите за спане, столовите, стаите за дневно престояване, стаите, ползвани като работни кабинети и библиотеки на научни работници, гостните, холовете, но не се включва площта на кухните. В състава на спомагателната площ се включва площта на спомагателните помещения, стаите и кухните с площ, по-малка от 4 кв. м, вестибюлите с портал и друга преграда, коридорите, антретата, баните, тоалетните, килерите, дрешниците, другите спомагателни помещения (сушилни, перални, балкони и лоджии) независимо от големината на площта им. Площта на кухните над 4 кв. м е посочена отделно.

Полезната площ на жилището представлява сума от жилищната и спомагателната площ и площта на кухните.

4. Издадени разрешителни за строеж на нови сгради

Видове сгради	2009	2010	2011	2012
Жилищни сгради - бр.	6428	4891	4799	4238
в тях жилища - бр.	20166	12832	10973	10616
Разгъната застроена площ - хил. м ²	2720	1689	1607	1433
Административни сгради - бр.	305	215	221	170
Разгъната застроена площ - хил. м ²	306	151	150	84
Други сгради - бр.	4569	4360	5325	4938
Разгъната застроена площ - хил. м ²	2736	2181	2401	2081

5. Въведени в експлоатация жилища

	2009	2010	2011	2012
Общо				
Жилища - бр.	22058	15771	13953	9970
Полезна площ - хил. м ²	1612	1190	1115	838
в т.ч. жилищна площ	1034	744	723	527
В градовете				
Жилища - бр.	19968	14858	12352	8598
Полезна площ - хил. м ²	1431	1086	944	683
в т.ч. жилищна площ	923	681	614	428
В селата				
Жилища - бр.	2090	913	1601	1372
Полезна площ - хил. м ²	181	104	171	155
в т.ч. жилищна площ	111	63	109	99

Фиг. 4. Въведени в експлоатация жилища

XVIII. ЕНЕРГЕТИКА

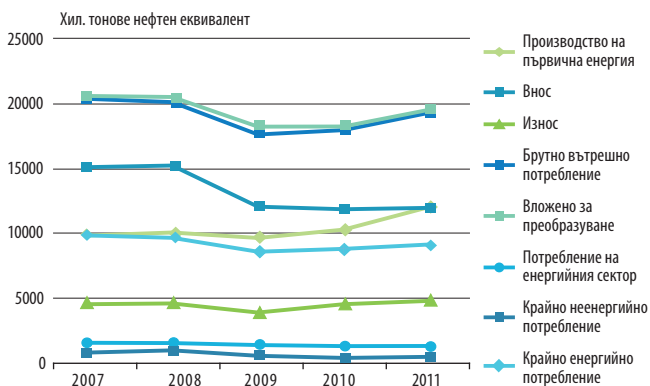
Общ енергиен баланс

Общият енергиен баланс обхваща всички първични и вторични енергоизточници, тяхното преобразуване и крайното им използване в отраслите на икономиката. Той е разработен по схемата и методологията на Евростат. Първична енергия е енергията във вида, в който е добита от природата - въглища, нефт, природен газ, дърва за горене, ядрена енергия, водна енергия и други първични енергийни ресурси (геотермална енергия, слънчева енергия, вятърна енергия и други възобновяеми енергийни източници). Изменението на запасите представлява разликата между запасите в началото и в края на годината в производителите, големите външнотърговски фирми и потребителите. Увеличението на запасите се показва със знак „-“, а намалението - със знак „+“. Морска бункеровка са заредените в страната горива на корабите за далечно плаване независимо от националността им. Брутно вътрешно потребление е показател, който се изчислява като производство на първична енергия + възстановени продукти + внос - износ - морска бункеровка + изменение на запасите.

Вложено за преобразуване включва количествата горива и енергия, които се използват като суровина за производство на други енергоресурси. Получено от преобразуване са вторичните енергоресурси, които са резултат на отделните енергопреобразуващи процеси (производство на електроенергия и топлоенергия, нефтени продукти, брикети, кокс и др.).

Потребление на енергийния сектор е крайното потребление на енергия и горива за осъществяване и поддържане на основната дейност на предприятията, добиващи и произвеждащи енергоресурси. Това са горивата/енергията, необходими за задвижване на съоръженията за добив и преобразуване на енергийни продукти. Крайно неенергийно потребление - количествата горива, използвани като суровина за производството на негоривни продукти. Крайно енергийно потребление е разходът на горива, при чието изгаряне не се получават други енергийни продукти. Тук се включва и разходът на горива за произведената от заводските централи топлоенергия, която не се продава, а се използва за дейността на предприятията.

Фиг. 1. Енергийни потоци

1. Общ енергиен баланс за 2011 г.

(Хил. тонове нефтен еквивалент)

	Общо	Въглища	Горива от въглища	Природен газ	Нефт и нефтени дестилати за рафинериите	Нефто-продукти
Производство на първична енергия	11919	6209	-	351	22	-
Възстановени продукти	212	-	-	-	-	-
Внос	11848	2001	42	2264	5861	1541
Изменение на запасите	-40	-82	-8	16	47	-15
Износ	4757	63	-	-	-	3562
Морска бункеровка	75	-	-	-	-	75
Брутно вътрешно потребление	19107	8065	34	2631	5930	-2111
Вложено за преобразуване	19334	7625	204	1033	6217	115
Получено от преобразуване	11698	-	267	-	-	6059
Размени и трансфери, постъпления	2	-	-	-	287	-284
Потребление на енергийния сектор	1320	-	1	242	-	301
Загуби при разпределение	537	11	-	8	-	-
Налично за крайно потребление	9616	429	96	1348	-	3248
Крайно неенергийно потребление	496	-	45	249	-	202
Крайно енергийно потребление	9059	417	53	1075	-	3027
Статистическа разлика	61	12	-2	24	-	19

1. Общ енергиен баланс за 2011 г.

(Продължение и край)

(Хил. тонове нефтен еквивалент)

	Възобновяеми горива и отпадъци	Топлинна енергия от ВЕИ	Електрическа енергия (без ПАВЕЦ) от ВЕИ	Ядрена енергия	Топлинна енергия	Електрическа енергия
Производство на първична енергия	851	47	334	4105	-	-
Възстановени продукти	212	-	-	-	-	-
Внос	14	-	-	-	-	125
Изменение на запасите	2	-	-	-	-	-
Износ	91	-	-	-	-	1041
Морска бункеровка	-	-	-	-	-	-
Брутно вътрешно потребление	988	47	334	4105	-	-916
Вложено за преобразуване	26	-	-	4105	9	-
Получено от преобразуване	10	-	-	-	1395	3967
Размени и трансфери, постъпления	-	-	-334	-	-	333
Потребление на енергийния сектор	-	-	-	-	205	571
Загуби при разпределение	-	-	-	-	140	378
Налично за крайно потребление	972	47	-	-	1041	2435
Крайно неенергийно потребление	-	-	-	-	-	-
Крайно енергийно потребление	969	47	-	-	1037	2434
Статистическа разлика	3	-	-	-	4	1

2. Структура на производството на първична енергия

(Проценти)

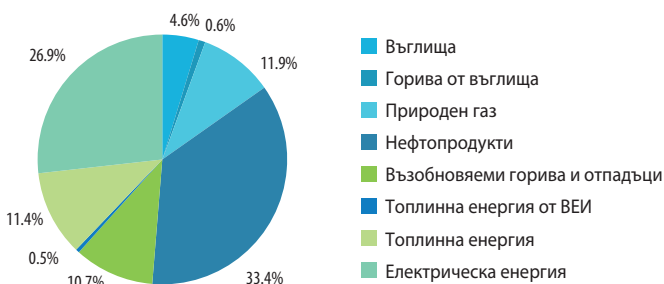
	2008	2009	2010	2011
Общо	100.0	100.0	100.0	100.0
Въглища	48.3	47.7	48.4	52.1
Нефт	0.2	0.3	0.2	0.2
Природен газ	1.6	0.1	0.6	3.0
Други твърди горива	7.1	7.6	7.7	7.1
Ядрена енергия, хидроенергия и други ВЕИ	42.8	44.3	43.1	37.6

Крайно енергийно потребление

Крайно потребление на енергия е потреблението, при което не се получават други енергийни продукти. Крайното потребление се дели на неенергийно и енергийно. В крайното енергийно потребление се включва и разходът на горива за произведената от заводските централи топлоенергия, която не се продава и се използва в основната и спомагателната дейност на предприятията. Количествата на коксов и доменен газ и на електроенергия, използвани в доменните пещи за осъществяване на процеса за производство на желязо, са включени в „Потребление на енергийния сектор“.

Крайното енергийно потребление обхваща потреблението в секторите „Индустрия“, „Транспорт“ и „Други“ (включващи домакинствата, селското и горското стопанство, търговията, обществените организации, финансовите институции, органите на управление, здравеопазването, науката, културата и др.).

Фиг. 2. Структура на енергийните ресурси в крайното енергийно потребление през 2011 г.

3. Крайно енергийно потребление в икономиката

	2009	2010	2011	2011 в % към 2010
	хил. т н.е.			
Общо	8504	8728	9059	103.8
Индустрия	2454	2557	2701	105.6
Добив, без добива на енергийни суровини	87	78	86	110.3
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	261	252	233	92.5
Производство на текстил и облекло	79	66	66	100.0
Производство на обработени кожи без косъм и изделия от тях	3	2	2	100.0
Производство на дървен материал и изделия от него, без мебели	57	58	56	96.6
Производство на хартия и картон; печатна дейност	76	189	220	116.4
Производство на химични вещества, продукти и влакна (вкл. продукти на нефтохимическата промишленост)	675	722	883	122.3
Производство на изделия от каучук и пластмаси	138	126	122	96.8
Производство на продукти от други неметални минерални суровини	524	606	510	84.2
Металургия и производство на метални изделия, без машини	378	306	345	112.7
Производство на машини и оборудване, без електро-, оптично	26	34	43	126.5
Производство на електро-, оптично и друго оборудване	27	29	29	100.0
Производство на превозни средства	12	12	16	133.3
Преработваща промишленост, н.д.	16	13	15	115.4
Строителство	95	64	75	117.2
Транспорт	2778	2738	2722	99.4
Домакинства, търговия, обществени организации и други	3272	3433	3636	105.9
в това число:				
Домакинства	2149	2262	2391	105.7
Селско, горско и рибно стопанство	183	184	206	112.0

Електроенергия и топлоенергия

Производството на електрическа енергия представлява брутното производство. Това е сума на произведената от всички електроцентрали електрическа енергия, измерена на изходните клеми на генераторите. Брутната електрическа енергия включва и собствените нужди на централата.

Собствените нужди са количествата електрическа енергия, изразходвани от производствените съоръжения в електроцентралата, те включват и загубите в трансформаторите на главния генератор.

Потреблението на електроенергия по икономически дейности не включва собствените нужди на електрическите централи.

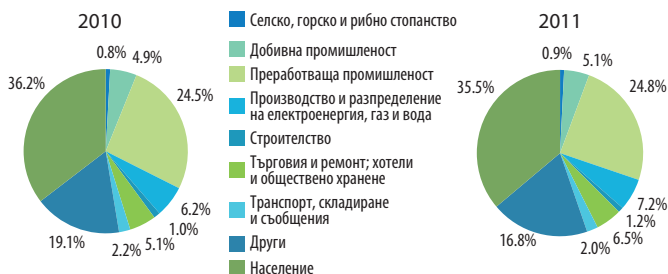
Производството на топлоенергия представлява брутно произведената от обществените централи топлоенергия и само продадената топлоенергия от заводските централи.

Централите за обществено ползване отчитат брутното производство на топлинна енергия. Това е топлинната енергия, произведена от инсталациите, включваща и собствените нужди на централата.

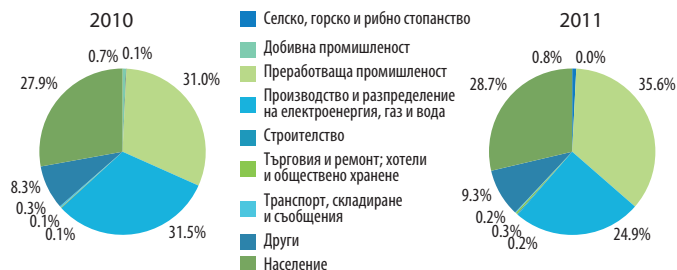
Заводските централи отчитат само продадените количества топлинна енергия. Произведената топлинна енергия от заводските централи и потребена в основната дейност на предприятието не се отчита.

В дейност „Производство и разпределение на електроенергия, газ и вода“ са включени собствените нужди на обществените централи за производство на електро- и топлоенергия.

Фиг. 3. Структура на потреблението на електрическа енергия по икономически сектори

Фиг. 4. Структура на потреблението на топлинна енергия по икономически сектори

4. Баланс на електрическата енергия

(Млн. киловатчасове)

	2008	2009	2010	2011
Ресурси	48134	45626	47819	52247
Производство	45037	42964	46651	50798
Внос	3097	2662	1168	1449
Потребление	48134	45626	47819	52247
Селско, горско и рибно стопанство	286	252	227	283
Добивна промишленост	1604	1528	1431	1582
Преработваща промишленост	9691	7656	7167	7633
Производство и разпределение на електроенергия, газ и вода	1840	1807	1820	2224
Строителство	410	368	303	368
Търговия и ремонт; хотели и обществено хранене	1606	1528	1477	1999
Транспорт, складиране и съобщения	753	650	634	602
Други	4428	5004	5591	5160
Население	10027	10302	10559	10912
Износ	8441	7735	9613	12111
Загуби при пренос и разпределение	4669	4512	4480	4396
За собствени нужди на електроцентрали	4342	4220	4434	4953
Статистическа разлика	37	64	83	25

5. Баланс на топлинната енергия

(Млн. киловатчасове)

	2008	2009	2010	2011
Ресурси	16841	17072	16486	16231
Производство	16841	16588	15852	15400
От химични процеси	-	484	634	831
Потребление	16841	17072	16486	16231
Селско, горско и рибно стопанство	5	3	103	114
Добивна промишленост	22	12	8	1
Преработваща промишленост	4311	4163	4579	5194
Производство и разпределение на електроенергия, газ и вода	5443	5865	4659	3634
Строителство	14	10	10	27
Търговия и ремонт; хотели и обществено хранене	13	14	15	48
Транспорт, складиране и съобщения	27	37	44	22
Други	1241	1282	1269	1358
Население	4088	4199	4122	4180
Загуби при пренос и разпределение	1698	1533	1622	1626
Статистическа разлика	-21	-46	55	27

XIX. ТРАНСПОРТ И СЪОБЩЕНИЯ

Транспорт - основни данни за развитието на транспорта

Транспортът е отрасъл на националната икономика, който обхваща транспортните предприятия, извършващи услуги срещу заплащане. В съответствие с Националната класификация на икономическите дейности разделът включва всички видове транспорт (железопътен, автомобилен, морски, речен, въздушен, тръбопроводен и градски електротранспорт).

Разделът съдържа основни данни, характеризирани състоянието и настъпилите промени в обществения и частния сектор.

Общата дължина на железопътните линии включва текущия път и гаровите коловози. В текущия път влизат дължината на железопътните линии между осите на гарите и разстоянието от граничните гари до държавната граница. Дължината на удвоените и електрифицираните линии е измерена в една посока.

В междуселищните автобусни линии до 2010 г. се включват и крайградските, и международните редовни автобусни линии, а от 2011 г. - само международните, без крайградските.

Маршрутната дължина на тролейбусните линии, трамвайната мрежа и метрото е сбор от общата еднопосочна експлоатационна дължина на линиите. Дължината на покриващите се линии се отчита еднократно.

Източник на данните за регистрираните товарни превозни средства и автобуси е Главна дирекция „Охранителна полиция“ към Министерството на вътрешните работи.

Броят на тролейбусите, трамваите и мотрисите на метрото се отнася за наличните превозни средства, собственост на предприятията от градския електротранспорт.

1. Основни данни за развитието на транспорта

	2009	2010	2011	2012
Дължина на железопътните линии - км	5888	5831	5661	5658
в т.ч. текущ път - км	4150	4098	4072	4070
Относителен дял на електрифицираните жп линии от общата дължина на жп линии в текущ път - %	68.3	68.0	70.3	70.3
Междуселищни автобусни линии - бр.	2773	3464	1 2935	2777
Обща дължина на междуселищните автобусни линии - хил. км	322.7	371.3	365.1	326.8
Градове с тролейбусен транспорт - бр.	15	14	14	14
Маршрутна дължина на тролейбусните линии към 31.12. - км	558	525	524	535
Маршрутна дължина на трамвайната мрежа към 31.12. - км	146	135	149	150
Маршрутна дължина на метрото към 31.12. - км	18	18	18	29

2. Транспортни средства към 31.12. по видове

	2009	2010	2011	2012
Регистрирани товарни превозни средства - бр.	348421	364786	379340	399900
Товарни автомобили	290784	304436	315505	331763
Специални автомобили	30613	31329	31779	32871
Влекачи	27024	29021	32056	35266
Регистрирани автобуси - бр.	24448	23857	23101	22788
Тролейбуси - бр.	643	600	550	501
Пътнически места - бр.	79900	75083	68815	59819
Трамваи - бр.	303	305	317	309
Пътнически места - бр.	58546	62219	66073	65072
Мотриси за подземен електротранспорт - бр.	84	88	88	168
Пътнически места - бр.	25830	27060	27060	51744
Морски товарни кораби - бр.	28	23	12	7
Пълна товароподемност - хил. т	579	545	322	195
Морски пътнически кораби - бр.	3	6	3	6
Пътнически места - бр.	50	264	198	510
Речни несамоходни товарни кораби - бр.	158	151	149	141
Товароподемност - хил. т	254	247	247	237
Речни пътнически кораби - бр.	2	2	2	2
Пътнически места - бр.	371	393	393	393

Превозени товари и пътници и извършена работа от транспорта

Основните показатели, характеризиращи превозната дейност на транспорта, са свързани с осъществяването на превоз на товари и пътници със сухопътен, воден, въздушен и градски електротранспорт.

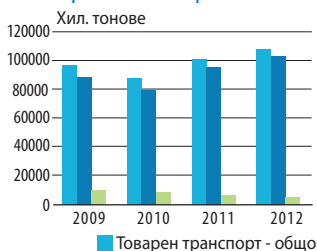
Сухопътният транспорт включва превозната дейност на железопътния и автомобилния транспорт, както и преноса на продукти с тръбопроводен транспорт.

Данните за товарния сухопътен транспорт включват превозените товари и извършената работа от железопътния, автомобилния и тръбопроводния транспорт. Пътническите превози със сухопътен транспорт се отнасят за превозените пътници и извършената работа от железопътния и автобусния транспорт.

Данните за градския електротранспорт включват превозените пътници и извършената работа от тролейбусния транспорт в страната, трамвайния транспорт и метрото в гр. София.

Товарен транспорт

Фиг. 1. Превозени товари

Фиг. 2. Извършена работа

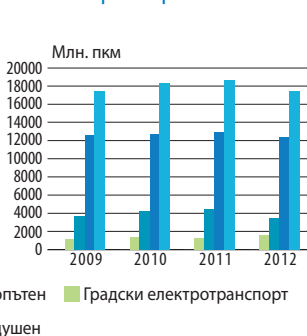

Пътнически транспорт

Фиг. 3. Превозени пътници

Фиг. 4. Извършена работа

3. Превозени товари и извършена работа от транспорта

Видове транспорт	2009	2010	2011	2012
	Превозени товари - хил. т			
Общо	97045	87416	101338	107184
Сухопътен транспорт ¹	87079	79441	95431	102155
Воден транспорт ²	9947	7964	5899	5023
Въздушен транспорт	19	11	8	6
	Извършена работа - млн. ткм			
Общо	66672	48983	44485	40501
Сухопътен транспорт ¹	20777	22440	25794	28374
Воден транспорт ²	45885	26535	18684	12122
Въздушен транспорт	10	8	7	5

¹ Включва железопътен, автомобилен и тръбопроводен транспорт.

² Данните са обобщени за речния и морския транспорт.

4. Превозени пътници и извършена работа от транспорта

Видове транспорт	2009	2010	2011	2012
	Превозени пътници - хиляди			
Общо	856484	840196	800303	806413
Сухопътен транспорт ¹	567808	546536	517254	518148
Воден транспорт ²	240	166	175	195
Въздушен транспорт	2184	2327	2693	2211
Градски електротранспорт	286252	291167	280181	285859
	Извършена работа - млн. пкм			
Общо	17480	18345	18684	17489
Сухопътен транспорт ¹	12594	12713	12910	12358
Воден транспорт ²	0	2	2	3
Въздушен транспорт	3713	4275	4496	3528
Градски електротранспорт	1173	1355	1276	1600

¹ Данните се отнасят само за платените пътувания от железопътния и автобусния транспорт.

² Данните са обобщени за речния и морския транспорт.

Съобщения

Разделът съдържа основни данни, характеризиращи състоянието и настъпилите промени на универсалните пощенски услуги, и специфични данни за съобщителната инфраструктура. Данните обхващат дейността и инфраструктурата както на държавните, така и на частните пощенски оператори.

Пощенската мрежа обхваща пощенските станции в градовете и селата и пощенските агентства, които се намират само в селата.

Изходящият трафик на универсалните пощенски услуги включва:

Писмовна кореспонденция - отнася се за изходящите вътрешни и международни писмовни пратки (писма, пощенски картички, илюстрирани картички, печатни произведения до 5 кг, малки пакети до 2 кг и пряка пощенска реклама до 2 кг).

Периодични издания - включва абонамента за периодични и ежедневни издания, както и свободната продажба на вестници и списания.

Колетни пратки - включва изходящите вътрешни и международни колетни пратки, съдържащи стоки със или без търговска стойност.

Фиг. 5. Универсални пощенски услуги

5. Пощенска мрежа към 31.12.

	2009	2010	2011	(Брой) 2012
ПТТ станции	3009	2981	2981	2981
Пощенски агентства	1496	2135	2705	2960

6. Универсални пощенски услуги

	2009	2010	2011	(Хил. броеве) 2012
Писмовна кореспонденция - изходяща	67781	55791	37943	34976
в т.ч. платена	64827	53032	35473	32623
Периодични издания - изходящи	36714	34240	29819	24061
в т.ч. вестници	35499	31264	28856	23229
Колетни пратки - изходящи	1461	1280	1212	1571
в т.ч. платени	821	661	654	1084

XX. ТУРИЗЪМ

Средства за подслон и места за настаняване

Методологията, която се прилага при статистическото изследване, е в съответствие с Регламент № 692/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно европейска статистика на туризма и Регламент № 1051/2011 на Европейската комисия за прилагане на Регламент № 692/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно европейска статистика на туризма по отношение на структурата на отчетите за качеството и предаване на данните.

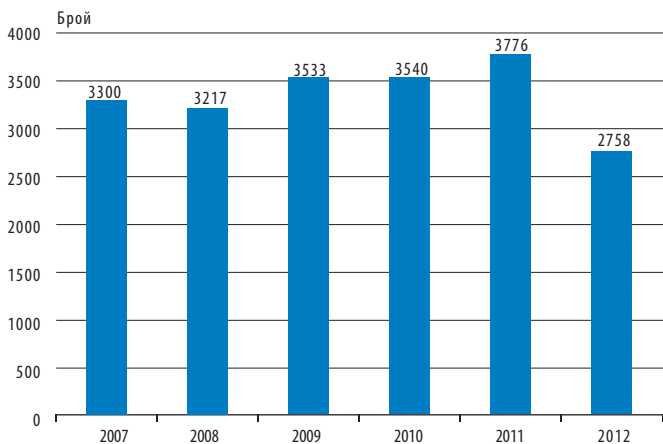
До края на 2011 г. е прилагана Директива 95/57 на Европейския съвет за събиране на данни в областта на туризма.

Обект на изучаване са всички категоризирани средства за подслон и места за настаняване с над 10 легла, функционирали през съответния период - категоризираните хотели, къмпинги и други места за краткосрочно настаняване (вилни и туристически селища, хостели, къщи за гости, бунгала, почивни домове, хижи, частни квартири и апартаменти и други места за краткосрочно настаняване).

При наблюдението на материалната база на туризма се събират данни за средствата за подслон и местата за настаняване по видове, реализираните нощувки в тях, пренощуващите лица, приходите от нощувки и други.

През 2012 г. в страната са функционирали 2 758 държавни и частни средства за подслон и места за настаняване - хотели, мотели, хижи, къмпинги и други места за краткосрочно настаняване с над 10 легла.

Фиг. 1. Средства за подслон и места за настаняване

1. Средства за подслон и места за настаняване¹

	2009	2010	2011	2012
Средства за подслон и места за настаняване - бр.	3533	3540	3776	2758
Легла - хил. бр.	287.4	283.6	283.3	301.1
Легладенонощия - хил. бр.	61801	61997	58855	56211
Използваемост на легладенонощията - %	24.9	26.2	32.0	36.0
Реализирани нощувки - хил. бр.	15372	16261	18855	20252
в т.ч. от чужденци	9472	10565	12461	13451
Приходи от нощувки - млн. лв.	626.5	653.7	733.1	836.2
Хотели - бр.	1784	1823	1862	1936
Легла - хил. бр.	249.2	245.4	241.7	261.2
Легладенонощия - хил. бр.	53399	53466	50399	48209
Използваемост на легладенонощията - %	26.3	28.1	34.6	38.8
Реализирани нощувки - хил. бр.	14053	15002	17454	18682
в т.ч. от чужденци	9378	10455	12287	13151
Приходи от нощувки - млн. лв.	608.6	634.4	708.3	805.6
Къмпинги - бр.	12	10	13	9
Легла - хил. бр.	1.4	1.2	2.4	0.8
Легладенонощия - хил. бр.	258	226	352	201
Използваемост на легладенонощията - %	8.5	9	14.2	20.9
Реализирани нощувки - хил. бр.	22	20	50	42
в т.ч. от чужденци	3	3	17	20
Приходи от нощувки - млн. лв.	0.4	0.6	1.1	0.8
Други места за краткосрочно настаняване - бр.	1737	1707	1901	813
Легла - хил. бр.	36.8	37	39.2	39.2
Легладенонощия - хил. бр.	8144	8305	8104	7801
Използваемост на легладенонощията - %	14.2	13.6	15.7	19.6
Реализирани нощувки - хил. бр.	1297	1239	1351	1528
в т.ч. от чужденци	91	107	157	280
Приходи от нощувки - млн. лв.	17.5	18.7	23.7	29.8

¹ Функционирали през съответната година.

Реализирани нощувки

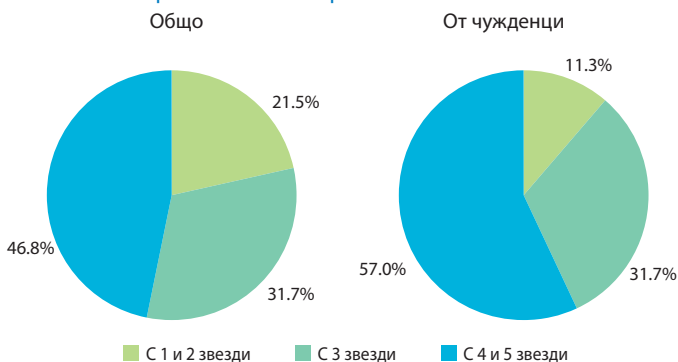
Общият брой на реализираните нощувки в средствата за подслон и местата за настаняване през 2012 г. се увеличава с 1 397 хил. (7.4%) до 20 252 хил. в сравнение с 2011 година.

Броят на реализираните нощувки от чужденци (13 451 хил.) във всички средства за подслон и места за настаняване през 2012 г. се увеличава със 7.9% спрямо предходната година.

Почти всички чужденци - 97.8%, предпочитат да нощуват в хотели, докато в останалите средства за подслон (къмпинги, хижи и други места за краткосрочно настаняване) са нощували само 2.2%.

Структурата на реализираните нощувки от чужденци през 2012 г. показва, че най-висок е относителният дял на нощувките в средства за подслон и места за настаняване с четири и пет звезди (57.0%), следван от тези с три звезди (31.7%) и с една и две звезди (11.3%).

Фиг. 2. Структура на реализираните нощувки в средствата за подслон и местата за настаняване през 2012 г. по категории

2. Реализирани нощувки от чужденци в средствата за подслон и местата за настаняване през 2012 г. по страни и категории

(Брой)

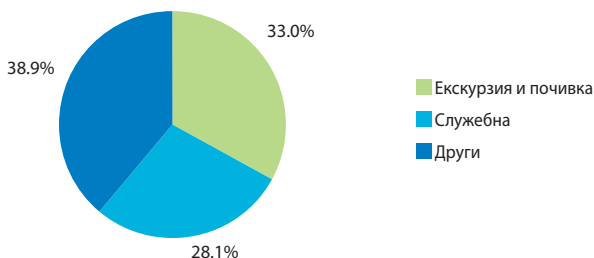
Страни	Общо	Категория на средствата за подслон и местата за настаняване			
		с 1 и 2 звезди	с 3 звезди	с 4 звезди	с 5 звезди
Общо	13451440	1519233	4269013	6102029	1561165
ЕС	8144788	722933	2548168	3988500	885187
Австрия	134874	8805	31086	72638	22345
Белгия	167228	18035	27461	79452	42280
Великобритания	933157	125639	245469	471098	90951
Германия	2516335	93172	766457	1410208	246498
Гърция	212745	26205	48355	98585	39600
Дания	168452	14812	55251	90319	8070
Естония	43249	3711	18695	14853	5990
Ирландия	44971	6925	12563	19505	5978
Испания	52058	7447	14413	19382	10816
Италия	144100	21541	36898	52882	32779
Кипър	14808	1544	2626	6583	4055
Латвия	38302	4104	15633	13214	5351
Литва	62027	7841	27147	20980	6059
Люксембург	13463	810	3482	6291	2880
Малта	8425	350	2361	5087	627
Нидерландия	190147	28830	58399	90181	12737
Полша	796880	100429	331777	327641	37033
Португалия	18870	3520	5458	7386	2506
Румъния	1349832	86412	391400	646388	225632
Словакия	210004	47046	72555	86794	3609
Словения	47862	7693	18758	17077	4334
Унгария	142886	16946	61086	55202	9652
Финландия	112451	10609	37710	51288	12844
Франция	244828	17416	77487	117952	31973
Чехия	343170	46200	149269	134384	13317
Швеция	133664	16891	36372	73130	7271
Други европейски страни	3885788	597036	1315249	1556749	416754
бивша югославска република Македония	143185	29267	29725	67382	16811
Норвегия	284142	30612	61147	182801	9582
Русия	2564743	363211	914836	973290	313406
Сърбия	99352	18139	23259	51353	6601
Турция	129971	23424	43179	47073	16295
Украйна	609291	128786	234165	203301	43039
Швейцария	55104	3597	8938	31549	11020
Други страни	431475	34586	80841	197848	118200
Израел	302855	24705	57828	158269	62053
САЩ	104127	7419	19407	28382	48919
Япония	24493	2462	3606	11197	7228
Останал свят	989389	164678	324755	358932	141024

Пътувания на български граждани в чужбина и посещения на чужденци в България

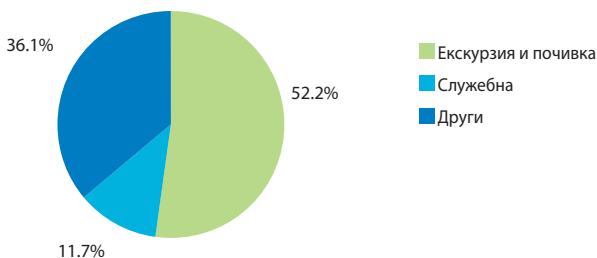
Статистическите данни за пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България са разработени на основата на месечна информация, получавана от Министерството на вътрешните работи, и извадково изследване на Националния статистически институт сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Данните за броя на пътуванията на граждани от Европейския съюз представляват оценки на основата на информация от МВР и летищните власти. Данните за влезлите в страната граждани на „трети страни“ са получени директно от МВР. Данните за целите на пътуванията са разработени на основата на регулярно провежданото от НСИ извадково изследване сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на България.

Фиг. 3. Структура на пътуванията на български граждани в чужбина по цел на посещенията през 2012 г.

Фиг. 4. Структура на посещенията на чужденци в България по цел на посещенията през 2012 г.

3. Пътувания на българи в чужбина и посещения на чужденци в България по страни (Брой)

Страни	Пътувания на българи в чужбина		Посещения на чужденци в България	
	2011	2012	2011	2012
Общо	3803240	3757882	8712821	8866552
ЕС	1935405	1888536	5540949	5350622
Австрия	54461	75824	186438	185242
Белгия	28022	28627	91947	95678
Великобритания	77675	85388	306939	282076
Германия	163314	189574	836845	784678
Гърция	1000660	789842	1120640	1087260
Дания	2803	7481	81860	72216
Ирландия	1186	3340	29941	26722
Испания	77496	100527	60026	59322
Италия	70272	92868	130259	128851
Кипър	12896	5861	21157	18689
Малта	1118	308	4178	4369
Нидерландия	23082	26906	149449	144382
Полша	17584	22160	289742	286267
Португалия	2004	6433	9099	7325
Румъния	327555	318112	1499415	1468179
Словакия	1260	4879	94355	90076
Словения	2313	4964	22140	22459
Унгария	17304	14542	123735	120883
Финландия	380	3214	43570	38926
Франция	31010	59969	182407	180060
Чехия	20022	40046	176135	173739
Швеция	1851	4737	49492	44038
Други страни от ЕС	1137	2934	31180	29185
Други европейски страни	1813398	1815394	2474735	2796737
бивша югославска република				
Македония	305536	362021	439679	424182
Норвегия	1742	3588	48707	28993
Русия	14157	33212	469772	609630
Сърбия	295135	301623	365644	396448
Турция	1178547	1091214	860654	984212
Украйна	8892	10134	251803	325944
Швейцария	9389	13602	38476	27328
Други страни	13063	17016	219283	180970
Израел	5655	5280	138951	95586
Канада	1477	2250	14849	16061
САЩ	5931	9486	65483	69323
Останал свят	41374	36936	477854	538223

XXI. ГОРСКО СТОПАНСТВО

Обща горска площ

Общата горска площ включва залесени площи, земи за залесяване и недървопроизводителни земи.

Широколистните високостеблени гори включват дървесни видове, които се стопанисват по начин, запазващ семенния им произход, със съчетаване на естествено и изкуствено възобновяване.

Широколистните нискостеблени гори включват същите дървесни видове като широколистните високостеблени, но имат издънков произход (израстват от издънки) и се стопанисват по начин, запазващ тяхното биологично разнообразие и издънково възпроизводство (в т.ч. насажденията от бяла акация).

Залесена горска площ е тази, която е обрасла или засадена с горски дървета и храсти. Включва естествени насаждения, редини и склопени, несклопени и изредени култури.

Данните за извършеното залесяване са установени при инвентаризацията на горските култури.

Реконструкцията на малоценни насаждения включва изсичането на нископроизводителни дървесни видове и залесяване с нови подходящи видове.

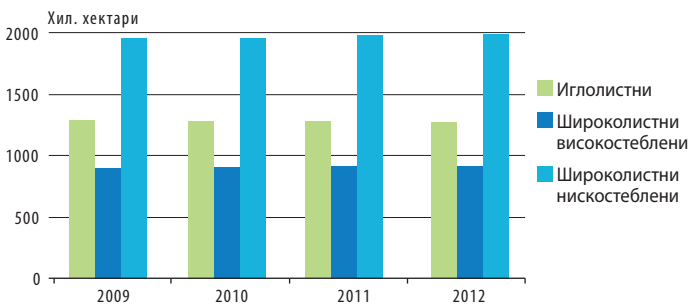
Залесяване в зрели невъзобновени гори е извършване на залесителни мероприятия в зрели гори (на възраст за главна сеч), при които естественото възобновяване е незадоволително.

Попълване на редини е залесяването на площи с малък брой дървета на единица площ (редини).

Попълване на култури е залесяване в изкуствено създадени гори до 3-годишна възраст за възстановяване на изсъхналите (загубените) фиданки.

Под отглеждане на културите се разбира извършване на мероприятия при култури до 3-годишна възраст, подобряващи растежа и устойчивостта на културата (изсичане на издънки, окопаване, премахване на конкурентна растителност и други).

Фиг. 1. Обща горска площ по видове гори

1. Горска площ¹

	2009	2010	2011	2012
	(Хил. хектари)			
Площ по видове гори	4131	4138	4148	4164
Иглолистни	1281	1279	1271	1267
Широколистни	2850	2859	2877	2897
Високостеблени	896	904	908	912
Нискостеблени	1954	1955	1969	1985
В т.ч. залесена горска площ²	3749	3761	3775	3796
Иглолистни	1146	1146	1141	1138
Широколистни	2603	2615	2634	2658
Високостеблени	838	846	850	856
Нискостеблени	1765	1769	1784	1802

¹ Източник: Изпълнителна агенция по горите.

² Вкл. площта на клека.

2. Лесокултурни дейности¹

	2009	2010	2011	2012
	(Хектари)			
Подготовка на почвата за залесяване	2445	764	1603	1164
Залесяване	3817	1727	1498	1119
Ново залесяване	2613	1118	735	436
В зрели невъзобновени насаждения	1098	559	745	642
Попълване на редени	106	50	18	41
Създаване на интензивни култури	566	432	666	619
Попълване на култури	1533	1062	634	558
Отглеждане на култури	16916	12426	9281	7304

¹ Източник: Изпълнителна агенция по горите.

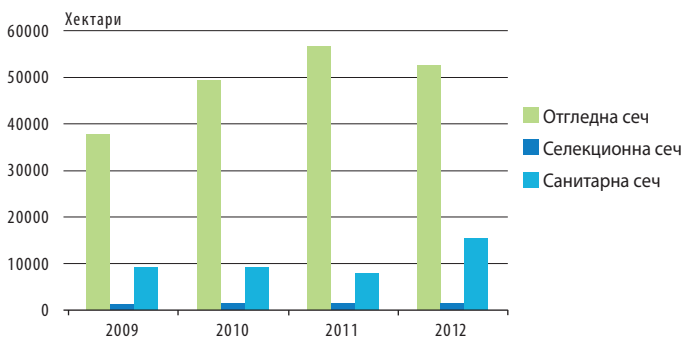
Стопанисване на горите

Отгледна сеч е сечта в млади и средновъзрастни насаждения с оглед регулиране на техния видов състав, подобряване на растежните условия и качествата на произвежданата дървесина.

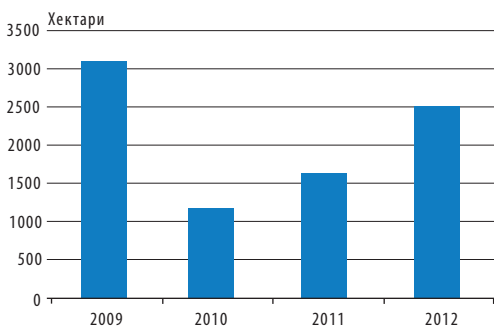
Санитарна сеч е изсичане на сухи, ветроломни или снеголомни дървета и храсти с цел предпазване на насажденията от каламитети и заболявания.

Подпомагане на естественото възобновяване е провеждане на мероприятия, улесняващи естественото възпроизводство на горите - семенно или издънково.

Фиг. 2. Площ с проведена сеч по видове

Фиг. 3. Подпомагане на естественото възобновяване на гори

3. Стопанисване на горите¹

	2009	2010	2011	(Хектари) 2012
Отгледна сеч	37724	49429	56855	52611
Иглолистни	14394	26683	32825	29181
Широколистни високостеблени	12697	12478	13600	13625
Издънкови	10633	10268	10430	9805
Селекционна сеч	1187	1311	1361	1435
Иглолистни	475	482	563	547
Широколистни високостеблени	581	686	415	619
Издънкови	131	143	383	269
Санитарна сеч	9151	9148	7915	15358
Иглолистни	3009	3586	2105	4234
Широколистни високостеблени	2541	1861	1733	5183
Издънкови	3601	3701	4077	5941
Кастрене	1404	1442	1261	1136
Подпомагане на естественото възобновяване	3089	1177	1622	2509
в т.ч. изсичане на подлес	2971	1158	1620	2266
Маркиран лесосечен фонд	83246	103761	111807	123322
Иглолистни	21902	39942	41580	42300
Широколистни високостеблени	20635	23990	26834	28981
Издънкови	40709	39829	43393	52041

4. Горско семепроизводство¹

	2009	2010	2011	(Килограми) 2012
Бране на иглолистни шишарки	24519	4023	5869	12367
Събиране и добив на семена	103411	16285	23705	27094
Иглолистни видове	2585	297	429	2931
Широколистни видове	100826	15988	23276	24163
от тях дъбов жълъд	89886	12346	18484	22301

¹ Източник: Изпълнителна агенция по горите.

Добита дървесина

Данните включват общо добитата дървесина: от промишлен дърводобив, за местното население, суха и паднала маса и дървесина от изведени санитарни сечи в държавни, общински и частни гори.

Фиг. 4. Добита дървесина

5. Добита дървесина по видове гори¹

(Хил. плътни кубически метри)

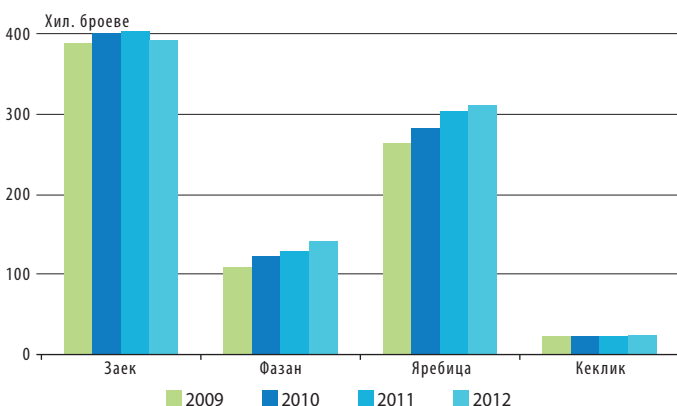
	2009	2010	2011	2012
	Общо			
В стоящо (на корен) състояние	5465	6726	7414	7937
В лежащо (отсечено) състояние	4599	5669	6206	6841
Строителна дървесина	1662	2363	2667	2691
Дърва и вършина	2937	3306	3539	4150
	Иглолистни			
В стоящо (на корен) състояние	1679	2515	2969	2962
В лежащо (отсечено) състояние	1300	1961	2310	2348
Строителна дървесина	894	1454	1756	1701
Дърва и вършина	406	507	554	647
	Широколистни			
В стоящо (на корен) състояние	3786	4211	4445	4975
В лежащо (отсечено) състояние	3299	3708	3896	4493
Строителна дървесина	768	909	911	990
Дърва и вършина	2531	2799	2985	3503
Високостеблен бук				
В стоящо (на корен) състояние	687	771	898	931
В лежащо (отсечено) състояние	598	675	792	825
Строителна дървесина	135	166	186	186
Дърва и вършина	463	509	606	639
Високостеблен дъб				
В стоящо (на корен) състояние	180	205	219	275
В лежащо (отсечено) състояние	152	174	189	249
Строителна дървесина	36	47	46	68
Дърва и вършина	116	127	143	181
Други широколистни високостеблени				
В стоящо (на корен) състояние	478	582	610	458
В лежащо (отсечено) състояние	423	511	532	394
Строителна дървесина	205	244	248	105
Дърва и вършина	218	267	284	289
Нискостеблени				
В стоящо (на корен) състояние	2441	2653	2718	3311
В лежащо (отсечено) състояние	2126	2348	2383	3025
Строителна дървесина	392	452	431	631
Дърва и вършина	1734	1896	1952	2394

¹ Източник: Изпълнителна агенция по горите.

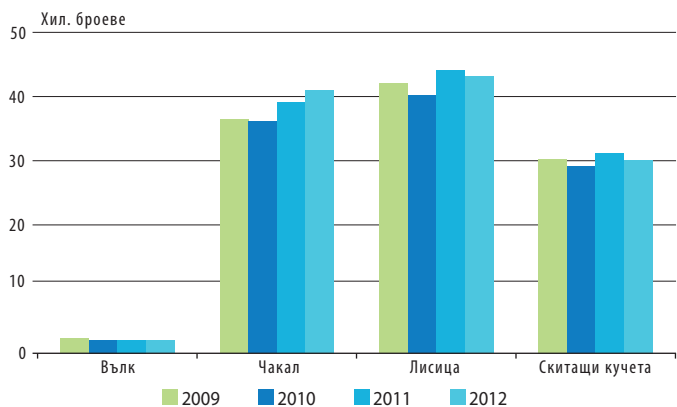
Дивеч

Броят на видовете дивеч в България се установява ежегодно чрез таксация, която се извършва в държавните ловностопански райони, стопанисвани от държавните горски и ловни стопанства, и в предоставените ловностопански райони, стопанисвани от ловните сдружения. Таксацията представлява преброяване на дивеча по вид, пол, възраст и брой на определена територия на дивечопригодната площ. Тя се извършва с помощта на таксационни формуляри, които се попълват за съответния район от стопанисващите дивеча. В Изпълнителната агенция по горите се води регистър на национално ниво за извършената пролетна таксация по години.

Фиг. 5. Дребен дивеч

Фиг. 6. Хищници

6. Дивеч¹

	2009	2010	2011	(Брой) 2012
	Едър дивеч			
Благороден елен	18653	19590	21140	21346
Елен лопатар	5243	5843	6247	6538
Сърна	74002	79264	85648	87720
Дива свиня	64852	71204	76402	79281
Дива коза	1465	1524	1488	1547
Муфлон	4235	4430	4763	4595
Мечка	906	898	905	937
Тибетски як	18	18	18	18
Зубър	19	19	19	25
Глухар	2742	2824	2624	2649
	Дребен дивеч			
Заек	386952	400262	402886	390914
Фазан	108620	120680	127730	139577
Яребица	262991	281611	303054	309404
Кеклик	21402	21811	22259	22860
	Хищници			
Вълк	2282	2026	2073	2240
Чакал	36304	36075	39343	41345
Лисица	41896	40303	43899	42756
Скитащи кучета	30169	29169	31435	30123

¹ Източник: Изпълнителна агенция по горите.

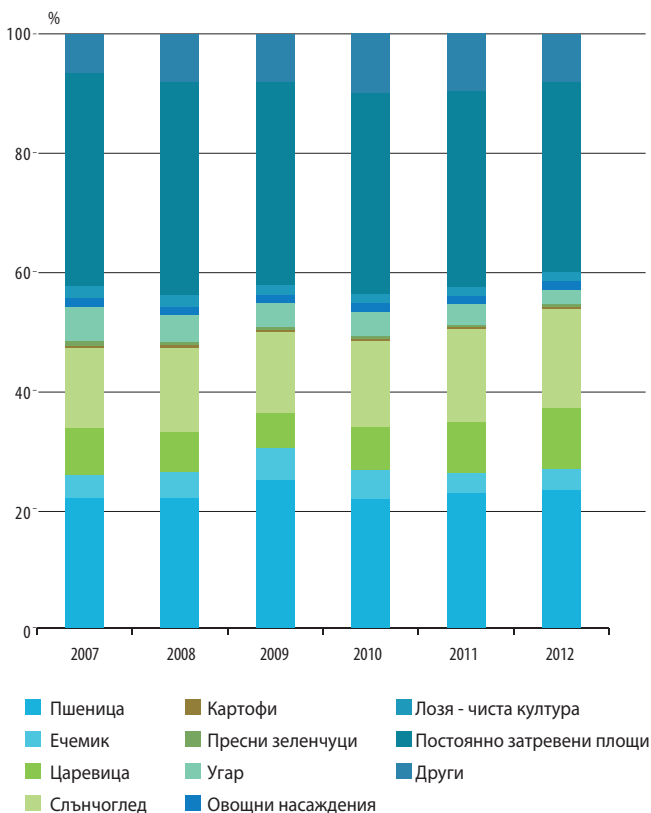
XXII. СЕЛСКО СТОПАНСТВО

Използвана земеделска площ и обработваема земя

Данните за площите, заети със земеделски култури, както и за използваната земеделска площ и обработваемата земя, са резултат от наблюдението за заетостта и използването на територията на България на базата на териториална извадка. Наблюдението се провежда в периода май - юли и се реализира върху цялата територия на България. Изследва се заетостта и използването на земята върху около 110 хил. точки, групирани в 3 123 сегмента. При всяко минаване на терена се наблюдават едни и същи точки в едни и същи сегменти.

Фиг. 1. Структура на използваната земеделска площ

1. Обработваема земя и използвана земеделска площ^{1,2,3}

(Хектари)

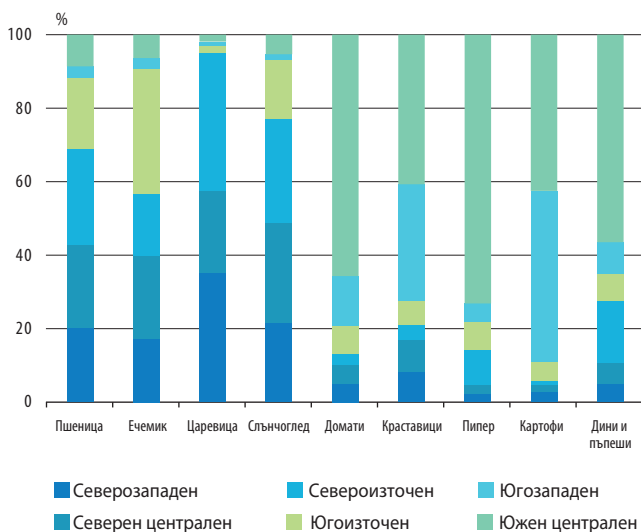
	2009	2010	2011	2012
Обработваема земя	3122516	3162526	3227237	3294685
Пшеница	1254151	1095703	1152999	1194141
Ечемик	264689	250640	174010	176556
Ръж и тритикале	17034	16116	17841	24303
Овес	28894	24627	17163	16814
Царевица	303881	360046	430914	525412
Други житни	9809	9259	12006	16046
Слънчоглед	687209	734314	795319	854738
Тютюн	27865	31652	21710	24857
Други маслодайни култури	115013	209347	233934	144457
Други индустриални култури	60731	74738	54458	40989
Картофи	14068	13824	16852	17465
Фасул, грах и други варива	9557	5839	8076	9395
Пресни зеленчуци	28715	29420	27227	24778
Разсадници	2806	3014	#	#
Окопни и други едногодишни фуражи	6349	7462	3804	11035
Ливади, засети с бобови	94226	87718	83503	82590
Ливади, засети с житни	1183	1191	1301	899
Угар	196336	207616	174110	128097
Оранжерии	#	#	2010	2113
Използвана земеделска площ	5029585	5051866	5087948	5122983
Семейни градини	21411	21629	22517	22226
Овощни насаждения	71995	72913	69478	69494
Лозя - чиста култура	84438	82675	78468	77341
Смесени трайни насаждения	8103	8020	8629	8529
Разсадници	#	#	3311	3715
Общо трайни насаждения	164536	163608	159886	159079
Оранжерии	2094	2113	#	#
Постоянно затревени площи и ливади - овощни градини	1719028	1701990	1678308	1646993
Площ със селскостопанско предназначение	5490113	5492891	5486572	5481222

¹ Източник: Министерство на земеделието и храните.² Данните са от наблюдението за заетостта и използването на територията на България (БАНСИК).³ От 2010 г. съгласно Регламент (ЕО) № 1166/2009 разсадниците се отнасят в категория трайни насаждения.

Производство от земеделски култури

Данните за производството от земеделски култури са резултат от наблюдението за определяне на добивите от земеделски култури през 2012 година. Анкетите се провеждат през ноември чрез интервюиране на земеделските стопани. В общото производство на зеленчуците се включва производството от открити площи и оранжерии.

Фиг. 2. Структура на производството на основни селскостопански култури по статистически райони през 2012 г.

2. Реколтирани площи, производство и средни добиви от основни земеделски култури¹

Култури	Реколтирани площи - ха		Производство - хил. т		Средни добиви - кг/ха	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Пшеница	1137462	1185007	4458	4455	3920	3760
Ечемик	178993	191432	707	662	3950	3458
Царевица за зърно	399421	466788	2209	1718	5531	3680
Слънчоглед	747131	780755	1440	1388	1927	1777

3. Площи, производство и средни добиви от зеленчукови култури, картофи, дини и пъпеши¹

Култури	Площи - ха		Производство - т		Средни добиви - кг/ха	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Домати	3860	3402	103145	94016	17576	21666
Краставици	786	701	58852	37961	21116	13475
Пипер	4620	3013	66298	47087	13717	15242
Картофи	16219	14906	232314	151319	14320	10150
Дини и пъпеши	5298	4359	83163	73388	15696	16832

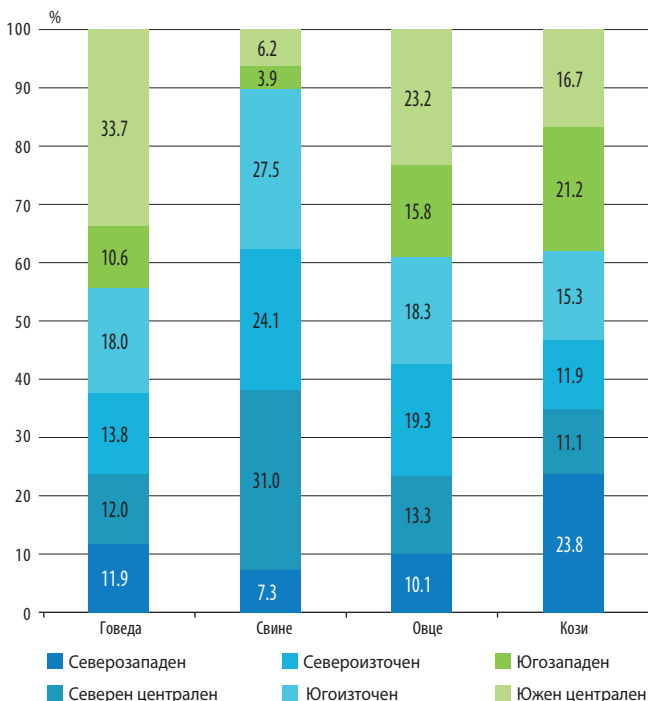
¹ Източник: Министерство на земеделието и храните.

Селскостопански животни и птици

Информацията за броя на селскостопанските животни в България е в резултат на проведена специализирана анкета. Получени са статистически данни за броя на селскостопанските животни по видове и категории, количеството произведено мляко и реализацията му по направления, продадените и закланите животни в стопанствата и основна информация за структурата на животновъдството. Анкетата е осъществена чрез интервю с ръководителите на животновъдните стопанства.

Информацията за броя на птиците и за производството на продукти от тях е получена от специализирана анкета за птицевъдството. Изчерпателно се анкетираат всички големи птицевъдни стопанства. Получените резултати се допълват с информация за малките птицевъдни структури, получена от дребните животновъдни стопанства, определени чрез извадка.

Фиг. 3. Структура на основни селскостопански животни по статистически райони на 1.11.2012 г.

4. Селскостопански животни по вид към 1.11.¹

(Хил. броеве)

Видове животни	2009	2010	2011	2012
Говеда	539.6	544.5	557.6	526.1
в т.ч. крави	312.7	326.8	330.0	317.3
Биволи	8.3	9.2	9.9	9.2
в т.ч. биволици	5.0	5.4	6.3	5.7
Свине	729.8	664.0	608.3	530.9
в т.ч. основни свине-майки	56.5	54.2	53.4	48.8
Овце	1400.3	1368.0	1454.6	1361.5
в т.ч. овце-майки	1135.5	1093.0	1173.2	1085.2
Кози	360.8	356.3	341.4	293.6
в т.ч. кози-майки	303.1	278.0	272.9	236.1
Птици - общо	17400.0	15926.0	14656.0	15000.0
в т.ч. кокошки носачки и ярки	8778.0	7790.0	6628.0	6500.0

5. Стопанства и селскостопански животни по вид на 1.11.2012 г.¹

	Стопанства - хил. бр.	Селскостопански животни	
		хил. бр.	средно на едно стопанство - бр.
Говеда	66.3	526.1	7.9
в това число:			
Крави	60.5	317.3	5.2
Телета до 1 година	34.9	119.8	3.4
Биволи	0.6	9.2	14.5
в т.ч. биволици	0.6	5.7	9.9
Свине	31.1	530.9	17.1
в т.ч. свине-майки	3.9	48.8	12.4
Овце	65.2	1361.5	20.9
в т.ч. овце-майки	64.6	1085.2	16.8
Кози	48.1	293.6	6.1
в т.ч. кози-майки	47.5	236.2	5.0

¹ Източник: Министерство на земеделието и храните.

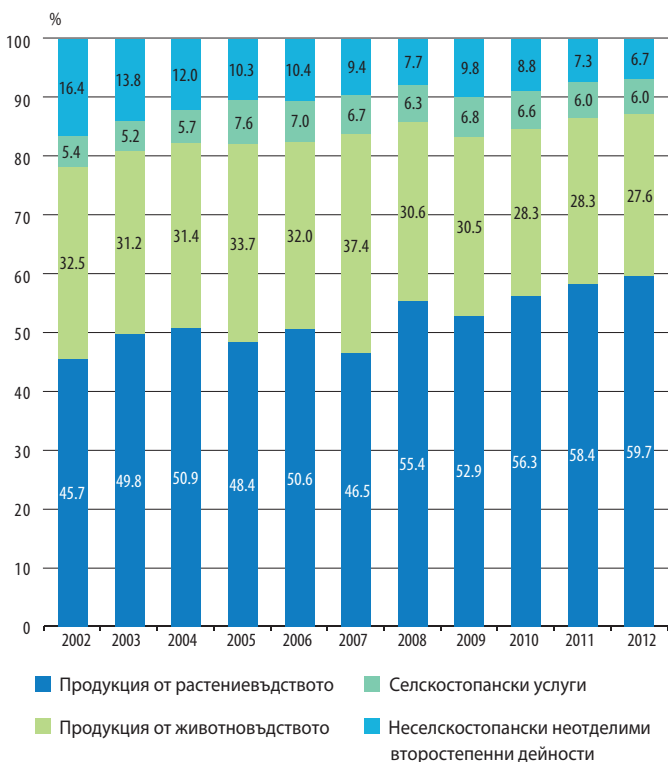
Икономически сметки за селското стопанство

Икономическите сметки за селското стопанство (данни на НСИ) са сателитни на националните сметки.

Продукцията на отрасъл „Селско стопанство” представлява стойността на всички произведени стоки и услуги от единиците с основна селскостопанска дейност, в.т.ч. и от домакинствата. Данните се отнасят за крайната продукция, която не включва вътрешния оборот (стоките и услугите, произведени и потребени в самото стопанство през отчетния период). Информацията от 2007 г. включва и субсидиите от националния бюджет и бюджета на ЕС.

Основна цел на разработването на икономическите сметки е изчисляването на предприемаческия доход, който дава представа за състоянието и тенденциите в развитието на отрасъл „Селско стопанство”.

Фиг. 4. Структура на крайната продукция по текущи цени

6. Икономически сметки за селското стопанство - крайна продукция по текущи цени

(Млн. левове)

	2009	2010	2011	2012
Зърнени култури	1321.5	1648.4	2339.2	2581.4
Технически култури	1045.2	1461.5	1801.5	1580.6
Фуражни култури	571.9	376.5	280.9	385.8
Зеленчуци	475.0	360.6	234.5	218.7
Картофи	205.0	118.9	33.2	60.7
Плодове	310.2	238.7	252.6	317.7
Вино
Други растениевъдни култури	15.6	6.8	29.7	20.0
Продукция от растениевъдството	3944.4	4211.4	4971.6	5164.9
Селскостопански животни	1255.8	1094.6	1215.9	1267.2
Продукти от животновъдството	1016.9	1019.7	1190.3	1124.7
Продукция от животновъдството	2272.7	2114.3	2406.2	2391.9
Селскостопански стоки	6217.1	6325.7	7377.8	7556.8
Селскостопански услуги	505.1	491.8	508.9	520.0
Продукция от селското стопанство	6722.2	6817.5	7886.7	8076.8
Неселскостопански неотделими второстепенни дейности	732.1	657.3	619.9	579.8
Продукция от отрасъл „Селско стопанство“	7454.3	7474.8	8506.6	8656.6
Междинно потребление	4919.4	4823.5	5329.9	5359.4
Брутна добавена стойност по базисни цени	2534.9	2651.3	3176.7	3297.2
Потребление на основен капитал	348.4	413.3	393.8	347.1
Нетна добавена стойност по базисни цени	2186.5	2238.0	2782.9	2950.1
Доход по фактори	2995.0	3144.8	3669.6	4028.9
Операиращ излишък (смесен доход)	2548.4	2722.0	3211.6	3545.1
Предприемачески доход	2194.4	2242.7	2645.3	2929.2

XXIII. ОКОЛНА СРЕДА

Емисии на вредни вещества

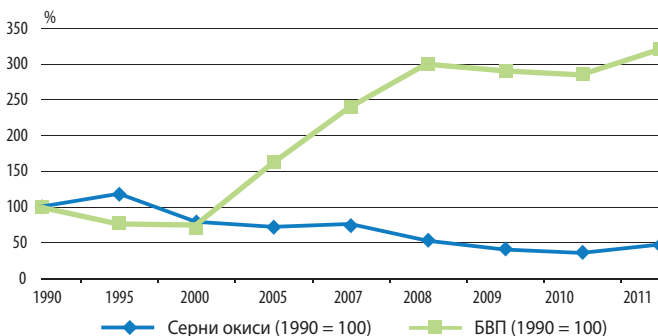
За събиране на първичната информация и изчисляване на емисиите на вредни вещества е използвана методика на НСИ и МОСВ, хармонизирана с методиката CORINAIR, която е разработка на Европейския съюз. Използван е последният актуализиран през 2007 г. вариант на методиката.

Емисиите в атмосферата са пряк резултат от стопанската активност в страната. Размерът на емитираните вредни вещества зависи както от количеството на употребените горива и произведената продукция, така и от равнището на използваните технологии. Най-общата характеристика на връзката „икономика - околна среда“ се съдържа в показателя „емисия на единица БВП“.

След 1999 г. съществува обща тенденция за намаляване на емисиите в атмосферата, въпреки че за 2011 г. емисията на серни окиси е по-висока от тази през 2010 г. с около 33%. Основната причина е увеличеното потребление с около 7.7 млн. т на използването на лигнитни въглища в ТЕЦ, както и битовото горене. Ако липсваше улавяне на серните окиси в големите ТЕЦ, общата емисия щеше да бъде 2.6 пъти по-голяма. Нарастват и емисиите от въглероден двуокис с 19% спрямо 2010 г., отново поради производството на енергия и битовото горене, както и от обработката и складирането на отпадъци. Емисиите от азотни окиси са с 34% по-високи от предходната година, най-вече от производствени процеси и природни източници.

На фиг. 1 е показана тенденцията на емисиите от серни окиси на фона на БВП за периода 1990 - 2011 година.

Фиг. 1. Емисии на серни окиси и БВП

1. Емисии на вредни вещества в атмосферата^{1,2}

(Хил. тонове)

	Серни окси	Азот- ни окси	Немета- нови лет- ливи ор- ганични съедине- ния	Метан	Въгле- роден окис	Въглеро- ден дву- окис	Дву- азотен окис	Амо- няк
	2009							
Общо	440	119	275	702	271	48384	49	52
Индустриални горивни процеси	404	52	0	0	1	30653	6	-
Производствени процеси	30	23	17	371	21	4377	0	2
Други източници ³	7	44	258	330	249	13354	43	50
	2010							
Общо	387	116	277	722	321	49857	47	51
Индустриални горивни процеси	345	50	0	0	1	30988	6	-
Производствени процеси	33	26	18	394	32	4998	0	3
Други източници ³	9	39	259	327	288	13871	40	47
	2011							
Общо	514	136	281	709	369	59297	47	48
Индустриални горивни процеси	467	60	0	1	1	40307	8	-
Производствени процеси	37	35	17	450	27	4791	0	3
Други източници ³	10	41	264	258	341	14198	39	45

¹ Поради извършени закръгления някои числа превишават или не изчерпват съставните им.² Съгласно последното издание на CORINAIR; използвани са и нови емисионни фактори.³ Включени са данни за емисиите от автотранспорта, селското стопанство и бита.

Водоползване

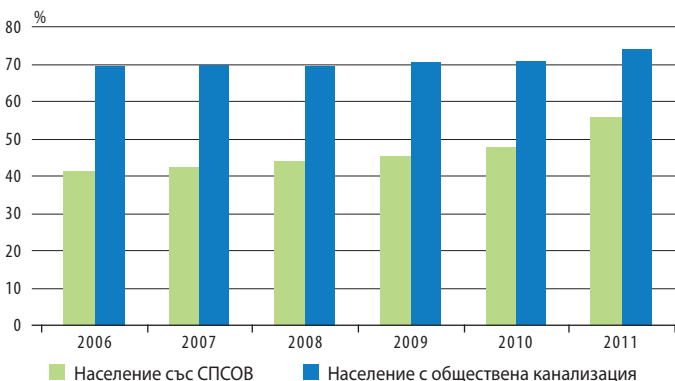
Информацията е резултат от статистическите наблюдения, обхващащи изчерпателно доставчиците на вода (ВиК и хидромелиоративните системи) и икономическите единици, ползвали над 36 хил. м³ вода годишно. Не се включва водоползването за хидроенергетика и водовземането от физически лица.

Водоснабдяването се осъществява чрез доставчиците на вода и чрез самостоятелно водовземане. Основните потребители на вода са селското стопанство, индустрията и битовият сектор (домакинства и услуги). Равнището на водоползване в страната се определя главно от енергийното водоползване, за което са необходими значителни обеми за охлаждащи процеси. За изчисление на потреблението на питейна вода от домакинствата (доставена от ВиК, средно на човек) е използвано средногодишното население.

След употреба водите се отвеждат в обществената канализационна мрежа и водните обекти. Разграничени са две категории - отпадъчни води и води от охлаждащи процеси. Отведените отпадъчни води във водни обекти се формират от обществената канализационна мрежа (вкл. от неточкови източници), стопанските единици и домакинствата. Пречистването на отпадъчните води се извършва на място или в селищни пречиствателни станции за отпадъчни води.

Оценката на населението с услуги по отвеждане и пречистване на отпадъчни води се основава на информация от ВиК операторите и общините с организирано отвеждане на водите в селищна пречиствателна станция (СПСОВ). Възможно е делът на населението да бъде надценен поради наличието на селища с частично изградена канализационна мрежа. Не е включено населението, чиито води се извозват с цистерни в канализационна система или СПСОВ.

Фиг. 2. Основни показатели за водните услуги на населението

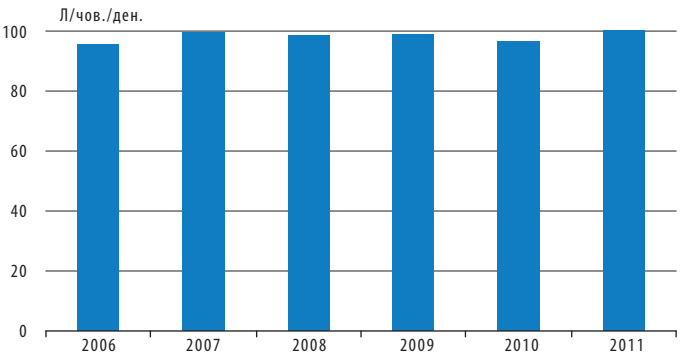

2. Иззета, използвана и отпадъчна вода

(Млн. куб. м/г.)

	2007	2008	2009	2010	2011
Иззета прясна вода - бруто	6202	6425	6121	5960	6385
Повърхностни водоизточници	5560	5810	5536	5403	5840
в т.ч. от р. Дунав	2382	2689	2648	2621	2544
Подземни водоизточници	642	616	584	557	545
Иззета непрясна вода - бруто	2	1	0	0	0
Използвана вода - общо	4933	5168	4911	4821	5178
Селско и горско стопанство	258	291	326	309	348
в т.ч. за напояване	242	272	296	283	322
Индустрия	4323	4530	4245	4180	4497
в т.ч. за охлаждане в енергетиката	3511	3758	3570	3507	3795
Други дейности (услуги)	74	76	68	68	66
Домакинства	277	271	271	264	266
Общо отведени отпадъчни води във водни обекти	799	793	757	811	791
в т.ч. от пречиствателни станции (селищни и други)	499	516	494	544	533
Отведени във водни обекти води от охлаждане	3332	3550	3308	3241	3560

Фиг. 3. Използвана питейна вода от домакинствата средно на човек

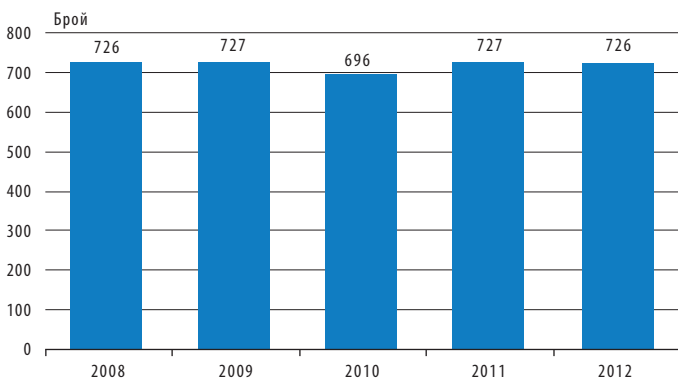
Шум

Източник на данни за шумовите нива е Националният център по общественото здраве и анализи.

През 2012 г. са наблюдавани 726 пункта за измерване на нивото на шума, разпределени в 36 населени места.

През 2012 г. продължава тенденцията измереното ниво на шума да надхвърля допустимите хигиенни норми от 55 - 60 dB. С най-неблагоприятна акустична среда през 2012 г. са големите градове с ниво на измерен шум от 68 до 77 dB: София (столица), Бургас, Пловдив, Стара Загора, Перник и други. През 2012 г. не са регистрирани шумови нива над 77 децибела.

Фиг. 4. Наблюдавани пунктове за регистриране на шума

3. Наблюдавани пунктове за регистриране на шумовите нива по области през 2012 г.

(Брой)

Области	Общо	По регистрираните шумови нива в децибели					
		под 58	58 - 62	63 - 67	68 - 72	73 - 77	над 77
Общо за страната	726	163	124	238	151	50	-
Благоевград	17	7	10	-	-	-	-
Бургас	37	12	2	-	6	17	-
Варна	45	24	6	4	8	3	-
Велико Търново	48	2	10	25	11	-	-
Видин	15	5	2	7	1	-	-
Враца	15	7	3	2	3	-	-
Габрово	20	1	3	8	8	-	-
Добрич	15	3	3	8	1	-	-
Кърджали	15	5	1	6	3	-	-
Кюстендил	36	5	3	15	13	-	-
Ловеч	20	8	5	7	-	-	-
Монтана	15	1	5	9	-	-	-
Пазарджик	15	-	4	7	4	-	-
Перник	24	1	1	7	6	9	-
Плевен	21	7	3	8	3	-	-
Пловдив	44	-	2	5	32	5	-
Разград	15	3	4	6	2	-	-
Русе	30	3	3	15	8	1	-
Силистра	15	-	5	9	1	-	-
Сливен	20	8	3	-	4	5	-
Смолян	15	5	2	6	2	-	-
София	35	10	16	9	-	-	-
София (столица)	49	12	6	13	16	2	-
Стара Загора	45	3	9	16	10	7	-
Търговище	51	18	8	24	1	-	-
Хасково	19	4	2	6	6	1	-
Шумен	15	5	1	9	-	-	-
Ямбол	15	4	2	7	2	-	-

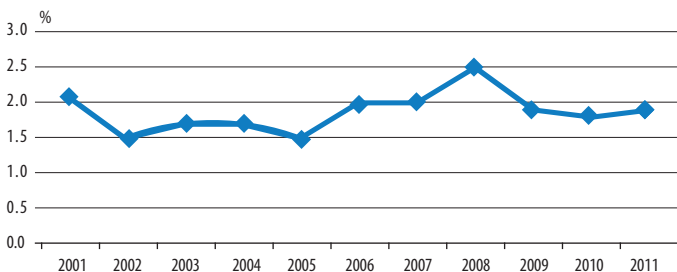
Разходи за опазване и възстановяване на околната среда

Необходимостта от опазване на околната среда изисква допълнителни средства. Ефективното им използване ще допринесе за намаляване на замърсяването, което е следствие от социално-икономическите процеси.

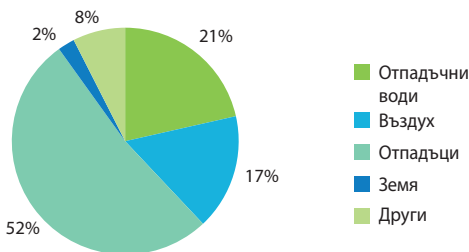
През 2011 г. за опазване и възстановяване на околната среда са изразходвани 1 438 165 хил. лева. Делът на разходите за околната среда през 2011 г. е 1.9% от БВП.

За 2011 г. общите разходи за опазване и възстановяване на околната среда са разпределени по съответните направления, както следва: с най-голям дял са разходите за оползотворяване и обезвреждане на отпадъците - 52% (55% за 2010 г.), за пречистване на отпадъчните води - 21% (18% за 2010 г.), за опазване на чистотата на въздуха - 17% (11% за 2010 г.), и за опазване на почвата и подпочвените води - 2%. Със значително по-малък дял са разходите за защита от шума, опазване на биологичното разнообразие, защитените територии и обекти и други.

Фиг. 5. Екоразходи (% от БВП)

Фиг. 6. Структура на разходите за опазване и възстановяване на околната среда по направления през 2011 г.

4. Разходи за опазване и възстановяване на околната среда

	2007	2008	2009	2010	2011
Общо - млн. лв.	1197	1700	1281	1274	1438
За придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи - млн. лв.	633	836	545	546	512
За поддържане на дълготрайни материални активи - млн. лв.	564	865	735	728	926
Дял на разходите от БВП - %	2.0	2.5	1.9	1.8	1.9

5. Разходи за опазване и възстановяване на околната среда по направления¹

(Хил. левове)

Направления	2010	2011
Общо	1273777	1438165
За отпадъчните води	246233	308749
Специализирани съоръжения	232434	305370
в това число:		
Производствени пречиствателни станции	69772	74883
Селищни пречиствателни станции	63096	146529
Интегрирани технологии	13799	3379
За обратно водоснабдяване	62444	51447
За въздуха	144271	237458
Специализирани съоръжения	122347	104626
Интегрирани технологии	21924	132832
За опазване и възстановяване на почвата, подпочвените и повърхностните води	38763	34911
Специализирани съоръжения	38685	34502
Интегрирани технологии	78	409
За горите	9076	4359
За опазване на биологичното разнообразие и защитените територии и обекти	2039	1632
Специализирани съоръжения	2037	1627
Интегрирани технологии	2	5
За ловно- и рибностопански мероприятия	2969	3648
За отпадъците	677371	749118
Специализирани съоръжения	674083	748840
Интегрирани технологии	3288	278
За шума	117	209
Специализирани съоръжения	92	201
Интегрирани технологии	25	8
За научноизследователска дейност	7488	3280
За просветна, образователна и друга подобна дейност	1309	1829
За административна дейност	19469	16677
За апаратура за мониторинг и контрол	60918	23903
Оценка на въздействието върху околната среда	1310	945

¹ Без разходите за амортизация.

Битови отпадъци

Битови са отпадъците, които се получават в резултат на жизнената дейност на хората в домовете, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъците от търговски обекти и съпътстващи производството занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления, когато нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество или състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите.

Източник на данни за битовите отпадъци са общинските администрации.

Продължава изграждането на регионални депа за битови отпадъци, като в края на 2011 г. са отчетени 30 броя. Закриват се сметищата, които не отговарят на екологичните изисквания, в резултат на което намалява общият брой на депата - от 349 през 2008 г. на 164 през 2011 година.

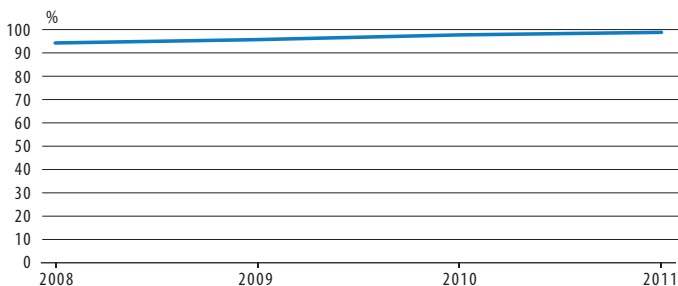
Обслужените населени места от системи за организирано сметосъбиране през 2011 г. са 4 364. Въвеждането на организирани системи за сметоизвозване в нови населени места води до увеличение на населението, обхванато с услуги по сметосъбиране - от 94.4% през 2008 г. на 98.9% през 2011 г. (фиг. 7).

По данни на общинските администрации през 2011 г. на депа с организирано сметосъбиране са приети общо 3 506 хил. т отпадъци (в т.ч. битови, строителни и други).

Депонираните отпадъци са 2 568 хил. т, а предадените за рециклиране са 159 хил. тона.

Събраните строителни отпадъци на депа за битови отпадъци са 508 хил. тона. През 2011 г. събраните битови отпадъци на човек от обслужваното население са 376 кг.

Фиг. 7. Дял на обслужваното население от системи за организирано сметосъбиране

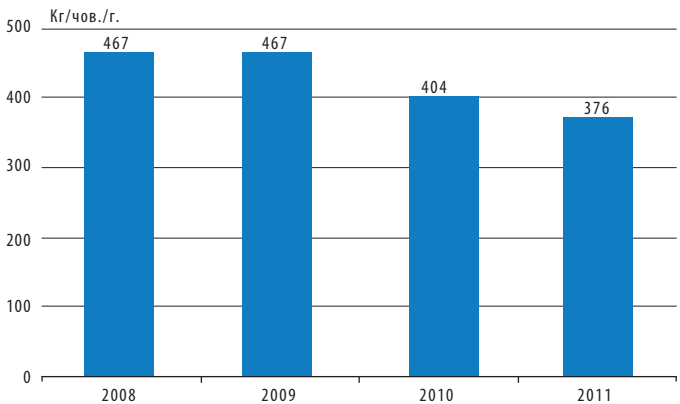

6. Битови отпадъци

	Мярка	2008	2009	2010	2011
Общо образувани битови отпадъци ¹	хил. т	3615	3561	3091	2753
Обслужвани населени места от системи за организирано сметосъбиране на битови отпадъци	бр.	3445	3988	4238	4364
Дял на обслужваното население от системи за организирано сметосъбиране	%	94.4	96.6	98.2	98.9
Събрани битови отпадъци на човек от обслужваното население	кг/чов./г.	467	467	404	376
Депа за битови отпадъци	бр.	349	278	172	164
Общо приети отпадъци на депата	хил. т	3987	3948	3725	3506
Депонирани битови отпадъци	хил. т	3359	3421	3067	2568
Временно съхранени битови отпадъци	хил. т	11	265	.	.
Събрани строителни отпадъци на депа за битови отпадъци	хил. т	410	396	380	508

¹ Данните са резултат от статистическа оценка на количествата образувани битови отпадъци от обслужваните и необслужваните населени места.

Фиг. 8. Събрани битови отпадъци на човек от обслужваното население

Защитени територии

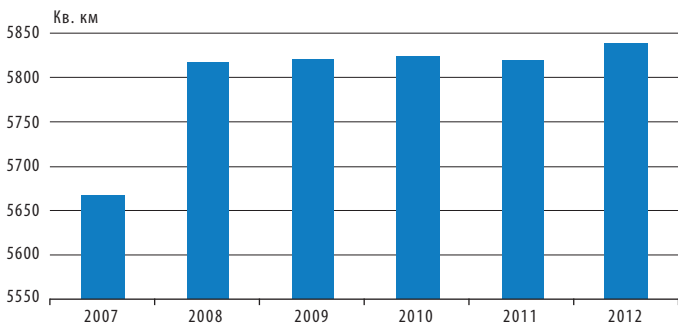
Данните за защитените територии и обекти се осигуряват от Министерството на околната среда и водите.

Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи.

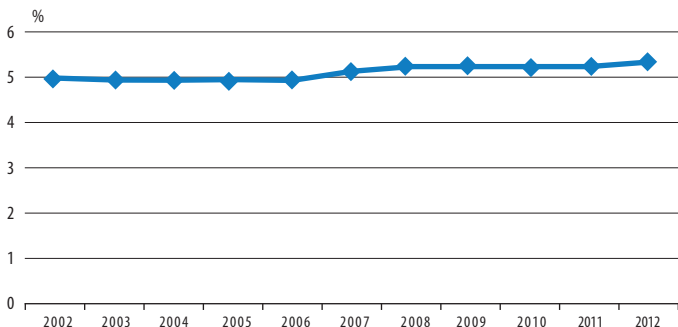
През последните няколко години опазването на околната среда и биологичното разнообразие са едни от най-важните приоритети на България.

През 2012 г. площта на защитените територии в България е 583 876 ха, или 5.3% от територията на страната, и спрямо 2011 г. има увеличение с 1 754 хектара. Към края на 2012 г. в България съществуват 973 защитени територии и обекти и в сравнение с 2011 г. те са с 19 повече.

Фиг. 9. Площ на защитените територии

Фиг. 10. Дял на защитените територии от общата територия на страната

7. Защитени територии и обекти през 2012 г.¹

	Брой			Площ ² - ха		
	наличност към 31.12. 2012 г.	включени през 2012 г.	изключени през 2012 г.	наличност към 31.12. 2012 г.	включени през 2012 г.	изключени през 2012 г.
Защитени територии	973	21	2	583876.3	1762.9	8.8
Резервати	55	-	-	77044.1	9.3	-
Природни забележителности	344	-	2	16916.8	42.6	1.1
Защитени местности	525	21	-	78579.3	1703.5	7.7
Национални паркове	3	-	-	150362.3	-	-
Природни паркове	11	-	-	256455.7	-	-
Поддържани резервати	35	-	-	4518.0	7.4	-
Защитени видове растения	574	-	-	x	x	x
Защитени видове животни	483	-	-	x	x	x
Защитени вековни дървета	1728	11	50	x	x	x

¹ Източник: Министерство на околната среда и водите.

² Поради извършени закръглени някои числа превишават или не изчерпват съставните им.

8. Защитени територии¹

Години	Площ - ха	Дял на защитените територии от общата територия на страната - %
2007	566701	5.1
2008	581736	5.2
2009	582076	5.2
2010	582458	5.2
2011	582122	5.2
2012	583876	5.3

¹ Източник: Министерство на околната среда и водите.

9. Защитени зони от „Натура 2000“ през 2012 г.¹

	Брой	Площ - ха			Дял на защитените зони от общата територия на страната - %
		общо	територия	акватория	
По Директива за птиците					
Одобрени с решение на МС ² в т.ч. обявени със заповед на министъра на околната среда и водите	118	2 566 588	2 512 559	54 029	22.6
Одобрени с решение на МС ² в т.ч. обявени със заповед на министъра на околната среда и водите	114	1 781 026	1 729 192	51 937	15.7
По Директива за местообитанията					
Одобрени с решение на МС ² в т.ч. обявени със заповед на министъра на околната среда и водите	231	3 391 225	3 330 115	61 110	30.0
Одобрени с решение на МС ² в т.ч. обявени със заповед на министъра на околната среда и водите	-	-	-	-	-
Общо по двете директиви					
Одобрени с решение на МС ³ в т.ч. обявени със заповед на министъра на околната среда и водите	336	3 905 989	3 808 430	97 559	34.3
Одобрени с решение на МС ³ в т.ч. обявени със заповед на министъра на околната среда и водите	114	1 781 026	1 729 192	51 937	15.7

¹ Източник: Министерство на околната среда и водите.

² РМС № 335 от 26.05.2011 г. (ДВ.,бр. 41/2011 г.).

³ За 13 от зоните границите по двете директиви съвпадат.

**XXIV. НИРД
И ИНОВАЦИОННА ДЕЙНОСТ**

Научноизследователска и развойна дейност

Научноизследователската и развойна дейност включва всяка творческа работа, която се провежда систематично с цел да се увеличи обемът на знанията, включително познанието за човека, културата и обществото, както и използването на този обем от знания за нови приложения. Научноизследователската и развойна дейност обхваща фундаментални и приложни изследвания и експериментални разработки.

Разходите за научноизследователска и развойна дейност обхващат текущите разходи и разходите за придобиване на дълготрайни материални активи, предназначени за НИРД.

Относителният дял на разходите за НИРД от брутния вътрешен продукт е международно съпоставим измерител на интензивността на НИРД.

Персоналът, зает с научноизследователска и развойна дейност, включва три категории - изследователи, технически и помощен. Той се измерва в абсолютен брой и в еквивалент на пълна заетост. Персоналът в еквивалент на пълна заетост се изчислява на основата на използваното работно време за научноизследователска и развойна дейност през отчетната година.

Разходите и кадровият потенциал на научноизследователската и развойна дейност са разпределени в четири институционални сектора: сектор на предприятията, държавен сектор, сектор „Висше образование“ и сектор на нетърговските организации.

Фиг. 1. Структура на разходите за НИРД по институционални сектори през 2011 г.

1. Разходи за научноизследователска и развойна дейност по видове

	2008	2009	2010	2011
Общо - хил. лв.	325855	361060	421612	429566
Текущи разходи	284126	320588	390369	413355
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи	41729	40472	31243	16211
Относителен дял на разходите за НИРД от БВП - %	0.47	0.53	0.60	0.57

2. Персонал, зает с научноизследователска и развойна дейност, по категории

Категории персонал	2008	2009	2010	2011
	Брой			
Общо	20097	21971	20823	20810
Изследователи	13416	14699	14138	14794
Технически персонал	4406	4706	4482	3887
Помощен персонал	2275	2566	2203	2129
	В еквивалент на пълна заетост			
Общо	17219	18230	16574	16986
Изследователи	11384	11968	10979	11902
Технически персонал	3738	4023	3704	3263
Помощен персонал	2097	2239	1891	1821

Иновационна дейност

Иновация е прилагането на нов или значително усъвършенстван продукт или процес, нов маркетингов метод, нов организационен метод в бизнес практиките, в организацията на работното място или във външните отношения. Иновациите се основават на резултатите от нови технологични разработки, нови комбинации от съществуващи технологии или на използването на знанията, придобити от предприятието. Иновациите могат да бъдат разработени от иновативното предприятие или от друго предприятие. Въпреки това обикновената препродажба на иновации, изцяло произведени и разработени от други предприятия, не се включва в иновационната дейност. Иновациите следва да бъдат нови за съответното предприятие. За продуктовете иновации не е задължително те да бъдат нови за пазара, както и за процесовите иновации, не е задължително предприятието да бъде първото, което ги е внедрило.

Предприятията с иновационна дейност обхващат предприятията с технологични иновации (продуктови, процесови иновации и предприятията с незавършена и преустановена иновационна дейност), както и предприятията с организационни и маркетингови иновации.

3. Дял на иновативните предприятия от общия брой предприятия за 2010 г.¹

(Проценти)

Икономически сектори/дейности	
Общо	27.1
Индустрия	31.1
Добивна промишленост	24.6
Преработваща промишленост	31.5
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	30.3
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	21.8
Услуги	22.0
Търговия на едро, без търговията с автомобили и мотоциклети	21.3
Транспорт, складиране и пощи	14.6
Издателска дейност	24.3
Далекосъобщения	29.7
Дейности в областта на информационните технологии	38.9
Информационни услуги	33.8
Финансови и застрахователни дейности	35.7
Архитектурни и инженерни дейности; технически изпитвания и анализи	22.6

4. Дял на предприятията, реализирали нови или усъвършенствани продукти, нови за пазара, от общия брой предприятия за 2010 година¹

(Проценти)

Икономически сектори/дейности	
Общо	5.3
Индустрия	5.8
Добивна промишленост	..
Преработваща промишленост	6.0
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	..
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	..
Услуги	4.6
Търговия на едро, без търговията с автомобили и мотоциклети	3.8
Транспорт, складиране и пощи	1.3
Издателска дейност	6.3
Далекосъобщения	9.4
Дейности в областта на информационните технологии	15.9
Информационни услуги	12.2
Финансови и застрахователни дейности	10.5
Архитектурни и инженерни дейности; технически изпитвания и анализи	4.1

¹ Данните се отнасят за предприятия с повече от 9 наети лица в икономическите дейности, посочени в таблицата.

МЕЖДУНАРОДЕН ПРЕГЛЕД

Територия и население по континенти

1. Територия и население¹

Континенти	2011	
	територия - млн. кв. км	население - млн.
Общо за света	136.1	6974
Азия ²	31.9	4207
Европа ³	23.0	739
Америка	42.3	945
Северна Америка	21.8	348
Средна и Южна Америка	20.5	597
Африка	30.3	1046
Австралия и Океания	8.6	37

¹ Източник: Demographisches Jahrbuch, Statistik Austria, 2012 (UN-World Population Prospects, Rev. 2010).

² Вкл. европейската част на Турция, без азиатската част на Русия.

³ Без европейската част на Турция, вкл. азиатската част на Русия.

2. Територия, гъстота на населението и столици¹

Континенти и страни	2011		Столици	Население	
	територия - хил. кв. км	гъстота - население на 1 кв. км		дата	хиляди
ЕВРОПА					
ЕС-27					
Австрия	84	102	Виена	1.01.2011	1714
Белгия	31	364	Брюксел	1.07.2009	156
България	111	68	София	31.12.2012	1213
Великобритания	243	257	Лондон	29.04.2001	8278
Германия	357	229	Берлин	1.01.2011	3461
Гърция	132	86	Атина	18.03.2001	789
Дания	43	130	Копенхаген	1.07.2011	542
Естония	45	31	Талин	1.07.2010	400
Ирландия	70	67	Дъблин	23.04.2006	506
Испания	506	92	Мадрид	1.07.2009	3264
Италия	301	202	Рим	1.07.2010	2753
Кипър	9	92	Никозия	1.07.2006	224
Латвия	65	33	Рига	1.07.2010	703
Литва	65	48	Вилнюс	1.07.2010	557
Люксембург	3	200	Люксембург	1.07.2010	92
Малта	0.3	1319	Валета	1.07.2009	6
Нидерландия	37	495	Амстердам	1.07.2010	780
Полша	312	123	Варшава	1.07.2010	1717
Португалия	92	115	Лисабон	1.07.2010	475

2. Територия, гъстота на населението и столици¹

(Продължение и край)

Континенти и страни	2011		Столици	Население	
	територия - хил. кв. км	гъстота - население на 1 кв. км		дата	хиляди
Румъния	238	93	Букурещ	1.07.2010	1942
Словакия	49	110	Братислава	1.07.2010	432
Словения	20	102	Любляна	1.01.2011	272
Унгария	93	107	Будапеща	1.07.2010	1728
Финландия	337	18	Хелзинки	31.12.2010	589
Франция	552	103	Париж	1.01.2008	2211
Чехия	79	136	Прага	1.01.2011	1257
Швеция	441	23	Стокхолм	1.07.2007	789
Бивша югославска република Македония	26	83	Скопие	1.07.2009	529
Исландия	103	3	Рейкявик	1.07.2010	118
Сърбия	88	.	Белград	1.07.2010	1339
Турция	784	95	Анкара	1.07.2007	3953
Хърватия	57	78	Загреб	1.07.2001	692
Норвегия	324	16	Осло	1.07.2010	593
Швейцария	41	198	Берн	1.01.2009	123
Босна и Херцеговина	51	86	Сараево	31.03.1991	527
Русия	17098	8	Москва	14.10.2010	*11514
Украйна	604	80	Киев	1.01.2011	2758
АЗИЯ					
Индия	3287	340	Делхи ²	1.03.2001	9817
Индонезия	1860	128	Джакарта	1.05.2010	9608
Казахстан	2725	6	Астана	1.01.2009	639
Китай	9597	137	Пекин	1.07.2010	19610
Япония	378	338	Токио	1.10.2010	8946
АФРИКА					
Египет	1002	73	Кайро	1.07.2010	7249
Мароко	447	68	Рабат	1.07.2007	642
Тунис	164	63	Тунис	1.07.2000	691
ЮАР	1221	39	Претория	2003	1209
СЕВЕРНА И СРЕДНА АМЕРИКА					
Канада	9985	3	Отава	1.07.2010	1239
Куба	110	102	Хавана	31.12.2010	2142
Мексико	1964	53	Мексико	12.06.2010	8851
САЩ	9629	31	Вашингтон	1.07.2009	560
ЮЖНА АМЕРИКА					
Аржентина	2780	14	Буенос Айрес	1.07.2010	13047
Боливия	1099	9	Ла Пас	1.07.2010	835
Бразилия	8515	22	Бразилия	1.08.2010	2482
АВСТРАЛИЯ И ОКЕАНИЯ					
Австралия	7692	3	Канбера	1.07.2009	352
Нова Зеландия	270	16	Уелингтън	1.07.2010	198

¹ Източници: Сайт на ООН - <http://www.unstats.un.org/>; Statistisches Jahrbuch Österreichs 2009; сайт на Евростат - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>.

² Ню Делхи.

3. Население към средата на годината¹

(Милиони)

Страни	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Европа						
ЕС-27						
Австрия	8.27	8.30	8.34	8.37	8.39	8.42
Белгия	10.54	10.62	10.71	10.80	10.90	10.99
България²	7.70	7.66	7.62	7.59	7.53	7.35
Великобритания	60.59	60.98	61.40	*61.79	62.26	62.44
Германия	82.37	82.26	82.11	81.90	81.76	81.80
Гърция	11.15	11.19	11.24	11.28	11.32	11.33
Дания ³	5.43	5.46	5.49	5.52	5.55	5.57
Естония	1.34	1.34	1.34	1.34	1.34	1.34
Ирландия	4.26	4.36	*4.42	4.46	*4.47	4.48
Испания	44.07	44.87	45.59	45.93	46.07	46.12
Италия	58.94	59.38	59.83	60.19	*60.48	60.74
Кипър ⁴	0.77	0.78	*0.79	*0.80	*0.80	0.85
Латвия	2.29	2.28	2.27	2.26	2.24	2.07
Литва	3.39	3.38	3.36	3.34	3.29	3.22
Люксембург	0.47	0.48	0.49	0.50	0.51	0.51
Малта	0.41	0.41	0.41	0.41	0.42	0.42
Нидерландия	16.35	16.38	16.45	16.53	*16.62	16.69
Полша ⁵	38.13	38.12	38.12	38.15	38.18	38.20
Португалия	10.58	10.61	10.62	10.63	10.64	.
Румъния	21.58	21.54	21.5	21.47	21.43	21.38
Словакия	5.39	5.40	5.41	*5.42	5.43	5.40
Словения	2.01	2.02	2.02	2.04	2.05	2.05
Унгария	10.07	10.06	10.04	10.02	*10.00	9.97
Финландия	5.27	5.29	5.31	5.31	5.34	5.39
Франция	*61.59	*61.96	*62.30	62.64	*62.97	63.29
Чехия	10.27	10.32	10.43	10.49	10.52	10.49
Швеция	9.08	9.15	9.22	9.30	9.38	9.45
Исландия	0.31	0.31	0.32	0.32	0.32	0.32
Турция	72.97	70.14	71.05	72.04	73.14	74.22
Хърватия	4.44	4.44	4.44	4.43	4.42	4.41
Норвегия	4.66	4.71	4.77	4.83	4.89	4.95
Швейцария	7.48	7.55	7.65	7.74	7.83	7.91

3. Население към средата на годината¹

(Продължение и край)

(Милиони)

Страни	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Останал свят						
Австралия	20.70	21.07	21.5	*21.96	22.30	22.62
Нова Зеландия	4.18	4.23	4.27	4.32	4.37	4.40
Русия	142.49	142.11	141.96	141.91	142.39	142.96
САЩ	298.59	301.58	304.38	307.00	*309.05	311.59
Япония ⁶	127.85	128.00	128.06	128.05	128.07	127.82

¹ Източници: Сайт на Евростат - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>;
сайт на ООН - <http://www.unstats.un.org/>.

² Средногодишно население.

³ Без Гренландия и Ферьорските острови.

⁴ Данните се отнасят за районите, контролирани от правителството.

⁵ Без цивилните чужденци в страната, но вкл. временно отсъстващите полски граждани.

⁶ Без дипломатическия персонал извън страната и чуждестранния военен и цивилен персонал и техните семейства.

4. Раждаемост¹

(На 1 000 души от населението)

Страни	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Европа						
ЕС-27						
Австрия	9.4	9.2	9.3	9.1	9.4	9.3
Белгия	11.6	11.7	11.9	11.8	11.9	11.9
България	9.6	9.8	10.2	10.7	10.0	9.6
Великобритания	12.4	12.7	12.9	12.8	13.0	12.9
Германия	8.2	8.3	8.3	8.1	8.3	8.1
Гърция	10.0	10.0	10.5	10.5	10.1	9.2
Дания	12.0	11.7	11.8	11.4	11.4	10.6
Естония	11.1	11.8	12.0	11.8	11.8	11.0
Ирландия	15.4	16.2	16.7	16.7	16.5	16.7
Испания	10.9	11.0	11.4	10.8	10.5	10.3
Италия	9.5	9.5	9.6	9.5	9.3	9.1
Кипър	11.3	10.9	11.6	12.0	11.8	11.3
Латвия	9.7	10.2	10.6	9.6	8.6	9.2
Литва	9.2	9.6	10.4	11.0	10.8	10.7
Люксембург	11.7	11.4	11.5	11.3	11.6	10.9
Малта	9.6	9.5	10.0	10.0	9.6	10.2
Нидерландия	11.3	11.1	11.2	11.2	11.1	10.7
Полша	9.8	10.2	10.9	10.9	10.8	10.2
Португалия	10.0	9.7	9.8	9.4	9.5	9.2
Румъния	10.2	10.0	10.3	10.4	9.9	9.2
Словакия	10.0	10.1	10.6	11.3	11.1	11.3
Словения	9.4	9.8	10.8	10.7	10.9	10.7
Унгария	9.9	9.7	9.9	9.6	9.0	8.8
Финландия	11.2	11.1	11.2	11.3	11.4	11.1
Франция	13.1	12.8	12.9	12.8	12.9	12.7
Чехия	10.3	11.1	11.5	11.3	11.1	10.4
Швеция	11.7	11.7	11.9	12.0	12.3	11.8
Исландия	14.5	14.6	15.2	15.8	15.4	14.1
Турция	18.7	18.1	17.8	17.4	16.9	17.2
Хърватия	9.3	9.4	9.9	10.1	9.8	.
Норвегия	12.6	12.4	12.7	12.8	12.6	12.2
Швейцария	9.8	9.9	10.0	10.1	10.3	10.2
Останал свят						
Австралия	12.8	13.5	13.8	13.5	13.4	.
Нова Зеландия	14.1	15.1	15.1	14.5	14.8	13.9
Русия	10.4	11.3	12.1	12.4	12.6	12.6
САЩ	14.3	14.3	14.0	13.5	.	.
Япония	8.7	8.6	8.7	8.4	8.4	.

¹ Източници: Сайт на Евростат - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>;
сайт на ООН - <http://www.unstats.un.org/>.

5. Смъртност¹

(На 1 000 души от населението)

Страни	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Европа						
ЕС-27						
Австрия	9.0	9.0	9.0	9.3	9.2	9.1
Белгия	9.6	9.5	9.8	9.7	9.6	9.6
България	14.7	14.8	14.5	14.2	14.6	14.7
Великобритания	9.4	9.4	9.4	9.1	9.0	8.8
Германия	10.0	10.1	10.3	10.4	10.5	10.4
Гърция	9.5	9.8	9.6	9.6	9.6	9.6
Дания	10.2	10.2	9.9	9.9	9.8	9.4
Естония	12.9	13.0	12.4	12.0	11.8	11.4
Ирландия	6.4	6.4	6.4	6.5	6.1	6.3
Испания	8.4	8.6	8.5	8.4	8.3	8.4
Италия	9.5	9.6	9.7	9.7	9.7	9.7
Кипър	6.6	6.9	6.5	6.5	6.2	6.5
Латвия	14.5	14.5	13.7	13.3	13.4	13.9
Литва	13.2	13.5	13.1	12.6	12.8	12.7
Люксембург	8.0	8.1	7.4	7.3	7.4	7.4
Малта	7.9	7.6	7.9	7.8	7.2	7.8
Нидерландия	8.3	8.1	8.2	8.1	8.2	8.1
Полша	9.7	9.9	10.0	10.1	9.9	9.8
Португалия	9.6	9.8	9.8	9.8	10.0	9.7
Румъния	12.0	11.7	11.8	12.0	12.1	11.8
Словакия	9.9	10.0	9.8	9.8	9.8	9.6
Словения	9.1	9.2	9.1	9.2	9.1	9.1
Унгария	13.1	13.2	13.0	13.0	13.0	12.9
Финландия	9.1	9.3	9.2	9.3	9.5	9.4
Франция	8.3	8.3	8.5	8.5	8.5	8.5
Чехия	10.2	10.1	10.1	10.2	10.2	10.2
Швеция	10.0	10.0	9.9	9.7	9.6	9.5
Исландия	6.3	6.2	6.3	6.3	6.4	6.2
Турция	6.2	6.6	6.4	5.1	6.3	6.3
Хърватия	11.3	11.8	11.8	11.8	11.8	.
Норвегия	8.9	8.9	8.7	8.6	8.5	8.4
Швейцария	8.1	8.1	8.0	8.1	8.0	7.8
Останал свят						
Австралия	6.4	6.5	6.7	6.4	6.5	.
Нова Зеландия	6.7	6.7	6.8	6.7	6.5	6.8
Русия	15.2	14.6	14.6	14.2	14.2	13.5
САЩ	8.1	8.0	8.1	7.9	8.0	.
Япония	8.6	8.8	9.1	9.0	9.4	.

¹ Източници: Сайт на Евростат - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>;
сайт на ООН - <http://www.unstats.un.org/>.

6. Детска смъртност¹

(Умрели деца на възраст до 1 година на 1 000 живородени)

Страни	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Европа						
ЕС-27						
Австрия	3.6	3.7	3.7	3.8	3.9	3.6
Белгия	4.0	3.9	3.7	3.5	3.6	3.3
България	9.7	9.2	8.6	9.0	9.4	8.5
Великобритания	4.9	4.7	4.6	4.7	4.3	.
Германия	3.8	3.9	3.5	3.5	3.4	3.5
Гърция	3.7	3.5	2.7	3.1	2.8	3.8
Дания	3.8	4.0	4.0	3.1	3.4	3.5
Естония	4.4	5.0	5.0	3.6	3.3	2.5
Ирландия	3.7	3.1	3.8	3.2	3.8	.
Испания	3.8	3.5	3.3	3.2	3.2	3.4
Италия	3.6	3.5	3.3	3.4	3.4	.
Кипър	3.1	3.7	3.5	3.3	.	3.1
Латвия	7.6	8.7	6.7	7.8	5.7	6.6
Литва	6.8	5.9	4.9	4.9	4.3	4.2
Люксембург	2.5	1.8	1.8	2.5	3.4	4.3
Малта	3.6	6.5	8.2	5.3	5.5	6.1
Нидерландия	4.4	4.1	3.8	3.8	3.8	.
Полша	6.0	6.0	5.6	5.6	5.0	4.7
Португалия	3.3	3.4	3.3	3.6	2.5	3.1
Румъния	13.9	12.0	11.0	10.1	9.8	9.4
Словакия	6.6	6.1	5.9	5.7	5.7	4.9
Словения	3.4	2.8	2.4	2.4	2.5	2.9
Унгария	5.7	5.9	5.6	5.1	5.3	4.9
Финландия	2.8	2.7	2.6	2.6	2.3	2.4
Франция	3.6	3.8	3.8	3.9	3.6	.
Чехия	3.3	3.1	2.8	2.9	2.7	2.7
Швеция	2.8	2.5	2.5	2.5	2.5	2.1
Исландия	1.4	2.0	2.5	1.8	2.2	0.9
Турция	22.6	16.8	16.1	13.8	13.6	12.6
Хърватия	5.2	5.6	4.5	5.3	4.4	.
Норвегия	3.2	3.1	2.7	3.1	2.8	2.4
Швейцария	4.4	3.9	4.0	4.3	3.8	3.8
Останал свят						
Австралия	4.7	4.7	4.1	4.3	4.1	4.1
Канада	5.0	5.1	5.1	.	.	.
Нова Зеландия	5.1	4.9	5.0	4.9	5.1	4.7
САЩ	6.7	6.6	6.5	6.3	.	.
Япония	2.6	2.6	2.6	2.4	2.3	.

¹ Източници: Сайт на Евростат - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>;
сайт на ООН - <http://www.unstats.un.org/>.

7. Естествен прираст¹

(На 1 000 души от населението)

Страни	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Европа						
ЕС-27						
Австрия	0.4	0.2	0.3	-0.2	0.2	0.2
Белгия	2.0	2.2	2.1	2.1	2.3	2.3
България	-5.1	-5.0	-4.3	-3.5	-4.6	-5.1
Великобритания	2.9	3.3	3.5	3.7	4.0	4.1
Германия	-1.8	-1.8	-2.0	-2.3	-2.2	-2.3
Гърция	0.6	0.2	0.9	0.9	0.5	-0.4
Дания	1.7	1.5	1.9	1.5	1.6	1.2
Естония	-1.8	-1.2	-0.4	-0.2	0.0	-0.4
Ирландия	8.9	9.8	10.3	10.2	10.4	10.4
Испания	2.5	2.4	2.9	2.4	2.2	1.9
Италия	0.0	-0.1	-0.1	-0.2	-0.4	-0.6
Кипър	4.7	4.0	5.1	5.5	5.6	4.8
Латвия	-4.7	-4.3	-3.1	-3.7	-4.8	-4.7
Литва	-4.0	-3.9	-2.7	-1.6	-2.0	-2.0
Люксембург	3.7	3.3	4.1	4.0	4.2	3.5
Малта	1.6	1.9	2.1	2.2	2.4	2.4
Нидерландия	3.0	3.0	3.0	3.1	2.9	2.6
Полша	0.1	0.3	0.9	0.8	0.9	0.4
Португалия	0.3	-0.1	0.0	-0.4	-0.5	-0.5
Румъния	-1.8	-1.7	-1.5	-1.6	-2.2	-2.6
Словакия	0.1	0.1	0.8	1.5	1.3	1.7
Словения	0.4	0.6	1.7	1.5	1.8	1.6
Унгария	-3.2	-3.5	-3.1	-3.4	-4.0	-4.1
Финландия	2.0	1.8	2.0	2.0	1.9	1.7
Франция	4.8	4.5	4.4	4.3	4.4	4.2
Чехия	0.1	1.0	1.4	1.1	0.9	0.2
Швеция	1.6	1.7	2.0	2.3	2.7	2.3
Исландия	8.3	8.4	8.9	9.5	9.0	7.9
Турция	12.4	11.5	11.4	12.3	10.6	10.9
Хърватия	-2.0	-2.4	-1.9	-1.7	-2.0	.
Норвегия	3.7	3.5	3.9	4.2	4.1	3.8
Швейцария	1.7	1.8	2.0	2.0	2.3	2.4
Останал свят						
Австралия	6.4	7.0	7.1	7.4	6.9	.
Нова Зеландия	7.4	8.4	8.2	7.8	8.1	7.1
Русия	-4.8	-3.3	-2.6	-1.8	-1.7	-0.9
САЩ	6.2	6.3	5.8	5.5	.	.
Япония	0.1	-0.1	-0.4	-0.6	-1.0	.

¹Източници: Сайт на Евростат - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>;
сайт на ООН - <http://www.unstats.un.org/>.

Пазар на труда

1. Коефициенти на заетост за възрастовата група 15 - 64 навършени години¹

(Проценти)

Страни	2008	2009	2010	2011	2012
ЕС-27					
Австрия	72.1	71.6	71.7	72.1	72.5
Белгия	62.4	61.6	62.0	61.9	61.8
България²	64.0	62.6	59.7	58.4	58.8
Великобритания	71.5	69.9	69.5	69.5	70.1
Германия	70.1	70.3	71.1	72.5	72.8
Гърция	61.9	61.2	59.6	55.6	51.3
Дания	77.9	75.3	73.3	73.1	72.6
Естония	69.8	63.5	61.0	65.1	67.1
Ирландия ³	67.6	62.2	59.6	58.9	58.8
Испания	64.3	59.8	58.6	57.7	55.4
Италия	58.7	57.5	56.9	56.9	56.8
Кипър ⁴	70.9	69.0	68.9	67.6	64.6
Латвия ²	68.6	60.9	59.3	60.8	63.1
Литва ²	64.3	60.1	57.8	60.3	62.2
Люксембург	63.4	65.2	65.2	64.6	65.8
Малта	55.3	55.0	56.1	57.6	59.0
Нидерландия ³	77.2	77.0	74.7	74.9	75.1
Полша	59.2	59.3	59.3	59.7	59.7
Португалия ²	68.2	66.3	65.6	64.2	61.8
Румъния	59.0	58.6	58.8	58.5	59.5
Словакия ⁵	62.3	60.2	58.8	59.5	59.7
Словения	68.6	67.5	66.2	64.4	64.1
Унгария	56.7	55.4	55.4	55.8	57.2
Финландия	71.1	68.7	68.1	69.0	69.4
Франция	64.8	64.0	63.9	63.9	63.9
Чехия ⁵	66.6	65.4	65.0	65.7	66.5
Швеция	74.3	72.2	72.1	73.6	73.8
Исландия	83.6	78.3	78.2	78.5	79.7
Турция	44.9	44.3	46.3	48.4	48.9
Хърватия	57.8	56.6	54.0	52.4	50.7
Норвегия	78.0	76.4	75.3	75.3	75.7
Швейцария ³	79.5	79.0	78.6	79.3	79.4
Останал свят					
САЩ	70.9	67.6	66.7	66.6	.
Япония ⁶	70.8	70.0	70.1	70.2	70.6

¹ Източник: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>.

² Прекъсване на динамичния ред през 2011 година.

³ Прекъсване на динамичния ред през 2010 година.

⁴ Прекъсване на динамичния ред през 2009 година.

⁵ Прекъсване на динамичния ред през 2012 година.

⁶ За 2011 г. - оценки. Източник: Japan Statistics Bureau and Statistics Center website - <http://www.stat.go.jp/>.

2. Коефициенти на безработица¹

(Проценти)

Страни	2008	2009	2010	2011	2012
ЕС-27					
Австрия	3.8	4.8	4.4	4.2	4.3
Белгия ²	7.0	7.9	8.3	7.2	7.6
България²	5.6	6.8	10.2	11.3	12.3
Великобритания	5.6	7.6	7.8	8.0	7.9
Германия	7.5	7.8	7.1	5.9	5.5
Гърция	7.7	9.5	12.6	17.7	24.3
Дания	3.4	6.0	7.5	7.6	7.5
Естония	5.5	13.8	16.9	12.5	10.2
Ирландия ³	6.0	11.9	13.9	14.7	14.7
Испания	11.3	18.0	20.1	21.7	25.0
Италия	6.8	7.8	8.4	8.4	10.7
Кипър ⁴	3.7	5.4	6.3	7.9	11.9
Латвия ²	7.5	17.1	18.7	16.2	14.9
Литва ²	5.8	13.7	17.8	15.3	13.3
Люксембург	5.1	5.1	4.4	4.9	5.1
Малта	6.0	6.9	6.9	6.5	6.4
Нидерландия ³	2.8	3.4	4.5	4.4	5.3
Полша	7.1	8.2	9.6	9.7	10.1
Португалия ²	7.7	9.6	11.0	12.9	15.9
Румъния	5.8	6.9	7.3	7.4	7.0
Словакия ⁵	9.5	12.0	14.4	13.5	14.0
Словения	4.4	5.9	7.3	8.2	8.9
Унгария	7.8	10.0	11.2	10.9	10.9
Финландия	6.4	8.2	8.4	7.8	7.7
Франция	7.4	9.1	9.3	9.2	9.9
Чехия ⁵	4.4	6.7	7.3	6.7	7.0
Швеция	6.2	8.4	8.6	7.8	8.0
Исландия	2.9	7.2	7.6	7.0	6.0
Турция	9.8	12.6	10.7	8.8	8.2
Хърватия	8.4	9.1	11.8	13.5	15.9
Норвегия	2.5	3.1	3.5	3.2	3.1
Швейцария ³	3.4	4.1	4.6	4.1	4.2
Останал свят					
САЩ	5.8	9.3	9.6	8.9	8.1
Япония ⁶	4.0	5.1	5.1	4.6	4.3

¹ Източник: Евростат - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>.² Прекъсване на динамичния ред през 2011 година.³ Прекъсване на динамичния ред през 2010 година.⁴ Прекъсване на динамичния ред през 2009 година.⁵ Прекъсване на динамичния ред през 2012 година.⁶ За 2011 г. - оценки. Източник: Japan Statistics Bureau and Statistics Center website - <http://www.stat.go.jp/>.

Образование

1. Участие на населението в образователния процес през 2010 г.¹

(Проценти)

Страни	Учащи на възраст 5 - 14 г. като дял от населението на същата възраст	Учащи на възраст 15 - 19 г. като дял от населението на същата възраст	Учащи на възраст 20 - 29 г. като дял от населението на същата възраст
ЕС			
Австрия	98.4	78.4	25.2
Белгия	98.6	93.3	30.3
Великобритания	100.0	77.4	18.2
Германия	99.4	89.5	30.8
Гърция	100.0	83.4	40.3
Дания	99.1	85.0	38.4
Ирландия	100.0	95.7	20.9
Испания	99.5	84.3	24.4
Италия	99.5	83.3	21.5
Люксембург	95.8	76.7	12.8
Нидерландия	99.5	90.7	30.0
Полша	94.9	92.7	29.9
Португалия	100.0	86.4	23.5
Словакия	95.8	85.3	20.6
Унгария	98.5	91.7	25.4
Финландия	95.5	86.8	41.7
Франция	99.6	84.2	19.9
Чехия	98.1	90.2	24.0
Швеция	98.5	86.4	36.5
България (2010)	92.5	78.2	23.2
България (2011)	96.0	77.9	25.1

¹ Източници: Education at a Glance 2012: OECD indicators и НСИ.

Култура

1. Посещения в кината¹

(Хиляди)

	2009	2010	2011	2012
ЕС-27	977667	954533	957638	947600
Австрия	18424	17323	16800	16700
Белгия	22600	23700	⁵ 22800	⁵ 22000
България²	3176	3898	4723	4112
Великобритания	173461	169250	171562	172499
Германия ³	146346	126610	129579	135061
Гърция	12290	11660	10840	10117
Дания	14082	12900	12400	14203
Естония	1784	2131	2471	2587
Ирландия	17654	16487	16349	15426
Испания	109987	97164	95600	91443
Италия ⁴	107149	⁵ 119000	⁵ 108300	⁵ 98900
Кипър	884	853	874	842
Латвия	1944	2106	2061	2286
Литва	2815	2622	2968	3020
Люксембург	1286	1214	1280	1257
Малта	⁵ 970	⁵ 940	.	⁵ 812
Нидерландия ⁶	27305	28178	30435	30655
Полша	39185	34234	38700	38478
Португалия	15705	16560	15693	13766
Румъния	5280	6800	7500	8400
Словакия	4141	3911	3499	3424
Словения	2793	2840	2910	2615
Унгария	10601	10810	⁵ 10400	9500
Финландия	6800	7500	7100	8500
Франция	201140	206490	215590	204257
Чехия	12469	13537	10790	11182
Швеция	17396	15815	16414	18358
Исландия	1664	⁵ 1600	.	1443
Турция	36479	41534	42299	43936
Хърватия	3200	3200	⁵ 3300	⁵ 3770
Норвегия	12702	11020	11655	12124
Швейцария	15251	14692	14904	14848
Руска федерация	132337	158000	⁵ 161500	⁵ 171600

¹ Източник: MEDIA Salles.² Данните са от Националния филмов център.³ Вкл. общинските кина.⁴ Екрани, активни повече от 60 дни през годината.⁵ Експертна оценка.⁶ Не са включени данните на малките дистрибутори.

Здравеопазване

1. Лекари на 100 000 души от населението¹

Страни	2006	2007	2008	2009	2010
ЕС-27	327.33	333.04	341.07	348.40	354.81
Австрия	444.24	452.69	459.58	467.81	478.14
Белгия	288.59	290.50	292.07	292.48	297.00
България	364.80	364.01	360.13	368.51	371.14
Великобритания	244.92	248.71	257.61	266.86	271.20
Германия	345.32	350.32	355.74	363.77	373.17
Гърция	534.59	555.77	603.32	611.82	612.55
Дания	338.63	340.40	342.96	348.44	.
Естония	319.01	325.71	333.34	326.65	323.54
Ирландия	274.00	283.73	294.48	306.39	314.60
Испания	362.85	365.03	349.83	354.02	377.88
Италия	.	.	.	367.54	.
Кипър	257.28	276.04	278.32	280.29	288.78
Латвия	293.67	303.85	310.67	299.49	291.07
Литва	365.25	371.81	369.64	365.06	371.97
Люксембург	257.70	269.37	271.76	271.00	277.34
Малта	.	.	.	303.63	307.46
Нидерландия	279.50	279.35	287.02	292.26	.
Полша	217.97	219.12	216.17	217.05	216.01
Португалия	341.39	349.89	359.20	369.88	384.67
Румъния	215.60	212.22	221.43	225.82	236.93
Словакия	.	300.14	.	.	.
Словения	236.00	238.39	238.01	240.66	242.97
Унгария	303.58	280.33	309.06	302.08	286.86
Финландия	268.20	268.87	272.05	.	.
Франция
Чехия	356.45	356.64	354.00	356.01	358.09
Швеция	.	.	381.74	383.27	380.87
Исландия	359.14	361.92	362.61	365.55	360.37
Норвегия	379.07	389.79	400.32	402.34	406.81
Швейцария	.	.	381.74	383.27	380.87

¹ Източник: „Здраве за всички“ - статистическа база данни на Регионалното бюро на Световната здравна организация за Европа, януари 2013 година.

Цени

1. Индекси на потребителските цени¹

(2005 = 100)

Страни	2008	2009	2010	2011
ЕС-27				
Австрия	107.0	107.5	109.5	113.1
Белгия	108.3	108.2	110.6	114.5
България	130.6	134.2	137.5	143.3
Великобритания	111.9	111.3	116.4	122.5
Германия	106.6	107.0	108.2	110.7
Гърция	110.6	111.9	117.2	121.1
Дания	107.2	108.6	111.1	114.1
Естония	122.9	122.8	126.4	132.7
Ирландия	113.5	108.4	107.4	110.1
Испания	110.7	110.4	112.4	116.0
Италия ²	107.4	108.3	109.9	#102.8
Кипър ³	125.8	126.2	129.2	116.6
Латвия	135.4	140.1	138.6	144.7
Литва	121.7	127.1	128.8	134.1
Люксембург	108.6	109.0	111.5	115.3
Малта ³	122.3	124.9	126.8	130.2
Нидерландия ⁴	104.1	105.4	106.7	#109.2
Полша	107.8	111.6	114.5	119.4
Португалия ³	126.4	125.2	127.1	131.7
Румъния	120.5	127.2	135.0	142.8
Словакия	112.3	114.1	115.2	119.7
Словения	112.2	113.1	115.2	117.3
Унгария	119.0	124.0	130.0	135.1
Финландия	108.3	108.3	109.7	113.5
Франция	106.1	106.2	107.8	110.1
Чехия	112.1	113.3	114.9	117.1
Швеция	107.2	106.9	108.2	111.1
Исландия	126.1	141.2	148.8	154.8
Бивша югославска република Македония	114.3	113.4	115.2	119.7
Турция	131.6	139.9	151.9	161.7
Хърватия	112.6	115.3	116.5	119.1
Норвегия	107.0	109.2	111.9	113.3
Швейцария	104.2	103.7	104.4	104.7

1. Индекси на потребителските цени¹

(Продължение и край)

(2005 = 100)

Страни	2008	2009	2010	2011
Останал свят				
Австралия	110.6	112.6	115.8	119.7
Алжир ³	128.9	.	145.9	.
Боливия ⁵	111.9	115.6	118.5	130.2
Египет	139.4	155.8	173.1	190.5
Индия ³	147.5	163.1	182.7	.
Индонезия ³	207.2	216.1	227.2	.
Канада	106.6	106.9	108.9	112.0
Колумбия ⁶	.	100.0	102.3	105.8
Мароко ⁴	106.3	107.4	108.4	109.4
Мексико	113.3	119.3	124.2	128.5
Нова Зеландия	110.0	112.3	114.9	119.5
Република Корея ²	94.5	97.1	100.0	104.0
Русия	136.4	152.3	162.8	176.5
САЩ	110.2	109.8	111.7	115.2
Тунис	113.0	117.0	122.2	126.5
ЮАР ⁷	100.0	107.1	111.7	117.3
Япония ²	102.1	100.7	100.0	99.7

¹ Източник: UN, Monthly Bulletin of Statistics, No. 2, February 2012.

² База: 2010 = 100.

³ База: 2000 = 100.

⁴ База: 2006 = 100.

⁵ База: 2007 = 100.

⁶ База: 2009 = 100.

⁷ База: 2008 = 100.

Износ и внос

1. Износ и внос¹

(Млн. щатски долари)

Страни	2010		2011	
	износ	внос	износ	внос
ЕС-27				
Австрия	144645	150326	169676	180377
Белгия	409303	393505	476351	461941
България	20571	25473	27986	32114
Великобритания	410175	563090	479379	640277
Германия	1261577	1056170	1475491	1255417
Гърция	21651	63757	30563	57364
Дания	96773	84744	112741	97762
Ирландия	118260	60686	128888	66718
Испания	246274	315548	298458	362835
Италия	445852	486967	523191	557454
Люксембург	14293	21738	16718	25670
Нидерландия	492411	440018	563129	507563
Полша	159829	178149	187151	206844
Португалия	48742	75590	58727	79734
Румъния	49357	61885	62659	76251
Словакия	64012	66110	78496	78880
Унгария	94759	87612	110897	100989
Финландия	69491	68772	78868	84013
Франция	515537	606454	581937	702740
Чехия	133020	126600	162177	151401
Швеция	158089	148471	187266	174756
Турция	113883	185544	134907	240842
Норвегия	131395	77252	158229	90697
Швейцария	185774	166910	223288	196700
Останал свят				
Австралия	212364	201640	271716	243715
Аржентина	68499	56443	84269	73923
Бразилия	201915	191537	256040	214131
Венецуела	65786	33815	...	38346
Египет	26438	52923	30528	58903
Еквадор	17415	20591	22345	24286

1. Износ и внос ¹

(Продължение и край)

(Млн. щатски долари)

Страни	2010		2011	
	ИЗНОС	ВНОС	ИЗНОС	ВНОС
Индия	222576	350192	304533	462666
Индонезия	158074	135323	201472	176355
Канада	386011	390527	451736	452131
Китай ²	1578270	1396200	1899180	1742850
Нова Зеландия	32292	31822	37482	37349
Пакистан	21409	37783	25383	43955
Перу	35565	28818	46118	37112
Република Корея	466384	425212	556602	524366
Русия	397668	229655	516481	305605
САЩ	1277580	1969180	1480410	2265890
Тунис	16427	22218	17847	23958
Япония	769773	692435	822674	854100

¹ Източник: United Nations, Monthly Bulletin of Statistics, No. 8, August 2012.

² Без Хонконг, Макао и Тайван.

Туризм

1. Туристи, посетили страните¹

(Хиляди)

Страни	2007	2008	2009	2010	2011*
ЕС-27					
Австрия	20773	21935	21355	22004	23012
Белгия	7045	7165	6814	7186	7456
България²	7726	8533	7873	8374	8713
Великобритания	30871	30142	28199	28299	29192
Германия	24420	24886	24224	26875	28352
Гърция	16165	15939	14915	15007	16427
Дания	22535	9016	8547	8744	.
Естония	1900	1970	1900	2120	2460
Ирландия	8332	8026	7189	6515	.
Испания	58666	57192	52231	52677	56694
Италия	43654	42734	43239	43626	46119
Кипър	2671	2404	2141	2173	2392
Латвия	5209	1685	1323	1373	1493
Литва	1486	.	1341	1507	.
Люксембург	917	.	849	793	543
Малта	1732	.	1182	1336	1412
Нидерландия	11008	10104	9921	10883	11300
Полша	14975	12960	11890	12470	13350
Португалия	23766	6962	6479	6832	7432
Румъния	7722	.	1276	1343	1515
Словакия ³	32624	1767	1298	1327	1460
Словения ³	61293	1940	1824	1869	2037
Унгария	8638	8814	9058	9510	10250
Финландия	5736	.	3423	3670	4192
Франция	80853	79218	76764	77148	79500
Чехия	6680	6649	8848	8629	8775
Швеция	5224	4728	4855	4951	5029
Исландия	1054	.	1280	1223	1418
Бивша югославска република Македония	3903	.	259	262	327
Турция	22248	24994	25506	27000	29343
Хърватия	9307	9415	8694	9111	9927
Норвегия	4377	4347	2503	2723	2973
Швейцария	8448	8608	8294	8628	8534

1. Туристи, посетили страните¹

(Продължение и край)

(Хиляди)

Страни	2007	2008	2009	2010	2011*
Останал свят					
Австралия ²	5644	5586	5584	5885	5875
Алжир	1743	1772	1912	2070	2395
Аржентина	4562	4700	4308	5325	5663
Бразилия	5026	5050	4802	5161	5433
Египет	10610	12296	11914	14051	9497
Зимбабве ²	2506	1956	2017	2239	.
Израел	2067	.	2321	2803	2820
Индия	4447	5082	5168	5776	6290
Индонезия	5506	6234	6324	7003	7650
Йордания	3430	3729	3789	4557	3975
Канада	17935	17142	15737	16097	15976
Кения	.	.	1392	1470	.
Китай	54720	53049	50875	55664	57581
Куба	2119	2316	2405	2507	2688
Ливан	1017	1333	1844	2168	1655
Малайзия	20973	22052	23646	24577	24714
Мароко	7408	7879	8341	9288	9342
Нова Зеландия ²	2466	2459	2458	2525	2601
Русия	20605	21566	19420	20271	22686
САЩ	55979	57937	54958	59796	62325
Сингапур	7957	7778	7488	9161	10390
Сирия	4158	5430	6092	8546	5070
Тайланд	14464	14584	14150	15936	19098
Тунис	6762	7049	6901	6902	4782
Украйна	23122	25392	20798	21203	21415
Уругвай	1752	1921	2055	2349	2857
Филипини	3092	3139	3017	3520	3917
Хонконг	17154	17320	16926	20085	22316
Чили	2507	2699	2750	2766	3070
ЮАР	9091	9592	7012	8074	8339
Япония ²	8347	8351	6790	8611	6219

¹ Източник: UNWTO Tourism Highlights.

² Вкл. чужденците, влезли в страната с транзитни визи.

³ От 2008 г. туристи, пренощували в средства за подслон и места за настаняване.

Селско стопанство

1. Икономически сметки за селското стопанство - брутна добавена стойност по базисни цени¹

(Млн. евро)

Страни	2008	2009	2010	2011	2012
ЕС-27	153301.4	131303.9	145304.5	154424.4	159412.0
Австрия	2752.5	2235.5	2565.5	2955.7	2846.5
Белгия	2116.0	1947.5	2411.4	1925.2	2541.6
България	1885.7	1296.1	1355.7	1624.2	1685.8
Великобритания	8815.7	7701.8	8063.0	9862.7	10528.6
Германия	16974.8	13163.0	13949.0	15265.0	17468.0
Гърция	5491.5	5567.3	5486.1	5292.3	5058.6
Дания	1807.7	1796.9	2740.8	2793.2	2983.1
Естония	219.7	176.1	235.6	310.3	345.9
Ирландия	1442.7	826.1	1357.4	1779.0	1732.2
Испания	22847.5	20953.5	22366.1	21402.2	21903.4
Италия	26230.0	23607.4	23607.0	25160.5	25500.4
Кипър	288.1	305.1	314.9	325.4	333.2
Латвия	297.4	216.4	236.2	255.3	344.1
Литва	740.3	592.3	650.8	900.7	1044.8
Люксембург	107.6	81.4	85.9	93.5	113.0
Малта	56.6	60.2	58.8	57.5	56.8
Нидерландия	8210.0	7273.1	8673.9	8030.5	8646.7
Полша	7922.8	6657.0	7758.2	8902.0	8897.9
Португалия	2455.3	2431.8	2417.5	2151.6	2126.2
Румъния	8361.8	6392.0	6507.3	8022.9	6255.3
Словакия	644.8	290.1	361.5	534.4	460.6
Словения	403.2	394.8	414.9	486.7	437.3
Унгария	2687.2	1678.9	1979.4	2925.9	2596.7
Финландия	1125.0	1310.3	1424.4	1561.9	1625.6
Франция	26760.9	22639.0	27840.3	28832.4	30955.3
Чехия	1237.4	723.7	966.5	1416.9	1355.4
Швеция	1419.4	986.5	1476.7	1556.5	1569.2

¹ Източник: Евростат - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>.

2. Номинална стойност на индексите на цените на производител в селското стопанство¹

(2005 = 100)

Страни	2008	2009	2010	2011	2012
ЕС-27	122.1	108.1	117.1	128.3	134.4
Австрия	119.6	105.4	118.4	126.5	132.3
Белгия	112.8	100.1	108.6	111.4	124.1
България	151.8	120.4	134.0	153.2	168.4
Великобритания	143.3	135.6	142.9	163.7	174.1
Германия	124.4	100.7	114.9	129.7	135.9
Гърция	114.9	112.4	127.5	126.4	120.2
Дания	120.2	101.6	110.9	126.7	136.5
Естония	125.0	97.0	117.3	138.8	140.7
Ирландия	121.4	101.2	111.6	127.8	132.7
Испания	107.1	95.0	101.1	101.7	109.4
Италия	120.9	110.2	111.9	121.1	128.5
Кипър	130.5	113.8	116.2	116.1	120.7
Латвия	140.6	110.8	131.8	155.6	156.4
Литва	137.0	106.7	124.2	147.0	145.0
Люксембург	117.7	97.4	106.5	116.6	123.3
Малта	111.8	117.8	114.2	116.4	127.5
Нидерландия	113.7	101.5	112.5	118.1	121.8
Полша	120.5	113.0	124.3	146.2	152.6
Португалия	111.7	105.0	110.7	109.6	113.1
Румъния	147.7	137.6	152.3	174.3	188.0
Словакия	115.7	86.4	98.7	115.2	123.1
Словения	131.2	112.1	114.4	124.7	129.8
Унгария	135.2	122.2	143.6	169.8	198.3
Финландия	120.9	108.5	115.2	130.8	138.2
Франция	124.3	108.4	116.3	128.9	137.2
Чехия	123.7	94.4	100.9	117.6	123.6
Швеция	129.8	115.5	128.8	133.8	133.0

¹ Източник: Евростат - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>.

3. Номинална стойност на индексите на цените на стоките и услугите на входа на земеделското стопанство¹

(2005 = 100)

Страни	2008	2009	2010	2011	2012
ЕС-27	127.5	119.7	121.1	133.2	137.7
Австрия	118.1	115.1	117.1	125.1	131.1
Белгия	133.2	118.5	116.8	130.9	137.5
България	130.1	131.1	133.7	147.8	156.7
Великобритания	139.5	133.1	132.3	151.5	154.0
Германия	126.6	120.4	121.2	133.5	139.6
Гърция	122.6	115.4	120.2	130.8	134.4
Дания	129.9	120.3	120.4	134.2	139.7
Естония	127.5	118.1	120.4	134.5	139.8
Ирландия	125.7	116.8	115.2	125.6	130.6
Испания	127.9	115.9	118.2	130.6	135.9
Италия	123.5	119.9	122.8	130.5	136.1
Кипър	125.9	111.1	108.9	109.0	111.0
Латвия	147.8	137.3	134.0	147.6	152.6
Литва	160.6	120.1	119.9	146.4	159.0
Люксембург	119.4	113.4	116.3	125.4	130.6
Малта	129.1	121.5	124.3	138.4	145.5
Нидерландия	123.0	112.9	116.0	127.6	131.9
Полша	118.5	120.6	122.3	134.3	143.6
Португалия	126.2	123.3	123.9	132.6	137.9
Румъния	135.4	129.8	140.9	164.7	175.7
Словакия	118.4	103.7	104.7	116.2	119.4
Словения	132.4	125.3	127.2	141.3	147.3
Унгария	137.3	129.3	135.0	152.4	162.8
Финландия	125.4	115.2	118.1	132.5	137.5
Франция	127.5	116.8	116.1	126.2	130.7
Чехия	116.3	108.6	106.7	114.5	118.8
Швеция	125.2	121.5	120.3	128.3	131.4

¹ Източник: Евростат - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>.

Околна среда

1. Антропогенни емисии на въглероден окис¹

(Хил. тонове)

Страни	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ЕС-27						
Австрия	809	769	717	678	632	639
Белгия	717	704	618	614	381	461
България	350	361	308	285	254	275
Великобритания	3510	3280	2982	2818	2317	2125
Германия	3659	3579	3482	3396	3011	3332
Гърция	721	737	682	622	591	527
Дания	449	442	453	433	407	399
Ирландия	192	183	172	159	152	139
Испания	2126	2101	2083	1956	1774	1834
Италия	3446	3234	3098	2964	2725	2711
Нидерландия	659	649	629	632	580	577
Полша	3333	2804	2553	2717	2778	3076
Португалия	509	477	448	444	402	395
Румъния	1257	1220	1459	1409	1349	1402
Словакия	272	273	249	245	208	221
Словения	178	169	163	158	155	160
Унгария	587	569	507	512	313	480
Финландия	530	507	501	486	465	485
Франция	5311	4786	4520	4355	3666	3985
Чехия	511	484	509	439	404	402
Швеция	661	626	617	607	612	639
Норвегия	385	362	351	336	320	332
Останал свят						
Беларус	969	1070	1033	1063	990	870
Канада	9423	9220	9106	8990	8790	8703
Русия	12277	10391	10729	11009	10474	9979
Украйна	2923	2553	3182	2551	2425	2949

¹ Източник: EMEP (Co-operative programme for monitoring and evaluation of the long range transmission of air pollutions in Europe) - <http://www.emep.int/>.

Международни сравнения

Целта на програмата на Евростат за изчисляване на ППС е да осигури надеждно сравнение на цените и на обема на БВП и неговите разходни компоненти между страните участнички в рамките на даден период.

Паритетите на покупателната способност представляват реални курсове за превръщане на стойностните показатели от национална валута в единна валута. Превърнатите в съпоставима валута чрез ППС разходи за крайно използване на БВП на отделните страни са сравними и отразяват единствено разликата във физическия обем на купените стоки и услуги. ППС се представят в стандартизирана форма към държавите - членки на ЕС (базата е ЕС-27 = 1), наречена стандарт на покупателната способност, т.е. евро в реално изражение (условна средна валута).

1. Паритети на покупателната способност на ниво БВП (ЕС-27 = 1)¹

(1 СПС = нац. валута/фиксирано евро за страните от еврозоната)

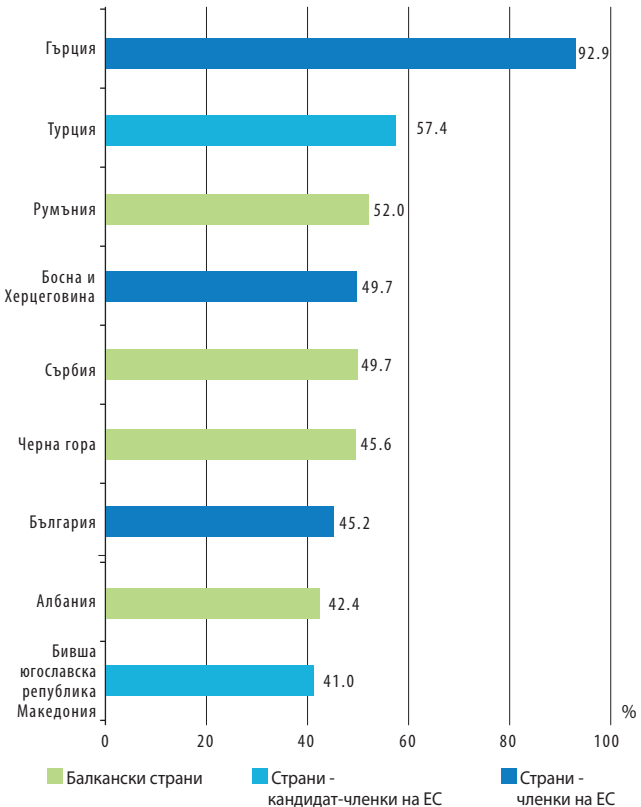
Страни	2009	2010*	2011*
ЕС-27	1	1	1
Австрия	1.12139	1.09697	1.10177
Белгия	1.14007	1.12160	1.12796
България	0.873805	0.874609	0.883893
Великобритания	0.871281	0.866339	0.883506
Германия	1.07486	1.05253	1.04555
Гърция	0.926520	0.926193	0.928873
Дания	10.4050	10.1543	10.2263
Естония	0.696640	0.690564	0.704421
Ирландия	1.18496	1.10712	1.08871
Испания	0.942372	0.936116	0.934161
Италия	1.03523	1.03823	1.03632
Кипър	0.888226	0.887655	0.890375
Латвия	0.481209	0.463192	0.472557
Литва	2.13629	2.06273	2.11983
Люксембург	1.20483	1.20566	1.20557
Малта	0.726739	0.721216	0.727873
Нидерландия	1.11768	1.10389	1.09718
Полша	2.47670	2.40399	2.44243
Португалия	0.841175	0.825820	0.824253
Румъния	2.10470	2.14140	2.20313
Словакия	0.678994	0.679033	0.691033
Словения	0.856050	0.846679	0.838663
Унгария	166.783	167.484	169.654
Финландия	1.19965	1.20124	1.22127
Франция	1.14359	1.12805	1.12676
Чехия	18.4632	18.4920	18.0900
Швеция	11.8427	11.7715	11.6299
Бивша югославска република Македония	23.6547	24.1468	25.1875
Исландия	166.038	176.653	181.878
Турция	1.21159	1.23870	1.34091
Хърватия	5.11694	5.13087	5.06608
Норвегия	11.8966	11.7595	11.8375
Швейцария	2.01737	1.95585	1.88425
Албания	55.5453	57.8578	59.6869
Босна и Херцеговина	0.987107	0.982960	0.972609
Сърбия	44.2652	46.5610	50.6872
Черна гора	0.487711	0.491746	0.495662

¹ Източник: Евростат, 13.12.2012 г. - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>.

Индексите на равнища на цени (сравнителни равнища на цени) са измерител на различията в равнищата на цените между страните партньори, показвайки колко единици от единната валута са необходими, за да се купи едно и също количество стоки и услуги в сравняваните с базата (ЕС-27) страни. Те се изчисляват като съотношение между ППС и официалните валутни курсове (национална валута/евро) за всяка страна спрямо средното за ЕС равнище.

Фиг. 1. Индекси на равнища на цени в балканските страни на ниво БВП на човек от населението, 2011 г. (ЕС-27 = 100)
(Предварителни данни)

2. Индекси на равнища на цени на ниво БВП (ЕС-27 = 100)¹

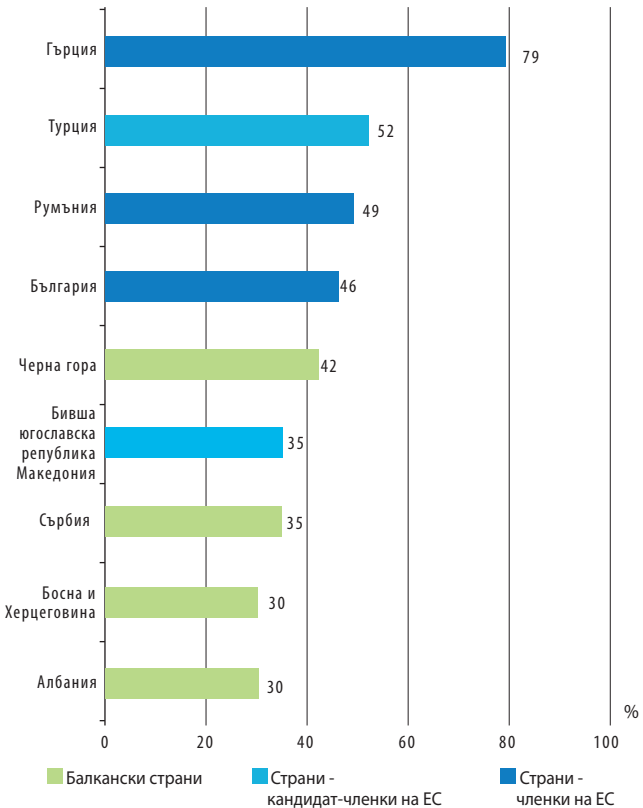
Страни	2009	2010*	2011*
ЕС-27	100.0	100.0	100.0
Австрия	112.1	109.7	110.2
Белгия	114.0	112.2	112.8
България	44.7	44.7	45.2
Великобритания	97.8	101.0	101.8
Германия	107.5	105.3	104.6
Гърция	92.7	92.6	92.9
Дания	139.7	136.3	137.3
Естония	69.7	69.1	70.4
Ирландия	118.5	110.7	108.9
Испания	94.2	93.6	93.4
Италия	103.5	103.8	103.6
Кипър	88.8	88.8	89.0
Латвия	68.2	65.4	66.9
Литва	61.9	59.7	61.4
Люксембург	120.5	120.6	120.6
Малта	72.7	72.1	72.8
Нидерландия	111.8	110.4	109.7
Полша	57.2	60.2	59.3
Португалия	84.1	82.6	82.4
Румъния	49.6	50.8	52.0
Словакия	67.9	67.9	69.1
Словения	85.6	84.7	83.9
Унгария	59.5	60.8	60.7
Финландия	120.0	120.1	122.1
Франция	114.4	112.8	112.7
Чехия	69.8	73.1	73.6
Швеция	111.5	123.4	128.8
Бивша югославска република Македония	38.6	39.3	41.0
Исландия	96.2	109.1	112.7
Турция	56.0	62.0	57.4
Хърватия	69.7	70.4	68.1
Норвегия	136.3	146.9	151.9
Швейцария	133.6	141.7	152.9
Албания	42.1	42.0	42.4
Босна и Херцеговина	50.5	50.3	49.7
Сърбия	47.1	45.2	49.7
Черна гора	48.8	49.2	49.6

¹ Източник: Евростат, 13.12.2012 г. - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>.

Индексите на физическия обем на БВП на човек от населението отразяват единствено различията между страните партньори в международните сравнения по отношение на крайно потребения обем стоки и услуги в тях, т.е. елиминира се влиянието на националните цени в тези страни. Те се изчисляват, като превърнатите в единна валута чрез ППС национални разходи за крайно използван БВП на човек се отнесат към средните за ЕС-27 реални разходи за крайно използван БВП. Тези индекси не са предназначени за стриктно ранжиране на страните. Препоръчва се те да се използват за разделяне на страните - участнички в ПЕС, на групи със сравними равнища на реален БВП на човек от населението.

Фиг. 2. Индекси на физическия обем на реален БВП на човек от населението в балканските страни, 2011 г. (ЕС-27 = 100)
(Предварителни данни)

3. Индекси на физическия обем на реален БВП на човек от населението (ЕС-27 = 100)¹

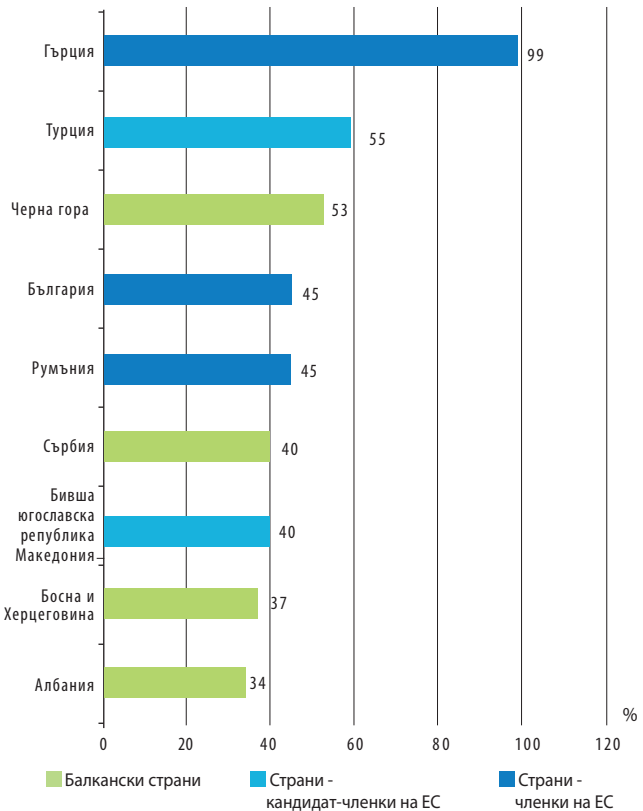
Страни	2009	2010*	2011*
ЕС-27	100	100	100
Австрия	125	127	129
Белгия	118	119	119
България	44	44	46
Великобритания	111	111	109
Германия	115	119	121
Гърция	94	87	79
Дания	123	128	125
Естония	63	63	67
Ирландия	130	129	129
Испания	103	99	98
Италия	104	101	100
Кипър	100	97	94
Латвия	54	54	58
Литва	55	57	66
Люксембург	255	267	271
Малта	83	85	85
Нидерландия	132	131	131
Полша	61	63	64
Португалия	80	80	77
Румъния	47	47	49
Словакия	73	73	73
Словения	87	84	84
Унгария	65	65	66
Финландия	114	113	114
Франция	109	108	108
Чехия	83	80	80
Швеция	120	124	127
Бивша югославска република Македония	36	36	35
Исландия	120	112	111
Турция	46	50	52
Хърватия	62	59	61
Норвегия	177	181	186
Швейцария	150	154	157
Албания	28	27	30
Босна и Херцеговина	31	30	30
Сърбия	36	35	35
Черна гора	41	42	42

¹ Източник: Евростат, 13.12.2012 г. - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>.

Разходите на БВП за крайно потребление включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

Фиг. 3. Индекси на физическия обем на разходи на БВП за крайно потребление на човек от населението в балканските страни, 2011 г. (ЕС-27 = 100)
(Предварителни данни)

4. Индекси на физическия обем на разходи на БВП за крайно потребление на човек от населението (ЕС-27 = 100)¹

Страни	2009	2010*	2011*
ЕС-27	100	100	100
Австрия	123	125	125
Белгия	109	110	110
България	42	42	45
Великобритания	121	121	119
Германия	116	118	121
Гърция	115	107	99
Дания	104	105	102
Естония	53	52	53
Ирландия	102	102	100
Испания	98	97	96
Италия	109	109	107
Кипър	114	111	110
Латвия	52	53	57
Литва	61	59	69
Люксембург	144	141	139
Малта	85	83	84
Нидерландия	109	106	104
Полша	63	66	69
Португалия	84	85	83
Румъния	44	44	45
Словакия	71	71	70
Словения	82	82	83
Унгария	57	56	56
Финландия	102	104	105
Франция	110	109	109
Чехия	70	68	69
Швеция	105	104	106
Бивша югославска република Македония	41	40	40
Исландия	100	96	98
Турция	52	55	59
Хърватия	57	56	59
Норвегия	125	128	127
Швейцария	145	147	147
Албания	32	30	34
Босна и Херцеговина	38	37	37
Сърбия	42	41	40
Черна гора	50	51	53

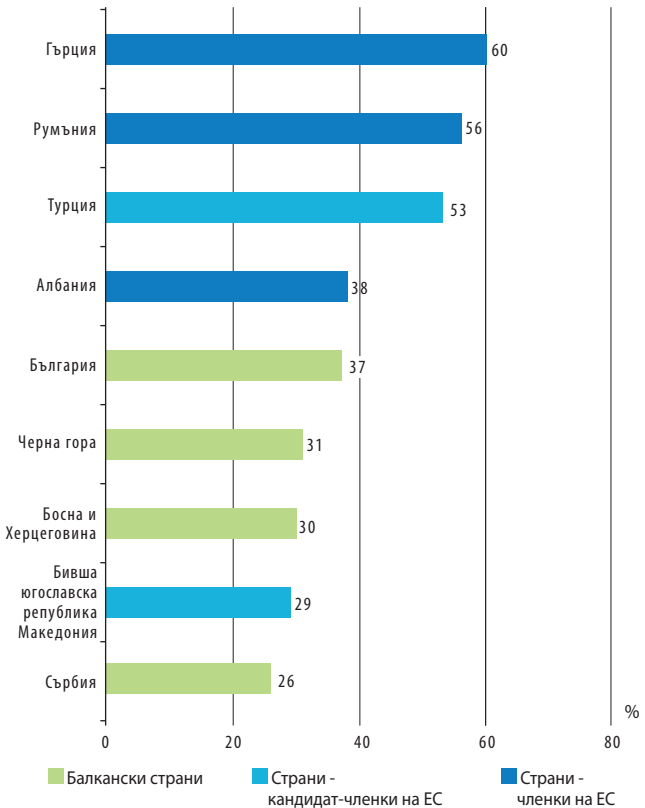
¹ Източник: Евростат, 13.12.2012 г. - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>.

Бруто образуването на основен капитал се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определен отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството (или от внос), които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

Фиг. 4. Индекси на физическия обем на бруто образуването на основен капитал в балканските страни, 2010 г. (ЕС-27 = 100)

(Предварителни данни)

5. Индекси на физическия обем на бруто образуването на основен капитал (ЕС-27 = 100)¹

Страни	2009	2010*	2011*
ЕС-27	100	100	100
Австрия	136	138	149
Белгия	146	150	151
България	49	42	37
Великобритания	87	93	85
Германия	98	104	109
Гърция	100	80	60
Дания	131	135	138
Естония	63	59	73
Ирландия	129	105	90
Испания	138	129	120
Италия	123	115	118
Кипър	113	107	88
Латвия	50	45	57
Литва	37	41	50
Люксембург	293	303	323
Малта	59	73	62
Нидерландия	120	119	123
Полша	48	49	51
Португалия	95	96	82
Румъния	49	50	56
Словакия	63	64	71
Словения	101	89	82
Унгария	60	54	53
Финландия	127	125	131
Франция	111	115	118
Чехия	91	89	90
Швеция	105	115	119
Бивша югославска република Македония	28	27	29
Исландия	90	67	72
Турция	36	47	53
Хърватия	76	61	60
Норвегия	205	187	195
Швейцария	165	177	186
Албания	40	34	38
Босна и Херцеговина	30	27	30
Сърбия	28	26	26
Черна гора	45	34	31

¹ Източник: Евростат, 13.12.2012 г. - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>.

ЗА КОНТАКТИ И ИНФОРМАЦИЯ

Централно управление на НСИ

Национален статистически институт
<http://www.nsi.bg>

Отдел „Административно обслужване“

Приемна на НСИ

телефон: (+3592) 9857 111
e-mail: info@nsi.bg

Публикации

телефони: (+3592) 9857 447
(+3592) 9857 142
e-mail: publikacii@nsi.bg

Библиотека

телефони: (+3592) 9857 521
(+3592) 9857 633

ISSN 1313-9428

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

СТАТИСТИЧЕСКИ СПРАВОЧНИК 2013

Отговорен редактор: М. Алексиева

Автори: А. Тетевенска, А. Данчева, А. Първанова,
Б. Богданов, Г. Николова, М. Гергова, М. Колев,
П. Петров, П. Стоянов, М. Костова, С. Кателиев,
С. Кавгаджийска, С. Цонев, Т. Давидков

Стилови редактори: Л. Александрова, М. Трифонова

Формат: 105x215

Тираж: 280

Предпечатна подготовка и печат:

„Образование и наука” ЕАД

СТАТИСТИЧЕСКИ СПРАВОЧНИК 2013

www.nsi.bg